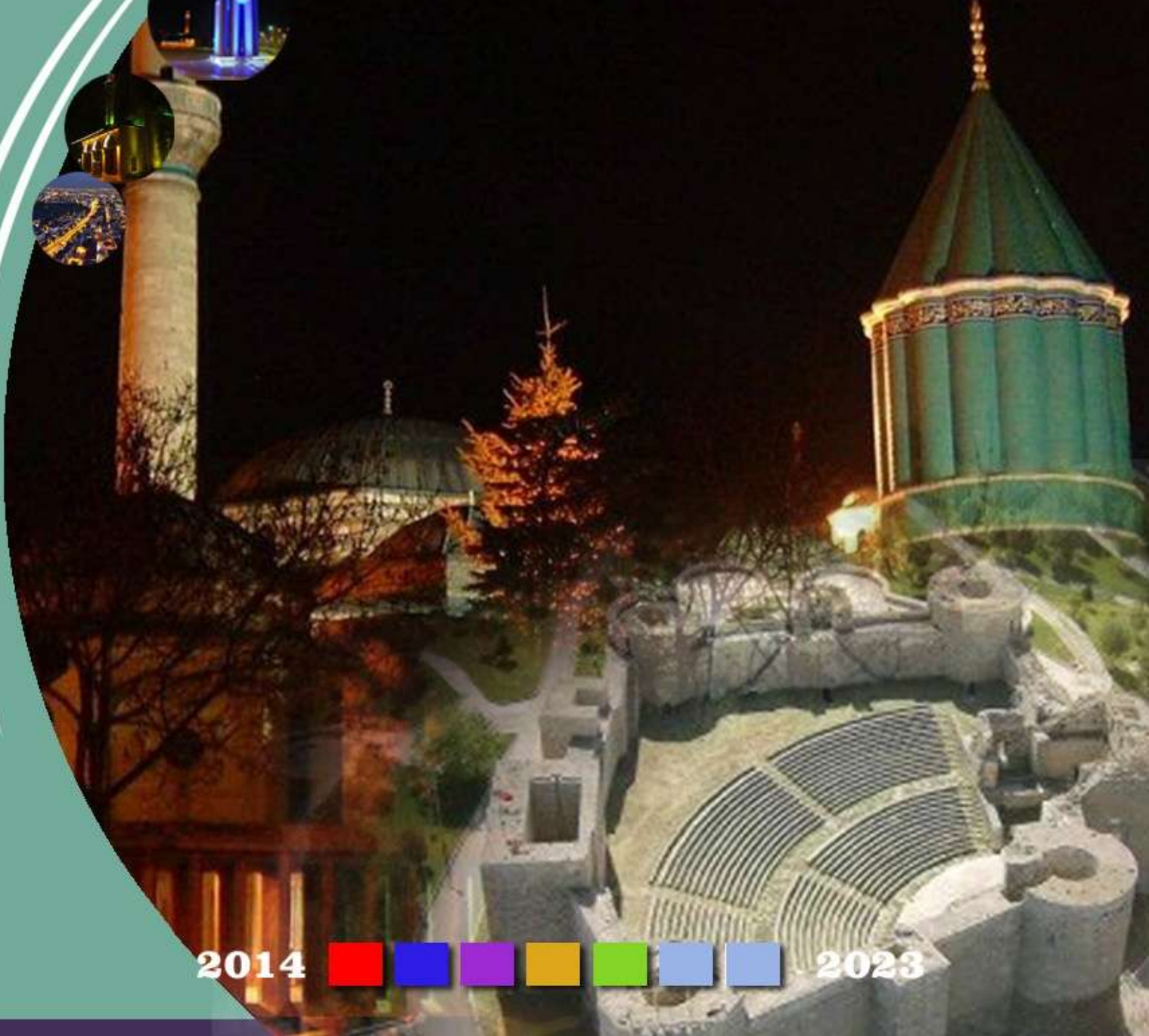

KONYA – KARAMAN BÖLGESİ

2014 – 2023
BÖLGE PLANI
(TASLAK)

2014

2023

Mevlana

Kalkınma Ajansı

TEMMUZ 2013

© 2013, MEVKA Tüm hakları saklıdır. Bu eserin tamamı ya da bir bölümü, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kullanılmadan önce hak sahibinden 52. Maddeye uygun yazılı izin alınmadıkça, hiçbir şekilde ve yöntemle işlenmek, çoğaltılmak, çoğaltılmış nüshaları yayılmak, satılmak, kiralanmak, ödünç verilmek, temsil edilmek, sunulmak, telli/telsiz ya da başka teknik, sayısal ve/veya elektronik yöntemlerle iletilmek suretiyle kullanılamaz.

Hazırlanmış olan çalışmanın tüm hakları Mevlana Kalkınma Ajansı'na aittir. Çalışmadan kaynak gösterilmek suretiyle alıntı yapılabilir.

TEMMUZ, 2013

Günümüzde gelişmişlik kavramı tek boyutlu olmayıp ekonomik, sosyal, kültürel, çevresel unsurları da bünyesinde barındırmaktadır. Dünyada gelişmişlik kavramının dönüşümü incelendiği zaman önceleri sadece ekonomi boyutu algılanmış ve salt kişi başına düşen gelire endekslenmiştir. Ancak 1980'lerden itibaren bu anlayış değişmiş ve toplumsal gelişmenin salt ekonomik alana indirgenemeyeceği, aynı zamanda sosyal, kültürel, çevresel ve mekansal boyutları da ihtiva etmesi gerektiği görüşü yaygınlaşmaya başlamıştır. Bu kapsamda "sürdürülebilir gelişme" kavramı ön plana çıkmıştır.

Bu kapsamda bölgemizin her yönden dengeli bir gelişme kaydedebilmesi ve gelişmeyi tüm yönleriyle içselleştirilebilmesi açısından kendine özgü bir strateji dokümanının önemi büyüktür. Bölgenin geleceğini şekillendirecek bir strateji dokümanı

- Bölge paydaşlarının ortak aklının bir ürünü olması dolayısıyla katılımcı bir süreç neticesinde ortaya çıkarılması,
- Bölgenin tüm kaynaklarının ortak bir hedefe yönlendirilmesi,
- Kaynakların etkili ve etkin kullanılması, en yüksek katma değer yaratacak alanlara sevk edilmesi,
- Stratejik bir yaklaşımla hazırlanması, gelecekte ortaya çıkabilecek yeni şartlara uyum sağlayabilmesi,
- Mekansal yönelimlerinin olması, bölge içi gelişmişlik farklarını en aza indirme hedefine odaklanması gibi özellikleri barındırması gerekir.

Öte yandan ülkemizin odaklanacağı dönüşüm alanlarını, hedef ve stratejilerini ortaya koyacak temel politika dokümanı olacak Onuncu Kalkınma Planı (OKP) Ve Bölgesel Gelişme Ulusa Stratejisi (BGUS) çalışmaları Kalkınma Bakanlığı koordinasyonunda yürütülmektedir. Küresel ölçekte yeni üretim ve tüketim bölgelerinin oluştuğu bir süreçte, Onuncu Kalkınma Planı ve BGUS'un hazırlık çalışmaları, ülkemizin bu süreçten kazançlı çıkması için gerekli strateji ve politikaların tespit edilmesi açısından önemli bir fırsattır. Bu kapsamda, ülkenin geleceğine dair amaç ve fikir birliğine ulaşılabilmesi ve bu suretle planın hayata geçirilebilmesi için toplumun tüm kesimlerince bu çalışmalara geniş bir katılım sağlanması büyük önem taşımaktadır.

Bu noktada, Konya ve Karaman Bölgesinde hizmet veren ajansımız da, OKP ve BGUS hazırlık çalışmalarının güçlü ve yaygın bir toplumsal tabana oturtulması ve bölgesel dinamiklerin ulusal plana yansıtılması konusunda Bölge Planı sürecinde yürüttüğü çalışmalarla önemli katkılar sağlamıştır.

Konya Karaman Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı yaklaşık bir buçuk yıllık bir çalışma dönemi içerisinde ortaya çıkarılmış bir strateji dokümanıdır ve yukarıda sayılan özelliklerin azami derecede içselleştirilmesi amacıyla Yönetim Kurulu olarak yakından takip ettiğimiz Bölge paydaşlarının katılımıyla düzenlenen çok sayıda etkinlik sonucunda ortaya çıkarılmıştır. Bu kapsamda Bölgeye yüksek katkı sağlayacaktır.

Çalışmada emeği geçen ve katkı sağlayan başta Kalkınma Kurulu üyelerimiz olmak üzere bölge içi ve dışındaki tüm paydaşlara ve özverili çalışmalarından dolayı Ajansımız Genel Sekreteri'ne ve bölge planı çalışmasını başarılı bir şekilde tamamlayan Araştırma, Etüt ve Planlama Birimi uzmanlarına teşekkürlerimizi sunar, Bölge Planı'nın Konya Karaman Bölgesi ve ülkemiz için hayırlara vesile olmasını temenni ederiz.

Mevlana Kalkınma Ajansı
Yönetim Kurulu

Tüm dünyada yerel ve bölgesel ekonomiler ülkelerin bir bütün olarak kalkınmasında gitgide daha fazla önem kazanıyor. Diğer bir deyişle artık bölgesel ekonomiler ulusal ekonomilerin birer yapı taşı konumunda.

Diyebiliriz ki; kalkınmanın içsel dinamiklere dayalı olması, beraberinde bölgelere özgü ihtiyaçlara cevap verebilecek politika geliştirme çabalarını da gerektiriyor. Merkezden hiyerarşik ilişkiler temelinde üretilen politikalar, merkezin kaynaklarının azalmasına paralel olarak, artık bölgelere özgü ihtiyaçları karşılamakta yetersiz kalıyor. Bölgelerin kendine özgü dinamikleri, kalkınma açısından o bölgeye farklılaştırılmış politikalar uygulamayı gerekli kılıyor. Bu nedenle her bölgeye uygulanabilecek standart bir kalkınma reçetesi artık yok.

Ulusal ölçekte bütüncül bir kalkınma planlaması yerine bölgesel rekabet yaklaşımı ile desteklenen içsel büyüme modelinin öneminin artması ile birlikte 90'lardan itibaren dünyada kalkınma ajansları yaygınlaşmaya başladı. Ülkemizde pilot uygulamaları 2006 yılında başlatılan Kalkınma Ajansları'nın, 5449 sayılı Kanuna göre görevleri "kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle, ulusal kalkınma planı ve programlarda öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgelerarası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak" olarak tanımlanıyor.

Öte yandan tam tersine küresel ölçekte yaşanan yapısal değişimler, yeni üretim ve tüketim süreçleri, çevresel sorunlar, bilginin artmasına rağmen bilinmeyen de artması, teknolojik ilerleme ya da serbest ticaret ilişkileri herhangi bir mekân ayrımı gözetmeksizin tüm coğrafyaları doğrudan etkileyebilmekte. Ulusal ya da bölgesel düzeyde bu yeni dinamiklere adapte olamayan ekonomilerin gerilediğini görüyoruz.

Küresel eğilimlerin yanı sıra AB'ye uyum sürecinde de bölgesel gelişmeyi yakinen ilgilendiren önemli gelişmeler yaşıyoruz. "*Bölgesel Politika ve Yapısal Araçların Koordinasyonu*" faslının da müzakerelere açılması bölgemizi olumlu etkileyecek bu önemli gelişmelerin başında yer almaktadır. Uyum süreci kapsamında bölgesel rekabet edebilirliğin artırılması, yönetim mekanizmalarının geliştirilmesi, bunların yanında bölgesel eşitsizlikleri giderici yakınsama araçlarının geliştirilmesi gibi hedefler ülkemizin gündemine girmiştir. Katılım, hesap verebilirlik, şeffaflık, etkinlik ve verimlilik gibi kavramların karar verme süreçlerinin temel ilkeleri olması gerekliliği öne çıkmıştır. Dünya genelindeki gelişmeleri ve ülkemizin AB üyelik sürecinde bölgesel gelişmeyi doğrudan ilgilendiren tüm bu dinamikleri dikkate alan Konya Karaman 2014- 2023 Bölge Planı yaklaşık 19 aylık bir zamanda hazırlandı.

2014-2023 Bölge Planı, bir yandan Konya Karaman Bölgesi'nin ulusal ve küreselde rekabet edebilirliğini artırmak için gerekli politikaları ortaya koyarken, diğer yandan ülkemizin 2023 vadeli ulusal kalkınma hedeflerine ulaşabilmesinde en fazla katkısı sağlamayı kendisine amaç edinmiştir.

Plan sürecinin ilk aşaması olan ve plan kararlarına esas teşkil etmesi amacıyla hazırlanan mevcut durum analizi çalışmaları kapsamında bölgedeki sosyo-ekonomik ve mekânsal eğilimler ortaya kondu. Bu süre zarfında yapılan çalıştaylar, odak grup görüşmeleri ve toplantılarda bölgede yaşayan yaklaşık 2000 paydaş doğrudan ulaşıldı. Konuyla ilgili bölgenin ve ülkemizin önde gelen kurum ve kuruluşlarıyla doğrudan temasa geçildi. Mevcut durum analizi kısmında, bölgeye ait tüm bilgileri içeren, salt ansiklopedik bir bilgi kaynağı olmaktan ziyade, bölgenin geleceğine yönelik ortaya konacak olan stratejik kararlara gerekçe teşkil edecek ve sınırlı kaynakları göz önünde bulunduracak şekilde bölge açısından kritik öneme sahip konulara odaklanma sağlandı.

Konya Karaman 2014- 2023 Bölge Planı Mevlana Kalkınma Ajansı'nın planı değil, tüm bölgenin planı olacaktır. Bu nedenle alınan kararların hayata geçirilmesi noktasında tüm bölge paydaşlarının rol alması büyük önem taşımaktadır.

Konya Karaman Bölgesi'ni geleceğe hazırlayan 2014-2023 Bölge Planı kamu kesiminden özel sektör temsilcilerine, sivil toplum örgütlerinden akademisyenlere kadar uzanan geniş bir paydaş kitlesinin özverili bir şekilde sağladıkları katkılarla hazırlandı. Planın sahiplenilmesi, benimsenmesi ve plan kapsamında alınan kararların daha geniş toplumsal tabana yayılabilmesi için gerek bölge içinden gerekse bölge dışından bölgesel gelişme konusunda deneyimli kurum ve kuruluşlarla temasa geçildi.

Konya Karaman 2014- 2023 Bölge Planı'nın hazırlanması sürecinin Genel Sekreterliğimizce yürütülen her aşamasına katkı sağlayan;

- Süreç boyunca desteklerini esirgemeyen **"Yönetim Kurulu Üyelerine"**,
- Değerli görüşleri ve yaptıkları çalışmalarla katkı sağlayan **"Kalkınma Kurulu Başkanı ve Üyelerine"**,
- Plan kararlarının oluşturulmasında etkin rol alan **"Teknik Komite Üyelerine"**,
- İlçe stratejik gelişme raporlarının hazırlanması sürecinde özveriyle çalışan "Kaymakamlara, Kaymakamlık Çalışanlarına ve İlçe Stratejik Gelişme Komisyonu üyelerine",
- Düzenlenen organizasyonlara katılan, görüş bildiren, anket ve mülakat uygulamalarına katılan, "Kamu Kurum ve Kuruluşlarına, Belediyelere, Sivil Toplum Kuruluşlarına, Özel Sektör Temsilcilerine, Akademisyenlere" ve "Bölgedeki Tüm Paydaşlara",
- Kalkınma Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı **Sayın Ahmet YAMAN'a**, Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürü **Sayın Nahit BİNGÖL'e**, Strateji ve Politika Geliştirme Dairesi Başkanı **Sayın Murat KARA'ya**, değerli Planlama Uzmanları **Mesut AKBAŞ, Leyla Bilen KAZANCIK** ile Planlama Uzman Yardımcısı **Tuğba DENİZ'e**,

teşekkür ederiz.

Dr. Ahmet AKMAN
MEVLANA KALKINMA AJANSI
GENEL SEKRETERİ

YÖNETİCİ ÖZETİ

Ulusal ölçekte bütüncül bir kalkınma planlaması yerine bölgesel rekabet yaklaşımı ile desteklenen içsel büyüme modelinin öneminin artması ile birlikte 90'lardan itibaren dünyada kalkınma ajansları yaygınlaşmıştır. Birçok ülkede farklı modellerle kurulsa da kalkınma ajanslarının temel faaliyet alanları bölgesel rekabet edebilirliği arttırmak adına bölgeye yatırım çekme, tanıtım faaliyetleri, bölgede işbirliği ve iletişimi geliştirme, eşgüdümü sağlama, KOBİ'lere yatırım danışmanlığı ve finansal destek, yeni yatırım alanlarının belirlenmesi ve bölgenin kalkınma stratejilerinin oluşturulması üzerine tasarlanmıştır. Genel işlevleri bu şekilde özetlenebilecek kalkınma ajanslarının kamu ile ilişkileri ülkelerin kendine özgü koşullarına göre şekillenmektedir.

Türkiye'de yer alan 26 düzey 2 bölgesinden biri olan TR 52 Düzey 2 Bölgesi; Konya ve Karaman illerini kapsamaktadır. Konya Karaman Bölgesinde faaliyet gösteren Mevlana Kalkınma Ajansı, 5449 sayılı kanunda belirtildiği üzere; kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak, ulusal kalkınma planı ve programlarda öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak ve sürdürülebilirliği sağlamak amacıyla kurulmuştur.

Bölge planlarına neden ihtiyaç duyuluyor?

İçsel büyüme teorisiyle birlikte günümüzde rekabetçi bölgeler ulusal rekabet gücünün şekillenmesinde dinamo görevi görmekte ve bu sayede ulusal ekonomilerin yapı taşlarını oluşturmaktadır. Kalkınmanın içsel dinamiklere dayalı olması beraberinde bölgelere özgü ihtiyaçlara cevap verebilecek politika geliştirme çabalarını da gerekli kılmıştır. Bahsedilen değişim ile birlikte merkezden hiyerarşik ilişkiler temelinde üretilen politikaların, merkezin kaynaklarının azalmasına paralel olarak, artık bölgelere özgü ihtiyaçları karşılayamadığı ortadadır. Bölgelerin kendine özgü koşulları, kalkınmanın o bölge için ne anlama geldiğini ve dolayısıyla ne tür politikalar tasarlanması gerektiğini belirlemektedir. Dolayısıyla kalkınma bağlamı bağımlıdır (context dependency), kopyalanamaz; her bölgeye uygulanabilecek kalkınma reçetesi bulunmamaktadır. Yine aynı nedenle bölgelerin tarihsel gelişim süreçleri gelecekle ilgili gelişme çözümlerini de belirlemektedir. (path dependency).

Bir yandan Konya Karaman Bölgesi'nde bölgesel gelişmenin hızlandırılması, yerel potansiyellerin harekete geçirilmesi ve bölgeler arası /bölge içi gelişmişlik farklarını azaltılması amacıyla hazırlanan 2014-2023 Bölge Planı diğer yandan ülkemizin 2023 vadeli ulusal kalkınma hedeflerine bölgemizden azami katkı sağlamayı kendisine amaç edinmiştir. Bölgedeki farklı kurum ve kuruluşlardan paydaşlarla yapılan çalıştay, toplantı ve görüşmeler neticesinde Konya Karaman Bölgesi 2023 yılında;

"YÜKSEK VE DENGELİ REFAH SEVİYESİNE ERİŞMİŞ, ULUSLAR ARASI EKONOMİLERLE BÜTÜNLEŞMİŞ, SEVGİ VE HOŞGÖRÜ TEMELİNDE İNSANLARIN ÇALIŞMAK, ÜRETMEK VE YAŞAMAK İÇİN TERCİH ETTİKLERİ BİR BÖLGE" olma yolunda bir vizyon belirlemiştir. Konya Karaman Bölgesi arzuladığı bu gelecek tasavvuruna erişebilmek adına;

Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi'ndeki **"Ülke genelinde daha dengeli bir mekânsal organizasyonun oluşturulması"** temel amacına hizmet edecek şekilde Konya Karaman Bölgesini bölgenin iç dinamiklerini hayata geçirerek bir ekonomik gelişme bölgesi haline getirmeyi hedeflemektedir. Ayrıca, Konya Karaman Bölgesi için stratejik öneme sahip sektörlerindeki İstanbul'un hâlihazırdaki desantralize olma eğilimi de bölgenin ana senaryosunu hayata geçirme açısından önem taşımaktadır.

Bölgeyi bir ekonomik gelişme koridoru haline getirmek için ne tür adımlar atmalıyız?

2023 yılına geldiğimizde bu hedefi gerçekleştirmek, tarımdan sanayiye; turizmden sosyal kalkınmaya ve daha birçok farklı alanda birbiri ile çelişmeyen entegre kararlarının alınmasını gerekli kılmaktadır.

Konya Karaman Bölgesi son yıllarda kendi yerel dinamikleri ve KOBİ temelli esnek üretim yapısıyla imalat sanayinde küresel piyasalara entegre olmaya başlayan bir endüstriyel büyüme odağı olmaya doğru ilerlemektedir. Bölgeden yapılan ihracatın neredeyse tamamına yakınının imalat sanayiden kaynaklı olması bu duruma en çarpıcı örnektir. Konya Karaman bölgesinin Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisinde de “Endüstriyel Büyüme Odakları ve Dönüşüm Kentleri” politikasında yer alması bölgenin imalat sanayi açısından önemini açıkça ortaya koymaktadır. Bu nedenle ekonomik bir gelişme koridoru olmak için bölge planı güçlü ulaşım ağlarıyla hızlı bir şekilde limanlara inerek küresel ekonomilere entegre ve üretken bir imalat sanayi altyapısı oluşturmanın, yüksek katma değerli sanayi yatırımlarını ve nitelikli işgücünü bölgeye çekerek orta ve ileri teknoloji gerektiren imalat sanayi kollarında uzmanlaşmanın üzerinde hassasiyetle durmaktadır.

Diğer yandan 37 ilçeyi bünyesinde barındıran Konya Karaman Bölgesi bölge içi gelişmişlik farklarının yoğun olarak yaşandığı bir bölgedir. Yaklaşık 50.000 km²'lik yüzölçümüyle birçok Avrupa ülkesinden büyük alana yayılan bölgenin önemli bir kısmını kırsal alanlar oluşturmakta ve bölge nüfusunun % 28' i bu kırsal alanlarda yaşamaktadır. Bu kırsal alanlar bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılması açısından yerel kalkınma dinamikleri bünyesinde barındırır da bu fırsatlar değerlendirilememektedir. Aksine bölgenin kırsalı özellikle ücretsiz aile emeğine dayanan, ciddi oranlarda gizli işsiz barındıran ve etkisini giderek hissettiren kuraklık tehdidinde bağlı olarak önemli ölçüde verim sorunlarının yaşandığı bir tarımsal yapı sergilemektedir. Sulama konusunda her ne kadar büyük bütçelere dayalı kamusal yatırımlar yapılsa da bu harcamaların su sorununa kökten bir çözüm getirmesi muhtemel değildir. Kuraklık tehdidi hızla artacak ve özellikle kırsalda ekonomik faaliyetler çeşitlendirilemediği takdirde sorun çok ciddi boyutlara ulaşacaktır. Bu gerçekleri dikkate alan bölge planı bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılması amacıyla eğitim/sağlık gibi temel kamu hizmetlerinde etkinliği artırmaya, tarımda yaşanması kaçınılmaz istihdam kayıplarını en aza indirmeye ve gelir elde etmek için kırsalda ekonomik faaliyetleri çeşitlendirmeye, geleceğini tarımda aramayan nüfusu tarım dışı iş kollarında istihdam etmeye, tarıma devam edecek nüfus için ise suyu en tasarruflu kullanan üretim teknikleri ile katma değeri en yüksek ürünlere yöneltmeye öncelik verecektir.

Böylece bu iki politika sayesinde Konya Karaman 2014 2023 Bölge Planı tarıma alternatif olarak çeşitlenen ekonomik faaliyetler ile birlikte kırsaldaki potansiyeli harekete geçirerek bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılmasına katkı sağlayacaktır. Bu da hem artan gelirle birlikte kırsalda yaşayan kesimin yaşam kalitesini iyileştirecek ve kentlere olan göç taleplerini azaltacak hem de tarımın sınırlı doğal kaynaklar üzerindeki baskını azaltarak çevresel sürdürülebilirliği artıracaktır. Bölgenin küresel rekabete odaklanan imalat sanayi politikası sayesinde ise bölgenin ulusal ve uluslararası rekabet edebilirliği yükselerek BGUS'ta belirlenen “**Endüstriyel Büyüme Odaklarını Politikası ve Dönüşüm Kentleri Politikası**” doğrudan yerelden uygulamaya geçmiş olacaktır.

Nihai olarak ise planın bu iki temel politikası “**Sosyo- Ekonomik Olarak Bütünleşmiş Rekabet Gücü ve Refah Düzeyi Yüksek Bölgelerden Oluşan Topyekûn Kalkınmış Bir Türkiye**” şeklinde belirlenen Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi vizyonuna bölgemizden azami katkı sağlanmış olacaktır.

2023 hedeflerini hayata geçirebilmek adına bölgenin mevcut mekânsal gelişme eğilimlerine alternatif olarak kurgulanan ve bölge içindeki yerleşim yerlerine farklı müdahale biçimlerini içeren çok merkezli ve dengeli bir

mekânsal örgütlenme politikasını da içerecektir. Bu mekânsal politika gerek bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılması politikası gerekse küresel rekabet politikasının mekândaki yansımaları olacaktır.

Sonuç olarak **YÜKSEK VE DENGELİ REFAH SEVİYESİNE ERİŞMİŞ, ULUSLAR ARASI EKONOMİLERLE BÜTÜNLEŞMİŞ, SEVGİ VE HOŞGÖRÜ TEMELİNDE İNSANLARIN ÇALIŞMAK, ÜRETMEK VE YAŞAMAK İÇİN TERCİH ETTİKLERİ BİR BÖLGE** olmak vizyonunu hayata geçirilebilmek için Bölge Planı kapsamında 5'i yatay ve 2'si mekânsal olmak üzere 7 temel amaç belirlenmiştir.

YATAY AMAÇLAR:

1. ULUSAL VE KÜRESEL DÜZEYDE DAHA REKABETÇİ İŞLETMELER
2. YATIRIM ORTAMININ İYİLEŞTİRİLMESİ
3. İNSANA YATIRIM: BİLGİ VE BECERİLERİNİ SÜREKLİ YENİLEYEN, BİRLİKTE HAREKET EDEBİLEN, SAĞLIKLI BİREYLER
4. BÖLGE İÇİ GELİŞMİŞLİK FARKLARININ AZALTILMASI VE BÖLGE KIRSALINDA YAŞAMIN CANLANDIRILMASI VE TARIMDA YAPISAL DÖNÜŞÜMÜN SAĞLANMASI
5. KORUMA KULLANMA DENGESİ İÇİNDE YEŞİL BÜYÜMENİN SAĞLANMASI

Yatay amaçlar Bölge Planının vizyonunu hayata geçirebilmek için gerekli ve sektörel ayırım gözetmeksizin tüm sektörleri yatayda kesen müdahale alanlarını içermektedir. Bu kapsamda teknik komite çalışmaları, ilçe saha araştırmaları ve diğer katılımcı toplantılar esas alınarak, Konya Karaman Bölgesi rekabet edebilirliği açısından kritik önem arz eden 5 alan yatay amaç olarak belirlenmiştir. Konya Karaman Bölge Planı her bir amacın altında o amacı hayata geçirmeye yönelik öncelikli müdahale alanlarını ortaya koymuştur. Önceliklerin ne şekilde uygulamaya geçirileceği ise her bir önceliğin altındaki alınan tedbirler ile açıklanmıştır.

Mekânsal amaçlar Bölge Planında ortaya konan yatay amaçların ve doğrudan mekânı ilgilendiren kararlarının mekânla olan ilişkisini kurabilmek adına belirlenmiştir. Bölge planı özellikle kırsal kent ayrımına önem vermekte ve ovaya ve dağlık kesimdeki yerleşim yerlerine farklı müdahale biçimleri getirmektedir.

MEKÂNSAL AMAÇLAR:

6. BÖLGE İÇİNDEKİ YERLEŞİM YERLERİNE FARKLI MÜDAHALE BİÇİMLERİNİ İÇEREN ÇOK MERKEZLİ VE DENGELİ BİR MEKÂNSAL ÖRGÜTLENME OLUŞTURMAK
7. BÖLGENİN LOJİSTİK ALT YAPISINI GÜÇLENDİREREK ULUSAL VE KÜRESEL DÜZEYDE ERIŞİLEBİLİRLİĞİNİ ARTIRMAK

Plan hazırlık sürecinde nasıl bir yöntem izlendi?

Planın hazırlık çalışmaları 2012 yılının Ocak ayı itibarıyla başlamıştır. Bir yandan mevcut durumun tespiti adına masa başı çalışmalar yürütülürken diğer yandan bölgedeki paydaşlarda bölgesel gelişme açısından önem arz eden farklı konu başlıklarında bir araya gelinmiştir. Bölge Planının hayata geçirilmesinde en kritik konulardan bir tanesi plan kararları üzerinde bölgedeki paydaşların bir uzlaşma sağlanması ve planın sahiplenilmesidir. Planda alınan tüm kararlar planlama sürecinde il, ilçe ve bölge düzeyinde yapılan çalıştay, ortak akıl toplantıları ve bilgilendirme toplantılarında bölge paydaşlarınca ortaya konan görüş ve öneriler dikkate alınarak oluşturulmuştur. Plan hazırlık sürecinde yürütülen çalışmalar taslak halinde kamuoyu ile paylaşılmış görüş ve öneriler doğrultusunda tekrar revize edilmiştir. Ayrıca Bölge Planı Ajansın Yönetim Kurulunda iki defa ve Kalkınma Kurulunda bir defa görüşülerek nihai halini almıştır. Planlama sürecinde izlenen yöntem planın "**Planlama Yaklaşımı**" başlığı altında ayrıntılı olarak anlatılmıştır.

Planın uygulama, izleme ve koordinasyonu nasıl sağlanacak?

Planlama sürecinin en önemli birleşenlerinden bir tanesi de izleme ve değerlendirme boyutudur. Alınan stratejik kararların nasıl ve ne şekilde hayata geçirileceğine ilişkin faaliyetler ve diğer aktivelerin düzenli aralıklarla izlenmesi ve değerlendirilmesi, stratejilerin gerçekleşme düzeyini göstermesi ve dolayısıyla planın ne düzeyde başarılı olduğunu ölçme bakımından kritik bir süreçtir. Konya Karaman 2014-2023 Bölge Planı bölgedeki tüm paydaşlarla katılımçılık ilkeleri doğrultusunda Mevlana Kalkınma Ajansı koordinatörlüğünde hazırlanmış olup bölgede yaşayan, çalışan, üreten insanları ve bölgede faaliyet gösteren tüm kurum ve kuruluşları ortak bir gelecek tasavvuru etrafında buluşturan bir plan olacaktır. Bu nedenle; Bölge Planı Kalkınma Ajansı'nın planı değil, tüm bölgenin planıdır. Dolayısıyla planda ortaya konan tüm amaç, öncelik ve tedbirlerin hayata geçirilmesinde bölgedeki bütün paydaşlar rol alacaktır. Bölgede faaliyet gösteren tüm kamu kurum ve kuruluşları ile mahalli idareler başta olmak üzere tüm aktörlerin bölgesel gelişmeyi ilgilendiren faaliyetlerinde Konya Karaman 2014 -2023 Bölge Planı'nın temel alınması esas olmalıdır.

Mevlana
Kalkınma Ajansı

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	4
SUNUŞ	5
YÖNETİCİ ÖZETİ.....	7
PLANLAMA YAKLAŞIMI	15
KISALTMALAR.....	20
TANIM VE KAVRAMLAR.....	22
BÖLGEYE GENEL BAKIŞ.....	25
1 TÜRKİYE'DE YARATILAN KATMA DEĞERİN NE KADARI BÖLGEMİZDEN SAĞLANIYOR?.....	26
2 BÖLGEDEKİ ANA SEKTÖRLER BÖLGE EKONOMOSİNE NE KADAR KATMA DEĞER SAĞLIYOR?.....	26
BÖLGEYİ YÖNLENDİRMEK.....	30
3 2014 - 2023 BÖLGE PLANI VİZYONU	30
4 KONYA KARAMAN BÖLGESİ ARZU ETTİĞİ 2023 VİZYONUNA NASIL ULAŞACAK?.....	30
AMAÇ 1 : ULUSAL VE KÜRESEL DÜZEYDE DAHA REKABETÇİ İŞLETMELER	37
5 EĞİLMELER.....	38
5.1 BÖLGENİN İHRACAT YAPTIĞI SEKTÖRLER ÇEŞİTLİLİK GÖSTERİYOR MU?	38
5.2 BÖLGE OLARAK İHRACAT YAPTIĞIMIZ ÜLKE SAYISINI ÇEŞİTLENDİREBİLİYOR MUYUZ?	39
5.3 ÖNEMLİ BİR SORUN: ARA MAL İTHALATI	39
5.4 KONYA KARAMAN BÖLGESİNİN İTHALATININ TEKNOLOJİ DÜZEYİ	40
5.5 BÖLGEDE İMALAT SANAYİ İSTİHDAMI HANGİ ALT SEKTÖRLERDE YOĞUNLAŞIYOR? YOĞUNLAŞMA ANALİZİ	40
5.6 TEKNOLOJİ DÜZEYİ: BÖLGEDEKİ İMALAT SANAYİNİN TEKNOLOJİ DÜZEYİ	41
5.7 KÜMELENME: İMALAT SANAYİDE HANGİ SEKTÖRLER KÜMELENME POTANSİYELİ TAŞIYOR: 3 YILDIZ ANALİZİ	41
5.8 ÇOK FAKTÖRLÜ DEĞERLENDİRME: BÖLGENİN STRATEJİK SEKTÖRLERİ	41
5.9 AR-GE - YENİLİK	42
5.10 BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİNİ NE KADAR ETKİN KULLANIYORUZ?.....	43
6 ÖNCELİK VE TEDBİRLER.....	45
AMAÇ 2 : YATIRIM ORTAMININ İYİLEŞTİRİLMESİ	56
7 EĞİLMELER.....	57
7.1 BÖLGEYE YÖNELİK KAMU YATIRIMLARI HANGİ SEKTÖRLERDE YOĞUNLAŞIYOR?.....	57
7.2 DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR.....	59
8 ÖNCELİK VE TEDBİRLER.....	60
AMAÇ 3 : İNSANA YATIRIM: BİLGİ VE BECERİLERİNİ SÜREKLİ YENİLEYEN, BİRLİKTE HAREKET EDEBİLEN, SAĞLIKLI BİREYLER	63
9 EĞİLMELER.....	64
9.1 BÖLGENİN NÜFUSU HANGİ YÖNDE DEĞİŞİYOR?	64
9.2 BÖLGEDE GENÇ NÜFUS NEDEN AZALIYOR?	64
9.3 BÖLGE İNSANI NEREYE GÖÇ EDİYOR, BÖLGE NEREDEN GÖÇ ALIYOR?	64
9.4 2023 YILINDA BÖLGE NÜFUSU NASIL OLACAK?	65
9.5 BEŞERİ SERMAYE -İŞGÜCÜ- İSTİHDAM	65
9.6 KONYA KARAMAN BÖLGESİ İŞGÜCÜNÜN BİLGİ VE BECERİ DÜZEYLERİNİ ARTIRMASI GEREKİYOR.....	67
9.7 ÇALIŞMA HAYATINDA KADIN.....	67
9.8 BÖLGENİN BİRLİKTE HAREKET EDEBİLME KAPASİTESİ: SOSYAL SERMAYE.....	68
9.9 BÖLGENİN GİRİŞİMCİLİK PERFORMANSI	69

9.10	SOSYAL POLİTİKA.....	70
9.10.1	EĞİTİM	70
9.10.2	SAĞLIK.....	72
9.10.3	SOSYAL DOKU	73
10	ÖNCELİK VE TEDBİRLER.....	76
AMAÇ 4 : BÖLGE İÇİ GELİŞMİŞLİK FARKLARININ AZALTIKMASI, KIRSALDA YAŞAMIN CANLANDIRILMASI VE TARIMDA YAPISAL DÖNÜŞÜMÜN SAĞLANMASI		
	85	
11	EĞİLİMLER.....	86
11.1	BÖLGE İÇİ GELİŞMİŞLİK FARKLARI	86
11.2	BÖLGE İÇİ GELİŞMİŞLİK FARKLARININ YAŞANMASINDA VE BÖLGENİN KÜRESEL REKABET EDEBİLİRLİĞİ ÜZERİNDE TARIMIN ROLÜ NEDİR?	87
11.3	KURAKLIK VE SU SORUNU BÖLGEYİ TEHDİT EDİYOR	87
11.4	BÖLGE TOPRAKLARIMIZ NİTELİK AÇISINDAN YETERLİ DÜZEYDE Mİ?	88
11.5	TARIMSAL ÜRETİM AÇISINDAN ÖNEMLİ BİR SORUN: ARAZİ PARÇALANMASI	89
11.6	KATMA DEĞER VE TARIMSAL ÜRETİM DEĞERİ	89
11.7	BITKİSEL ÜRETİM POTANSİYELİMİZ NEDİR?	90
11.8	ORGANİK TARIM UYGULAMALARINDA MEKANSAL BİR POLİTİKAYA İHTİYAÇ VAR MI?.....	96
11.9	TARIMSAL ÖRGÜTLENME	97
11.10	NE TÜR ALTERNATİF TURİZM FIRSATLARINA SAHİBİZ?	97
12	ÖNCELİK VE TEDBİRLER.....	101
AMAÇ 5 : KORUMA KULLANMA DENGESİ İÇİNDE YEŞİL BÜYÜMENİN SAĞLANMASI....		
	113	
13	EĞİLİMLER.....	114
13.1	ENERJİ SEKTÖRÜ	114
13.2	DAHA YAŞANABİLİR BİR ÇEVRE İÇİN HAVA KALİTESİ	114
13.3	SU KİRLİLİĞİ BÖLGEYİ TEHDİT EDİYOR	115
13.4	TOPRAK YÖNETİMİ	116
14	ÖNCELİK VE TEDBİRLER.....	118
AMAÇ 6 : BÖLGE İÇİNDEKİ YERLEŞİM YERLERİNE FARKLI MÜDAHALE BİÇİMLERİNİ İÇEREN ÇOK MERKEZLİ VE DENGELİ BİR MEKÂNSAL ÖRGÜTLENME OLUŞTURMAK		
	128	
15	EĞİLİMLER.....	129
15.1	BÖLGEDEKİ HANGİ İLÇELER ALT BÖLGE OLMA POTANSİYELİNİ TAŞIYOR?	129
15.2	İLÇE DÜZEYİNDE MEKÂNSAL TİPOLOJİLER.....	131
15.2.1	BÖLGESEL GELİŞME ANA ODAKLARI	132
15.2.2	ALT BÖLGE MERKEZİ OLMA POTANSİYELİNİ TAŞIYAN İLÇELER.....	132
15.2.3	ORTALAMANIN ÜSTÜNDE GELİŞME PERFORMANSI GÖSTEREN ANCAK ALT MERKEZ OLMA NİTELİĞİ TAŞIMAYAN İLÇELER	133
15.2.4	DÜŞÜK GELİŞME DÜZEYİNE SAHİP İLÇELER	133
15.3	BÖLGEDEKİ İLÇELER YAKIN ÇEVRESİNDEKİ DİĞER BÖLGE İLÇELERİ İLE NE TÜR FONKSİYONEL İLİŞKİLER KURUYOR?	134
15.4	İMALAT SANAYİNDE MEKÂNSAL EĞİLİMLER	136
16	ÖNCELİK VE TEDBİRLER.....	140
AMAÇ 7 : BÖLGENİN LOJİSTİK ALT YAPISINI GÜÇLENDİREREK ULUSAL VE KÜRESEL DÜZEYDE ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİ ARTIRMAK.....		
	152	
17	EĞİLİMLER.....	153
17.1	BÖLGEDEKİ İLÇELER BİRBİRLERİ İLE NE TÜR LOJİSTİK İLİŞKİLER KURUYOR?	153
17.2	KONYA KARAMAN BÖLGESİ DİĞER İL VE BÖLGELER İLE NE TÜR LOJİSTİK BAĞLANTILAR KURUYOR?	154
17.3	BÖLGEDE HANGİ İLÇELER, HANGİ ULAŞIM MODU AÇISINDAN YÜKSEK ERİŞİLEBİLİRLİK DÜZEYİNE SAHİP?	155
18	ÖNCELİK VE TEDBİRLER.....	158

İZLEME DEĞERLENDİRME VE KOORDİNASYON.....	161
PERFORMANS GÖSTERGELERİ	163
FİNANSMAN.....	165
KAYNAKÇA	166
EKLER	168

TABLO DİZİNİ

Tablo 1 Katılımcılık Düzeylerine Göre Faaliyet Takvimi	16
Tablo 2 Bölgenin İhracatında Eşdeğer Katkıya Sahip İlk 7 Sektör	38
Tablo 3 Konya Karaman bölgesi imalat sanayi ithalatının teknoloji düzeyi	40
Tablo 4 Konya Karaman Bölgesi İmalat Sanayi İstihdamının Teknoloji Düzeyi.....	41
Tablo 5 Konya Karaman Bölgesindeki Tohum Üretimi	94
Tablo 6 Türlerine Göre Bölgedeki Turizm İşletme Sayıları.....	99
Tablo 7 Konya ve Karaman'da Yıllara Göre Pm10 Ortalamaları	115
Tablo 8 Türkiye, Bölge ve İl Bazında Kanalizasyon ve Atık Su Hizmetleri	116

ŞEKİL DİZİNİ

Şekil 1 Süreç Planı.....	15
Şekil 2 İlçe Stratejik Gelişme Raporları Süreç Planı	17
Şekil 3 Bölgede Kişi Başı GSKD İn Ülke Ortalaması İle Kıyaslaması,2010	26
Şekil 4 Konya - Karaman'da Sektörlerin Bölgesel GSKD İçerisindeki Payları (%).....	27
Şekil 5 Yıllar İtibariyle Konya Karaman Bölgesi ve Ülkede Tarımsal GSKD Payları (%)	27
Şekil 6 Yıllar İtibariyle Konya Karaman Bölgesi ve Ülkede Sanayi GSKD Payları (%)	28
Şekil 7 Yıllar İtibariyle Konya Karaman Bölgesi ve Ülkede Hizmet Sektörü GSKD Payları (%).....	28
Şekil 8 Bölgemizin ve Ülkemizin İhracat Üzerinde Eşdeğer Katkıya Sahip Ana Sektör Sayısı.....	38
Şekil 9 Bölgenin İhracat Üzerinde Eşdeğer Öneme Sahip Ülke Sayısı	39
Şekil 10 2009 -2012 Yılları Bölgedeki İmalat Sanayi Sektörleri İstihdam Payları (%)	40
Şekil 11 Yıllar İtibariyle Ülke ve Bölgede Tarım Sektörü Kamu Yatırımlarının Toplam Kamu Yatırımları İçerisindeki Payı (%).....	57
Şekil 12 Yıllar İtibariyle Ülke ve Bölgede İmalat Sanayi Sektörü Kamu Yatırımlarının Toplam Kamu Yatırımları İçerisindeki Payı (%)	57
Şekil 13 Yıllar İtibariyle Ülke ve Bölgede Enerji Sektörü Kamu Yatırımlarının Toplam Kamu Yatırımları İçerisindeki Payı (%).....	58
Şekil 14 Yıllar İtibariyle Ülke ve Bölgede Ulaştırma - Haberleşme Sektörü Yatırımlarının Toplam Kamu Yatırımları İçerisindeki Payı (%).....	58
Şekil 15 Yıllar İtibariyle Ülke ve Bölgede Eğitim Sektörü Kamu Yatırımlarının Toplam Kamu Yatırımları İçerisindeki Payı (%)	58
Şekil 16 Yıllar İtibariyle Ülke ve Bölgede Sağlık Sektörü Kamu Yatırımlarının Toplam Kamu Yatırımları İçerisindeki Payı (%).....	59
Şekil 17 Bölgedeki Göçlerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı (2011-2012).....	64
Şekil 18 Konya Karaman Bölgesi Ve Türkiye Yaş Piramidi.....	65
Şekil 19 Konya Karaman Bölgesinde İstihdam Edilenlerin Yıllara Göre İşteki Durumu (%)	65
Şekil 20 Yıllar İtibariyle Bölgede Ve Ülkede İşgücüne Katılma Oranı (%)	66
Şekil 21 15 Yaşındaki Öğrencilerin PISA 2009 Sınav Sonuçlarına Göre Dağılımı, Türkiye, AB ve OECD Ülkeleri	67
Şekil 22 Yıllar İtibariyle Bölgede Ve Ülkede Kadının İşgücüne Katılma Oranı (%)	67
Şekil 23 Yıllar İtibariyle Bölgede Ve Ülkede Kadın İşsizlik Oranı (%)	68
Şekil 24 Bölgede Firma Giriş ve Çıkış Oranları (%), (2012)	69
Şekil 25 2009-2011 Yılları Arasında Ortaöğretimde Kız Çocuklarının Okullaşma Oranlarındaki Değişim (%)	71
Şekil 26 Konya Karaman Bölgesinde Yıllara İtibariyle Bebek Ve Anne Ölüm Oranları.....	73
Şekil 27 Konya Karaman Bölgesinde Yıllara göre boşanma sayıları ve oranı.....	74
Şekil 28 2003- 2011 Yılları Arasında Bölgede Yaşayanların Tüketim Harcamalarındaki Değişim (%)	75
Şekil 29 Bölge Tarımının Rekabet Gücünü Etkileyen Temel Unsurları.....	87
Şekil 30 Bölgenin Mevcut Su Kaynakları Potansiyeli(milyon m ³)	88

Şekil 31 Toplam Tarımsal Üretim Değeri(%)	89
Şekil 32 Bölgelerin Bitkisel Üretim Değerlerinin Karşılaştırması	90
Şekil 33 Konya Karaman Bölgesi'nde Büyükbaş Hayvan Et Üretimi(ton)	95
Şekil 34 Bal Üretimini Ulusal ve Küresel Ölçekteki Üretim Payları	96
Şekil 35 Bölgede Organik Üretim Alanlarının Değişimi(ha).....	97
Şekil 36 2011 Yılında En Çok Ziyaret Edilen 10 Müze	98
Şekil 37 Gelen Yerli ve Yabancı Turistlerin Ortalama Geceleme Süreleri.....	98
Şekil 38 Tesislerde Konaklayan Turist Sayıları	98
Şekil 39 Konya Karaman Bölgesi İlçelerinde SEGE ve Kademelenme İlişkisi	129
Şekil 40 Bölgede İmalat Sanayi İstihdamının Mekânsal Dağılımı (%), 2012	138
Şekil 41 Bölgede Toplam İmalat Sanayi İstihdamının %96'sını Oluşturan 10 İlçenin Sanayi Teknoloji Düzeyleri, 2012	138
Şekil 42.Konya Karaman Bölgesi Ve Çevresi Tüm Ürünler Yük Hareketi.....	155

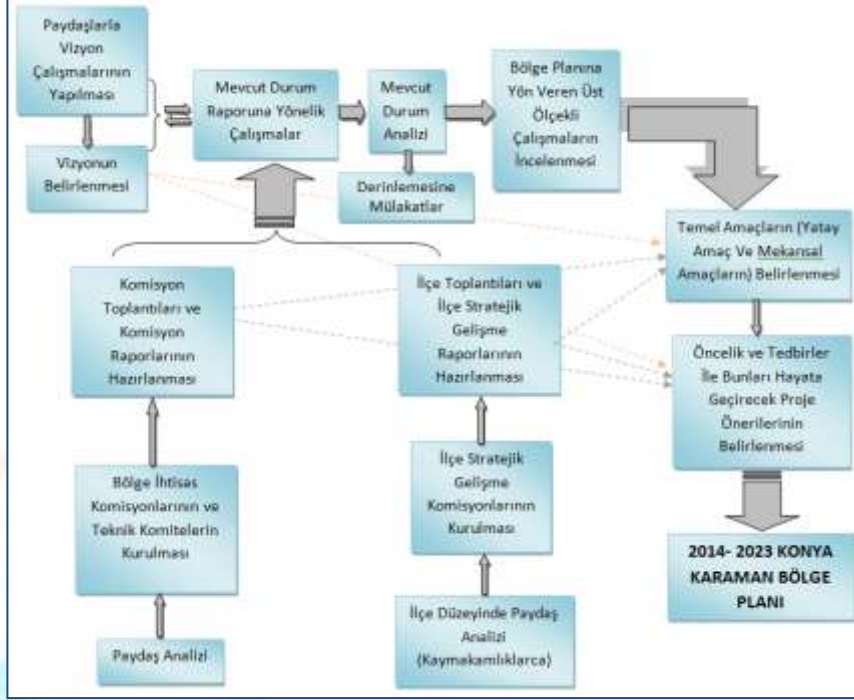
HARİTA DİZİNİ

Harita 1 Bölgenin Arazi Yapısı.....	35
Harita 2 Bölgenin Stratejik Sektörleri Ve Ulusal Dış Ticaret Açığına En Fazla Neden Olan Sektörler Karşılaştırması	42
Harita 3 Bölgelerin Sosyal Sermaye Seviyelerine Göre Gruplandırılması	69
Harita 4 50 Yaş Üstü Okuma Yazma Bilmeyenlerin İlçenin Toplam Nüfusuna Oranı, 2011.....	72
Harita 5 İlçelerin Sosyo Gelişmişlik Endeksi, 2012	86
Harita 6 Konya Karaman İlçelerinde En Çok Üretimi Yapılan İlk 3 Tarla Bitkisinin İlçeler Bazında Dağılımı, 2012	91
Harita 7: Bölgede En Çok Üretimi Yapılan Meyvelerin İlçeler Bazında Mekansal Dağılımı,2012	93
Harita 8 Bölge İçi Alternatif Turizm Fırsatları.....	100
Harita 9 İlçe Düzeyinde Mekânsal Tipolojiler	131
Harita 10 İlçeler Bazında İmalat Sanayi İstihdamı (%), 2012.....	136
Harita 11 Bölgenin Stratejik Sektörlerinde Yaratılan İstihdamın İlçeler Bazında Mekansal Dağılımı	137
Harita 12 İlçeler Bazında İmalat Sanayi İşletme sayısı (%),2012.....	138
Harita 13 İl Merkezleri Dışında Düşük Teknolojili Sektörlerdeki İmalat Sanayi İstihdamının Mekânsal Dağılımı, 2012	139
Harita 14 İl Merkezleri Dışında Orta Düşük Teknolojili Sektörlerdeki İmalat Sanayi İstihdamının Mekânsal Dağılımı, 2012	139
Harita 15 Bölgesel Gelişme Ana Odaklarının Hinterlandında Kalan İlçeler	142
Harita 16 Ereğli Alt Bölgesi.....	145
Harita 17 Beyşehir-Seydişehir Alt Bölgesi	146
Harita 18 Ermenek Alt Bölgesi.....	147
Harita 19 Akşehir Alt Bölgesi	148
Harita 20 Farklı Ulaşım Modlarına Göre İlçelerin Erişilebilirlik Düzeyleri.....	157

PLANLAMA YAKLAŞIMI

Kalkınma ajanslarının temel işlevlerinden biri olan yerel aktörler arasındaki işbirliğini ve koordinasyonu sağlamak, bölge planı sürecinde nitelikli katılımı etkin kılmak için temel araç olacaktır. Bölge planında özellikle odaklanmalar sağlanmaya çalışılmış, mekânsal analizlere yeterince ağırlık verilmiş ve bölgeye özgü bir plan hazırlanmıştır. Çalışmalar öncelikle planlama sürecinin hangi aşamalarda gerçekleşeceğine ilişkin süreç planlaması ile başlamıştır.

Şekil 1 Süreç Planı

Süreç planına ilişkin takvim planlaması yapılırken; mevcut durumun tespiti, vizyon belirleme ve öncelik ve tedbirlerin belirlenme süreçleri birbirine paralel ve sürekli geri beslemelerle birbirini tamamlayan aşamalar şeklinde kurgulanmıştır.

KATILIMCILIK

Konya-Karaman Bölge Planının yerel aktörlerce sahiplenilmesi ve böylece uygulanabilirliğinin artırılması adına katılımçılık plan hazırlık sürecinin temel ilkesi olarak belirlenmiştir. Daha etkili bir katılımçılık için; bölge planının farklı aşamalarına göre farklı katılımçılık düzeyleri belirlenmiş, katılımçılık tamamen gönüllülük esasıyla gerçekleştirilmiş, katılımçılıkların yeterli ve doğru şekilde bilgilendirilmeleri yapılmış, paydaşlara fikirlerini rahatlıkla belirtebilecekleri ortamlar sağlanmış ve çalışmalar sonucunda ortaya koydukları fikirleri daha geniş kitlelerle paylaşma fırsatları sunularak karar alma süreçlerine gerçekten dahil olduklarının güvencesi verilmiştir.

Süreç planında da görüldüğü gibi; öncelikle, katılımçılık yönetiminin doğru ve planlı yapılabilmesi için temel araç olan paydaş analizi yapılmıştır. Paydaş analizi yapılırken; paydaşlar, kamu kurum ve kuruluşları, özel sektör, sivil toplum kuruluşları (odalar, dernekler, vakıflar, birlikler, kooperatifler), üniversiteler ve teknik uzmanlar şeklinde sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırmaya göre; daha önceki plan döneminde yapılan çalışmalara katılanlar da göz önünde bulundurularak, paydaşların bölge planı üzerine etkileri ve bölge planı için taşıdıkları önemlerine, kapasitelerine ve birikimlerine göre, analiz edilerek sürecin ilgili aşamalarına dahil edilmeleri sağlanmıştır.

Paydaşlara ilişkin bu tespitlerin ardından, bölge planının hazırlanma sürecinin aşamalarına göre, paydaşların katılımçlık düzeyleri belirlenmiş ve paydaş katılımçlık planı oluşturulmuştur. Farklı katılımçlık düzeylerinin belirlenmesi, katılımçlık faaliyetlerinin daha etkili bir şekilde uygulanmasını sağlamıştır.

Konya Karaman Bölge Planı hazırlık sürecinde paydaşların ilgi ve önem durumuna göre üç temel düzeyde katılımçlık sağlanmıştır: Danışma, dahil olma ve işbirliği.

Danışma: Yapılan çalışmalar hakkında görüş ve önerileri alınacak paydaşlardır. Bu düzeydeki paydaşlarla, e-posta, resmi yazı, anket, yüz yüze görüşme ve internet sitesi aracılığı ile irtibata geçilmiştir.

Dahil olma: Kararların alınma sürecine dahil olan paydaşlardır. Bu düzeydeki paydaşlarla çalıştaylar kapsamında bir günlük faaliyetler gerçekleştirilmiştir.

İşbirliği: Kararların alınmasında birlikte çalışılan paydaşlardır. Bu düzeydeki paydaşlarla komisyonlar kurulmuştur. Daha uzun bir sürece yayılan ve toplantılar dizisi şeklinde devam eden ve sonucunda dokümanlar ortaya koyan çalışmalar yapılmıştır.

Tablo 1 Katılımçlık Düzeylerine Göre Faaliyet Takvimi

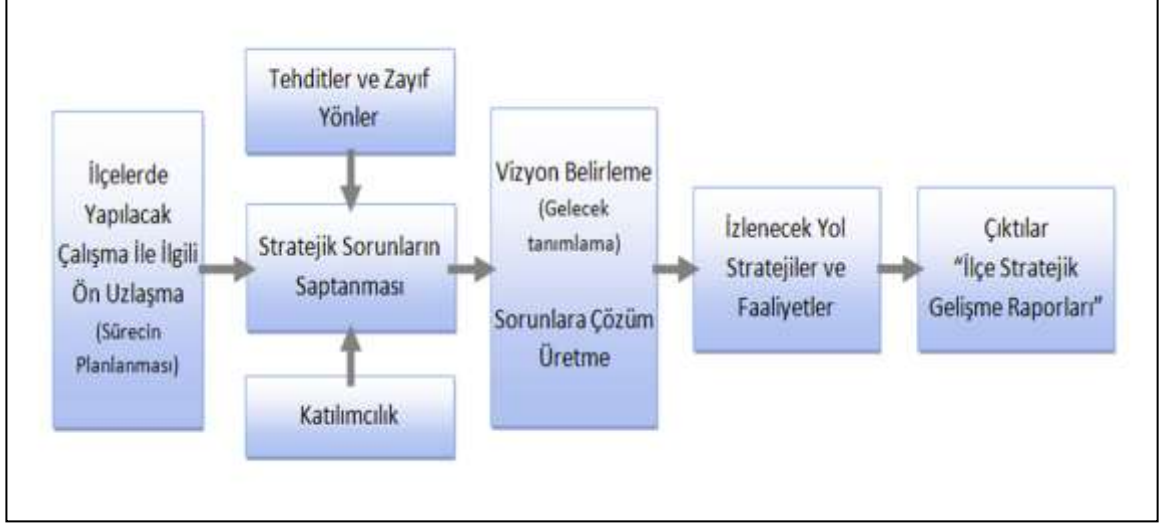
KATILIMCILIK DÜZEYİ	GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYET	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
İşbirliği	İlçe Stratejik Gelişme Komisyonları (2012)												
	Teknik Komiteler(2013)												
Dâhil olma	Vizyon Çalıştayı (2012)												
	Karaman Çalıştayı (2013)												
	Su Kullanıcı Örgütleri Çalıştayı (2013)												
Danışma	Vizyon Anketi (2013)												
	Mevcut Durum İle İlgili Görüşlerin Alınması(2013)												
	İlçeler Arası Fonksiyonel İlişkiler Anketi (2012)												

İLÇE STRATEJİK GELİŞME RAPORLARI

Bölge planı hazırlık sürecinde, katılımçlık ilçe düzeyine kadar indirgenebilmiş ve bölge planında ilçeler düzeyinde alınacak olan kararlar, o ilçeyi tanıyan insanlar tarafından alınmış ve yaşadıkları yerin geleceğini kendileri belirlemişlerdir. Böylece bölge planının başarısı ve uygulanabilirliği artacağı gibi bölge içi dengesizliklerin azaltılmasına da katkı sağlanacaktır.

İlçelerde yapılacak olan çalışmalara, öncelikle sürecin hangi aşamalarda gerçekleşeceğine ilişkin süreç planlaması ile başlanmıştır. Süreç planına uygun olarak çalışma/toplantı yöntem ve takvimi belirlenmiştir.

Şekil 2 İlçe Stratejik Gelişme Raporları Süreç Planı

Süreç planında da görüldüğü gibi; ilçelerde yapılacak olan çalışmaların yönetiminin doğru ve planlı yapılabilmesi için bu çalışma sürecini yönetecek olan İlçe Kaymakamları ile toplantı yapılarak yönetime ilişkin uzlaşma sağlanmıştır.

Söz konusu raporları hazırlamak üzere her bir ilçede İlçe Stratejik Gelişme Komisyonu kurulmuştur. Bu komisyonlar 1 tanesi geniş katımlı (halk katımlı) olmak üzere toplam 6 toplantı yapmışlardır. Ajans tüm aşamalarda komisyonlara çalışmalarını nasıl yapacakları konusunda bilgilendirme yapmıştır. Böylece tüm ilçelerde raporların standart bir formatta olması ve toplantıların eş zamanlı yürütülmesi sağlanmıştır.

Süreç planında da görüldüğü gibi; komisyonlar öncelikle ilçenin stratejik sorunlarını katılımcı bir yaklaşımla belirlemişlerdir. Daha sonra ilçenin 2023 yılında nerede olacağını tanımlayarak sorunlara çözüm üretmişler ve sonrasında ise; bu süreçteki strateji ve faaliyetlerini belirlemişlerdir. Bu raporların uygulama boyutunun da olabilmesi için faaliyetleri eyleme dönüştürecek detaylara yer verilmiştir.

Çalışmanın sadece komisyonla sınırlı kalmaması adına yapılan toplantılardan birinin geniş katımlı olması istenmiş ve rapor taslak halini aldıktan sonra halk katımlı toplantıda halkın hazırlanan raporla ilgili görüşleri alınmıştır. Bu görüşler çerçevesinde İlçe Stratejik Gelişme Raporları nihai halini almıştır. İlçe stratejik komisyonları toplantıları Şubat-Kasım 2012 tarihleri arasında yapılmıştır. Bu kapsamda, toplam 208 toplantı yapılmıştır.

KONYA KARAMAN BÖLGESİNDEKİ İLÇELER ARASI FONKSİYONEL İLİŞKİLERİN TESPİTİ

İlçelerde yapılan çalışmalar sadece komisyon raporlarıyla sınırlı kalmamıştır. Komisyon tarafından yapılan halk katımlı toplantılarda; 33 ilçede(merkez ilçeler dışında kalan) toplam 842 kişiye ajans tarafından anket uygulaması yapılarak; ayrı ayrı ilçelerde yapılan bu çalışmalara bütüncül bir yaklaşım kazandırılmıştır. Bu kapsamında, Konya Karaman bölgesinde yer alan ilçeler arası insan hareketliliğini niceliksel olarak izleyerek, ilçelerin, Konya-Karaman kent merkezleri ve diğer ilçelerle olan ilişkileri ortaya çıkarılmıştır. Böylece yerleşimlerin kademelenme yapısı ortaya çıkarılarak alt bölgeleme yapılmış ve alt bölge merkezleri belirlenmiştir.

VİZYON BELİRLEME

Planlama sürecinin önemli bir ayağını oluşturan ve dünyada ortaya çıkan küresel ve yerel eğilimleri de dikkate alarak bir anlamda bölgenin geleceğine yön verme çabası olan vizyon belirleme sürecinin bölgede yaşayan tüm paydaşlarca sahiplenilmesi ve benimsenmesi büyük önem taşımaktadır. Bu sebeple katılımcı bir yaklaşımla belirlenen vizyonun, bölgede yer alan tüm aktörleri ile üzerinde uzlaşmış ortak bir gelecek için bir araya getirmesi hedeflenmiştir. Bu kapsamda düzenlenen yaklaşık 200 katılımcının yer aldığı vizyon çalıştayında bölge için vizyon alternatifleri belirlenmiştir. Belirlenen alternatiflerle ilgili anket çalışması web sitemiz aracılığı ile yapılmış ve 211 kişi katılmıştır. Ancak vizyon cümlesine nihai hali Ajans tarafından verilmiştir.

TEKNİK KOMİTE VE ÇALIŞMA GRUBU TOPLANTILARI

Hazırlanacak bölge planının bölge aktörleri tarafından benimsenmesi için 21.12.2011 tarihinde yapılan 7. Kalkınma Kurulu toplantısında "Sanayi, Tarım ve Gıda, Hizmetler, Turizm ve Sosyal Kalkınma İhtisas Komisyonları" kurulmuş ve bu komisyonların altında çalışması gereken "Teknik Komiteler" oluşturulmuştur. Komisyon ve komite üyelerinin belirlenme çalışmalarına sonraki süreçte de devam edilmiş olup, Çevre ve Şehircilik teknik komitesi oluşturulmuştur. Bu komiteler altında ise, 12 tane çalışma grubu belirlenmiştir. Bunlar; Arge-Yenilikçilik-İnovasyon, Dış ticaret-Lojistik, Enerji, İşgücü-İstihdam, Toprak ve Su, Bitkisel Üretim, Hayvansal Üretim, Gıda, Hizmetler, Sosyal Kalkınma, Turizm, Çevre ve Şehircilik çalışma gruplarıdır.

Bu çalışma sonucunda oluşturulacak raporların bölge planına girdi sağlayabilecek nitelikte olması için gönüllü katılım temel ilke olarak benimsenmiştir. Öncelikle çalışma grubu üyelerinin belirlenmesi için paydaş analizi yapılmıştır. Paydaş analizinden sonra tüm paydaşlarla irtibata geçilerek çalışma hakkında bilgi verilmiş ve katılmak isteyip istemedikleri sorulmuştur. Böylece çalışmanın gönüllülük esasına dayanması sağlanmıştır.

Bu aşamada yapılan toplantılar ile tarımdan sanayiye, turizmden sosyal politikalara kadar oldukça geniş bir yelpazede Konya - Karaman olarak gerçekleştirilmek istenilen kalkınma hedeflerine ulaşabilmek için gerekli olan öncelik ve tedbirler alanında uzman paydaşlar ile belirlenmeye çalışılmıştır. 12 gruptan oluşan teknik komiteler ajans uzmanları koordinasyonunda çalışmalarını yürütmüşlerdir. Bu toplantılar sonucunda her grupta özel ihtisas raporları oluşturularak öncelik ve tedbirler belirlenmiştir. Teknik komite çalışmalarında toplamda 49 toplantı gerçekleştirilmiştir.

KARAMAN ÇALIŞTAYI

Teknik komite çalışmalarına, Konya ağırlıklı bir katılım olmasından dolayı, Karaman'da bir çalıştay düzenlenmiştir. Karaman ağırlıklı bir katılım sağlanmış, Konya'dan ise sadece teknik komitelerin ve çalışma gruplarının başkanları, başkan yardımcıları ve raportörleri katılmışlardır. 6 grupta 118 katılımcı ile grup çalışmaları yapılmıştır. Grup çalışmalarında bölgesel ihtisas raporları incelenmiş ve Karaman ile ilgili ilave edilmesi gereken hususlar belirlenmiştir. Grup çalışmalarından sonra panel oturumuna geçilerek, sunumlar yapılmış ve diğer grupların da raporlar konusunda görüşleri alınmıştır.

DERİNLEMESİNE MÜLAKAT

Konya-Karaman Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı kapsamında çeşitli paydaşlarla derinlemesine mülakat yöntemi ile görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmelerle paydaşların Bölge Planı Mevcut Durum Analizi hakkındaki görüşleri ve kurumların ilgili oldukları alanlarda bölgede yapılması gerekenler konusunda görüş, fikir ve önerileri yöneltile sorularla alınmıştır. Yapılması gerekenler konusundaki fikir ve önerilerinin hayata geçirilmesi için kendi kurumlarının yapmayı düşündüğü faaliyet ya da projeler olup olmadığı hakkında bilgiler alınmıştır. Bölge Planına son hali verilmeden önce yapılan mülakatlarla elde edilen görüş ve öneriler Bölge Planına yansıtılmıştır.

Mevlana
Kültür Varlıkları ve Turizm Bakanlığı

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ADNKS	Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
Ar-Ge	Araştırma Geliştirme
AT	Arazi Toplulaştırma
BGUS	Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi
BMKB	Bölgesel Menkul Kıymetler Borsası
BSTB	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
BTK	Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
ÇSB	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
ÇSM	Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü
DSİ	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
DSİ	Devlet Su İşleri
DSYB	Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği
EGE	Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması
EPDK	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
ES	Endüstriyel Simbiyoz
ESDP	Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikası
ESS	Eşdeğer Sektör Sayısı
ETKB	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
EÜS	Eşdeğer Ülke Sayısı
GİTES	Girdi Tedarik Stratejisi
GSKD	Gayri Safi Katma Değer
GSMH	Gayrisafi Milli Hasıla
GTHM	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
GWh	Gigawatt saat
GZFT	Güçlü-Zayıf-Fırsat-Tehditler
HES	Hidroelektrik Santrali
HES	Hidroelektrik Santral
IATA	Uluslar arası Hava Taşıma Birliği
ICCA	Uluslar arası Kongreler Ve Sözleşmeler Merkezi
İÖİ	İl Özel İdaresi
KBB	Konya Büyükşehir Belediyesi
KENTGES	Kentsel Gelişme Stratejisi
KHGM	Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükte İşletme
KONİLİS	Konya İl İstatistik Sistemi
KOP	Konya Ovası Projesi
KOP BKİ	Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi
KOS	Konya Organize Sanayi
KSO	Konya Sanayi Odası
KSS	Küçük Sanayi Sitesi
KTB	Konya Ticaret Borsası
KTO	Konya Ticaret Odası
KVS	Kısa Vadeli Sınır
MTA	Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü

Mwh	Megawatt saat
NACERev	Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
OECD	Organization For Economic Cooperation And Development / İktisadi Kalkınma Ve İşbirliği Örgütü
OSB	Organize Sanayi Bölgesi
OSİB	Orman ve Su İşleri Bakanlığı
PISA	Uluslar arası Öğrenci Değerlendirme Programı
RCA	Görelİ İhracat Üstünlüğü
RCA	Rekabet Gücü
RMA	Görelİ İthalat Üstünlüğü
RXA	Görelİ İhracat Üstünlüğü
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TEP	Ton Eşdeğer Petrol
TEPAV	Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı
TEYDEB	TÜBİTAK Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Başkanlığı
THÜDM	Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli
TİGH	Tarla içi geliştirme hizmetleri
TMO	Toprak Masulleri Ofisi
TOBB	Türkiye Odalar Borsalar Birliği
TOKİ	Toplu Konut İdaresi
TR52	Konya-Karaman Düzey 2 Bölgesi
TÜ	Temiz Üretim
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırmalar Kurumu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
URAK	Uluslararası Rekabet Araştırmaları Kurumu
YÖK	Yüksek Öğretim Kurumu
ZMO	Ziraat Mühendisleri Odası

TANIM VE KAVRAMLAR

ALT BÖLGE: İşsizliğin yoğun olduğu, göç veren ilçelere coğrafi olarak daha yakın, bunlara hizmet verme potansiyeli görece daha yüksek ve yakın çevresiyle sıkı fonksiyonel ilişkiler kuran ilçe merkezleri ile kendisinin etkisi altında kalan diğer ilçe merkezlerini kapsamaktadır. Alt bölgeler mal, hizmet, ev ile iş arasındaki yolculuk hareketleri bakımından birbirleri ile daha yoğun ilişki kuran ilçeleri kapsamaktadır. Alt bölgeler yönetsel sınırları, idari sınırlarla çakışmayan, yani fonksiyonel ilişkiler açısından o sınırları aşabilen mekânsal oluşumlardır.

ARAZİ TOPLULAŞTIRMA: Arazilerin doğal ve yapay etkilerle bozulmasını ve parçalanmasını önlemek, parçalanmış arazilerde ise; doğal özellikleri, kullanım bütünlüğü ve mülkiyet hakları gözetilerek birden fazla arazi parçasının birleştirilip ekonomik, ekolojik ve toplumsal yönden daha işlevsel yeni parsellerin oluşturulması ve bu parsellerin arazi özellikleri ve alanı değerlendirilerek kullanım şekillerinin belirlenmesi, köy ve arazi gelişim hizmetlerinin sağlanmasıdır.

BEŞERİ SERMAYE: Bireylerin bilgi, yetenek ve tecrübelerinin bileşiminden oluşan ve ekonomik değer yaratmak için kullanılabilir stok değeridir.

DESTİNASYON: Varış noktasıdır. Turist toplumunun yerel toplum içinde bulunduğu coğrafi bir yer ya da bölgedir. Girdilerin ve çıktıkların, toplumun, hizmetlerin ve iş alanlarının yer aldığı bir sistemdir. Bir destinasyon turizm çekicilikleri, turizm işletmeleri, yerel halk ve yerel yönetimin bütününden oluşan karmaşık bir yapıya sahiptir.¹

ENDÜSTRİYEL SİMBİYOZ: Endüstri ile doğal yaşam ve ekolojik sistemler arasındaki analogiye dayanan ve işletmelerin birbirleri ile hem ekonomik açıdan hem de birbirlerinin ürün ve atıklarını (madde ve enerji) kullanmaları açısından ilişki içinde olan tüm endüstriyel prosesler ağını simgelemektedir.

ENGELLİ: Doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duyuşsal veya sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimlerini karşılama güçlüğü olan ve korunma, bakım, rehabilitasyon, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan kişidir.

ENVERZİYON: Sıcaklık, normal atmosfer koşulları içerisinde yerden itibaren yükseldikçe her 100 m'de 0.5 ile 1.0 °C arasında azalma eğilimi göstermektedir. Sıcaklığın yükseklikle azalacağı yerde artış göstermesi durumuna sıcaklık terselmesi (temperature of inversion) ya da sıcaklık enverzasyonu denilmektedir. Sıcaklık terselmesi yer seviyesinden itibaren meydana geliyorsa, bu duruma yer seviyesi enverzasyonu, yerden daha yukarı seviyelerde meydana gelmesi durumuna ise yüksek seviye enverzasyonu adı verilmektedir.

EŞDEĞER SEKTÖR SAYISI: Bu yöntemle ihracat üzerinde küçük etkisi olan sektörler dışarıda tutularak toplam ihracat üzerinde eşdeğer katkıya sahip ana sektörlerin sayısı hesaplanmaktadır.

$$ESS_k = \frac{1}{\sum_{k=1}^n \frac{x_{k,t}}{X_{toplam,t}}} ; X_{k,t} = k \text{ sektörünün } t \text{ yılındaki ihracatı, } X_{toplam,t} = t \text{ yılındaki toplam ihracat}$$

EŞDEĞER ÜLKE SAYISI: Bir ülkenin veya bir bölgenin ihracat yaptığı ülke sayısında önemli artışlar yaşanabilir. Ancak yeni eklenen pazarlara yapılan ihracat miktarı kritik bir öneme sahip olmayabilir. Bu nedenle bölgenin

¹Gökçe Özdemir, "Destinasyon Yönetimi ve Pazarlama Temelleri İzmir İçin Bir Destinasyon Model Önerisi", 2007, s.19

ihracat üzerinde temel öneme sahip ülkeler özellikle incelenmelidir. Bunu tespit edebilmek için ise toplam ihracatımız içinde büyük öneme sahip ülke sayısını gösteren eşdeğer ülke sayısına bakılmalıdır.

$$EÜS_t = 1 / \sum_{j=1}^n \frac{x_{j,t}}{x_{toplam,t}}^2 ; X_{j,t} = j \text{ ülkesine } t \text{ yılında yapılan ihracat, } X_{toplam,t} = t \text{ yılındaki toplam ihracat}$$

ETKİNLİK: Bir işletmenin, bir kurumun belli bir alandaki eylemidir.

ETKİLİLİK: Gerçekleştirilen faaliyetlerin sonucunda amaçlara ulaşma derecesini belirleyen bir performans boyutudur.

FONKSİYONEL BÖLGE: Fonksiyonel bölge, coğrafi mekânın sosyal ve ekonomik ilişkiler temelinde tanımlanmasıdır. Bu kapsamda, bir fonksiyonel bölgede yer alan mekânsal birimler bölge dışındaki birimlere göre birbirleri ile daha çok ilişkilidir.

GİNİ HIRSCHMAN ENDEKSİ: Gini Hirschman değerlerindeki artışlar ürün yoğunlaşmasını, azalışlar ise ürün çeşitlenmesini göstermektedir. Gini Hirschman endeksinin alabileceği maksimum değer 100'dür ve bu değer 100 çıkması o ekonominin sadece tek bir sektöre veya ürüne bağımlı olduğunu göstermektedir.

HASSAS TARIM: Kaynakların ve dışarıdan uygulanan girdilerin kullanımını araziye özgü olarak en küçük homojen bölgeler halinde işletilmesi, girdilerin buna göre optimize edilerek işletilmesine hassas tarım denilmektedir².

KIRSAL ALAN: Konya Karaman Bölge Planı "kırsal alanı"; ilçe merkezi statüsünden küçük tüm yerleşim yerleri ile planın mekânsal tipoloji sınıflamasında 4. grupta kalan ilçe merkezleri olarak tanımlanmıştır.

KOBİ (KÜÇÜK VE ORTA BÜYÜKLÜKTE İŞLETME): İki yüz elli kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri kırk milyon Türk Lirasını aşmayan ve "Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelikte" ifade edilen mikro işletme, küçük işletme ve orta büyüklükteki işletme olarak sınıflandırılan ekonomik birimler veya girişimlerdir.

METROPOLİTEN ALAN: Karaman il merkezinin mülki idare sınırı ile Konya merkez ilçelerinin mülki idare sınırı olarak kabul edilmiştir.

SOSYAL İÇERME: Bireylerin, ekonomik, sosyal ve kültürel hayata ve kamu hizmetlerine eşit düzeyde erişimlerinin ve hayatlarını etkileyen karar verme süreçlerine katılımlarının sağlanarak, hayata başlama noktalarından bağımsız olarak potansiyellerini tam olarak hayata geçirebilmelerini sağlamak amacıyla geliştirilen politikaların ve faaliyetlerin yer aldığı süreçtir.

SOSYAL KALKINMA: Kalkınmanın; sürdürülebilir, farklı toplum kesimleri için eşit ve içerici, yoksul ve kırılgan grupları kalkınma sürecine katılımları için güçlendirici olmasıdır.

SOSYAL POLİTİKA: Bir ülkede yaşayan tüm bireyler için, özellikle de ayrıca bakıma ve korunmaya gereksinimi olanlar için geliştirilen, koruyucu, güçlendirici, sosyal adalet ve eşitliği sağlayıcı hizmetler bütünüdür.

SOSYAL SERMAYE: Bir grubun üyeleri tarafından benimsenen, grubun ortak amaçları için çalışabilme yeteneğini belirleyen, resmi olmayan ağ, norm ve değerlerdir. Sosyal sermaye bireylerin ve grupların ortak amaçlar doğrultusunda hareket etmelerini kolaylaştıran karşılıklı güvene dayanan bağlar olarak da tanımlanır.

² www.tgae.gov.tr, Toprak Gübre ve Su Kaynakları Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü web sitesi, Erişim tarihi: 22.04.2013

TARLA İÇİ GELİŞTİRME HİZMETLERİ (TİGH): Uygulama alanı ilan edilmiş alanlarda çiftçi ailelerinin gelir seviyelerinin ve refah düzeylerinin yükseltilmesi için, arazi toplulaştırma işlemlerinin yol, sulama kanalı, tasfiye, teraslama vb. işlemlerle birlikte yapılmasıdır.

TEMİZ ÜRETİM: Hammadde ve enerjiyi daha az kullanmayı, yeniden kullanım ve geri dönüşümü artırmayı, daha az atık oluşturmayı ve tehlikeli atık miktarını azaltmayı amaçlayan çevreye duyarlı bir atık yönetim yaklaşımıdır.

UZAKTAN ALGILAMA SİSTEMLERİ: Gerçek bir fiziksel temasta bulunmadan dünya yüzeyi hakkında bilgi toplama teknolojisine verilen addır.

VERİMLİLİK: Üretim sürecine sokulan çeşitli faktörlerle (girdiler) bu sürecin sonunda elde edilen ürünler (çıktılar) arasındaki ilişkiyi ifade eder.

VOLLRATH ANALİZİ: $B < 1$, gözlemlenen dış ticaret yapısına dayanmakta olup, ihracat performansını dikkate alarak, bir bölgedeki bir malın/sektörün ihracatının bölgenin toplam ihracatı içindeki göreceli payının ülkede o malın/sektörün ihracat açısından göreceli payına oranını göstermektedir. $B > 1$ ise, o mal/sektör için bir karşılaştırmalı üstünlük mevcut demektir. Balassa'nın RCA teorisini ortaya atmasından sonra, Vollrath (1991), RCA için ithalatı da dikkate alan bir başka alternatif yöntem geliştirmiştir. Bu yöntemde; RCA, Göreceli İhracat Üstünlüğü (Relative Export Advantage- RXA) (Balassa indeksine eşittir) ile Göreceli İthalat Üstünlüğü (Relative Import Advantage-RMA) arasındaki fark şeklinde hesaplanmaktadır.

Vollrath RCA = RXA - RMA

Dolayısıyla,

Vollrath RCA = $(X_{ij} / X_{it}) / (X_{nj} / X_{nt}) - (M_{ij} / M_{it}) / (M_{nj} / M_{nt})$ olmaktadır.

Vollrath, RCA değerinin sıfırdan büyük/(küçük) olması durumunda rekabet gücü olduğunu/(olmadığını) ifade etmektedir.

YOKSULLUK: Gıda, temiz içme suyu, barınma, sağlık ve eğitim gibi temel insan ihtiyaçlarının dahi karşılanamamasının karakterize ettiği durumdur.

BÖLGEYE GENEL BAKIŞ

Konya Karaman Bölgesi'nin ulusal ve küresel düzeyde bölgesel rekabet edebilirliğinin artırılması öncelikle mevcutta bölgesel gelişmişlik açısından bu bölgenin ulusal ve uluslararası ekonomilerdeki yerinin belirlenmesi ve bölgenin karşılaştırmalı rekabet avantajının en iyi şekilde harekete geçirilmesi diğer düzey bölgelerine göre ayırt edici belirgin özelliklerini doğru anlayabilmekten geçmektedir.

Yaklaşık 50.000 km²'lik yüzölçümü ile Lüksemburg, İsviçre, Belçika ve Hollanda gibi Avrupa'daki birçok "ülke" yüzölçümünden büyük veya eşdeğer bir yüzölçümüne sahip olan Konya Karaman Bölgesi, 2012 yılı itibarıyla bölgede yaşayan 2,28 milyon insan ile birlikte Türkiye nüfusunun yaklaşık %3 ünü oluşturmaktadır.

Konya Karaman'ın göç hareketleri en çok Ankara İstanbul ve İzmir gibi büyük metropollerle ve komşu düzey 2 bölgeleriyle yaşanmaktadır.

Her geçen gün daha fazla insan kentlerde yaşamayı tercih etmektedir. Bölge Türkiye ortalamasına göre daha hızlı bir kentleşme süreci yaşamaktadır. Bölgedeki %72'lik kentleşme oranı ülke ortalamasının altında kalmakla birlikte gerek il bazında gerekse bölge olarak kentleşme hızı ülke ortalamasına göre daha yüksektir.³

Türkiye'deki yaşlı nüfus(65 yaş ve üzeri) toplam nüfusun %7,5'ine karşılık gelirken Konya Karaman Bölgesinde nüfusun %8 ini 65 yaş ve üzeri nüfus oluşturmaktadır. Gerek Türkiye'de gerekse bölgede yaşlı bağımlılık oranları artmaktadır. Bölgedeki yaşlı bağımlılık oranı ülke ortalamasının üzerinde seyretmektedir.

Yüzölçümünün önemli bir kısmı kırsal alanlardan oluşan ve bu kırsal alanlarda bölge nüfusunun yaklaşık %25'inin yaşadığı Konya Karaman Bölgesi ülkemizdeki tarımsal faaliyetlerin en yoğun olarak yapıldığı (Türkiye'nin tahıl ambarı) bölgelerden biri olmasına karşın kuraklık ve su tehdidinin ciddi olarak etkisi altında kalmaktadır. Bu kırsal alanlar, bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılması açısından yerel kalkınma dinamikleri bünyesinde barındırır da bu fırsatlar değerlendirilememektedir. Ulusal düzeydeki tarım desteklerinin de kısa erimli olması ve bölgenin ihtiyaçlarını karşılayacak farklılaşmayı sağlayamaması bölge tarımını olumsuz yönde etkilemektedir. Kişi başına düşen gelir ve refahın artabilmesi ekonominin daha çok sanayi, teknoloji ve bilgiye dayalı olması şeklinde bir genel kabul olsa da özellikle bölgenin kırsalında tarım her zaman önemini korumaktadır. Çünkü tarımsal ürünler zorunlu tüketim malları olduğundan bunlara olan talep hem kırsal alanda hem de kentsel alanda hiçbir zaman bitmeyecek, tam aksine nüfus artış hızına paralel olarak artacaktır. Bu gerçeği dikkate alan Konya Karaman Bölge Planı tarım sektörünü ulusal ve bölgesel gıda arz güvenliği açısından diğer tüm sektörlerden bağımsız stratejik bir sektör olarak ele alacaktır.

Diğer yandan, Konya Karaman Bölgesi son yıllarda kendi yerel dinamikleri ve KOBİ temelli esnek üretim yapısıyla imalat sanayinde küresel piyasalara entegre olmaya başlayan bir endüstriyel büyüme odağı olmaya doğru ilerlemektedir. Bölgeden yapılan ihracatın neredeyse tamamına yakınının imalat sanayiden kaynaklı olması bu duruma en çarpıcı örnektir. Konya Karaman Bölgesinin Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi'nde de "Endüstriyel Büyüme Odakları ve Dönüşüm Kentleri" politikasında yer alması bölgenin imalat sanayi açısından önemini açıkça ortaya koymaktadır.

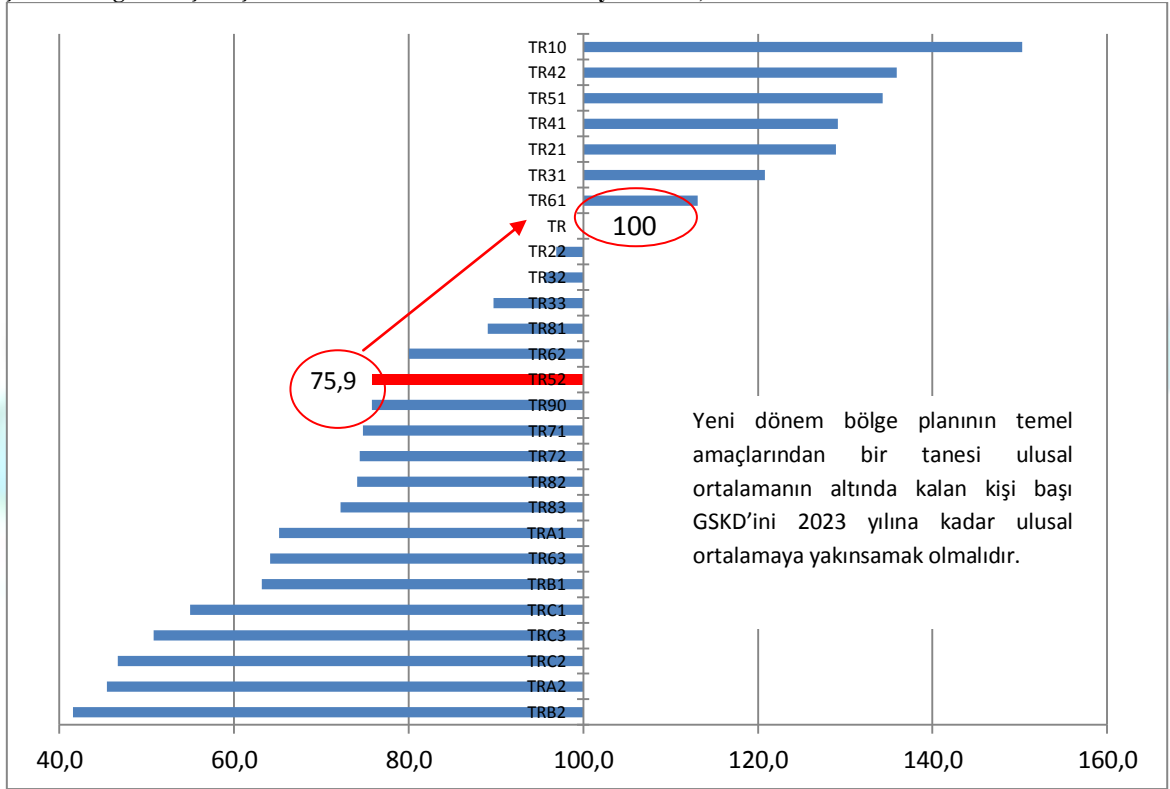
Mevcutta bölgenin ekonomik yapısı açısından stratejik önem arz eden gıda-tarım, ana metal(döküm) otomotiv yan sanayi, makine imalat, fabrikasyon metal ürünleri, plastik-kauçuk ile potansiyel olarak görülen enerji ve kimya sektörleri aynı zamanda ülke genelinde yüksek dış ticaret açığı vermesi nedeniyle cari açığa en fazla neden olan sektörlerdir. Bu nedenle Konya Karaman Bölge Planında bu 8 sektör bölgenin stratejik sektörleri arasında ele alınmıştır.

³ Kentleşme Oranı MEVKA hesaplamasıdır. Gerekçe: TÜİK tarafından yayınlanan kentleşme oranlarında ilçe yerleşimlerin yapısal özellikleri dikkate alınmadan tüm ilçe merkezi nüfusları kent merkezi sayılmasına rağmen bölgedeki bazı düşük gelişme düzeyine sahip ilçe merkezleri kentsel bir nitelik sergilememektedir. Kırsal alanın mekansal amaçlar kısmında detaylı olarak verilmiştir.

1 TÜRKİYE'DE YARATILAN KATMA DEĞERİN NE KADARI BÖLGEMİZDEN SAĞLANIYOR?

Bölgesel Gayrisafi Milli Hasıla (GSMH) ve Gayrisafi Katma Değer (GSKD) ulusal referansla bölgesel gelişmişlik düzeylerinin ortaya konmasında temel göstergelerden bir tanesidir. Bölgenin ülke ekonomisindeki yerini görebilmek için 2004-2010 yılları arasındaki GSKD oranlarına bakıldığında ve ülke genelinde yaratılan toplam GSKD'ni 100 olarak kabul edildiği varsayımı altında, 2008 itibarıyla 77 ile ulusal ortalamasının altında kalan Konya Karaman Bölgesinin 2010 yılı itibarı ile 75,9'luk bir performans sergileyerek kişi başına GSKD performansını ülke ortalamasının daha da altına düşürdüğü gözlemlenmiştir. Bu olumsuz tabloya rağmen **2008 yılı ve 2010 yılı itibarıyla ülkede yaratılan GSKD'in sırasıyla %2,4'ünü ve %2,3'ünü oluşturan Konya Karaman Bölgesi** Türkiye'de yaratılan kişi başına GSKD 100 olarak sabitlendiğinde, **26 Düzey 2 Bölgesi arasında 13.sıradaki yerini korumuştur.**

Şekil 3 Bölgede Kişi Başı GSKD İn Ülke Ortalaması İle Kıyaslaması,2010

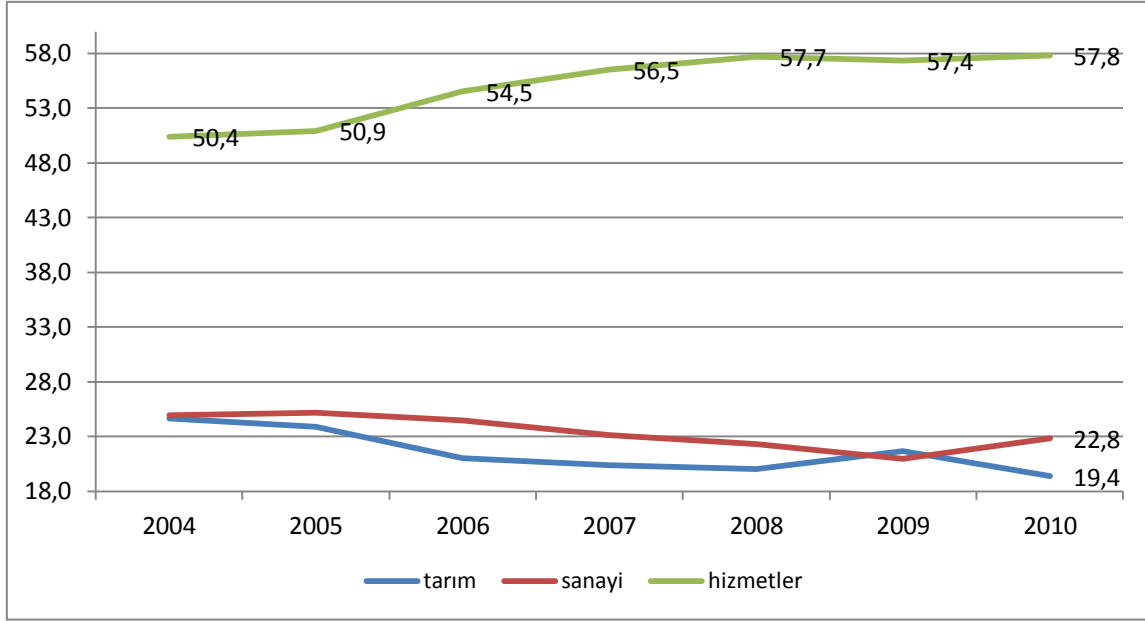

Kaynak : TÜİK, Ulusal Hesaplamalar esas alınarak hazırlanmıştır.

2 BÖLGEDEKİ ANA SEKTÖRLER BÖLGE EKONOMOSİNE NE KADAR KATMA DEĞER SAĞLIYOR?

Bölgemizde 2004-2008 yılları arasında sanayi ve tarım sektöründe sağlanan katma değer azalırken 2008'e kıyasla 2010 yılı itibarı ile sanayinin payının artış sergilediği fakat tarımda düşüşün olduğu ve hizmetler sektöründe de bir artışın yaşandığı görülmektedir. Ülkemizde GSYH iller bazında en son 2001 yılı için yayınlanmış olduğu için imalat sanayi katma değerinin milli hasıla içerisindeki payı hesaplanamamaktadır. Öte yandan iller bazında 2004-2010 arasında GSKD oranları sektörler (tarım, sanayi, hizmetler)itibarıyla yayınlanmıştır. Bu veri sayesinde gayrisafi bölgesel hasıla oranı bilinmese de gayrisafi bölgesel katma değer bilinmektedir. Buna göre sanayi sektörünün bölgesel GSKD içerisindeki payı Konya Karaman Bölgesindeki endüstriyel yoğunlaşma hakkında bir fikir vermektedir.

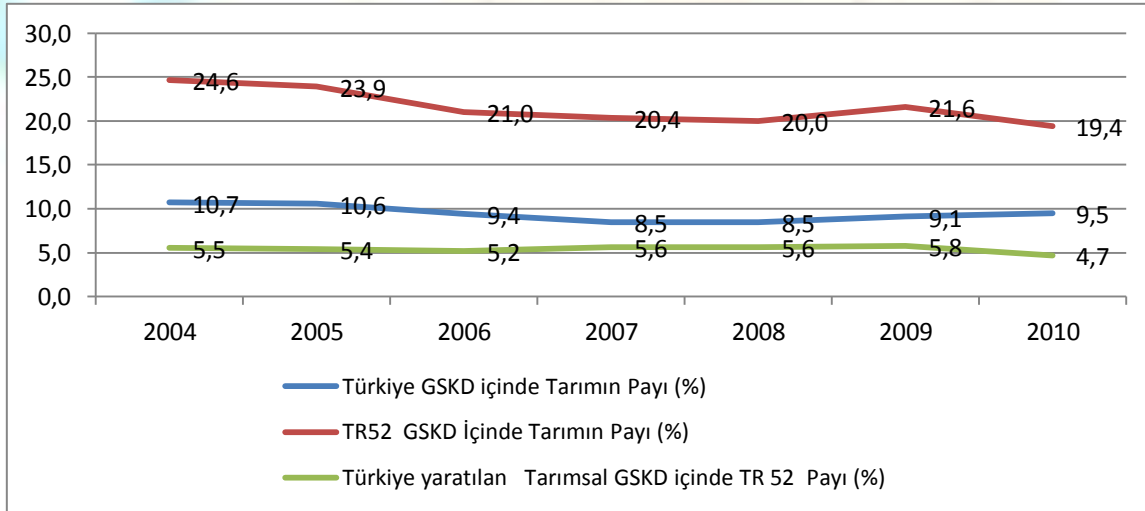
Şekil 4 Konya - Karaman'da Sektörlerin Bölgesel GSKD İçerisindeki Payları (%)

Kaynak: TÜİK, Ulusal Hesaplar, Bölgesel Katma Değer

Ülkede tarım sektörünün sağladığı katma değer % 9,5 düzeyindeyken bu oran bölgemizde %20'ler düzeyindedir. Bölgede yaratılan tarımsal katma değer ülke ortalamasının üzerinde olması bölge ekonomisinde tarım sektörünün halen önemini koruduğunu göstermektedir.

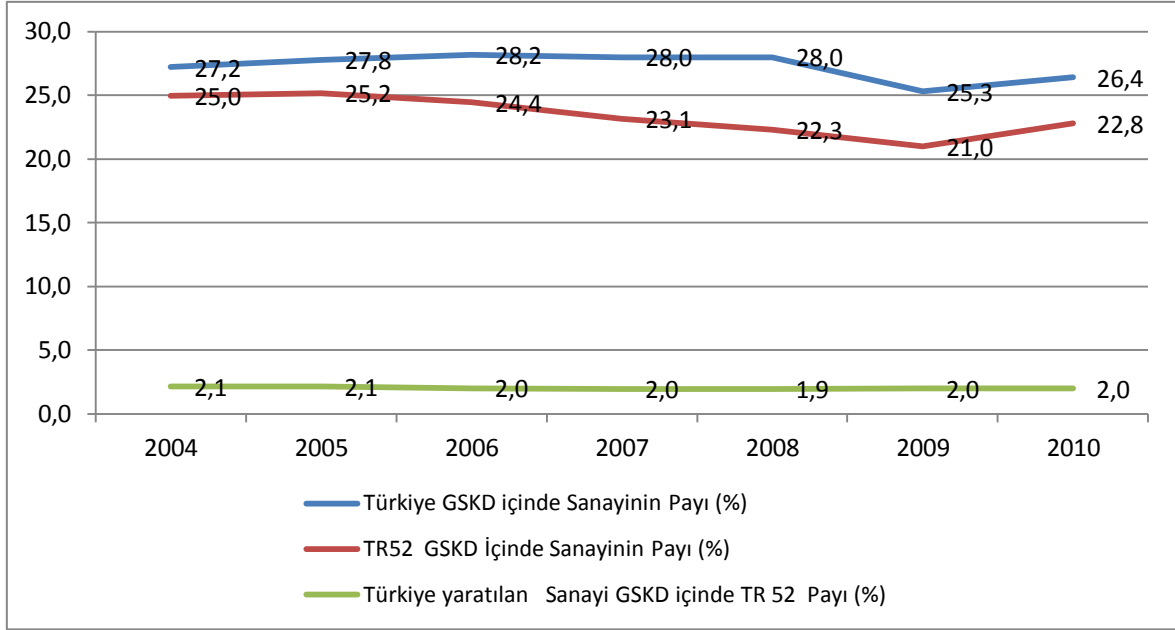
Şekil 5 Yıllar İtibariyle Konya Karaman Bölgesi ve Ülkede Tarımsal GSKD Payları (%)

Kaynak: TÜİK, Ulusal Hesaplar, Bölgesel Katma Değer

Sanayi sektörü ele alındığında Konya-Karaman bölgesi ülke sanayisinde yaratılan katma değer sadece %2'sini oluşturmaktadır. Sıralama bakımından ise bölgemiz 15. sıradadır. Bölge 2008 yılına kıyasla sıralamadaki yerini bir basamak daha iyileştirse de bu tablo, bölgenin sanayi sektöründe 26 bölge arasında yeterli düzeyde rekabetçi olmadığını ortaya koymaktadır.

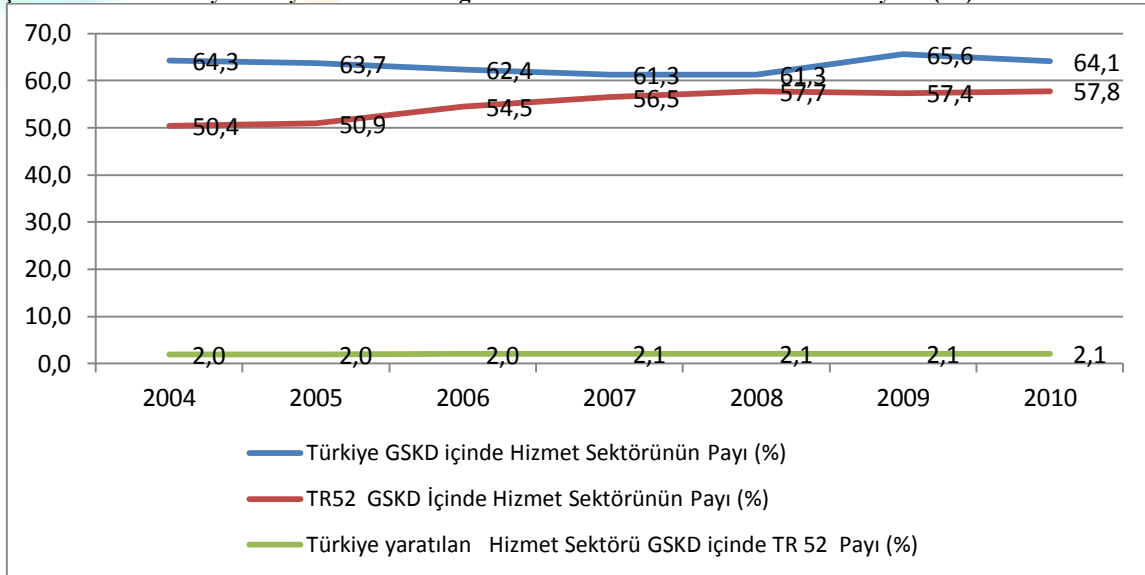
Şekil 6 Yıllar İtibariyle Konya Karaman Bölgesi ve Ülkede Sanayi GSKD Payları (%)

Kaynak: TÜİK, Ulusal Hesaplar, Bölgesel Katma Değer

Konya Karaman bölgesinde hizmet sektöründen sağlanan katma değer payı son yıllarda artmaktadır. Dünyanın gelişmiş bölgelerinde imalat sanayinin gelişimi ile ortaya çıkan refah artışı ve yüksek gelir düzeyi hizmet sektörünün önemini artırmaktadır. Özellikle dünya genelinde hizmet sektöründeki artan doğrudan yabancı yatırımların bölgemize çekilmesi teknoloji, yönetim, firmaların yeniden yapılandırılması gibi konularda temel eksikliklerin giderilmesini şart koşmaktadır.

Şekil 7 Yıllar İtibariyle Konya Karaman Bölgesi ve Ülkede Hizmet Sektörü GSKD Payları (%)

Kaynak: TÜİK, Ulusal Hesaplar, Bölgesel Katma Değer

Konya Karaman Bölgesi 2012 yılı itibariyle Türkiye'deki imalat sanayi istihdamının %2,5'ini, işletme sayısının ise %2,76'sını oluşturmaktadır. İmalat sanayi alt sektörleri incelendiğinde bölgede en fazla istihdam yaratan sektörler sırasıyla gıda ürünlerinin imalatı (%26,5), fabrikasyon metal ürünleri imalatı (%23,5) ve makine takım imalatı (%11) olarak öne çıkmaktadır. Bu üç sektörde yaratılan istihdam bölgede imalat sanayinde yaratılan toplam istihdamın %61'ini oluşturmaktadır.

Bölgenin orta ve ileri teknolojili imalat sanayi sektörlerindeki istihdam payı ülke ortalamasının üzerinde seyretmektedir. Bölgede toplam imalat sanayi istihdamının % 82,5'i orta düşük ve düşük teknolojili sektörlerde istihdam edilmektedir. Buna karşın düşük teknolojili sektörlerde istihdam payı azalma eğilimindeyken, orta ve ileri teknolojili sektörlerde imalat sanayi istihdam payı artma eğilimindedir. Son 5 yılda Konya Karaman Bölgesi bu teknoloji sınıfındaki istihdam payını %15'ten %17,3'e yükseltirken, ülkede bu oran %13,4'den %14'ler seviyesine yükselmiştir.

Konya Karaman Bölgesi'nin ülkemizdeki diğer düzey 2 bölgeleri ile farklı bileşenler açısından karşılatırmalı gelişmişlik düzeyini ortaya koyan çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Kalkınma Bakanlığı tarafından 2011 yılında 8 alt kategoride 61 değişken kullanılarak hazırlanan "İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması'na (SEGE) göre Konya ili 81 il arasında 20. sırada yer alırken, Karaman 32. sırada yer almaktadır. İl düzeyinde rekabetçilik araştırmalarında ülke genelinde kabul gören çalışmalarından bir diğeri ise Uluslararası Rekabet Araştırmaları Kurumu (URAK) tarafından her yıl yayınlanan **İllerarası Rekabetçilik Endeksi'dir.** 2009-2010 yılları arasındaki sıralamada Konya 81 il arasında 17. sırada yer alırken, Karaman 52.sırada yer almaktadır.

Mevlana
Konya Karaman Bölgesi

BÖLGEYİ YÖNLENDİRMEK

3 2014 - 2023 BÖLGE PLANI VİZYONU

YÜKSEK VE DENGELİ REFAH SEVİYESİNE ERİŞMİŞ, ULUSLAR ARASI EKONOMİLERLE BÜTÜNLEŞMİŞ, SEVGİ VE HOŞGÖRÜ TEMELİNDE İNSANLARIN ÇALIŞMAK, ÜRETMEK VE YAŞAMAK İÇİN TERCİH ETTİKLERİ BİR BÖLGE OLMAK

4 KONYA KARAMAN BÖLGESİ ARZU ETTİĞİ 2023 VİZYONUNA NASIL ULAŞACAK?

Konya Karaman Bölgesi Türkiye'deki tarımsal faaliyetlerin yoğun olarak yapıldığı (Türkiye'nin tahıl ambarı) bir yer olmasına karşın küresel iklim değişikliğine bağlı olarak kuraklık ve su tehdidinin ciddi olarak etkisi altında kalmaktadır. Yaklaşık 50.000 km²'lik yüz ölçümüyle birçok Avrupa ülkesinden büyük alana yayılan bölgenin önemli bir kısmını kırsal alanlar oluşturmakta ve bölge nüfusunun %25'i bu kırsal alanlarda yaşamaktadır.⁴ Bu kırsal alanlar bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılması açısından yerel kalkınma dinamiklerini bünyesinde barındırsa da bu fırsatlar değerlendirilememektedir. Aksine bölgenin kırsalı özellikle ücretsiz aile emeğine dayanan, ciddi oranlarda gizli işsiz barındıran ve etkisini giderek hissettiren kuraklık tehdidine bağlı olarak önemli ölçüde verim sorunlarının yaşandığı bir tarımsal yapı sergilemektedir. Sulama konusunda her ne kadar büyük bütçelere dayalı kamusal yatırımlar yapılsa da bu harcamaların su sorununa kökten bir çözüm getirmesi muhtemel değildir. Kuraklık tehdidi hızla artacak ve özellikle kırsalda ekonomik faaliyetler çeşitlendirilemediği takdirde sorun çok ciddi boyutlara ulaşacaktır. Ulusal düzeydeki tarım desteklerinin de daha çok kısa erimli olması ve bölgenin ihtiyaçlarını karşılayacak farklılaşmayı sağlayamaması bölge tarımını olumsuz yönde etkilemektedir.

Öte yandan, Konya Karaman Bölgesi son yıllarda kendi yerel dinamikleri ve KOBİ temelli esnek üretim yapısıyla imalat sanayinde küresel piyasalara entegre olmaya başlayan bir endüstriyel büyüme odağı olmaya doğru ilerlemektedir. Bölgeden yapılan ihracatın neredeyse tamamına yakınının imalat sanayi kaynaklı olması bu duruma en çarpıcı örnektir. Konya Karaman Bölgesinin Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisinde de "Endüstriyel Büyüme Odakları ve Dönüşüm Kentleri" politikasında yer alması bölgenin imalat sanayi açısından önemini açıkça ortaya koymaktadır.

BÖLGESEL GELİŞME ULUSAL STRATEJİSİ'NDEKİ "**ÜLKE GENELİNDE DAHA DENGELİ BİR MEKÂNSAL ORGANİZASYONUN OLUŞTURULMASI**" TEMEL AMACINA HİZMET EDECEK ŞEKİLDE KONYA KARAMAN BÖLGESİNİ BÖLGENİN İÇ DİNAMİKLERİNİ HAYATA GEÇİREREK BİR EKONOMİK GELİŞME KORİDORU HALİNE GETİRMEK

BÖLGE PLANININ ANA SENARYOSU'NU OLUŞTURACAKTIR

Ayrıca, Bölgemiz için stratejik öneme sahip sektörlerde; İstanbul'un desantralize olma eğilimi Konya Karaman Bölge Planının ana senaryosunu hayata geçirmek adına önem taşımaktadır.

⁴ Kırsal Alan İlçe merkezi statüsünden küçük tüm yerleşim yerleri ile planın mekânsal tipoloji sınıflamasında 4. grupta kalan ilçe merkezleri olarak tanımlanmıştır.

Aynı zamanda bölgeyi vizyonuna ulaştıracak olan bu ana senaryoyu hayata geçirebilmek için 3 politika alanı belirlenmiştir.

1 Yakınsama Politikası: Öncelikle bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılması amacıyla başta kırsal olmak üzere eğitim/sağlık gibi temel kamu hizmetlerinde etkinliği artırmak, tarımda yaşanması kaçınılmaz istihdam kayıplarını en aza indirmek ve gelir elde etmek için kırsalda ekonomik faaliyetleri çeşitlendirmek, geleceğini tarımda aramayan nüfusu tarım dışı iş kollarında istihdam etmek, tarıma devam edecek nüfus için ise suyu en tasarruflu kullanan üretim teknikleri ile katma değeri en yüksek ürünlere yöneltmek,

2 Ulusal Küresel Rekabet Politikası: Diğer yandan güçlü ulaşım ağlarıyla hızlı bir şekilde limanlara inerek küresel ekonomilere entegre ve üretken bir imalat sanayi altyapısı oluşturmak, yüksek katma değerli sanayi yatırımlarını ve nitelikli işgücünü bölgeye çekerek orta ve ileri teknoloji gerektiren imalat sanayi kollarında uzmanlaşmak;

Böylece bu iki politika sayesinde Konya Karaman 2014-2023 Bölge Planı tarıma alternatif olarak çeşitlenen ekonomik faaliyetler ile birlikte kırsaldaki potansiyeli harekete geçirerek bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılmasına katkı sağlayacaktır. Bu da hem artan gelirle birlikte kırsalda yaşayan kesimin yaşam kalitesini

iyileştirecek ve kentlere olan göç taleplerini azaltacak hem de tarımın sınırlı doğal kaynaklar üzerindeki baskısını azaltarak çevresel sürdürülebilirliği artıracaktır. Bölgenin küresel rekabete odaklanan imalat sanayi politikası sayesinde ise bölgenin ulusal ve uluslararası rekabet edebilirliğini yükselterek BGUS'ta belirlenen **"Endüstriyel Büyüme Odaklarını Politikası ve Dönüşüm Kentleri Politikası"** doğrudan yerelden uygulamaya geçmiş olacaktır.

Nihai olarak ise planın bu iki temel politikası **"Sosyo-Ekonomik Olarak Bütünleşmiş Rekabet Gücü ve Refah Düzeyi Yüksek Bölgelerden Oluşan Topyekûn Kalkınmış Bir Türkiye"** şeklinde belirlenen Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi vizyonuna bölgemizden azami katkı sağlanmış olacaktır.

3 Mekânsal Politika: Bölge planının ana senaryosunu hayata geçirebilmek adına bölgenin mevcut mekânsal gelişme eğilimlerine alternatif olarak kurgulanan ve bölge içindeki yerleşim yerlerine farklı müdahale biçimlerini içeren çok merkezli ve dengeli bir mekânsal örgütlenme politikasını da içerecektir. Bu mekânsal politika gerek bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılması politikası gerekse de küresel rekabet politikasının mekândaki yansıması olacaktır. Bu kapsamda bölgedeki ilçeler kendi yerel dinamiklerine, ihtiyaçlarına ve önceliklere göre 3 farklı gruba ayrılmış ve farklı müdahale biçimleri oluşturulmuştur. Bunlar; bölgesel gelişme ana odakları, alt bölgeler, il merkezlerinin etkisi altında kalan ilçe yerleşimlerine yönelik önceliklerden oluşmaktadır.

İlçelerin SEGE sıralaması; ilçelerde yapılan kademelenme anket sonuçları; İlçe stratejik gelişme komisyonu raporlarında tespit edilen sonuçlar esas alınarak yapılan analizler sonucunda benzer özellik gösteren yerleşmeler gruplandırılmıştır. Bu kapsamda bölge planı mekansal tedbirlerin uygulanmasında farklı müdahale biçimlerini esas almaktadır:

1.Tipoloji: "Bölgesel gelişme ana odakları": Karaman Kent Merkezi ile Konya Metropolen Alanı (Karatay, Meram, Selçuklu) bu kapsamda değerlendirilen yerleşimlerdir. Sosyo-ekonomik gelişmişlik açısından en yüksek performansı göstermekle birlikte bölgede yeniliğin, nitelikli işgücünün ve diğer tüm fırsatları ile en yaratıcı ekonomik faaliyetlerin cereyan ettiği yerleşimlerdir.

2.Tipoloji: “Alt bölge merkezi olma potansiyelini taşıyan ilçeler”: Konya Karaman Bölgesini mekânsal olarak diğer Düzey 2 Bölgelerinden ayıran en belirgin ve en temel kısıt sahip olduğu geniş yüzölçümü nedeniyle kırsal ve kentsel alanlar arasındaki fiziki erişim imkânlarının sınırlı kalmasıdır ve Bölgenin özellikle Konya Metropoliten alanı etrafındaki tek merkezli büyüme eğilimi, beşeri ve ekonomik sermayenin merkezde yoğunlaşmasına neden olmakta bunun sonucunda da bölge içi gelişmişlik farkları daha da derinleşmektedir. Bu sebeple, daha dengeli ve çok merkezli bir mekânsal gelişme perspektifinin sağlanması gerek kırsalda tarıma alternatif gelir kaynakları yaratılarak bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılmasında gerekse küresel rekabet politikası açısından önemlidir. İl merkezi dışındaki diğer ilçelere göre istihdam imkânlarının görece daha yoğun olduğu, sağlık eğitim ve sosyal hizmetlerinin görece daha yeterli olduğu ve İlçelerde yapılan kademelenme analizi anket sonuçlarına göre; çevresindeki yerleşimlere hizmet sunma potansiyeli yüksek olan ilçeler bu grupta yer almaktadır. Alt merkez potansiyeli taşıyan bu ilçelerin il merkeziler ulaşım süreleri ortalama bir saatin üzerindedir. Bu grupta yer alan ilçeler ise Akşehir, Beyşehir-Seydişehir, Ereğli, Ermenek ilçeleridir.

Yapılan kademelenme analizi ve SEGE analizi sonucunda yapılan çaprazlama ile ortaya çıkarılan bu alt merkezlerin hizmet ettiği ilçeleri de içine alarak kapladığı alan alt bölge olarak tanımlanmıştır.

1. Alt Bölgeler
2. Akşehir Alt Bölgesi Merkezi Akşehir olup Tuzlukçu, Çeltik, Yunak, Ilgın ve Doğanhisar ilçelerini kapsamaktadır.
3. Beyşehir-Seydişehir Alt Bölgesi merkezi Beyşehir ve Seydişehir olup Hüyük, Derbent, Derebucak, Yalılı, Ahırlı, Bozkır, Hadim ve Taşkent ilçelerini kapsamaktadır.
4. Ereğli Alt Bölgesi Emirgazi, Karapınar, Halkapınar ve Ayrancı ilçelerini kapsamaktadır.
5. Ermenek Alt Bölgesi merkezi Ermenek olup Başyayla, Sarıveliler ilçelerini kapsamaktadır.

Bu alt bölgelemede yer almayan diğer ilçeler ise Konya ya da Karaman merkezden etkilenen ilçelerdir. Konya karaman bölge planı bu ilçeleri bölgesel gelişme ana odakları hinterlandında kalan ilçeler olarak tanımlamaktadır.

3.Tipoloji: “Ortalamanın üstünde gelişme performansı gösteren ancak alt merkez olma niteliği taşımayan ilçeler”: Kulu, Ilgın, Çumra, Karapınar, Cihanbeyli ilçeleri bu kapsamda yer alan ilçelerdir. Bu grup içerisinde kalan ilçeler, SEGE endeks değeri açısından bölge ortalamasının üzerinde bir gelişmişlik düzeyine sahip olmakla birlikte kendisinden daha gelişmiş bir merkeze yakın yerleşmeleri ve bu merkezin etkisi altında kaldıklarından bir alt bölge merkezi olma eğilimi göstermemektedirler.

4.Tipoloji: “Düşük gelişme düzeyine sahip ilçeler”: Hadim, Yunak, Güneysınır, Çeltik, Kadınhanı, Akören, Emirgazi, Altınekin, Sarıveliler, Derbent, Sarayönü, Başyayla, Taşkent, Halkapınar, Doğanhisar, Ahırlı, Hüyük, Tuzlukçu, Kâzımkarabekir, Ayrancı, Derebucak bu kapsamda değerlendirilen ilçelerdir. Bu ilçelerin ortak özellikleri gerek sosyo ekonomik gelişmişlik endeksi gerekse kademelenme analizindeki anket sonuçlarına göre diğer ilçelerde bulunmayan mal ve hizmetleri sağlama potansiyeli bakımından ortalamanın altında kalan ilçeleridir.

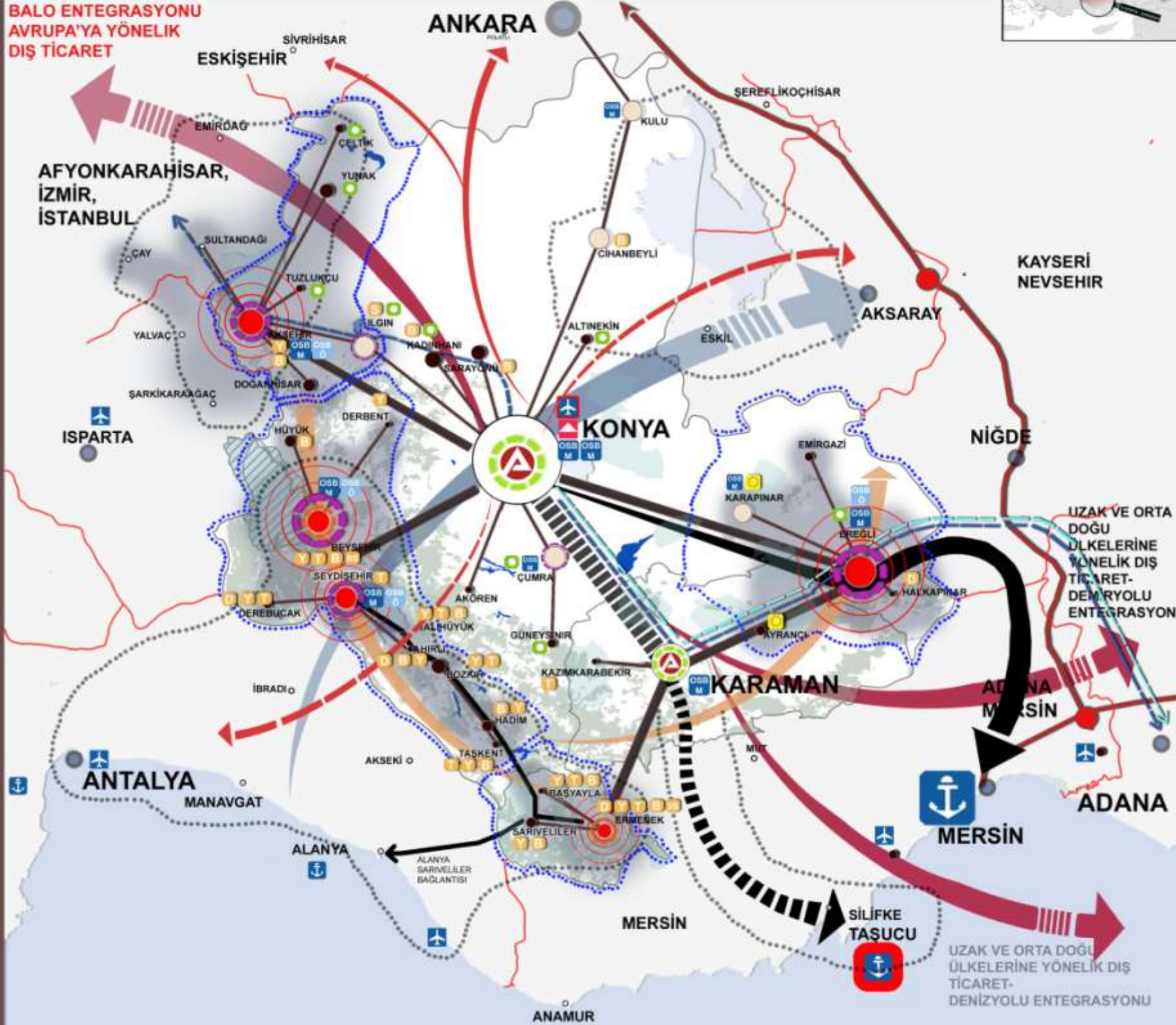
Bölgesel Gelişme Ana Odakları olarak belirlenen Konya Metropolitan alanı ve Karaman il merkezi ile birlikte alt merkez olarak belirlenen Seydişehir, Beyşehir, Ermenek, Akşehir ve Ereğli ilçeleri planda Ulusal Küresel Rekabet Politikasının merkezinde yer alan büyümenin itici gücü olan yerleşim yerleri olacaktır. Bölgesel gelişmişlik farklılıklarını azaltması ana politikasının odağında ise Düşük Gelişme Düzeyine Sahip İlçeler ve yine Alt Merkezler yer alacaktır.

Mekânsal Politikanın diğer bir ayağı ise bölgenin ulusal ve küresel düzeyde erişilebilirlik düzeyini artırmak olacaktır. Bu politika aynı zamanda Konya-Karaman Ekonomik Gelişme Koridorunun oluşturulması şeklinde belirlenen planın ana senaryosuna doğrudan hizmet edecektir.

2014 - 2023 BÖLGE PLANI

MEKÂNSAL GELİŞME SENARYOSU - SENTEZ

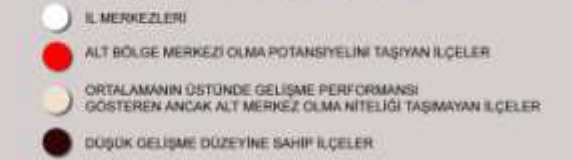

GÖSTERİM

NÜFUS BÜYÜKLÜKLERİ

İLÇE DÜZEYİNDE MEKÂNSAL TİPOLOJİLER

BÖLGENİN LOJİSTİK ALT YAPISINI GÜÇLENDİREREK ULUSAL VE KÜRESEL DÜZEYDE ERIŞİLEBİLİĞİNİ ARTIRMAK : AMAÇ 7

BÖLGE İÇİNDEKİ YERLEŞİM YERLERİNE FARKLI MÜDAHALE BİÇİMLERİNİ İÇEREN ÇOK MERKEZLİ VE DENGELİ BİR MEKÂNSAL ÖRGÜTLENME OLUSTURMAK : AMAÇ 6

İLÇE DÜZEYİNDE MÜDAHALE BİÇİMLERİ - UZMANLAŞMA - İŞ BÖLÜMÜ

KORUMA KULLANMA DENGESİ İÇİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİR YEŞİL BÜYÜMENİN SAĞLANMASI : AMAÇ 5

Konya Karaman Bölgesinin çok geniş bir coğrafyaya yayılması nedeniyle il merkezlerine göre daha uzak olan ilçeler talep ettikleri mal ve hizmetleri bölge dışındaki illerden almaya zorlanır. Bu yerleşimlerin pazar alanlarını veya diğer mal ve hizmet taşıma rotalarında Afyonkarahisar'a bağlı, Ertuğrul ve Sultanpaşa ilçelerinin yoğun olarak etkilenmektedir. Bu nedenle TR13 Bölgesi ile ilgili olarak bölgeye yönelik kalkınma programlarının koordinasyonunda özel işbirlikleri geliştirilecektir.

Bölgenin nüfus yoğunluğunda kalan Akşehir, Yuntaz ve Çeltik ilçelerinin bakını ve köyleri TR13 Düzey 2 Bölgesinin sınırlarında, kırsal ve diğer ilçe merkezleri ile güçlü bir ekonomik ilişki kurulacaktır. Bu yerleşimlerin pazar alanlarını veya diğer mal ve hizmet taşıma rotalarında Afyonkarahisar'a bağlı, Ertuğrul ve Sultanpaşa ilçelerinin yoğun olarak etkilenmektedir. Bu nedenle TR13 Bölgesi ile ilgili olarak bölgeye yönelik kalkınma programlarının koordinasyonunda özel işbirlikleri geliştirilecektir.

Ülkemizin güney sahillerine yönelik turizm, Antalya ve çevresinden Konya Karaman bölgesinde üretilen ürünlerin Karamana yönlendirilmesiyle ilgili olarak Antalya'da YHT bağlantısının TR13 ve TR14 Düzey 2 Bölgesi için ortak bir ihtiyaç olması nedeniyle işbirlikleri geliştirilmesi gerekmektedir. Alternatif turizm fırsatlarının geliştirilmesi adına TR13, TR14 ve TR15 Düzey 2 Bölgesinin kapsayacağı şekilde de dikkat edilmesi, özellikle bu bölgenin kırsal alanlarına yönelik alternatif turizm geliştirme amacıyla işbirlikleri geliştirilecektir.

Tuz Gölü'nün sınırlarını paylaşılması sebebiyle, Tuz Gölü'nün potansiyelini kullanılması ve gölün korunmasına yönelik, Ankara ve Altın Bölgesi de dahil olmak üzere projelerin geliştirilmesi sağlanacaktır.

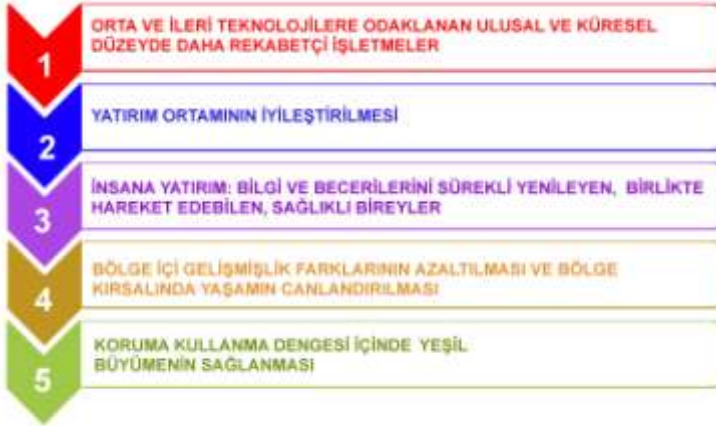
Konya ve Ankara (iki bakımdan) arasında daha yüksek kaliteli ve bütünsel değer imdalarının anlaşılması ve sermaye yatırımlarının birbiri destekleyecek bir perspektife yeni bir vizyona bağlanması ve bu çerçevede savunma sanayinde yeni işbirlikçi anlayışınla zaman tasarruflarına adına TR 51 (Ankara) Düzey 2 Bölgesi ile işbirlikleri geliştirilecektir.

Beyşehir gölünün sınırlarını paylaşılması, ayrıca çevre düzeni planında İsparta ile Konya'nın bir bölge olarak ele alınması sebebiyle gölün işbirlikçi planlamaları geliştirilmesi, gölün turizm kazandırılması ve korunmasına yönelik yine TR14 Bölgesi ile ortak projelerin geliştirilmesi sağlanacaktır.

İleri olarak, Konya Karaman Bölgesi'nden yapılan ihracatın önemli bir kısmını Mersin Limanı'ndan yapıldığı görülmektedir. Bölgenin bu limana olan mevcut ulaştırma bağlantılarının kuvvetlendirilerek Mersin ile olan Lojistik İşbirlikleri kuvvetlendirilmesi adına TR 62 Düzey 2 Bölgesi ile ortaklık geliştirilecektir.

SINIRLAR VE GÖSTERİMLER ŞEMATİKTR.

YATAY AMAÇLAR

Yatay Amaçlar Bölge Planının vizyonunu hayata geçirebilmek için gerekli ve sektörel ayırım gözetmeksizin tüm sektörleri yatayda kesen müdahale alanlarını içermektedir. Bu kapsamda teknik komite çalışmaları, ilçe saha araştırmaları ve diğer katılımcı toplantılar esas alınarak Konya Karaman Bölgesi rekabet edebilirliği açısından kritik önem arz eden 5 alan yatay amaç olarak belirlenmiştir. Konya Karaman Bölge Planı her bir amacın altında o amacı hayata geçirmeye yönelik öncelikli müdahale alanlarını ortaya koymuştur. Önceliklerin ne

şekilde hayata geçirileceği ise her bir önceliğin altında alınan tedbirler ile açıklanmıştır.

MEKÂNSAL AMAÇLAR

Yaklaşık 50.000 km²'lik yüzölçümü ile Lüksemburg, İsviçre, Belçika ve Hollanda gibi Avrupa'daki birçok "ülke" yüzölçümünden büyük veya eşdeğer bir yüzölçümüne sahip olan Konya Karaman Bölgesi, 2012 yılı itibariyle bölgede yaşanan 2,28 milyon insan ile birlikte Türkiye nüfusunun yaklaşık %3'ünü oluşturmaktadır. Böylesine geniş bir yüzölçümüne sahip olan bölgenin güneydoğu ucundan kuzeybatı ucuna yolculuk ortalama 4 saati bulabilmektedir. Bu nedenle de bölge kendi içerisinde oldukça farklı mekânsal ilişkileri bünyesinde barındırmaktadır.

Bölge Planı mekânsal müdahalelerde daha etkin bir yapı oluşturabilmek adına plan kapsamında kent ve kır ayırımına gitmiştir. Buna göre Mevcut Durum Analizi kısmında açıklanan ilçe tipolojilerinde 4. bölgede ilçelerin tamamı ile 1. 2. ve 3. bölgede kalan ilçelerin belde ve köy nüfusları bölgenin kırsal alanlarını oluşturmaktadır. Yüzölçümünün önemli bir kısmını oluşturan bu kırsal alanlarda bölge nüfusunun yaklaşık %25'i yaşamaktadır.

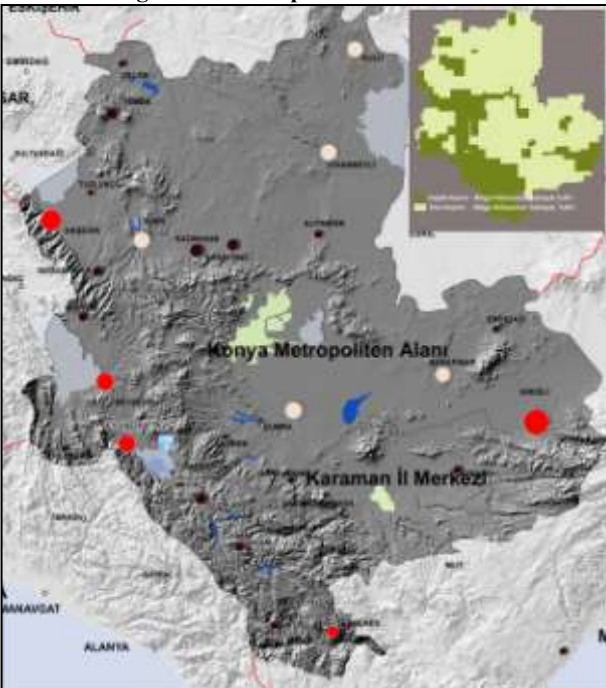
Bu gerçeği dikkate alan 2014-2023 Konya Karaman Bölge Planı bölge coğrafyasını kavramsal olarak

1: Dağlık Kesim (Bölge Nüfusunun yaklaşık %40'ı)

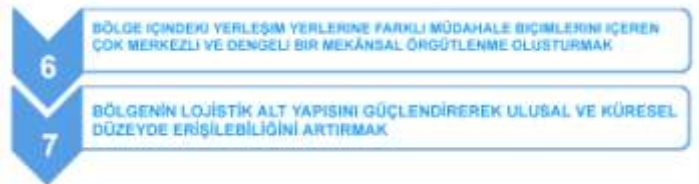
2: Ova Kesimi (Bölge Nüfusunun yaklaşık %60'ı)

olarak iki şekilde ele alacaktır.

Harita 1 Bölgenin Arazi Yapısı

Mekânsal Amaçlar Bölge Planında ortaya konan yatay amaçların ve doğrudan mekânı ilgilendiren kararlarının mekânla olan ilişkisini kurabilmek adına belirlenmiştir. Bölge planı özellikle kır-kent ayırımına önem vermekte, ova ve dağlık kesimdeki yerleşim yerlerine farklı müdahale biçimleri getirmektedir.

VİZYON

YÜKSEK VE DENGELİ REFAH SEVİYESİNE ERİŞMİŞ, ULUSLAR ARASI EKONOMİLERLE BÜTÜNLEŞMİŞ, SEVGİ VE HOŞGÖRÜ TEMELİNDE İNSANLARIN ÇALIŞMAK, ÜRETMEK VE YAŞAMAK İÇİN TERCİH ETTİKLERİ BİR BÖLGE OLMAK

KONYA KARAMAN BÖLGESİ ARZU ETTİĞİ 2023 VİZYONUNA NASIL ULAŞACAK?

Konya Karaman Bölgesi Türkiye'deki tarımsal faaliyetlerin en yoğun olarak yapıldığı (Türkiye'nin tahmini olarak) buna karşın küresel ilim değişikliğine bağlı olarak kuraklık ve su tahdütü'nün ciddi olarak etkisi altında kalmaktadır. Yaklaşık 40.000 km² yüz ölçümüyle bir çok Avrupa ülkesinden büyük alanı yayılan bölgenin önemli bir kısmını kırsal alanlar oluşturmaktadır ve bölge nüfusunun % 25'i bu kırsal alanlarda yaşamaktadır. Bu kırsal alanlar bölge için gelişmiş farklarının azaltılması açısından yeni kalkınma dinamikleri bünyesinde barındırır. Bu farkları değerlendirilmemesi, Akarsu Bölgesi'nin kırsal, özellikle üreticiler ile emeğine dayanan, ciddi oranlarda göç hızı batırılan ve edisyon görsel hissettiren kuraklık tehlikesine bağlı olarak önemli ölçüde verim sorunlarının yaşandığı bir tarımsal yapı sergilemektedir. Sulama konusunda her ne kadar büyük bölgelere dayalı kamu yatırımları yapılsa da bu yatırımlar su sorununa kökten bir çözüm getirmesi muhtemel değildir. Kuraklık temelde hızla artacaktır ve özellikle kırsalda ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmediği takdirde sorun çok ciddi boyutlara ulaşacaktır. Ulusal düzeydeki tarım desteklerinin de daha çok kısa etkili olması ve bölgenin ihtiyaçlarına karşılayacak farklılaşmaya sağlanmaması bölgedeki tarım daha da gerilemektedir.

Öte yandan Konya Karaman Bölgesi son yıllarda kendi yeni dinamikleri ve KOBİ temelli esnek üretim yapılarıyla imalat sanayinde küresel piyasalara entegre olmaya başlayan bir endüstriyel boyama odağı olmaya doğru ilerlemektedir. Bölgeden yapılan ihracatın neredeyse tamamına yakını imalat sanayiden kaynaklı olması bu duruma en parlak örnektir. Konya Karaman Bölgesi'nin Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi'nde de "Endüstriyel büyüme Odakları ve Döğünüm merkezleri" politikasında yer alması bölgenin imalat sanayi açısından önemini açıkça ortaya koymaktadır.

Öncelikle Bölge için gelişmiş farklarının azaltılması amacıyla tarımda yaşanması kaçınılmaz istihdam kayıplarını en aza indirmek ve gelir elde etmek için kırsalda ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilerek, geleceğini tarımda aratmayan nüfusa tarım dışı iş kollarında istihdamını sağlamak, tarıma devam edecek nüfus için ise suyu en verimli şekilde kullanan üretim teknikleri ile katma değeri en yüksek ürünlere yönelmek, diğer yandan, hızlı bir şekilde imzalarına imalat küresel ekonomilere entegre ve üretken bir imalat sanayi altyapısı oluşturmak, yüksek katma değeri sanayi yatırımlarını ve nitelikli işgücünü bölgeye çekerek orta ve ileri gerektiren imalat sanayi kollarında uzmanlaşmak Bölge Planının Ana Senaryosunu oluşturacaktır.

BUNU ANA SENARYOYU HAYATA GEÇİREBİLMEK İÇİN İSE 3 POLİTİKA ALANI BELİRLENMİŞTİR:

P1: Ulusal Küresel Rekabet Politikası: Öncelikle göçü ulusal düzeyde hızla bir şekilde imzalarına imalat küresel ekonomilere entegre ve üretken bir imalat sanayi ve hizmet altyapısı oluşturmak, yüksek katma değeri yatırımlarını ve nitelikli işgücünü bölgeye çekerek orta ve ileri gerektiren imalat sanayi kollarında uzmanlaşmak.

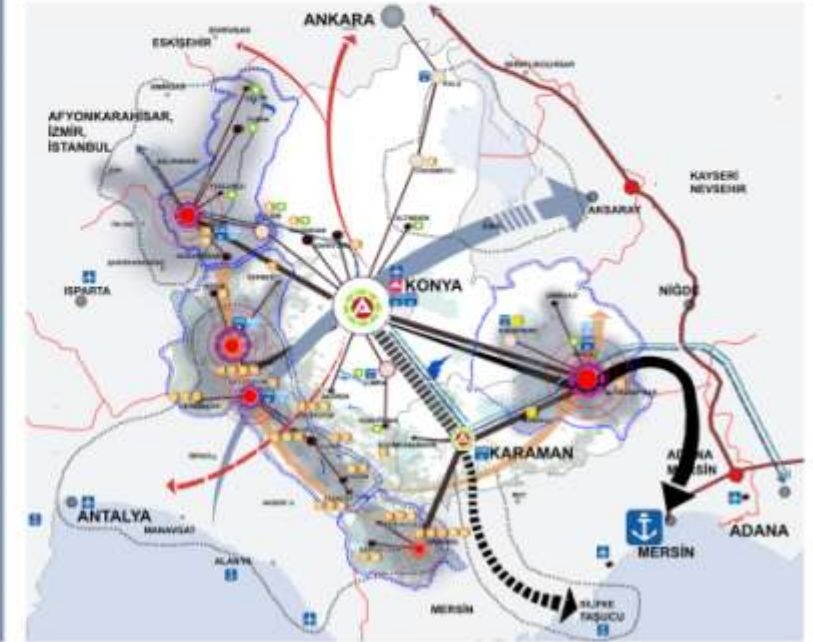
P2: Yakınsama Politikası: Diğer yandan Bölge için gelişmiş farklarının azaltılması amacıyla tarımda yaşanması kaçınılmaz istihdam kayıplarını en aza indirmek ve gelir elde etmek için kırsalda ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilerek, geleceğini tarımda aramayan nüfusa tarım dışı iş kollarında istihdamını sağlamak, tarıma devam edecek nüfus için ise suyu en verimli şekilde kullanan üretim teknikleri ile katma değeri en yüksek ürünlere yönelmek.

Böylece bu iki politika sayesinde Konya Karaman 2014-2023 bölge planı tarıma alternatif olarak geliştirilen ekonomik faaliyetler ile birlikte kırsaldaki potansiyel harekete geçirmek için gelişmiş farklarının azaltılmasına katkı sağlayacaktır. Bu da hem artan gelirle birlikte kırsalda yaşayan kesimin yaşam kalitesini iyileştirecek ve katma değeri olan göç taleplerini azaltacak hem de tarımın sınırlı doğal kaynaklar üzerindeki baskısını azaltarak çevresel sürdürülebilirliği artıracaktır. Bölgenin küresel rekabete odaklanan imalat sanayi politikası sayesinde ise bölgenin ulusal ve uluslararası rekabet edebilirliği yükselecek. BÖGÜ'de belirlenen "Endüstriyel Büyüme Odakları Politikası" ve "Döğünüm merkezleri Politikası" doğrudan yeniden uygulamaya geçişi olacaktır. Nihai olarak ise planın bu iki temel politikası "Sosyo- Ekonomik Olarak Bütünleşme Rekabet Gücü ve Refah Düzeyi Yüksek Bölgelerden Oluşan Türkiye'nin Kalkınması İçin" şeklinde belirlenen Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi vizyonuna bölgeyi de taşıyan ana hedefi sağlayacaktır.

P3: Mekânsal Politika: Bölge Planının ana senaryosunu hayata geçirebilmek adına bölgenin mevcut mekânsal gelişme eğilimlerine alternatif olarak kurgulanan ve bölge içindeki yerleşim yerlerine farklı müdahale biçimlerini içeren çok merkezli ve dengeli bir mekânsal örgütlenme politikası da içerecektir. Bu mekânsal politika geniş bölge için gelişmiş farkların azaltılması politikası gerekçe Küresel Rekabet politikasının mekânsal yanması olacaktır. Bu kapsamda bölgedeki ilçeler her yıl yeni dinamikleri, Piliyaç ve ilocilere göre 3 farklı gruba ayırılmış ve farklı müdahale biçimleri oluşturulmuştur. Bunlar; bölgesel gelişme ana odakları, alt bölgeler, il merkezlerini etkisi altında kalan ilçe yerleşimlerine yönelik önceliklerden oluşmaktadır.

Bölgesel Gelişme Ana odakları olarak belirlenen Konya Metropölen alanı ve Karaman il merkezi ile birlikte alt merkez olarak belirlenen Seydişehir, Beyşehir, Ermenek, Akşehir ve Eneği ilçeleri planında Küresel Rekabet Politikasının merkezinde yer alan büyümenin ilici gücü olacak yerleşim yerleri olacaktır. Bölgesel gelişmiş farklarının azaltılması ana politikasının odağında ise Düşük Gelişme Düzeyine Sahip İlçeler ve yine alt merkezler yer alacaktır. Mekânsal Politikamız diğer bir açıdan ise bölgenin ulusal ve küresel düzeyde erişilebilirlik düzeyini artırmak olacaktır. Bu politika aynı zamanda Konya- Karaman Ekonomik Cazibe Koridorunun oluşturulması şeklinde belirlenen Planın Ana Senaryosuna doğrudan hizmet edecektir.

BÖLGESEL GELİŞME ULUSAL STRATEJİSİNDEKİ "ÜLKE GENELİNDE DAHA DENGELİ BİR MEKÂNSAL ORGANİZASYONUN OLUŞTURULMASI" TEMEL AMACINA HİZMET EDECEK ŞEKİLDE KONYA KARAMAN BÖLGESİNİ BÖLGENİN İÇ DİNAMİKLERİNİ HAYATA GEÇİREBİLMEK İÇİN EKONOMİK GELİŞME KORIDORU HALİNE GETİRMEK BÖLGE PLANININ ANA SENARYOSUNU OLUŞTURACAKTIR.

YATAY AMAÇLAR

A1 ULUSAL VE KÜRESEL DÜZEYDE DAHA REKABETÇİ İŞLETMELER

- DİŞ TİCARETİN ORTAMININ İYİLEŞTİRİLMESİ
- İŞLETMELERDE YENİLENEBİLİR ÇÖZÜMLERİN VE ARGE BİLİNCİNİN GELİŞTİRİLMESİ
- İŞLETMELERDE KURUMSALLAŞMANIN TEŞVİK EDİLMESİ
- İŞLETMELERDE FİNANSMAN KAYNAKLARINA ERİŞİM İMKANLARININ ARTIRILMASI
- İŞBİRLİĞİNE DAYALI KÜMELEME ÖRNEKLERİNİN TEŞVİK EDİLMESİ
- İŞLETMELERİN BİLGİ VE TEKNOLOJİYE ERİŞİM İMKANLARININ KUVVETLENDİRİLMESİ

A2 YATIRIM ORTAMININ İYİLEŞTİRİLMESİ

- YATIRIM ORTAMININ ANALİZİ VE İYİLEŞTİRİLMESİ
- YATIRIM ORTAMI TARIFIM FAALİYETLERİNDE ETKİNLİĞİN ARTIRILMASI
- DOĞRUDAN YARIMCI YATIRIMLARIN ARTIRILMASI VE BÖLGEYE YATIRIM ÇEKİLMESİ

A3 İNSANA YATIRIM: BİLGİ VE BECERİLERİNİ SÜREKLİ YENİLEYEN, BİRLİKTE HAREKET EDEBİLEN, SAĞLIKLI BİREYLER

- İNSAN KAYNAĞI GELİŞİMİ VE BECERİLERİNİN SÜREKLİ YENİLENMESİ
- GİRİŞİMCİLİĞİN TEŞVİK EDİLMESİ
- SOSYAL SERMAYE YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ
- KADININ EKONOMİK VE SOSYAL HAYATTA KATILIMININ GÜÇLENDİRİLMESİ
- TEMEL KAMU HİZMETLERİNDE ETKİNLİĞİN
- SOSYAL RİSK YÖNETİMİNİN OLUŞTURULMASI

A4 BÖLGE İÇİ GELİŞMİŞLİK FARKLARININ AZALTILMASI, KIRSALDA YAŞAMIN CANLANDIRILMASI VE TARIMDA YAPISAL DÖNÜŞÜMÜN SAĞLANMASI

- YEREL İÇİ GELİŞİMİN SAĞLANMASI VE KIRSALDA YAŞAMIN CANLANDIRILMASI
- YEREL İÇİ GELİŞİMİN SAĞLANMASI VE KIRSALDA YAŞAMIN CANLANDIRILMASI
- YEREL İÇİ GELİŞİMİN SAĞLANMASI VE KIRSALDA YAŞAMIN CANLANDIRILMASI

A5 KORUMA KULLANMA DENGESİ İÇİNDE YEŞİL BÜYÜMEYİ SAĞLAMAK

- TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ SÜRDÜRÜLEBİLİR ŞEKİLDE SAĞLANMASI
- ÇEVRESEL AKTİVİTELERİN İYİLEŞTİRİLMESİ
- ÇEVRE BİLİNCİNİN YAYGINLAŞTIRILMASI
- BÖLGE İÇİNDEKİ YERLEŞİM YERLERİNİN FARKLI MÜDAHALE BİÇİMLERİNİ İÇEREN ÇOK MERKEZLİ VE DENGELİ BİR MEKANSAL ÖRGÜTLENME OLUŞTURMAK
- BÖLGENİN LOJİSTİK ALT YAPISINI GÜÇLENDİREREK ULUSAL VE KÜRESEL DÜZEYDE ERİŞİLEBİLİRLİK DÜZEYİNİ ARTIRMAK

MEKANSAL AMAÇLAR

A6 BÖLGE İÇİNDEKİ YERLEŞİM YERLERİNİN FARKLI MÜDAHALE BİÇİMLERİNİ İÇEREN ÇOK MERKEZLİ VE DENGELİ BİR MEKANSAL ÖRGÜTLENME OLUŞTURMAK

- BÖLGESEL GELİŞİMİN TEMEL DİNAMİSİ OLAN ANA GELİŞME ODAKLARININ KÜRESEL REKABET GÜCÜNÜ ARTIRILMASI
- BÖLGESEL GELİŞME ANA ODAKLARININ İHTİRAZINDA KALAN İLÇELERİN GELİŞTİRİLMESİ
- ÇOK MERKEZLİ DENGELİ GELİŞİM ALT BÖLGELERİN OLUŞTURULMASI VE FARKLI MÜDAHALE KURALLARI İLE GELİŞİMİN SAĞLANMASI

A7 BÖLGENİN LOJİSTİK ALT YAPISINI GÜÇLENDİREREK ULUSAL VE KÜRESEL DÜZEYDE ERİŞİLEBİLİRLİK DÜZEYİNİ ARTIRMAK

- ULAŞTIRMA VE LOJİSTİK ALANINDA KURUMSAL YATIRIM VE YÖNETİMİN GELİŞTİRİLMESİ
- ULAŞTIRMA VE LOJİSTİK ALANINDA ESTİTİM VE ARAŞTIRMA FAALİYETLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ

UYGULAMA İZLEME DEĞERLENDİRME

FİNANSMAN

AMAÇ 1: ULUSAL VE KÜRESEL DÜZEYDE DAHA REKABETÇİ İŞLETMELER

İçsel büyüme teorisiyle birlikte günümüzde rekabetçi bölgeler ulusal rekabet gücünün şekillenmesinde dinamo görevi görmekte ve bu sayede ulusal ekonomilerin yapı taşlarını oluşturmaktadır. Bölgelerin başarılarının arkasında yatan asıl faktör; nitelikli insan sermayesi ile birlikte temel olarak o bölgedeki güçlü, dinamik kurumsal yapılanmalar, arge ve inovasyona odaklanan, serbest piyasa koşullarında teknolojik gelişmeleri dikkate alan, yenilik yapan, uygun fiyat ve kalitede mal ve hizmet üretip sürekli bir karlılık içinde faaliyet gösteren işletmelerin varlığıdır. Bu noktada devlet müdahalesinin etkisi sınırlı kalmaktadır. Diğer bir deyişle, bölgelerin başarısı mikro düzeydeki işletmelerin başarıları ile doğru orantılıdır. Bu nedenle, Konya Karaman Bölge Planı bölgesel gelişme açısından karşılaştırmalı rekabet avantajı yüksek sektörlerle odaklanma sağlayacaktır.

Bölgesel gelişme açısından küresel düzeyde yaşanan yukarıdaki paradigma değişimini esas alan Konya Karaman Bölge Planı, bu temel amaç sayesinde özel sektör işletmeleri başta olmak üzere bölgedeki kamu, üniversite ve sivil toplum örgütü şeklindeki tüm işletme, kurum, kuruluş ve diğer kurumsal yapılanmaların ulusal ve küresel düzeyde daha rekabetçi bir yapıya kavuşabilmeleri için öncelikli müdahale alanlarını tanımlayarak bu öncelikleri hayata geçirecek tedbirleri ortaya koymuştur.

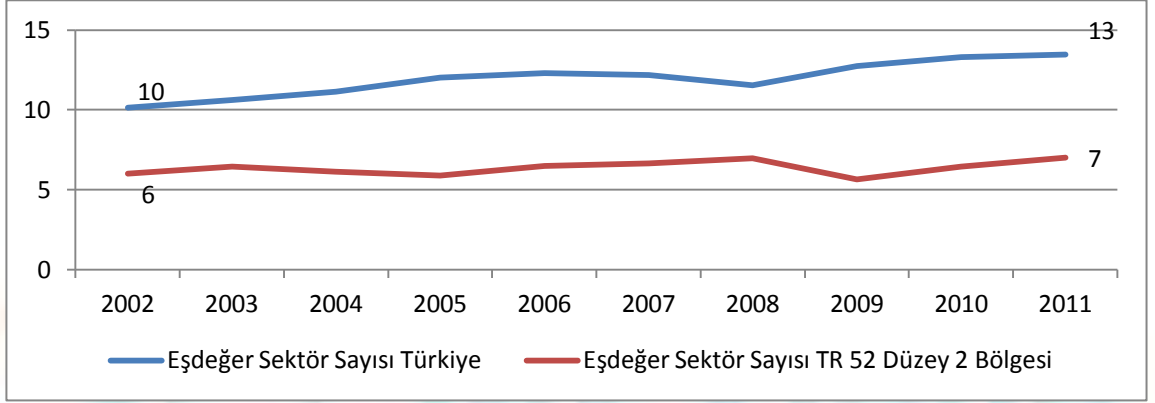
Bu kapsamda Konya Karaman Bölge Planı bu temel amacı hayata geçirmek amacıyla 6 farklı öncelik alanı belirlemiştir. Bunlar; dış ticaret ortamının iyileştirilmesi, Bölgedeki tüm kurum ve kuruluşlarda yenilikçi iş çözümleri ve arge faaliyetlerinin desteklenmesi, ilgi ve teknolojiye erişim, işletmelerde finansman kaynaklarına erişim imkânlarının artırılması, işletmelerde kurumsallaşmanın teşvik edilmesi ve işbirliğine dayalı kümelenme girişimlerinin teşvik edilmesidir.

5 EĞİMLER

5.1 BÖLGENİN İHRACAT YAPTIĞI SEKTÖRLER ÇEŞİTLİLİK GÖSTERİYOR MU?

- 8. Bölgemizin dış ticaretindeki kırılın yapının azaltılması için sektörel çeşitlenmeye gidilmesi büyük önem arz etmektedir.** Bölgenin 2002 -2011 yılları arasında ihracat yapısındaki sektörel çeşitlenme, piyasa yoğunlaşmasını ölçen Herfindahl-Hirschman endeksi ile hesaplanan eşdeğer sektör sayısı ile bulunabilmektedir. Bu yöntemle ihracat üzerinde küçük etkisi olan sektörler dışarıda tutularak toplam ihracat üzerinde eşdeğer katkıya sahip ana sektörlerin sayısı hesaplanmaktadır.
- 9. Konya -Karaman Bölgesi ihracatta sektör çeşitlenmesi bakımından ulusal ortalamasının altında kalmaktadır.**

Şekil 8 Bölgemizin ve Ülkemizin İhracat Üzerinde Eşdeğer Katkıya Sahip Ana Sektör Sayısı

- 10.** Bu durum bölgenin ihracatında belirli lokomotif sektörlerde yığılma olduğuna ve sektörel çeşitlenmenin yeterince sağlanamadığına işaret etmektedir. Bu sektörlerde yaşanacak herhangi bir darboğazın bölgenin ekonomik performansı açısından ciddi problem oluşturacağı söylenebilir.
- 11.** Eşdeğer sektör sayısı yöntemine göre 2011 yılında en yüksek ihracat performansı⁵ gösteren ilk 7 sektör aşağıdaki tabloda verilmiştir. 2011 yılında bölgenin sadece bu 7 sektörde yaptığı ihracat, toplam ihracatın % 87,1 'ine karşılık gelmektedir. Bu 7 sektörde yapılan toplam ihracat daha önceki yıllarda dahi hiçbir zaman %77 düzeyinin altına inmemiştir.⁶

Tablo 2 Bölgenin İhracatında Eşdeğer Katkıya Sahip İlk 7 Sektör

SIRA	SEKTÖR	2011 İHRACATI (\$)	2011PAYI(%)
1	Gıda ürünlerinin imalatı	437.464.898	31,26
2	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	255.957.570	18,29
3	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	198.411.095	14,18
4	Ana metal sanayi	121.009.443	8,65
5	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (Makine ve teçhizat hariç)	77.074.259	5,51
6	Bitkisel ve hayvansal üretim ile avcılık ve ilgili hizmet faaliyetleri	75.785.832	5,42
7	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	53.754.274	3,84

Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri

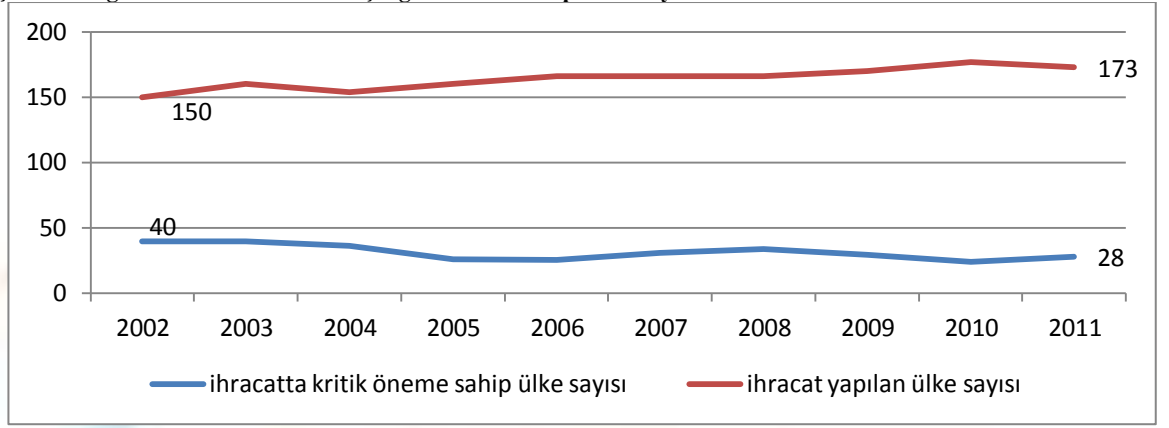
⁵ İhracat miktarı bakımından

⁶ Bahsedilen 7 sektör ilerleyen bölümlerde detaylı olarak incelenecektir.

5.2 BÖLGE OLARAK İHRACAT YAPTIĞIMIZ ÜLKE SAYISINI ÇEŞİTLENDİREBİLİYOR MUYUZ?

12. Bir ülkenin veya bir bölgenin ihracat yaptığı ülke sayısında önemli artış yaşanabilir. Ancak yeni eklenen pazarlara yapılan ihracat miktarı kritik bir öneme sahip olmayabilir. Bu nedenle bölgenin ihracatı üzerinde temel öneme sahip ülkeler özellikle incelenmelidir. Bunu tespit edebilmek için ise toplam ihracatımız içinde büyük öneme sahip ülke sayısını gösteren eşdeğer ülke sayısına bakılmalıdır.⁷
13. İhracat yaptığımız ülke sayısı artmasına rağmen toplam ihracatımız içinde büyük öneme sahip ülke sayısı yıllar itibariyle azalmaktadır. Dolayısıyla hâlihazırda yoğun ihracat yaptığımız ülkelerin ithalat taleplerindeki olası daralmaları göz önüne alarak ihracat yapılacak ülke sayısını artırırken yeni girdiğimiz pazarlardaki ihracat miktarı da artırılmalı ve bunun için gerekli sektörel önlemler alınmalıdır.

Şekil 9 Bölgenin İhracat Üzerinde Eşdeğer Öneme Sahip Ülke Sayısı

14. **Bölge olarak ihracatımızın önemli bir kısmını Yakın ve Orta Doğu Asya ülkelerine ve AB üyesi ülkelere yapmaktayız.** İhracat yaptığımız ülkeler incelendiğinde 2011 yılında bölgeden 173 ülkeye ihracat yapılmıştır ancak dikkat edilmesi gereken nokta şudur: İlk 28 ülkeye (bölgenin ihracatında kritik öneme sahip ülke sayısı) yapılan ihracatın toplam ihracattaki payı % 73'dür. Geri kalan %27'lik pay 145 ülkeye ve oldukça küçük miktarlarda yapılmaktadır.
15. **2011 yılında sadece Irak'a yapılan ihracat toplam ihracatın tek başına %12,6'sını oluşturmaktadır.** Bölgemizin ihracatının yaklaşık %73 ünü oluşturan ilk 28 ülke, ülke grupları⁸ bazında incelendiğinde ihracatımızın büyük bir kısmının Yakın ve Orta Doğu Asya ülkelerine (%29,1) yapıldığı görülmektedir. Bunu sırasıyla AB üyesi ülkeler(%25,1) ve Kuzey Afrika ülkeleri (%9,6) izlemektedir. Öte yandan Latin Amerika, Avustralya, Yeni Zelanda gibi uzak mesafelerdeki ülke gruplarına ise oldukça düşük miktarlarda ihracat yapılmaktadır.

5.3 ÖNEMLİ BİR SORUN: ARA MAL İTHALATI

16. Bölgenin dış ticaret performansını olumsuz yönde etkileyen temel unsurlardan birisi hammadde ve girdi süreçlerinde yapılan ara mal ithalatıdır. Gerek Konya Karaman Bölgesinde gerekse ülkede ithalatımızın çok önemli bir bölümünü ara malları oluşturmaktadır. Üretim artışına paralel olarak ara malı ithalatı da artmaktadır. Bu durum ise ülkenin cari işlemler açığını yükselterek sürdürülebilir büyüme için bir risk oluşturmaktadır.
17. Toplam ithalat içerisinde ara mal ithalatının Türkiye genelinde olduğu gibi bölgemizde de oldukça yüksek olduğu bilinmektedir. Bu oranın yüksek olmasının sebepleri arasında yatırımlarda ve ihracattaki artışın yanı sıra uluslararası piyasalarda emtia fiyatlarının yüksekliği de önemli yer tutmaktadır.

⁷ Türkiye'nin İhracat Performansı 2: Sektörel Bazda Çeşitlilik, Rekabetçilik ve Adaptasyon,TEPAV,2011
⁸ Ülkelerin Coğrafi Grup Ve Ülke Kodları, 2010, TÜİK (Coğrafi Gruplar, 2010) esas alınmıştır

5.4 KONYA KARAMAN BÖLGESİNİN İTHALATININ TEKNOLOJİ DÜZEYİ

18. Konya Karaman Bölgesi en fazla orta ileri teknoloji sektörlerde ithalat yapmaktadır. Bölgenin 2011 yılında yaptığı ithalatın teknoloji düzeyine bakıldığında ilk sırada %52,7 ile orta ileri teknoloji sektörler gelmektedir. Bunu sırasıyla %24,8 ile orta düşük teknoloji sektörler, %21,4 ile düşük teknoloji sektörler takip etmektedir. Bölgenin orta düşük ve düşük teknoloji sektörlerdeki yaptığı ithalatın toplam ithalat içerisindeki payı artarken, ileri ve orta ileri teknoloji sektörlerin payının azalması bölgenin dış ticaret performansı açısından olumlu bir gelişmedir.

Tablo 3 Konya Karaman bölgesi imalat sanayi ithalatının teknoloji düzeyi

İMALAT SANAYİ TEKNOLOJİ SINIFI	İTHALAT TR52 (%)		İTHALAT TR (%)	
	2009	2011	2009	2011
İleri teknoloji	1,8	1,1	12,1	12,0
Orta İleri Teknoloji	54,6	52,7	45,1	45,2
Orta Düşük Teknoloji	22,8	24,8	27,6	27,5
Düşük Teknoloji	20,8	21,4	15,2	15,3

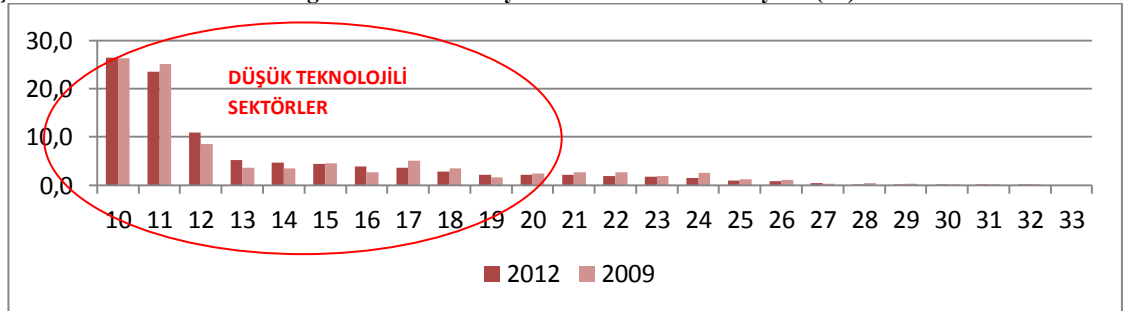
Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri kullanılarak oluşturulmuştur

19. Konya Karaman bölgesinin düşük teknoloji ve orta ileri teknoloji sektörlerdeki yaptığı ithalatının toplam ithalat içerisindeki payı ülke ortalamasının üzerinde iken ileri teknoloji ve orta düşük teknoloji sektörlerdeki ithalatın payı ülke ortalamasının altında kalmaktadır.

5.5 BÖLGEDE İMALAT SANAYİ İSTİHDAMI HANGİ ALT SEKTÖRLERDE YOĞUNLAŞIYOR? YOĞUNLAŞMA ANALİZİ⁹

20. Konya Karaman Bölgesi 2012 yılı itibarıyla Türkiye'deki imalat sanayi istihdamının %2,5'ini, işletme sayısının ise %2,76'sını oluşturmaktadır. İmalat sanayi alt sektörleri incelendiğinde bölgede en fazla istihdam yaratan sektörler sırasıyla; gıda ürünlerinin imalatı (%26,5), fabrikasyon metal ürünleri imalatı (%23,5) ve makine takım imalatı (%11) olarak öne çıkmaktadır. Bu üç sektörde yaratılan istihdam bölgede imalat sanayinde yaratılan toplam istihdamın %61'ini oluşturmaktadır.

Şekil 10 2009 -2012 Yılları Bölgedeki İmalat Sanayi Sektörleri İstihdam Payları (%)

Kaynak: SGK Verileri Kullanılarak Oluşturulmuştur

*X eksenindeki rakamlar Nace Rev.2 faaliyet sınıflamasındaki ikili düzeyde imalat sanayi kollarını temsil etmektedir.

21. Yoğunlaşma analizi sonuçlarına göre gıda ürünlerinin imalatı, deri ve ilgili ürünlerin imalatı, ağaç ve ağaç ürünleri imalatı, kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı, ana metal sanayi, fabrikasyon metal

⁹ Bölgenin imalat sanayi yapısına yönelik analiz çalışmaları TÜİK tarafından yayınlanan "Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri" esas alınarak yapılmıştır. Bu istatistik kapsamında bölgelerin 2003-2008 dönemine ait imalat sanayi istatistikleri NACE Rev.1 sınıflamasına göre, 2009 yılında ise NACE Rev.2 sınıflamasına göre yapıldığı için imalat sanayi alt sektörleri bazında 2003-2009 yıllarını kapsayacak şekilde geriye dönük analizler yapılamamaktadır. Yine de 2009 yılına ait veriler analiz edildiğinde sektörlerin istihdamı, işyeri sayısı, teknoloji düzeyi, kümelenme potansiyelleri, dış ticaret performansları ve yatırımlar gibi değişkenler analiz edilerek bölgenin imalat sanayi durumu ortaya konabilmektedir.

ürünleri imalatı, makine ve ekipman imalatı ve otomotiv yan sanayi sektörlerinin ulusal ölçekte bölgede yoğunlaştığı görülmektedir. Analizle ilgili detaylı açıklama EK -1 de verilmiştir.

5.6 TEKNOLOJİ DÜZEYİ: BÖLGEDEKİ İMALAT SANAYİNİN TEKNOLOJİ DÜZEYİ

22. Bölgede toplam imalat sanayi istihdamının % 82,5'i orta düşük ve düşük teknoloji sektörlerde istihdam edilmektedir. Buna karşın düşük teknoloji sektörlerde istihdam payı azalma eğilimindeyken, orta ve ileri teknoloji sektörlerde imalat sanayi istihdam payı artma eğilimindedir.
23. Bölgenin orta ve ileri teknoloji imalat sanayi sektörlerindeki istihdam payı ülke ortalamasının üzerinde seyretmektedir. Nitekim son 5 yılda Konya Karaman Bölgesi bu teknoloji sınıfındaki istihdam payını %15'ten %17,3'e yükseltirken, ülkede bu oran %13,4'den %14'ler seviyesine yükselmiştir.

Tablo 4 Konya Karaman Bölgesi İmalat Sanayi İstihdamının Teknoloji Düzeyi

İMALAT SANAYİ TEKNOLOJİ SINIFI	İSTİHDAM TR52 (%)		İSTİHDAM TR (%)	
	2009	2012	2009	2012
Düşük Teknoloji	42,6	40,9	49	50
Orta Düşük Teknoloji	42	41,6	35,7	34,3
Orta İleri Teknoloji	15	17,3	13,4	14,2
İleri teknoloji	0,4	0,2	1,9	1,5

Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri Kullanılarak Oluşturulmuştur

24. İhracat açısından incelendiğinde bölgenin küresel ekonomiyle bağına kuran lokomotif sektörün imalat sanayi olduğu görülmektedir. Nitekim bölgeden yapılan ihracat ana sektörler bazında incelendiğinde ihracatın %95'inin imalat sanayi sektöründen sağlandığı görülmektedir. Bu durum bölgedeki dış ticaret ilişkilerinin ağırlıklı olarak sanayi sektörüne dayandığını ortaya koymaktadır. Dolayısıyla bölgenin ihracata yönelik performansını büyük oranda imalat sanayi sektörü belirlemektedir.
25. Bölge, en fazla ihracatını orta ve ileri teknoloji sektörlerde yapmaktadır. 2011 yılında yapılan toplam ihracatın %37,6'sı orta ileri teknoloji sektörlerde yaratılmıştır. Bunu % 34,9 ile düşük teknoloji sektörler takip etmektedir. Düşük teknoloji sektörler içerisinde ise gıda sektöründe yapılan ihracat %31,3 ile ilk sırada gelmektedir.

5.7 KÜMELENME: İMALAT SANAYİDE HANGİ SEKTÖRLER KÜMELENME POTANSİYELİ TAŞIYOR: 3 YILDIZ ANALİZİ

26. Kümeleme analizi sonuçları bakımından Konya Karaman Bölgesinde istihdam kriterine göre; gıda, makine ekipman, fabrikasyon metal ürünleri imalatı sektörlerinin üç yıldız olarak olgun küme özelliğini üç yıllık eğilime bakıldığında koruduğu görülmektedir.
27. Ayrıca 2009'da potansiyel küme özelliği gösterirken, 2012 yılında bölgede ilgili sektördeki istihdamının Türkiye'deki aynı sektörün toplam istihdamına oranını yükselterek, olgun küme özelliğine yükselen iki sektör daha ortaya çıkmıştır. Bunlar fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç) ve başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatıdır.¹⁰

5.8 ÇOK FAKTÖRLÜ DEĞERLENDİRME: BÖLGENİN STRATEJİK SEKTÖRLERİ

28. Türkiye'de yıllar itibarıyla yapılan ithalatın büyük bir kısmı ise imalat sanayinden kaynaklanmaktadır. Bunun nedeni imalat sanayi sektörlerinin rekabet güçlerini koruyabilmek için ucuz veya uygun ithal girdilere(ara mallar ve ham madde) yönelmeleri olarak gösterilebilir ki bu durum tüm ekonomiyi etkileyen bir olgu olarak ortaya çıkmaktadır. İmalat sanayinde de cari açık artışında en büyük etkiye sahip sektörler gıda, makine ve ekipman imalatı, otomotiv

¹⁰ Analizle ilgili detaylı açıklama EK -1 Kapsamlı Mevcut Durum Analizinde verilmiştir.

yan sanayi, ana metal, fabrikasyon metal ürünleri imalatı, kauçuk plastik ile potansiyel olarak görülen kimya ve enerji olarak ortaya çıkmaktadır. Yüksek dış ticaret açığı vermesi nedeniyle ulusal düzeyde cari işlemler açığının oluşmasının en büyük nedeni olan bu sektörler aynı zamanda Konya Karaman Bölgesi için yapılan kümelenme eğilimi, coğrafi yoğunlaşması, dış ticaret performansları ve yatırımlar bakımından yapılan analiz sonucunda da bölgede öne çıkan sektörlerdir. Dolayısıyla Konya Karaman Bölgesinin stratejik sektörlerinin belirlenmesi temel olarak 2 perspektifle ele alınmıştır. Bunlar:

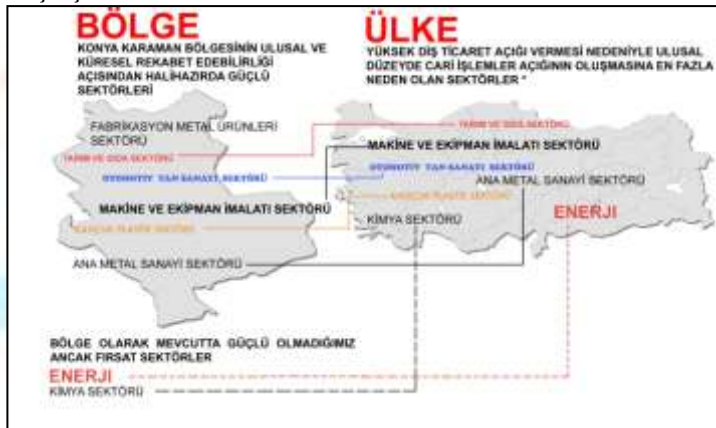
SEKTÖRÜN BÖLGEDEKİ DURUMU

6. Konya Karaman Bölgesinde ulusal ve küresel rekabet edebilirliği açısından hâlihazırda güçlü sektörler
7. Bölge olarak mevcutta güçlü olmadığımız ancak fırsat sektörler

SEKTÖRÜN ÜLKE AÇISINDAN ÖNEMİ

8. Ulusal Sanayi Strateji Belgesinde ortaya konan sektörler
9. Yüksek dış ticaret açığı vermesi nedeniyle ulusal düzeyde cari işlemler açığının oluşmasına en fazla neden olan sektörler

Harita 2 Bölgenin Stratejik Sektörleri Ve Ulusal Dış Ticaret Açığına En Fazla Neden Olan Sektörler Karşılaştırması

Bölgenin Stratejik sektörleri ile ilgili detaylı analiz EK -1 "Kapsamlı Mevcut Durum Analizi" kısmında verilmiştir.

29. Gıda, Makine ve Ekipman İmalatı, Otomotiv Yan Sanayi, Ana Metal, Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı, Kauçuk Plastik sektörleri bölgenin stratejik öneme sahip sektörleri olup Kimya, Enerji sektörleri ise fırsat sektörlerdir.

5.9 AR-GE - YENİLİK

30. Ar-Ge ve yenilikçilik konusunda bölgedeki paydaşların yürüttüğü çalışmalardaki kurumlar arası koordinasyon eksikliği, bölgedeki Ar-Ge yenilikçilik faaliyetleri konusunda bölgesel envanter eksikliği, bölgedeki işletmelerin profesyonel iş yapma kültüründeki eksiklikler, Ar-Ge faaliyetlerine olan kısıtlı bakış açısı, bölgede yer alan üniversitelerdeki öğretim elemanlarının sanayi ile işbirliği konusunda farkındalık düzeylerinin yetersiz olması, mevcut YÖK mevzuatının öğretim elemanları sanayi işbirliğine vermiş olduğu teşviklerin yetersiz oluşu sonucunda bölgenin rekabet edebilirlik düzeyinin istenilen seviyede olmadığı görülmektedir.¹¹
31. Her iki ilde de Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerini daha çok büyük ölçekli işletmelerin gerçekleştirdiği göz önüne alınırsa bu faaliyetlerin büyük bir kısmının Konya ve Karaman il merkezlerinde yoğunlaştığı söylenebilir.

¹¹ Arge- Yenilik- Inovasyon Teknik Komitesi Raporu,2013

32. Konya Karaman Bölgesi'nde ulusal ve uluslararası bazda üretilen bilgilerin öğrenilmesi ve yerele özel bilgilerin üretilmesi suretiyle bilginin içe ve dışa doğru yayılımının sağlanması gerekmektedir.
33. Yenilikçiliğin artırılmasının en önemli kaynağı bilgidir. Bölgede yenilikçilik alanında faaliyet göstermek isteyen kişi ve kuruluşlar için birçok bilgi düzenlenmiş olup, genel bilgi kaynakları doğrudan etkileşim olmaksızın erişilebilir ve kullanılabilir durumdadır. Ancak sektörlerle ve alt sektörlerle ait detay bilgilerin üretilmesinde ve yayılmasında bir sorun bulunmaktadır.
34. Düzenlenmiş bilgi aktarımı teknoloji yayılmasının büyük bir kısmını oluşturmakta olup, bilginin düzenlenmesinin teşvik edilmesine yönelik çabalar, üretkenlik, büyüme ve yenilik üzerinde önemli etkilere sahip olabilir.
35. Bölgede yeni kurulanlar ile beraber 5 adet üniversite faaliyetine devam etmektedir. Bu kurumların bilgiyi üretme ve yaygınlaştırma konusunda yerel faaliyetlerine olan ihtiyaç her geçen gün daha da artmaktadır. Özellikle Selçuk Üniversitesi bu konuda en önemli aktör konumundadır. Zira imalat sanayi başta olmak üzere tüm sektörlerde gelişmeler ve rekabet ortamları yeni bilgilere olan ihtiyacı artırmaktadır.
36. İşletmelerde, Ar-Ge ve yenilikçilik konusunda çalışacak nitelikli eleman istihdamının, danışmanlık alımlarının ve Ar-Ge birimlerinin kurulmasının teşvik edilmesi sağlanmalıdır. Bölgede yenilikçilik kültürünün gelişimi yeni nesil gençlerin bilgiyi öğrenim tarzından başlayarak geliştirilmelidir. Mevcut nitelikli çalışanlar ve yöneticiler için ise detaylı araştırma yapılarak konuya ilişkin düşünceleri ve eğilimleri saptanmalı ve akabinde yerel politikalar geliştirilmelidir.
37. Bilim Merkezi'nin tamamlanması, bölgede teknoloji transfer aktarım merkezi ve girişimcilik merkezi gibi yapılanmaların bir an önce oluşturulması gerekmektedir.
38. Mevcut sanayide yenilikçilik kültürünün geliştirilmesinde en büyük etken sanayinin rekabet edebilirlik için sürekli yenilik yapma zorunda kalışı ve Ar-Ge harcamalarına verilen destekler olmuştur. Bölgede yer alan kişi, kurum ve kuruluşların yenilikçilik ve Ar-Ge'nin önemi konusunda bilinçlenmesi sağlanmalıdır.
39. İşletmelerin yenilikçilik ve Ar-Ge konusunda ihtiyaç duydukları makine-ekipman ve laboratuvar altyapı harcamalarının desteklenmesi gerekmektedir.
40. **Diğer bir husus ise sektörlerle ilişkin öğrenilen bilgilerin ticarileştirilmesinin sağlanmasıdır.** İşletmelerin sektörlerindeki gelişmeleri izlemeleri, Ar-Ge merkezlerinin faaliyetlerini takip etmeleri ve bu konudaki ulusal ve uluslararası işbirliklerini geliştirmelerinin ve bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımlarının desteklenmesi zaruri bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır.

5.10 BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİNİ NE KADAR ETKİN KULLANIYORUZ?

41. İnternet, her geçen gün kullanımı artan bir küresel fenomen olarak bir çok sektör ve alanda olumlu etkilerini göstermektedir. İnternet kullanımı ile bireylerin bilgiye ve çeşitli metaya ulaşım yolları çeşitlenmiş ve gelişmiştir. Özel sektör bu kullanımın artmasıyla daha fazla pazarlama olanağına kavuşmuş, kamu sektörü ise, birey seviyesinde internet kullanımının artmasıyla vatandaşlar, özel sektör ve diğer kurum ve kuruluşlar ile iletişimini geliştirmiştir. Ayrıca internet kullanımı devletlere, sundukları hizmetlerin otomasyona bağlanabilmesi ile bilgi paylaşımının ve şeffaflığın artması ile daha etkin işleme olanağı yaratmıştır. Keza iktisadi büyüme ile internet kullanımı arasında olumlu bir ilişki bulunduğu saptanmıştır¹².
42. **Bölgenin internet penetrasyon seviyesi Türkiye'nin altındadır.** 2008 yılında 6 milyon genişbant internet abonesi bulunmaktayken dört yılda üç kattan fazla artışla 2012 yılı dördüncü çeyrek sonu itibarıyla 20 milyonu geçmiştir¹³. Penetrasyon seviyeleri bazında ise Konya'nın 2010 yılında

¹² OECD, The Impact of Internet in OECD Countries, 2012, s.4

¹³ BTK, Türkiye Elektronik Haberleşme Sektörü Üç Aylık Pazar Verileri Raporu 2012 yılı 4. Çeyrek, s.26

18,7, Karaman'ın ise 16,6 olan seviyeleri, 2011 yılında sırasıyla 23,2 ve 23'e çıkmış¹⁴ olmasına rağmen hala Türkiye kullanımının altındadır.

- 43.** Konya'da yaşayan vatandaşların internete bağlanma amaçlarının başında bilgi edinme ve gazete okuma geldiği görülmektedir¹⁵. Üniversite öğrencileri arasında ise en önde gelen amaç sosyal paylaşım siteleri ile bilgi haber siteleridir. Kamu hizmetlerinden yararlanma, üniversite öğrencileri arasında öncelik olarak 12, sıklık olarak 9. sıradadır¹⁶.
- 44. Kamu hizmetleri internet üzerinde yeterince kullanılmamaktadır.** Kamu hizmetlerine ulaşım noktasında Konya merkezinde yaşayan vatandaşların %59,2'sinin tüm işlemlerini kurumlara bizzat giderek halletmeye çalıştıkları görülmektedir¹⁷. Kullanıcıların kamu ile ilgili internet kullanımında en fazla aradıkları bilginin kamu kurumlarının adres ve telefon bilgileri olması bu durumu desteklemektedir¹⁸.
- 45.** İnternet kullanımının artmasının bir başka olumlu etkisi de istihdamı artırmasıdır. İş süreçlerinin otomasyona bağlanması sonucu istihdamın azalabileceği düşünülse de gelişmekte olan ülkelerde internet ekonomisi, kaybettirdiği her iş için ortalama 3,2 yeni iş yaratmaktadır¹⁹. Ayrıca KOBİ'lerde internet ve bilişim teknolojisi kullanımı ile iş yeri gelirleri arasında pozitif korelasyon bulunmakta ve bilişim teknolojilerinden yararlanan şirketlerde verimlilik ortalama %6,9 artmaktadır²⁰. Bu durum bölgenin stratejik sektörleri başta olmak üzere bu alanda nitelikli işgücünün ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır.
- 46.** Pazarlama alanında ise internet KOBİ'lerin küresel anlamda mal ve hizmetlerini pazarlamalarının en düşük maliyetli şekli olarak düşünülmektedir. İnternet ulaştığı insan sayısıyla ilişkilendirildiğinde, belki de en ucuz reklam şekli olduğundan, KOBİ'ler büyük işletmeler gibi, milyonlarca insana ulaşmada aynı potansiyele sahiptirler²¹. Bu nedenle Konya Karaman Bölgesinde KOBİ'lerin bilgi iletişim teknolojilerini etkin ve etkili kullanmasına yönelik tedbirler alınması gerekmektedir.
- 47.** Konya Karaman Bölgesinde işletmeler bilişim teknolojilerini kullanıyor olmalarına rağmen interneti yeterince kullanamamaktadır. İnternet kullanımı, %2,7'lik oranıyla Konya'da işletmelerin satış artırma çabalarında en küçük payı almaktadır²².
- 48.** Bölgede bilişim sektörü daha çok Konya'da teknokent bünyesinde toplanmıştır²³. Teknokent bünyesinde bilişim sektöründe faaliyet gösteren 41 firma bulunmakta olup bölge genelinde firmalar çok az istisna ile küçük yazılım ofisleri şeklinde hizmet vermektedir. Kırsalda bilgi iletişim teknolojileri yeterli düzeyde kullanılamamaktadır.²⁴

¹⁴ Ipsos KMG, "PC ve İnternet Penetrasyon Araştırma Verileri", 2010, 2011.

¹⁵ Tarhan, Ahmet, Kamu Yönetiminde Halkla İlişkiler ve E-Devlet, Palet Yayınları, 2011, s. 264-265

¹⁶ Balcı, Ş., Gölcü A.A., Öcalan, M.E., Üniversite Öğrencileri Arasında İnternet Kullanım Örüntüleri, Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi, Ocak 2013, Cilt 7 Sayı 4, s. 15-16

¹⁷ Tarhan, Ahmet, Kamu Yönetiminde Halkla İlişkiler ve E-Devlet, Palet Yayınları, 2011, s.267

¹⁸ age, s. 281-282

¹⁹ McKinsey&Company, Online and Upcoming: The Internet's Impact On Aspiring Countries, 2012, s.17

²⁰ A.g.e., s.165

²¹ Uslu, Ş., Uygun, M., Yeni Rekabet Koşullarında Kobi'lerin Değişen Pazarlama Stratejileri ve Pazarlama Sorunları: Konya Örneği, Muhasebe ve Finans Dergisi, Sayı 15, 2002, s. 81

²² A.g.e., s. 78

²³ Konya Teknokent İnternet Sitesi, www.konyateknokent.com.tr, Karaman Ticaret ve Sanayi Odası İnternet Sitesi, www.ktso.org.tr, Konya Ticaret Odası İnternet Sitesi, www.kto.org.tr

²⁴ İlçe Stratejik Gelişme Komisyonu Raporları,2012

6 ÖNCELİK VE TEDBİRLER

1.1	•DIŞ TİCARET ORTAMININ İYİLEŞTİRİLMESİ
1.2	•AR-GE KAPASİTESİNİN VE İNSAN KAYNAĞININ GÜÇLENDİRİLMESİ
1.3	•İŞLETMELERDE KURUMSALLAŞMANIN TEŞVİK EDİLMESİ
1.4	•FİNANSMAN KAYNAKLARINA ERİŞİM İMKÂNLARININ ARTIRILMASI
1.5	•İŞBİRLİĞİNE DAYALI KÜMELENME GİRİŞİMLERİNİN TEŞVİK EDİLMESİ
1.6	•İŞLETMELERİN BİLGİ VE TEKNOLOJİYE ERİŞİM İMKANLARININ KUVVETLENDİRİLMESİ

ÖNCELİK 1.1: DIŞ TİCARET ORTAMININ İYİLEŞTİRİLMESİ

Ulusal ve küresel ölçekte bölgelerin rekabetçilik göstergelerinden bir tanesi de bölgelerin dış ticaret performanslarıdır. Ayrıca, 2023 Türkiye İhracat Strateji Belgesinde hedeflenen toplam 500 milyar dolarlık ihracat hedefine ulaşmak için ise bölgesel ve yerel düzeyde alınacak dış ticaret tedbirleri büyük önem taşımaktadır. Keza ulusal hedefin başarıya ulaşması aynı zamanda Konya Karaman Bölgesi için alınacak bölgesel ve yerel dış ticaret tedbirlerinin performansına ve bu tedbirlerin ulusal ihracat stratejisiyle uyumuna bağlıdır.

TEDBİR 1.1.1: Bölgenin Ara Malı Üretiminde Yerli Katkı Oranının Yükseltilmesi Desteklenecektir

49. Bir yandan ulusal düzeyde cari işlemler açığını azaltmak diğer yandan da Konya Karaman Bölgesi olarak ihtiyaç duyduğumuz yüksek büyüme oranlarını yakalamak için özellikle ara malı üretiminde yerli katkı oranının yükseltilmesi desteklenecektir.
50. Bu kapsamda öncelikle Konya Karaman Bölgesi'nde ithalatı yoğun olarak yapılan ara malların ülke içinde hangi bölgelerde üretildiğine yönelik saha analizleri yapılacak ve yapan kuruluşlar desteklenecektir.
51. Konya Karaman Bölgesindeki işletmelerin ülkedeki diğer endüstri bölgeleri ile yapılan ara mal ticaretini artıracak destek mekanizmaları geliştirilecektir.
52. Dışa bağımlılığın yüksek olduğu savunma, sağlık ve enerji gibi sektörlerden sorumlu Konya Karaman Bölgesindeki kamu kuruluşlarının Ar-Ge destek programlarından ve TÜBİTAK tarafından yürütülen programlardan daha etkili ve verimli şekilde yararlanmaları için kurumların kendi bünyelerinde bu alanda personel istihdam etmeleri, teşvik programlarından haberdar olmaları sağlanarak teşvik edilecektir.
53. Bölgedeki özel sektörün girdi satın alım planlamasını destekleyecek mekanizmaların geliştirilmesi konusunda eğitimler desteklenecektir.
54. Bölgedeki işletmelerin kaliteli yerli ara malı üretiminin bölge ekonomisi ve işletmenin kendi rekabeti açısından uzun vadede yaratacağı katma değer konusunda farkındalık yaratılması sağlanacak; üretimin yüksek katma değer yaratan aşamaları konusunda yeterli bilgiye ve uzmanlığa sahip olmaları amacıyla eğitim ve bilgilendirme faaliyetleri yürütülecektir.

TEDBİR 1.1.2 : Bölge İhracatında Ürün Ve Sektör Çeşitlenmesi Teşvik Edilecek, Mevcutta Güçlü Olduğumuz İhracat Pazarlarına Ek Olarak Yeni Pazarlar Tespit Edilerek İhracatta Pazar Çeşitlenmesi Sağlanacaktır.

55. İhracatın bir bütün olarak bölgesel ekonomik büyüme üzerindeki etkisinin yanında ihracata konu olan ürünlerin kompozisyonu, niteliği ve çeşitliliği de son yıllarda oldukça ciddi önem kazanmaktadır. Mevcut durum analizi kısmında Konya Karaman Bölgesinin son yıllarda yükselen dış ticaret performansının olumlu bir gelişme olmasına karşın ihracattaki sektörel çeşitlenme bakımından ulusal ortalamanın altında kaldığı ortaya konmuştur. Konya Karaman Bölgesinin ihracatının yalnızca belirli sektörlerle ve ürün gruplarına yoğunlaşmasının önüne geçilmesi ve dolayısıyla küresel ekonomilerde yaşanması muhtemel ekonomik darboğaz dönemlerinde kırılgan yapının azaltılması için ürün çeşitlenmesine gidilmesi bölgenin dış ticaretteki rekabet avantajı açısından desteklenecektir.
56. Ürün ve sektör çeşitlenmesine ilaveten ülke gruplarının çeşitlendirilmesi, küresel görünümde bağımsız olarak beklenmedik dışsal şoklara karşı Konya Karaman ekonomisi üzerindeki kırılganlığı azaltıcı bir rol oynayacaktır. Dış pazarlarda faaliyet gösteren bölge işletmelerinin rekabet ve yüksek maliyetlerin getirdiği koşullar karşısında yeni dış pazarlara açılma ve bu pazarlara giriş stratejileri konusundaki bilgi ve deneyimlerinin artırılması gerekmektedir.
57. Bölgede ihracat performansı veya potansiyeli yüksek sektörlerdeki işletmelerin küresel pazarlara entegrasyonunu kuvvetlendirecek yenilikçi iş çözümleri geliştirilecektir. Bu kapsamda yeni pazarlara giriş stratejileri konularında eğitimler düzenlenecektir.
58. Bölgede ihracat performansı yükselme eğiliminde olan başta orta ve ileri teknoloji sektörler olmak üzere ihraç edilen mal ve hizmetlerin çeşitlendirilmesi, ihraç mallarına yeni pazarlar kazandırılması amacıyla yeni pazar araştırmaları, yurtdışı reklam, markalaşma ve tanıtım gibi teknik destek mekanizmaları geliştirilecek; benzer çalışmaları yürüten kurum ve kuruluşlar desteklenecektir.
59. Yurt dışı pazarlama ve tanıtım faaliyetleri üst düzey organizasyon becerisi, network bilgisi ve finansman gücü gerektirdiğinden büyük çaplı tanıtım faaliyetlerinin ihracatçıları tarafından bireysel olarak yapılması yerine ortaklık ve işbirliği girişimleri ile yapılması desteklenecektir.
60. Bölgenin başta orta ve ileri teknoloji sektörleri olmak üzere ihracat açısından önem taşıyan sektörlerine dönük potansiyel pazarlar tespit edilerek bölgedeki işletmelerin bu pazarlara yönelmesini sağlayacak örgütlenmeler oluşturulacak, benzer girişimlerde bulunan kurum ve kuruluşlar desteklenecektir.
61. Yeni pazarların tüketim alışkanlıkları, demografik yapıları, ürünü satın alan kişi ve kuruluşlarla ilgili bilgiler ile tüketicinin gereksinimleri ve davranış biçimleri detaylı analiz edilecektir.

TEDBİR 1.1.3 : Başta Stratejik Sektörlerdeki Ürünler Olmak Üzere İhracatta Ürün-Hedef Pazar Eşleştirmeleri Yapılacaktır

62. Büyük pazarlarda başarılı olmak ve uluslararası pazarlara açılmak için güçlü rakiplerin çok olduğu pazarlarda müşteri bulmak ve başarılı olmak yerine daha az rakibin bulunduğu ülkelerdeki müşterilerin istek ve ihtiyaçlarının neler olduğu detaylı olarak tanımlanacaktır.
63. Bunu takiben bölgedeki ihracatı potansiyeli yüksek bir ürünün hangi ülkelere satılabileceğine dair pazar araştırmaları yapılarak ürün ve ülke eşleştirmeleri oluşturulacaktır.

TEDBİR 1.1.4 : Bölgenin Orta Ve İleri Teknoloji Sektörlerinde İhracat Payı Artırılacaktır

64. Bölge ihracatında orta ve ileri teknoloji sektörlerinin payının artırılması bölgesel rekabet açısından oldukça önemlidir. Bu nedenle Konya Karaman Bölgesi'nin orta ileri teknoloji sektörlerinde katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesi ve ihracatı teşvik edilecektir.
65. Başta makine imalatı, otomotiv yan sanayi sektörleri olmak üzere bölgenin orta ileri teknoloji düzeyine sahip stratejik sektörlerinde uluslararası standartları yakalamış katma değeri yüksek ürünlerin üretimi teşvik edilecektir.
66. Dünya çapındaki şirketler için Konya Karaman Bölgesindeki özellikle orta ve ileri teknoloji orijinal ekipman üreticisi işletmelerin ihracat, Ar-Ge ve patent çalışmaları desteklenecektir.

ÖNCELİK 1.2 : AR-GE KAPASİTESİNİN VE İNSAN KAYNAĞININ GÜÇLENDİRİLMESİ

Konya Karaman Bölgesindeki işletmelerin Ar-Ge tanımı konusunda bilinç eksiklikleri yaşamaları, Ar-Ge ve yeniliğin yalnızca yeni bir ürünün "icadı" şeklinde bir algıya sahip olmaları, Ar-Ge ve yeniliğin katma değer açısından kendilerine uzun vadede sağlayacağı geri dönüşün yeterince farkında olmamaları ve bölgede Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerinin daha çok sınırlı sayıdaki büyük işletmelerde gerçekleşiyor olması, işbirliklerin yetersiz olması gibi sorunlar bölgenin iktisadi anlamda ulusal ve küresel rekabet edebilirliğini olumsuz yönde etkilemektedir.

TEDBİR 1.2.1 : Bölgedeki Tüm Kurum Ve Kuruluşlarda Yenilikçi İş Çözümleri Ve Ar-Ge Faaliyetleri Desteklenecektir

67. Zorlu rekabet şartlarında küresel talep kusura en yakın ürün ve hizmete yöneldiğinden dünya standartlarında, katma değeri yüksek ürünlerin işletmeler tarafından sunulabilmesinin ve markalaşmaya gidilebilmesinin Ar-Ge ve yenilikçilik yapmalarından geçtiği bilinci, ilgili kurum ve kuruluşlar aracılığıyla çeşitli organizasyonlarla işletmelere verilecektir.
68. Diğer yandan günümüzde yeniliğin yalnızca Ar-Ge faaliyetleri sonucunda ortaya çıkmadığı konusunda işletmelerde bilinç yaratılması ve bu sayede yeniliğin teşvik edilmesi sağlanacaktır.
69. Konya Karaman Bölge Planı, ürün geliştirme projeleri, özellikle yeni bir ürün üretilmesi, ürün kalitesi veya standardının yükseltilmesi ile maliyet düşürücü ve standart yükseltici mahiyette yeni tekniklerin uygulanması konusunda yapılacak Ar-Ge çalışmalarını destekleyecektir.
70. Bölgenin stratejik sektörlerinde faaliyet gösteren işletmelerde Ar-Ge ve yenilikçilik faaliyetlerinin özendirilmesi adına destek programları uygulanacak; yenilikçilik ve Ar-Ge konusunda özellikle yurt dışı işbirliklerine dayalı katılımlar teşvik edilecektir.
71. Bölgenin geleneksel emek yoğun sektörlerinde işgücünün tasarım ve yaratıcılık kapasitesini artırmaya yönelik girişimler desteklenecek; bu sektörlerde yüksek katma değerli ve yenilikçi üretim faaliyetleri teşvik edilecektir.
72. İşletmelerde, Ar-Ge ve yenilikçilik konusunda çalışacak nitelikli eleman istihdamının, danışmanlık alımlarının ve Ar-Ge birimlerinin kurulmasının teşvik edilmesi sağlanacaktır.
73. Ayrıca özel sektörün Ar-Ge birimlerinde çalışmak isteyen potansiyel işgücünün istihdam edilmeleri sağlanacaktır. Buna paralel olarak, araştırmacıların istihdam edileceği üniversiteler, özel sektör, kamu kurum ve kuruluşlarının da kapasitelerinin geliştirilmesine odaklanılması gerekecektir.

TEDBİR 1.2.2 : Özellikle Destekleyici Kuruluşlar Aracılığı İle Ar-Ge Yenilik Konusunda İşbirliği Mekanizmaları Geliştirilecek, İşletmelerde Arge ve Yenilik Faaliyetlerinin Ticarileştirilmesine Yönelik Destek Mekanizmaları Geliştirtecektir.

74. Ar-Ge ve yenilik açısından 2023 yılı perspektifini içeren kapsamlı bir yol haritasının belirlenmesi Konya Karaman Bölgesinin temel önceliklerinden bir tanesidir.
75. Bu kapsamda Mevlana Kalkınma Ajansı'nın koordinasyonunda bölge planı ve ilerleyen dönemlerde tasarlanacak tematik programlarla uyumlu bir şekilde Ar-Ge ve yenilik alanında bölgede faaliyet gösteren tüm paydaşlarla işbirliği halinde "Bölgesel Yenilik Stratejisi" hazırlanacaktır
76. İşletmelerin kendi içlerinde ve kamu, STK ve üniversite ile ilişkilerinin geliştirilmesi, ortak proje geliştirme ve işbirliği konusunda bilinç düzeylerinin artırılması sağlanacaktır. Yenilikçilik ve Ar-Ge faaliyetleri konusunda bölgedeki destekleyici kuruluşların etkinliğinin artırılması ve altyapılarının iyileştirilmesi desteklenecektir.
77. Bilgi ve beceri düzeyi ile finansman imkânları ve yetkinlikleri açısından görece daha yetersiz olan küçük işletmeler bölgede Ar-Ge ve yenilik deneyimi olan büyük işletmelerle bir araya getirilip tecrübe paylaşımları sağlanacaktır.
78. Bölgedeki işletmelerin Ar-Ge faaliyetleri sonuçlarının ürün veya hizmete dönüştürülmesi süreçlerine yönelik mali ve teknik desteklerin verilmesi sağlanacak, destek sağlayan kurum ve kuruluşlar teşvik edilecektir.
79. Bilimsel ve teknolojik gelişmelere dayalı yenilikçi ürün ve süreç fikirlerinin geliştirilmesi ve ticarileştirilmesi amacıyla; endüstriyel tasarım, üretime hazırlık, üretim süreci doğrulaması, saha testleri, belgelendirme çalışmaları, pazara sunum ve satış sonrası hizmetlere yönelik işletmelerin birlikte hazırlayacakları projelere ve çalışmalara destek verilecektir.

TEDBİR 1.2.3 : Ar-Ge Yenilik Konusunda Teknik Alt Yapı Kuvvetlendirilecek, İvme Merkezinin (Acceleration Center) Kurulması Yönündeki Faaliyetler Desteklenecektir.

80. İşletmelerin yenilikçilik ve Ar-Ge konusunda ihtiyaç duydukları makine-donanım ve laboratuvar altyapı harcamalarını minimize edici ortak laboratuvar kurma girişimleri desteklenecektir.
81. Bölgedeki özellikle imalat sanayinin ulusal ve uluslararası proje deneyiminin artırılmasında, üniversitelerin aktif rol alması özendirilecek; üniversite-sanayi işbirliğini geliştirmeye yönelik girişimcilik merkezi, teknoloji transfer merkezi, Ar-Ge merkezi ve inovasyon merkezi gibi ortaklık ve işbirliği temelli yapılanmaların oluşumu desteklenecektir.
82. Organize sanayi bölgelerinin ortak hizmetinde olan ve sektörel bazda araştırma yapan Ar-Ge danışmanlık merkezlerinin kurulması, KOBİ'lerin Ar-Ge'ye yönelmelerini sağlayacak ve Ar-Ge çalışmaları yapmalarını kolaylaştıracaktır ki bu da işletmelerin küresel rekabet edebilmesi ve dünya ile entegrasyon kabiliyetlerini arttırması açısından büyük önem arz etmektedir.
83. İvme Merkezleri (Acceleration Center) sürdürülebilir yeni teknoloji şirketlerinin oluşturulması, büyümesi ve olgunlaşmasını hızlandırmak, yükselen teknoloji ve araştırmaların akademik kurumların dışında ticarileştirilmesini teşvik etmek, ekonomik fayda elde etmek ve bölgelerin stratejik önemini arttırmak için kurulurlar.
84. İvme Merkezleri yerel topluluklar ve bölgelere ilaveten işgücünün yenilikçiliğini ve bilgi tabanını en üst düzeye çıkartmak için tasarlanmış stratejik girişimlerdir.
85. İvme Merkezinin temel işlevleri; girişimciler ve başlangıç şirketlerinin (start-up) girişimcilik, teknik uzmanlık gibi konulara erişimlerini ve teknolojilerin ticarileştirilmesi için fırsatların bu girişimciler ve şirketler tarafından keşfedilmesini sağlamaktır.

86. Bu amaçla, Konya Karaman Bölgesinde gelişmekte olan teknolojileri daha da geliştirmek için; girişimciler, risk sermayedarları ve başlangıç (start-up) şirketleri ile işbirliği içinde yönetilecek bir İvme Merkezi'nin kurulmasına yönelik faaliyetler desteklenecektir.

TEDBİR 1.2.4 : Üretim Süreçlerinde Ar-Ge, İnovasyon ve Modernizasyon Faaliyetleri İle Tarımsal Verimlilik Artırılacaktır

87. Bölgede üretim süreçlerinden kaynaklanan verim ve kalite kayıplarını azaltıcı Ar-Ge çalışmaları desteklenecektir. Ar-Ge çalışmalarında üniversite, araştırma enstitüleri ve tarımsal örgütler arası işbirlikleri artırılacak, müşteri odaklı Ar-Ge projeleri ile bilimsel bilgi ihtiyacı karşılanacaktır.

88. Tarımsal faaliyetlerin planlanabilmesi için yıl boyu bölgedeki yağış, nem, sıcaklık değerleri takip edilerek, bitkisel üretimde verim ve kalitenin düşmesine neden olan hastalık ve zararlıların takibi, gübre ve ilaç uygulamaları, sulama zaman ve miktarlarının ile ekim dikim zamanlarının belirlenmesi gibi kaynakların etkin kullanımına katkı sağlayan hassas tarım uygulamaları ile uzaktan algılama sistemleri desteklenecektir.

89. Bölgemizde bitkisel ve hayvansal üretim yapan tarımsal işletmelere yönelik yenilikçi projeler ve modernizasyon yatırımları kırsalda gelirlerin artmasını sağlarken, sektörde AB standartlarında üretim yapan işletmelerin sayısının artmasını sağlayacaktır. Tarımsal işletmelerde verim ve kaliteyi artıran, hijyen koşullarını iyileştiren, hayvan refahını gözeten ve çevreye duyarlı modernizasyon çalışmaları ve yenilikçi çözümler desteklenecektir.

TEDBİR 1.2.5 : Fikri ve Sınâî Mülkiyet Haklarını Koruma Amaçlı Tedbirler Alınacaktır

90. Ulusal Fikri ve Sınâî Mülkiyet Hakları Strateji Belgesi'nin hazırlanması ve verimlilik politika ve stratejisinin oluşturulması gibi ulusal projelere katkı sağlanacaktır.

91. Bölgedeki kurum ve kuruluşlar ile KOBİ'lerin fikri ve sınâî mülkiyet hakları konusunda bilinçlenmesine yönelik farkındalık yaratılacaktır.

92. Bölgemizde coğrafi işaret korumasına konu olabilecek gerek ulusal gerekse uluslar arası düzeyde ürünlerin tespitinin yapılması, tescil ve korunmasının sağlanması için bölgenin yöresel ürün haritasının çıkartılmasına yönelik destekler verilecektir.

ÖNCELİK 1.3 : İŞLETMELERDE KURUMSALLAŞMANIN TEŞVİK EDİLMESİ

Gerek Bölge Planı hazırlık sürecindeki sektörel çalıştaylarda gerekse sektör temsilcileri ve meslek odaları ile yapılan birebir görüşmelerde işletmelerdeki kurumsallaşma sorunu Konya Karaman Bölgesi'nin ekonomik anlamda rekabet edebilirliği açısından oldukça önemli bir problem olarak ortaya çıkmaktadır. Bölgede kurumsallaşma ile ilgili sorunlar sadece aile işletmelerinde olmamakta, tek patronlu ya da çok ortaklı işletmeler arasında da görülmektedir. Belirli bir ölçüğe ulaşan ve kurumsallaşamayan işletmeler daha sonraki aşamalarda ciddi yönetim problemleri ile karşı karşıya kalmaktadır. Bölgede kurumsallaşma şirketin yönetsel ve sonraki kuşaklarının bir sorunu olmaktan çıkıp, markalaşmadan üretim kalitesine, Ar-Ge faaliyetlerinden yeni yatırım kararlarına kadar birçok konuyu etkilemekte ve belli başlı olarak kabul edilen birçok sorunun da temelini teşkil etmektedir.

TEDBİR 1.3.1 : İşletmelerde Kurumsallaşma Konusunda Farkındalık Yaratılarak, İşletmelerin Devamlılığının Sağlanması Noktasında Bölgede Bilinç Düzeyini Artırıcı Faaliyetler Geliştirilecektir.

93. İşletmelerin yönetim, pazarlama, kalite ve standardizasyon konusunda becerilerinin ve kurumsal yetkinliklerinin geliştirilmesini sağlamak amacıyla teknik destek programları geliştirilecek; konuyla ilgili faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlar desteklenecektir.
94. Bölgedeki işletmelerin iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması yoluyla güçlendirilmesi ve istihdam sonrası olası riskleri en aza indirmeleri hususunda bilinçlenmeleri için eğitimler, konferanslar verilecek ve bu eğitim ve konferanslar yoluyla mevzuattan kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmelerinin önemi anlatılacaktır.
95. Ayrıca performans değerlendirmeleri yapmalarının işletmelerin sürekliliği için zorunlu bir durum olduğunun bilincine varmaları sağlanacaktır.
96. İşletmelerde kurumsallaşmanın ve sürekliliğin sağlanabilmesi adına çalışanların “görev tanımlarının” yapılması önem arz etmektedir. Bu nedenle bölgedeki işletmelerin bu konuda bilinçlenmesine yönelik farkındalık yaratılacaktır.
97. Bununla birlikte dış ticaretle uğraşan işletmeler için ihracat, ithalat, gümrükleme ve sigorta gibi alanlarda yeterli, belgeli ve yabancı dil bilen nitelikli işgücü istihdamının önemi seminerler ve konferanslar yoluyla anlatılacaktır. Bu tür nitelikli personelin yetiştirilmesi ve istihdamı için destek programları aracılığıyla teşvikler yapılacaktır.

TEDBİR 1.3.2 : İşletmelerin Devamlılığı Sağlanması Noktasında Bölgede Bilinç Düzeyini Artırıcı Faaliyetler Geliştirilecektir

98. Bölgedeki işletmelerin iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması yoluyla güçlendirilmesi ve istihdam sonrası olası riskleri en aza indirmeleri hususunda bilinçlenmeleri için eğitimler, konferanslar verilecek ve bu eğitim ve konferanslar yoluyla mevzuattan kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmelerinin önemi anlatılacaktır.
99. Ayrıca performans değerlendirmeleri yapmalarının işletmelerin sürekliliği için zorunlu bir durum olduğunun bilincine varmaları sağlanacaktır.
100. İşletmelerde kurumsallaşmanın ve sürekliliğin sağlanabilmesi adına çalışanların “görev tanımlarının” yapılması önem arz etmektedir. Bu nedenle bölgedeki işletmelerin bu konuda bilinçlenmesine yönelik farkındalık yaratılacaktır.
101. Bununla birlikte dış ticaretle uğraşan işletmeler için ihracat, ithalat, gümrükleme ve sigorta gibi alanlarda yeterli, belgeli ve yabancı dil bilen nitelikli işgücü istihdamının önemi seminerler ve konferanslar yoluyla anlatılacaktır. Bu tür nitelikli personelin yetiştirilmesi ve istihdamı için destek programları aracılığıyla teşvikler yapılacaktır.

TEDBİR 1.3.3 : İşletmelerde Aile Anayasası Oluşturulması Teşvik Edilecektir

102. Aile işletmeleri, bölge ekonomisinin çok önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Yeni ürün ve iş modelleri geliştirmede karşılaşılan; sermaye yetersizliği, kurumsallaşamama, maliyetleri kontrol edememe, işletme içi raporlamada düzensizlikler, yönetsel sorunlar, bir sonraki kuşağa devir planlamasının yapılmaması, rekabet, çekişme ve farklılıklar gibi ailelere özgü sorunlar mikro açıdan işletmelerin, makro açıdan ise bölgenin ve dolayısı ile ülke ekonomisinin sorunları haline gelmektedir.
103. Bu kapsamda işletmeler, kendi anayasa ve konseyini, kendi kültürüne göre oluşturmalıdır. Buna ilişkin özendirici ve bilinçlendirici çalışmalar ile aile anayasasının önemine ilişkin bilgilendirme toplantıları düzenlenecektir.
104. Bu noktada bölgede büyük ölçekli ve aile anayasasını oluşturmuş işletme sahipleri ile bir araya gelinerek bilgilendirme çalışmaları yürütülecektir.

TEDBİR 1.3.4 : Tarımsal Üretici ve Sulama Örgütlerinin Kurumsal Kapasitesi Artırılacaktır.

105. Tarımsal örgütlerin etkililiğinin ve devamlılığının sağlanabilmesi için konu uzmanı personellerin istihdam edilmesi sağlanacaktır. Tarımsal örgütlerin hizmet verdiği alanlarda mevcut üyelerin ve genç çiftçi adaylarının bilinçlendirilmesi için sürekli eğitim faaliyetleri düzenlenecektir. Yeni dönem yöneticilerin eğitim çalışmaları tamamlandıktan sonra yönetimi devralmaları sağlanacaktır.
106. Bölgede hizmet veren tüm birlik ve kooperatiflerin kurumsal kapasitelerini artıracak ve pazarlama altyapılarını geliştirecek eğitim, yayım, yapısal değişim, dönüşüm ve modernizasyon faaliyetleri desteklenerek rekabet edebilirlikleri sağlanacaktır.

ÖNCELİK 1.4 : İŞLETMELERDE FİNANSMAN KAYNAKLARINA ERİŞİM İMKÂNLARININ ARTIRILMASI

Ülke ve bölge olarak hem iç hem de dış ticaretimizde var olan sorunlardan biri de, kısa veya uzun vadeli finansman yetersizliğidir. Bu nedenle işletmelerde öz kaynaklara dayalı finansman dışından alternatif finansman imkânları geliştirilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda başta “Girişim Sermayesi” olmak üzere “Kredi Garanti Sistemi”, “Bireysel Katılım Sermayesi” ve diğer alternatif finansman imkânları geliştirilecektir. Alternatif finans araçlarına erişim açısından işletmeleri yeni girişimcilerle buluşturma noktasında Mevlana Kalkınma Ajansı ve diğer ilgili aktörler tarafından girişimlerde bulunulacaktır.

TEDBİR 1.4.1 : “Bölgesel Girişim Sermayesi” Uygulamaları Geliştirilecek ve Bireysel Katılım Yatırımcısı Uygulamaları Yaygınlaştırılacaktır.

107. Bir finansman aracı olarak büyüme potansiyeli olan veya kapasitesinin altında performans gösteren işletmelere ortak olup değerini artırdıktan ve yatırım dönemi sonunda ortaklıktan ayrılmayı amaçlayan girişim sermayesi şirketlerinin bölgede kurulması teşvik edilecektir.
108. Konya Karaman Bölgesinin rekabet edebilirliği açısından stratejik öneme sahip sektörler başta olmak üzere yüksek katma değer üreten sektörlerde faaliyet gösteren işletmelerin finansmana erişimlerinin kolaylaştırılması adına “ Bölgesel Girişim Sermayesi” uygulamaları geliştirilecektir.
109. Girişim sermayesi yatırımları aynı zamanda bölgede özel sektörün Ar-Ge ve yenilik harcamaları açısından alternatif bir kaynak oluşturacaktır.
110. Özellikle özel sektörün Ar-Ge harcamalarının finansmanı konusunda işletmelerin banka desteklerinden daha fazla yararlanabilmeleri adına “Kredi Garanti Sistemi’nin” yaygınlaştırılması noktasında bölgedeki bankalarla işbirliğine gidilecektir.
111. Kurumsal girişim sermayesi şirketlerine göre daha küçük ölçekli olan bireysel katılım yatırımları ülkemizde yeni gelişen finansman araçlarından bir tanesidir.
112. Bu kapsamda özellikle deneyimli iş adamlarının yatırımları olarak ele alınan bireysel katılım yatırımcısı uygulamaları ya da diğer adıyla bireysel katılım sermayesi uygulamaları bölgede yaygınlaştırılacaktır.

TEDBİR 1.4.2 : İşletmelerin Özellikle İhracat Yapanların Finansal Kaynaklara Erişiminin Arttırılması Yönündeki Faaliyetler Desteklenecektir

- 113.** İşletmelerin özellikle ihracat yapanların finansal kaynaklara erişiminde bankaların ve finans kuruluşlarının bu işletmelere karşı güven eksikliği nedeniyle kredi ve fon kullandırma konusundaki isteksizliğinin aşılabilmesi için öncelikle firmalarda kurumsallaşma yani iyi yönetim ve şeffaflık ilkelerinin teşvik edilmesi, denetim firmalarının etkinliğinin artırılması, iyi ve güvenilir bir muhasebe sisteminin oluşturulması ve söz konusu bilgilerin kamuoyuyla paylaşımının sağlanması yönünde teşvikler verilecek ve bu konudaki faaliyetler desteklenecek ve böylelikle KOBİ'lerin uygun koşullarla çeşitlendirilmiş finansman imkanlarına erişimi kolaylaştırılacaktır.
- 114.** Bölgede finansman kaynaklarının genişletilmesi ve araçlarının çeşitlendirilmesi, ulusal ve uluslararası pazara erişimin kolaylaştırılması, stratejik sektörler liderliğinde ve güçlendirilmiş sosyal-ekonomik ağ yapısı içinde bu sektörlerin kümelenmelerinin desteklenmesi ve teşvik edilmesi sağlanacaktır.
- 115.** Bu amaçla, finansal kuruluşlar ve bankalar açısından yatırım yapmanın kârlı olmadığı bölge içi yerlerde erişimin artırılması için dünya uygulamaları arasından teknolojik erişimin artırılması, mikro finansman kuruluşları, tasarruf bankacılığı, mobil şube, olağandışı hizmet noktaları, tasarrufu özendirme programları, kamu tarafından erişim maliyetini düşürücü tekniklerden bölge için uygun olabileceklerin gündeme alınması yönünde teşvikler verilecektir.
- 116.** İşletmelere pazarlama ve ihracat kapasitelerini arttırmaya yönelik destekler verilecek ve ilgili kurum ve kuruluşların bu yöndeki teşvikleri desteklenecektir.
- 117.** Firmaların özellikle ihracat yapanların dış pazarlara açılabilmesi ve uluslararası pazarlarda ürünlerini görücüye çıkartıp satabilmeleri, finansal kaynaklar sağlamalarının yanında ortaklıklar kurup küresel pazarlara entegrasyonları ile de mümkün olmaktadır. Bu da direkt yatırım, stratejik ortaklıklar, lisans verme gibi farklı yollar ve yöntemler sayesinde sağlanabilmektedir. İşletmelerin yeni teknolojileri tanımaları, ek finans kaynakları ve sermayeleri bünyelerine katmaları, rekabetçilik güçlerini arttırıp dayanışma ve ortaklık ilişkisi içinde bir sinerji oluşturmaları, riski dağıtmaları, maliyetleri aşağıya çekebilmeleri yani ölçek ekonomilerini yakalamaları, ürün ve hizmet kalitesinde iyileştirme yapabilmeleri ve belki de en önemlisi güvenin sağlanması gibi birçok faydalarının anlatıldığı faaliyetler desteklenecektir.
- 118.** Ayrıca, bölgedeki işletmelerin işbirliği ve ortaklık kültürünün finansmana erişim hususunda önemini kavraması, bilgi seviyelerini arttırmaları ve konusunda deneyimli bölgesel, ulusal, uluslararası kurumlar ve firmalar ile işbirliği içinde olmaları teşvik edilecektir. Özel sektörü, kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteleri ve bankacılık alanında faaliyet gösteren kuruluşları buluşturan ortak platformlar oluşturularak; ilgili kurumlar arasında işbirliği ağları kurulması yönündeki faaliyetler de desteklenecektir.

ÖNCELİK 1.5 : İŞBİRLİĞİNE DAYALI KÜMELENME GİRİŞİMLERİNİN TEŞVİK EDİLMESİ

Bu öncelik Konya Karaman Bölgesinde uygulanacak kümelenme programları ile mevcut veya potansiyel küme uygulamalarında paydaşların birlikte hareket etmelerini sağlamayı, kümelerin Ar-Ge ve yenilik kapasiteleri geliştirmeyi, bölgedeki stratejik sektörler öncülüğünde bilgi temelli yüksek katma değer yaratan üretim yapısına geçmeyi hedeflemektedir. Mevlana Kalkınma Ajansı, Konya Karaman Bölgesinde kümelenme analizlerinin yapılmasından küme desteklerinin bölgesel düzeyde uygulanmasından, izlenmesinden ve koordinasyonundan sorumlu olacaktır.

TEDBİR 1.5.1 : Bölgedeki Uygulamaya Geçmiş Kümelenme Projelerinin Devamlılığını, Rekabet Düzeylerinin Artmasını Sağlamak Amacıyla Tamamlayıcı Nitelikte Teknik Destek Programları Geliştirilecek ve Küme Yönetişim Modeli Oluşturulacaktır

119. Özellikle üretim maliyetleri baskısı nedeniyle yurt içi hammadde ve ara mamul üreticilerinin kümelenme metodolojisi ile ihtisas sanayi bölgelerinde toplulaştırılması ve daha uygun üretim maliyeti koşulları oluşturulması için kurum ve kuruluşların spesifik teknik destek programlarına yönelmeleri sağlanacaktır.
120. Kümelenme anlayışı çerçevesinde bölgedeki işletmelerin proje bazlı eğitim ve/veya danışmanlık, istihdam, yurt dışı pazarlama veya alım heyeti ve bireysel danışmanlık programlarının birbirine bağlı şekilde uygulanabileceği bütünlük bir destek mekanizmasından faydalanmaları sağlanacaktır.
121. Bölgedeki kümelerin ulusal ve uluslar arası projelere yapacakları başvurularda teknik ve mali açıdan desteklenmeleri için mekanizmalar geliştirilerek kümelenmeye yönelik devlet destekleri ve hibe programlarının ilgili firma ve kurumlara tanıtılacaktır.
122. Mevcut durum analizinde ortaya konan olgun veya potansiyel kümelerin değer zincirinde eksik olan yatırım alanlarının belirlenmesi ve yatırımcıların yönlendirilmesi teşvik edilecektir.
123. Yürütülen mevcut kümelenme faaliyetleri kapsamında derinlemesine saha analizleri ve istatistikî analizler yapılacaktır.
124. Bölgedeki uygulamaya geçmiş kümelenme projelerinin etkinliğini izleyebilmek amacıyla performans ölçümüne yönelik araçlar geliştirilecektir.
125. Bu kapsamda küme destekleri kapsamında sağlanan kamu kaynaklarının etkinlik ve verimlilik düzeylerini ölçebilmek ve ulusal diğer kümelerle karşılaştırma yapabilmek için izleme değerlendirme ve raporlama sistemi geliştirilecektir.
126. Bölgedeki uygulamaya geçmiş kümelenme projelerinin etkinliğini izleyebilmek amacıyla performans ölçümüne yönelik araçlar geliştirilecektir.
127. Bu kapsamda küme destekleri kapsamında sağlanan kamu kaynaklarının etkinlik ve verimlilik düzeylerini ölçebilmek ve ulusal diğer kümelerle karşılaştırma yapabilmek için izleme değerlendirme ve raporlama sistemi geliştirilecektir.

TEDBİR 1.5.2 : Kümelenme Konusunda Farkındalık Yaratarak Bölgedeki İlgili Paydaşların Kümelenme Yaklaşımını Benimsemesi Teşvik Edilecektir

128. Bölgedeki başta stratejik sektörlerdeki işletmeler olmak üzere tüm kurum ve kuruluşların plan ve çalışma programlarında veya faaliyetlerinde kümelenme yaklaşımının dâhil edilmesi teşvik edilecektir. Kümelenme konusunda bölgenin önde gelen karar vericilerine yönelik tanıtım çalışmaları yürütülecektir.
129. Benzer şekilde geniş katılımlı ve özel sektördeki ara düzey yöneticileri ve karar vericilerini de içine alacak şekilde geniş katılımlı bilgilendirme ve farkındalık toplantıları gerçekleştirilecektir. Bölgedeki tüm kümelenme faaliyetlerini kapsayacak şekilde ortak kümelenme portalı oluşturulacak ve yürütülen faaliyetlerinin tanıtımı yapılacaktır.

TEDBİR 1.5.3 : Küme Oluşumlarının Kendi İçinde Ve Dış Dünya İle Olan İlişki Ağları Genişletilecektir

130. Küme içinde küme paydaşlarının birbirleri ile olan iletişimini kolaylaştıracak bir bilgi iletişim altyapısının kurulması teşvik edilecektir. Küme yöneticileri ve temsilcilerinin katılımıyla kümelenme komitesi çalışmalarının etkinleştirilmesi sağlanacaktır.

131. Ulusal ve uluslar arası düzeyde başarı kazanmış küme girişimleri ile işbirliği ağlarının kurulması ve kümelere deneyim paylaşımlarının yapılması teşvik edilecektir.

TEDBİR 1.5.4 : Bölgedeki Üniversite ve Araştırma Kurumlarının Kümelenme Faaliyetlerine Olan Katkısı Artırılacaktır

132. Bu kapsamda bölgedeki üniversitelerde kümelenme temelli staj programlarının ve mesleki gelişim programlarının yaygınlaştırılması, yüksek lisans ve doktora tez konularının küme aktörlerinin ihtiyaç duydukları alanlarda gerçekleştirilmesi teşvik edilecektir.

ÖNCELİK 1.6 : İŞLETMELERİN BİLGİ VE TEKNOLOJİYE ERİŞİM İMKANLARININ KUVVETLENDİRİLMESİ

İnternet kullanımı ile bireylerin bilgiye ve çeşitli metaya ulaşım yolları çeşitlenmiş ve gelişmiştir. Özel sektör bu kullanımın artmasıyla daha fazla pazarlama olanağına kavuşmuş, kamu sektörü ise, birey seviyesinde internet kullanımının artmasıyla vatandaşlar, özel sektör ve diğer kurum ve kuruluşlar ile iletişimini geliştirmiştir. Dünya genelinde yaşanan bu gelişmeleri dikkate alan Konya Karaman Bölge Planı bölgenin ulusal ve küresel rekabet edebilirliğini iyileştirebilmek adına bilgi iletişim teknolojilerinden daha fazla ve etkin kullanım için tedbirler almıştır.

TEDBİR 1.6.1 : Bölgedeki İşletmelerin Bilgi ve Teknolojiye Erişim İmkânlarını Kuvvetlendirecek ve Yaygınlaştıracak Destek Mekanizmaları Geliştirilecektir

133. Bu kapsamda inovasyonu ve bilgi temelli ekonomiyi teşvik etmek adına üniversiteler, araştırma merkezleri ve işletmeler arasında ağların kurulması için destek verilecektir.

134. Konya Karaman bölgesinin ihracatındaki stratejik sektörler başta olmak üzere tüm sektörlerdeki işletmelerin ürünlerinin ve perakende zincirlerinin, yabancı alıcılar ile kiralamacı-geliştirici-işletmelere tanıtımı amaçlı e-ticaret girişimleri teşvik edilecektir.

135. İşletmelerin mevcut ve hedef pazarlara yönelik stratejik faaliyetlerine ilişkin kararlarını doğru vermelerini sağlayacak online sistemlerden haberdar olmaları ve bunlardan faydalanmaları sağlanacaktır.

136. Farklı coğrafyalara yayılma ve yeni pazarlara giriş politikaları kapsamında ilgili ülkelerdeki ithalatçılar ile ihracatçılarımız arasında bir köprü konumunda olan temsilciliklerimizden ihracatçılarımızın bilgi ve teknolojiye erişim konusunda daha da fazla yararlanmaları teşvik edilecektir.

137. İşletmelerin ihtiyaç duyduğu sağlıklı bilgiye daha hızlı ulaşabilmeleri için Kalkınma Ajansı bünyesinde bulunan yatırım destek ofislerinin ve bölgedeki benzeri destek kurumlarının daha işlerlik kazanmaları sağlanacaktır.

TEDBİR 1.6.2 : Bilgi Ve Teknoloji Odaklı Üretim Mekanizmaların Teşvik Edilecektir

138. Bölge genelindeki işletmelerin bilgi ve teknoloji odaklı üretim yapmalarını sağlayacak, üretilen bilginin ve teknolojinin ekonomik bir değere dönüşümünü sağlayacak çalışmalar desteklenecektir.

139. Üretim süreçlerindeki verim ve kalitenin artırılmasına yönelik çalışmalar ve bilinçlendirme faaliyetleri desteklenecektir.

140. Üretim ve hizmet kalite standardizasyonunu artırmak amacıyla; kaliteli ürün ve hizmet üretilmesi yönünde çalışmalar ve uluslararası standartlarda kaliteli ürün ve hizmet verme konusundaki faaliyetler desteklenecektir.

TEDBİR 1.6.3 : Stratejik Sektörlerin İhtiyaç Duyduğu Alanlarda Bilgi Teknolojilerinde Nitelikli Personel İstihdamı Desteklenecek ve Mevcut Personelin Beceri Düzeylerinin Artırılması Sağlanacaktır

- 141.** Bilgi iletişim alanında beceri seviyesinin yükseltilmesinde genel ve mesleki eğitim yoluyla nitelikli teknisyen ve dengi personel yetiştirilmesi oldukça önem arz etmektedir. Bu nedenle Konya Karaman Bölge Planında belirtilen bölgenin stratejik öneme sahip sektörleri öncelikli olmak üzere bu sektörlerde işgücünün bilgi iletişim teknolojilerini kullanma yönünde bilgi ve beceri düzeylerini artıracak bölgesel program ve proje girişimleri desteklenecektir.

Mevlana
Kültür Varlıklarını Koruma Kurumu

AMAÇ 2: YATIRIM ORTAMININ İYİLEŞTİRİLMESİ

Küreselleşen dünya ile birlikte; küreselleşmeye ayak uydurmaya başlayan işletmeler sadece ürettikleri ürünleri satarken değil; ürünlerini üretirken de ülke sınırları dışına yayılmaya başlamıştır. Bunun sonucunda da doğrudan yatırımlarda bir artış görülmektedir. Günümüzde gerek doğrudan yabancı yatırımlar gerekse büyük sermayeli ulusal yatırımlar büyük ve çok uluslu işletmeler tarafından yapılmaktadır. Bu işletmelerin yaptıkları yatırımlarla gittikleri yerel ve bölgesel ekonomilere know-how, teknoloji, işletme sermayesi ve yönetim becerisi gibi aktarımlarının yanı sıra bu bölgelerin pazarlama, ihracat olanaklarını ve istihdamını artırdığı düşünüldüğünde, bu tür yatırımların ulusal düzeyde yarattığı katma değere ek olarak bölgesel rekabet edebilirlik açısından da oldukça önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

İşletmelerin bir bölgeye yatırımı tercih etme nedenlerinden en belirgin olanları arasında hammadde kaynakları, işletme unvanının korunması isteği, uzun vadeli düşünme, işletme sırlarını koruma, ürün yaşam eğrisinde son aşamaya ulaşılması, yeni ekonomi endüstrilerinin varlığı, ithalatçı ülkelerin tarife ve kotalardan kaçınması, ulusal piyasadaki yasal düzenlemeler ve kısıtlamalardan kurtulma arzusu, müşterilerini yakından izleme isteği, ucuz üretim faktörü kullanma isteği ve yatırımların çeşitlendirilmesi vardır.

Dolayısıyla bir bölgeye yatırım yapacak işletme açısından da o bölgeyi diğer bölgelere göre daha cazip kılacak koşullar, o bölgedeki iş yapmanın kolaylığı ve karlılığı, nitelikli işgücünün varlığı gibi konular önem kazanmaktadır.

Bu nedenle, Konya Karaman Bölgesi 2014–2023 Bölge Planında yer alan “Yatırım Ortamının İyileştirilmesi” temel amacı; bölgeye yönelik yatırımlar açısından işletme dönemi de dâhil olmak üzere yatırımın her safhasında, ulusal ve uluslararası yatırımcıların karşılaştığı idari engellere çözüm üretmek ve bölgeye yatırımları çekilebilmek hedefini içermektedir.

Bu temel amaç aynı zamanda Konya Karaman Bölgesinin ulusal ve uluslararası alanda yatırım yeri olarak imajının güçlendirilmesi ve yatırım ortamının iyileştirilmesi, bölgenin bir bütün olarak rekabet edebilirliğinin artırılması açısından da oldukça önemlidir.

Bu kapsamda Konya Karaman Bölge Planı bu temel amacı hayata geçirmek amacıyla farklı öncelik alanları belirlenmiştir.

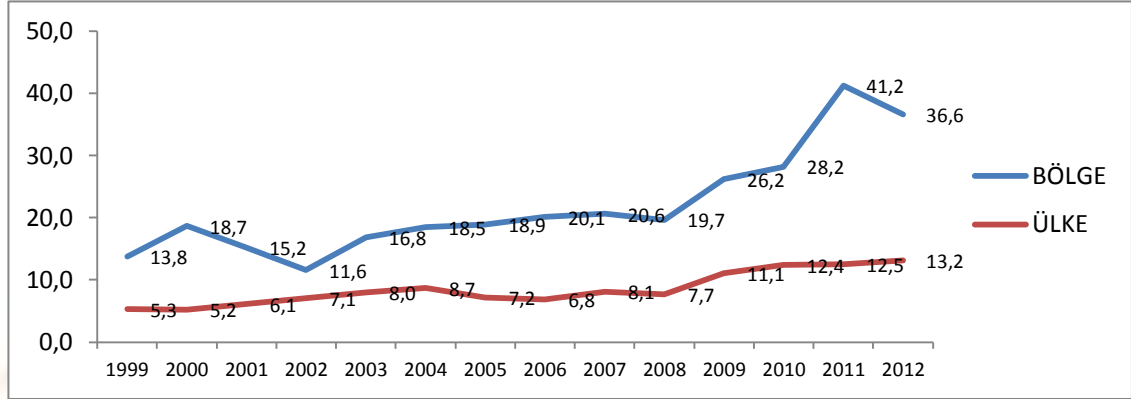
7 EĞİLMELER

7.1 BÖLGEYE YÖNELİK KAMU YATIRIMLARI HANGİ SEKTÖRLERDE YOĞUNLAŞIYOR?

142. “2012 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar” incelendiğinde, bölgenin payı Konya 490.647.000 TL, Karaman 130.059.000 TL olmak üzere Türkiye toplamının yaklaşık %1,4’ünü oluşturmaktadır.

143. Bölge için kamu yatırımlarında dikkati çeken husus Türkiye toplamında 294.439.000 TL kaynak ayrılan turizm sektörüne bölge için kaynak ayrılmamasıdır.

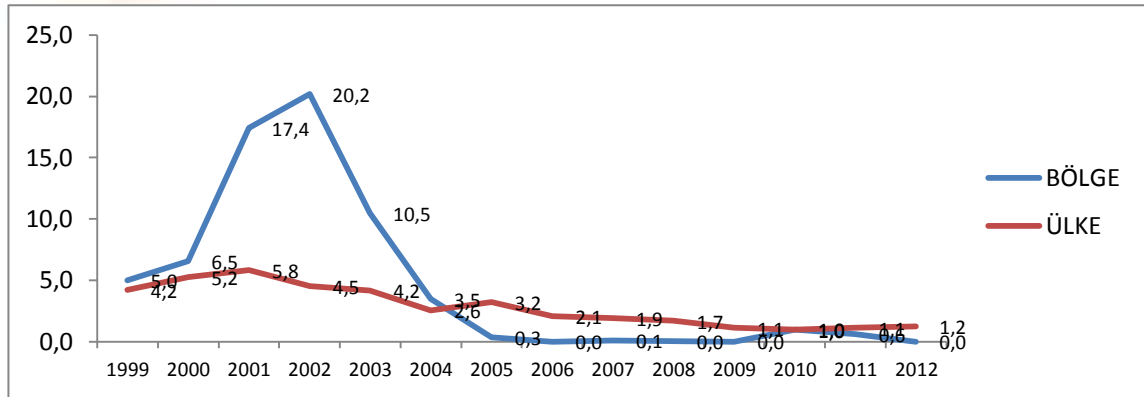
Şekil 11 Yıllar İtibariyle Ülke ve Bölgede Tarım Sektörü Kamu Yatırımlarının Toplam Kamu Yatırımları İçerisindeki Payı (%)

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı Kamu Yatırımları

144. Bölgede tarım sektörüne yönelik kamu yatırımları toplam kamu yatırımları içerisindeki payı artma eğilimindedir. Tarım için kamu yatırımlarının bölgede ülkedeki artış veya azalışlarla paralel bir görünüm arz ettiği ve bölgenin tarım odaklı olması nedeniyle ülke ortalamasının hep üzerinde kamu yatırımı çektiği görülmektedir.

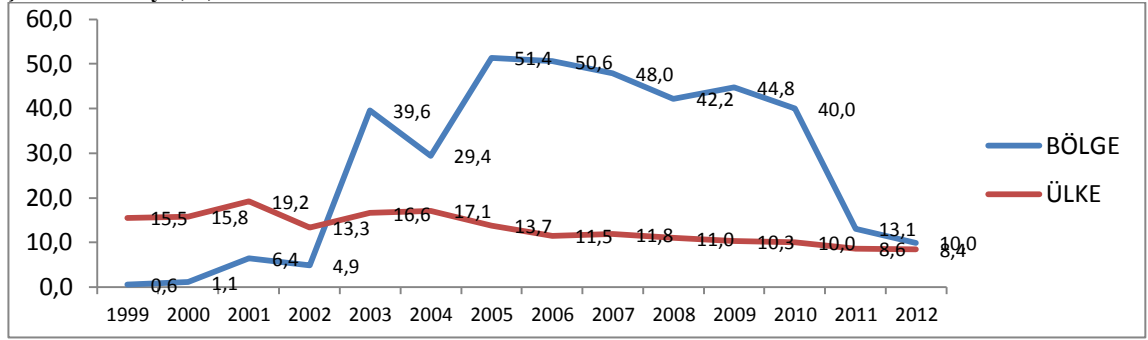
Şekil 12 Yıllar İtibariyle Ülke ve Bölgede İmalat Sanayi Sektörü Kamu Yatırımlarının Toplam Kamu Yatırımları İçerisindeki Payı (%)

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı Kamu Yatırımları

145. Konya Karaman bölgesinde imalat sanayindeki kamu yatırımlarını toplam kamu yatırımları içerisindeki payı hızla azalmaktadır. 2004 yılına kadar ülke ortalamasının hep üzerinde seyreden imalat sanayi sektörü kamu yatırımının sonraki yıllarda ortalamasının altında kaldığı fakat ülke ortalaması ile genel itibarı ile paralellik arz ettiği görülmektedir. Bu durum imalat sanayi sektörünün büyük önem arz ettiği bölge açısından olumsuz bir durum oluşturmaktadır.

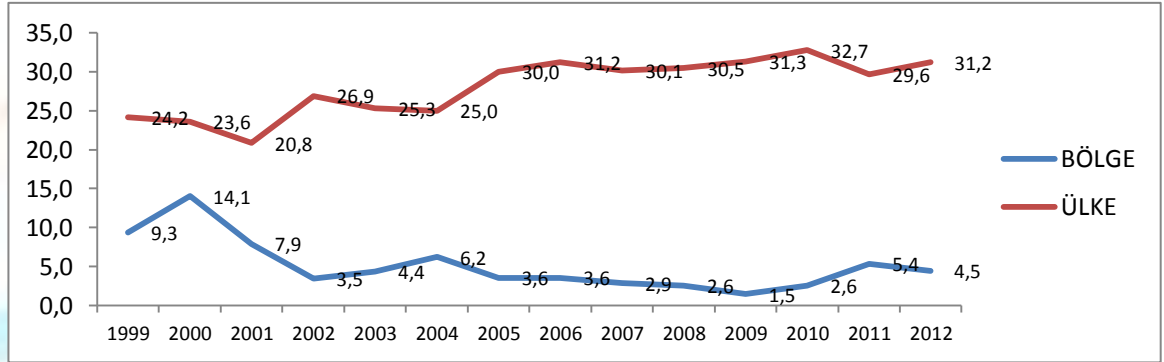
Şekil 13 Yıllar İtibariyle Ülke ve Bölgede Enerji Sektörü Kamu Yatırımlarının Toplam Kamu Yatırımları İçerisindeki Payı (%)

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı Kamu Yatırımları

146. 2002-2010 yılları arasında dalgalanmalar gösterse de bölgede enerji sektörünün çektiği kamu yatırımının, bölgeye çekilen toplam kamu yatırımlarının %40'ı gibi yüksek bir oranda seyretmesine rağmen son yıllar itibarı ile düşmesi ve ülke ortalamasına oldukça yaklaşması dikkat çekmektedir.

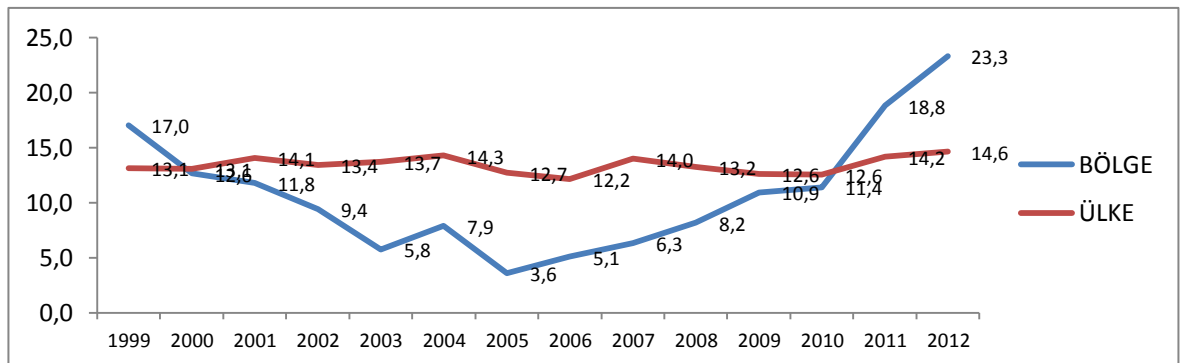
Şekil 14 Yıllar İtibariyle Ülke ve Bölgede Ulaştırma - Haberleşme Sektörü Yatırımlarının Toplam Kamu Yatırımları İçerisindeki Payı (%)

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı Kamu Yatırımları

147. Ulaştırma ve haberleşme araçlarına yönelik kamu yatırımları bölgede 2000'li yıllarla birlikte azalmakta ve durağan bir yapı sergilemektedir. Ülkede ulaştırma ve haberleşme araçlarına özel sektör ve kamunun yatırımlarının arttığı 2000'li yıllar itibarı ile bölgenin sektörde çektiği kamu yatırımlarının oranının aynı dönem itibarı ile düşmesi lojistik merkezi olma potansiyeli bulunan bölge açısından olumsuz bir görünüm arz etmektedir. 2009 yılı itibarı ile orandaki artış ise yüksek hızlı tren hattının yapılması ile sağlanmış geçici bir durum olarak değerlendirilebilir.

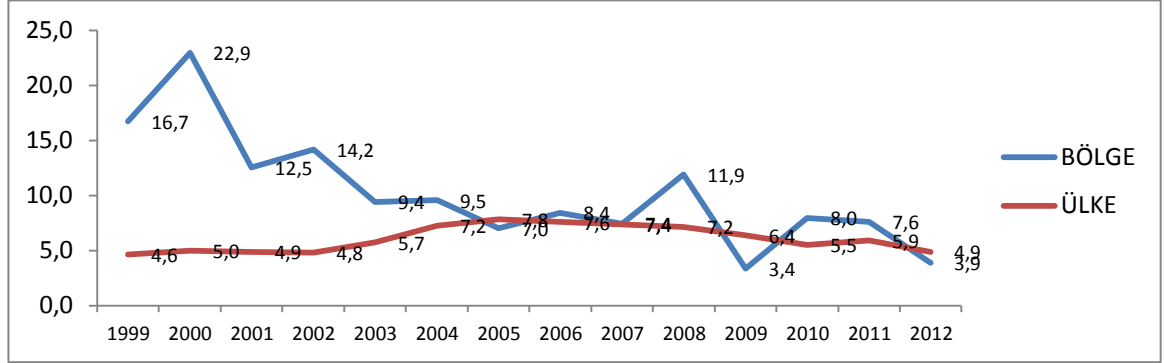
Şekil 15 Yıllar İtibariyle Ülke ve Bölgede Eğitim Sektörü Kamu Yatırımlarının Toplam Kamu Yatırımları İçerisindeki Payı (%)

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı Kamu Yatırımları

148. Konya Karaman bölgesindeki eğitime yönelik kamu yatırımların payı özellikle 2005 yılından itibaren hızla artmaktadır. Eğitim sektöründeki çekilen kamu yatırımları genel itibarı ile ülke ortalamasının altında kalmış fakat son yıllarda yeni üniversitelerin kurulması ile oran ülke ortalamasının üzerine çıkmış gözükmektedir. Bu da bölgede ileride oluşturulacak ve sanayiye Ar-Ge çalışmaları ile entegre edilebilecek bilimsel bilginin artışı için olumlu bir adım olarak değerlendirilebilir.

Şekil 16 Yıllar İtibariyle Ülke ve Bölgede Sağlık Sektörü Kamu Yatırımlarının Toplam Kamu Yatırımları İçerisindeki Payı (%)

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı Kamu Yatırımları

149. Bölgede son yıllarda sağlık sektöründe kamunun payının azaltılarak özel sektörün ağırlığının artırılması ile kamu yatırımının payı sektörde oran olarak düşüş eğilimine geçmiştir. Bölge için 2000'li yıllar itibarı ile kamunun sektördeki yatırım oranı dalgalanmalar gösterse de ülke ortalamasının üzerinde seyrettiği fakat son yıllarda bölgeye çekilen özel sektör yatırımları sonrası ortalamasının altına düştüğü gözlemlenmiştir.

150. 2012 yılı itibarı ile Konya Karaman Bölgesine gelen kamu yatırımlarına bakıldığında genel olarak yapılan yatırımların Konya Ovası Sulama Projesi'nin kapsamında olan büyük teknik ve alt yapı projelerinden oluştuğu görülmektedir.

7.2 DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

151. Konya Karaman Bölgesinin, yabancı sermayeli firma sayısı açısından ülke genelinin %1'inden daha düşük bir orana sahip olması bölgede yabancı yatırımların istenilen düzeyde olmadığını göstermektedir. Bunun aşılabilmesi ve yabancı yatırımların bölgeye çekilebilmesi için bölgede yatırım teşvik yöntemleri ivedilikle uygulanmalı, serbest bölgeler kurulmalı, ucuz arazi temini ve işçiden alınan vergiler ve kurumlar vergisi aşağıya çekilmeli, doğrudan yabancı yatırım olanakları artırılmalı, bölgenin bir cazibe merkezi haline gelmesi için çalışmalar yapılmalı, uluslar arası işbirlikleri geliştirilmelidir. Sermayenin ürkek bir yapısının olması nedeniyle istikrar için döviz kuru politikaları, yasal düzenlemeler, vergi politikaları, siyasi konjonktürün sık sık değişmeyeceği ülke geneli ekonomik ve siyasal istikrarın da göz ardı edilmemesi gerekmektedir.

8 ÖNCELİK VE TEDBİRLER

2.1

•YATIRIM ORTAMININ ANALİZİ VE İYİLEŞTİRİLMESİ

2.2

•YATIRIM ORTAMI TANITIM FAALİYETLERİNDE ETKİNLİĞİN ARTIRILMASI

2.3

•DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLARIN ARTIRILMASI VE BÖLGEYE YATIRIM ÇEKİLMESİ

ÖNCELİK 2.1 : YATIRIM ORTAMININ ANALİZİ VE İYİLEŞTİRİLMESİ

Yatırım ortamının yatırımcı tarafından bilinirliği ve tercih edilirliğinin artırılması ile birlikte mevcut ortamın da analiz edilerek iyileştirilmesi yönünde faaliyetler gerçekleştirilmelidir. Özellikle bölgedeki yatırımcıların temel ihtiyaçlarını ve isteklerini yerine getirmek üzere iyileştirici faaliyetler yürütülmelidir.

TEDBİR 2.1.1 : Bölgede Yeni İş Kurma Süreçleri Hızlandırılacaktır

152. Yatırım mevzuatının yatırımcı açısından uygulaması aşamasında politika yapıcı merkezdeki kurumlar haricinde, bu kurumlarla doğrudan ya da dolaylı olarak bağlantılı yerel ayaklarındaki uygulamalarla ilgili de düzenleme yapılması gereken aşamalar olabilmektedir.
153. Yatırımcıların yatırımlarını yaparken, mevzuat açısından bölgede karşılaştıkları olumsuzlukları en aza indirmek için, mevzuatlara bölgenin görüşünü yansıtacak iyileştirme yönlü çalışmalar teşvik edilecektir.

TEDBİR 2.1.2 : Yatırım Alanlarına İlişkin Çalışmalar Artırılacaktır

154. Yatırım alanları olarak bölgemizde mevcut olan organize sanayi bölgeleri, küçük sanayi siteleri, endüstri bölgesi ve teknopark ön plana çıkmaktadır. Bu bölgeler oluşturulurken mevzuatta belirlenen bazı avantajlı yönleri ile yatırımcının tercih sebebi olmaktadır.
155. Bu alanların mevcut altyapılarının iyileştirilmesi ile ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından yapılacak faaliyetler desteklenecektir. Bu alanların fizibilite, proje, altyapı hizmetleri çeşitli teşvik mekanizmaları ile iyileştirilecektir.
156. Teknolojinin ve ekonominin getirdiği yeni ihtiyaçlara yönelik gerekli düzenlemeler ve geliştirmeler teşvik edilecektir.
157. Bölgede artan ihtiyaçlara ve düşünülen potansiyel sektörlere yönelik ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından yapılacak yeni organize sanayi bölgesi, ihtisas organize sanayi bölgesi, teknopark, küçük sanayi sitesi, endüstri bölgesi gibi yatırım alanlarının üretilmesi faaliyetleri teşvik edilecektir.
158. Bu konular ile ilgili kurumların koordinasyon içerisinde gerekli hazırlıkları yaparak ilgili düzenlemeleri yerine getirmeleri sağlanacaktır.
159. İl merkezlerindeki OSB'lerin doluluk oranlarına ulaşması durumunda yeni OSB yatırımlarında alt bölge merkezleri öncelikli olarak desteklenecektir.
160. Bölgemizde mevcut olmayan ve özellikle yabancı yatırımlar açısından başlıca tercih yerleri olan serbest bölgelerden bir yenisinin de Konya Karaman Bölgesi için oluşturulmasına yönelik çalışmalar desteklenecektir.

ÖNCELİK 2.2 : YATIRIM ORTAMI TANITIM FAALİYETLERİNDE ETKİNLİĞİN ARTIRILMASI

Yatırım ortamı genel itibariyle düşündüğümüzde, bir yatırımcının kararını alırken değerlendirmeye aldığı tüm faktörler olarak düşünülebilir. Bu şekli ile yatırım ortamının yatırım yerinden coğrafi konuma, pazara yakınlıktan işgücü durumuna, sanayi altyapısından teşvik ve desteklere kadar birçok alt başlıktan oluşabileceğini dikkate almak gerekir.

TEDBİR 2.2.1 : Bölgesel Yatırım Destek ve Tanıtım Stratejisi Oluşturulacaktır

- 161.** Bölgeyle ilgili yatırım ortamı tanıtım faaliyetlerinin, kurumların ortak amaçlara yönelik olarak destekleyecek şekilde düzenlenmesi hedefi ile *“Bölgesel Yatırım Destek ve Tanıtım Stratejisi”* oluşturulacaktır.
- 162.** Bölgesel Yatırım Destek ve Tanıtım Stratejisi Mevlana Kalkınma Ajansı koordinasyonunda Konya Karaman Bölgesinde yatırım tanıtımı konusunda faaliyet gösteren ilgili kurum, kuruluşlar ve Başbakanlık Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı ile işbirliği halinde belirlenecektir. Belirlenen strateji Ulusal Yatırım Destek ve Tanıtım Stratejisine de hizmet edecek ve diğer politika ve uygulamalarla uyum sağlayacaktır. Ulusal düzeyde elde edilen tecrübelerden yararlanılarak hazırlanacaktır.

TEDBİR 2.2.2 : Ulusal ve Uluslararası Alanda Bölgenin Yatırım Ortamı Etkin Bir Şekilde Tanıtılacaktır

- 163.** Bölgede yatırım süreçlerinin herhangi birinde görev alan veya karar vermesinde etkili olacak kurum ve kuruluşların ortak bir bakış açısı ve tek ses olarak bilgi verebilmesi için bu kurum ve kuruluşları üst düzeyde ve teknik eleman düzeyinde bir araya getirecek faaliyetler yapılacaktır.
- 164.** Yatırım ortamı ile ilgili tanıtım yapan kurum ve kuruluşların faaliyetlerinde, içerik, araç ve zamanlama olarak uyum sağlanması için işbirliği ve koordinasyon sağlanacaktır.
- 165.** Bu tedbir kapsamında bölgenin tanıtılabileceği fuar, kongre, konferans, sempozyum gibi önemli etkinliklerin yanı sıra, kurumlarımızın işbirliği içerisinde gerçekleştireceği alım heyeti programları, ikili iş görüşmeleri programları ile Konya-Karaman Bölgesi tanıtılacaktır.
- 166.** Firmaların ve kuruluşların kendi tanıtımlarının yanı sıra bölgeyi tanıtmaya yönelik katılacağı fuarlara yönelik destekler sağlanacaktır.

ÖNCELİK 2.3 : DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLARIN ARTIRILMASI VE BÖLGEYE YATIRIM ÇEKİLMESİ

Dünya üzerinde yıllar içerisinde doğrudan yatırımların yapıldığı ülkelere bakıldığında resim net bir şekilde belli başlı ekonomik düzeyi oldukça üst seviyede olan ülkeleri işaret etmektedir.

Yatırımla birlikte yeni teknolojiyi de beraberinde getiren, tedarikçisi olan yan sanayi kuruluşlarının bu tür teknolojilere uyum göstermesini ve uygulamasını sağlayan, istihdam ettiği işgücünü daha nitelikli hale getirmek için çalışan ve bölgede iyi yönde tetikleme etkisi gösterecek yabancı sermaye yatırımlarını özendirmek bölgemizin doğrudan yabancı yatırımlar açısından temel bakış açısıdır.

TEDBİR 2.3.1 : Uluslararası Doğrudan Yatırımların Artırılmasına Yönelik Faaliyetler Desteklenecektir

- 167.** Uluslararası doğrudan yatırım konusunda küresel ölçekte etkili olan uluslararası alanda faaliyet gösteren hukuk ve danışmanlık firmaları ile finansman kuruluşlarıyla (özel girişim sermayeleri, devlet fonları, yatırım bankaları, bireysel katılım yatırımcısı, risk sermayesi şirketleri vb.) iş birliği ve koordinasyon artırılacaktır.
- 168.** Bölgedeki mevcut uluslararası doğrudan yatırımlar analiz edilerek ulusal stratejileri de destekleyecek bölgesel yatırım stratejisi belirlenecek ve potansiyel yatırımcılarla ilişkilerin geliştirilmesine yönelik faaliyetler desteklenecektir.
- 169.** Bölgedeki firmaların dış ticaretteki ortaklarından bölgemize ilgi duyabilecek yatırımcılara yönelik çalışmalar başlatılacaktır.
- 170.** Uluslararası Doğrudan Yatırım yapma potansiyeline sahip öncelikli ülkelerin belirlenmesi, bu ülkelerin yatırım yapma potansiyelinin yüksek olduğu sektörler göre tanıtım içeriği ve araçlarının belirlenmesi yatırım ortamı tanıtımına daha stratejik ve etkin bir yaklaşım katacaktır.
- 171.** Uluslararası doğrudan yatırım alabileceği belirlenen ülke ve sektörler yönelik tanıtım içeriği oluşturulacaktır. Uluslararası doğrudan yatırım alabileceği belirlenen ülke ve sektörler yönelik hedef kitle ve içeriğe uygun olarak kullanılacak tanıtım araçları ve mecraları belirlenecektir.
- 172.** Bölgenin yatırım çekmek istediği öncelikli sektörler ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile Türkiye'nin önemli yayımlanmış strateji belgeleri (Kalkınma Planı, Orta Vadeli Plan, 2023 İhracat Stratejisi, GİTES, Sanayi Stratejisi vb.) dikkate alınarak hedef ülkeler ve sektörler belirlenecek ve tanıtım içeriği oluşturulacaktır.
- 173.** Belirlenen her bir hedef ülke, sektör, içerik ve araçlar çerçevesinde ilgili ülkelere yönelik stratejiler hazırlanacak ve uygulanacaktır. Ayrıca doğrudan yatırım çekilecek projelerin yer aldığı bir proje havuzu oluşturulacaktır.

TEDBİR 2.3.2 : Yerel İşbirlikleri Sağlanarak Koordinasyon Artırılacaktır

- 174.** Ulusal ve uluslararası yatırımcıların bürokratik, hukuki ve yatırımla ilgili diğer ihtiyaçlarının giderilmesi noktasında bölgedeki kamu kurumları ve özel sektörün aralarında işbirliğini ve koordinasyonu geliştirici projeler hayata geçirilecektir.
- 175.** Bölgeye yabancı yatırımcıyı çekebilmek adına birçok kurumun karar alma ve uygulamada ortak hareket edebilme kabiliyetini ve tek sesliliği sağlayabilecek platformlar ve işbirlikleri geliştirilecektir.
- 176.** Bölgesel kalkınma politikaların belirlenmesi aşamasında ortak fikir ve çözümün üretilmesini, görev ve sorumlulukların belirlenmesini ve sonrasında da bu politikaların koordinasyon içinde uygulanmasını sağlayacak kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının yönetim mekanizmaları harekete geçirilecektir.

AMAÇ 3: İNSANA YATIRIM: BİLGİ VE BECERİLERİNİ SÜREKLİ YENİLEYEN, BİRLİKTE HAREKET EDEBİLEN, SAĞLIKLI BİREYLER

Bireysel bilgi, beceri ve yetenekler diğer faktörlere göre son yıllarda gelişen ve büyüyen bölgesel ekonomilerin asıl itici gücü olmaya başlamakta ve dünyada işletmelerin üretimlerini gerçekleştirmek için ihtiyaç duydukları faktörler arasında, daha çok öne çıkmaktadır. Nitekim sahip oldukları bilgi birikiminin çok daha yüksek olması sayesinde bu bölgesel ekonomiler hem daha çok buluş ve yenilik yapabilmekte hem de bu tür ekonomilerin işgücü verimliliği daha yüksek düzeylerde gerçekleşmektedir. Bu durumun doğal bir sonucu olarak gelişmiş bölgeler küresel iş bölümünde daha çok katma değeri yüksek sektörlerde; bilgi birikimi düşük olan az gelişmiş bölgeler ise daha çok katma değeri düşük sektörlerde karşılaştırmalı rekabet avantajı elde edebilmektedirler. Bu gerçeği dikkate alan Konya Karaman 2014-2023 Bölge Planı beşeri sermaye kavramını yani kişilerin tecrübeleriyle, eğitim ve yetenekleriyle kazandıkları bilgi, deneyim ve becerilerini bölgenin uzun vadeli rekabet edebilirliğinin sağlanabilmesi için kilit bir unsur olarak kabul etmektedir. Bu nedenle Bölge Planı eğitim sağlayıcılar ile sanayi arasında daha güçlü bağlar kurarak bugün ve gelecekte, öğretilen becerilerin sanayinin ihtiyaçlarını karşılmasını, yüksek öğrenimi ve mesleki eğitimi geliştirmeyi hedeflemektedir.

Diğer yandan özellikle bölge kırsalı başta olmak üzere bireyler, eğitim ve sağlık gibi temel kamu hizmetlerine yeteri düzeyde erişememe, fiziksel engel, vasıfsızlık, ulaşım sorunları ya da yaşlanma gibi nedenlerle sosyal olarak dışlanma riski altındadır. Bu durum özellikle istihdama erişim noktasında bireylerin iş bulmalarını zorlaştırmakta ve ekonomik dışlanma risklerini de tetiklemektedir.

İstihdamın ekonomik ve sosyal içermeyi geliştirmenin ana unsurlarından biri olduğu gerçeğinden hareketle Konya Karaman Bölge Planı, ayırım gözetmeksizin tüm sosyal grupların istihdama erişimini artırarak ekonomik ve sosyal içermeyi hızlandırmayı hedeflemektedir. Bu temel amaç ile eğitim ve kursların modernize edilmesine, özellikle gençlerin ve kadınların iş hayatına girmesini kolaylaştırarak işgücü piyasasındaki etkinliğinin artırılmasına, girişimciliğin teşvik edilmesine, okuldan erken ayrılmanın azaltılmasına, bölgede yaşayan tüm bireyler için kaliteli eğitime ulaşımın geliştirilmesine ve ayrıca sosyal ve sağlık altyapısı gibi konulara odaklanılacaktır.

Bu kapsamda Konya Karaman Bölge Planı birinci temel amaç ile doğrudan ilişkili olan bu temel amacı hayata geçirmek amacıyla farklı öncelik alanları belirlemiştir.

9 EĞİLİMLER

9.1 BÖLGENİN NÜFUSU HANGİ YÖNDE DEĞİŞİYOR?

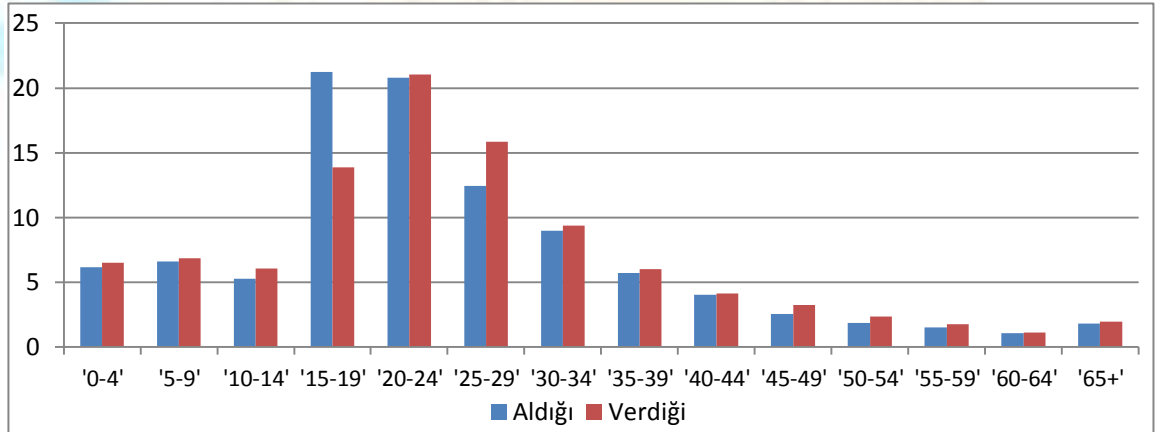
177. Bölgenin net göç hızı azalma eğilimindedir. Son 5 yılda bölgenin net göç hızı sıfıra yaklaşmaktadır. Konya ve Karaman arasındaki fark dikkat çekicidir. 5 yıl öncesine kadar %3,3 göç hızı ile dışarıdan göç alan bir il konumunda olan Karaman geçen 5 yılda -%7,5 ile dışarıya göç veren bir il konumuna gelmiştir. Konya 5 yıl öncesine kadar -%5,7 göç hızıyla il dışına göç verirken günümüzde bu oran -%1,1 seviyesine kadar düşmüştür. Önceki yıllara göre kıyaslandığında bölgenin net göç hızı geçmiş yıllara göre azalarak binde -1,83 seviyesine yaklaşmıştır.

178. Konya Karaman Bölgesinde yaşlı nüfus bağımlılık oranları artmaktadır. TÜİK 2023 nüfus projeksiyonuna göre Konya Karaman Bölgesinin yaşlı bağımlılık oranı Türkiye ortalamasının üzerinde olacaktır. Giderek yaşlanacağı öngörülen bölgede sosyal politika planlamalarında ve özellikle sağlık ve sosyal hizmet alt yapı çalışmalarında mevcut riskin dikkate alınması gereklidir.

9.2 BÖLGEDE GENÇ NÜFUS NEDEN AZALIYOR?

179. Bölgedeki göç hareketleri en fazla 15-29 yaş aralığında yaşanmaktadır. 2011 -2012 yılları arasında bölgenin aldığı göçün %54'ünü 15-29 yaş grubu oluşturmaktadır. Konya Karaman Bölgesine yönelik göçün belirleyicileri arasında eğitim önemli bir faktördür. Özellikle üniversite çağına gelmiş genç nüfusun bu yaş grubunda olduğu düşünüldüğünde ve Konya Karaman bölgesinde yer alan üniversitelerin öğrenci kontenjanları dikkate alındığında, eğitim bölgeye yönelik göçün açıklayıcı faktörlerinden birisidir. Bir diğer faktör ise iş gücü hareketliliğidir. İş gücündeki hareketlilik, alınan göç kadar verilen göç için de etkindir. Konya Karaman Bölgesinden göç eden nüfusun %51'i 15-29 yaş aralığındadır.

Şekil 17 Bölgedeki Göçlerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı (2011-2012)

Kaynak: TÜİK, ADNKS Sonuçları, 2013

9.3 BÖLGE İNSANI NEREYE GÖÇ EDİYOR, BÖLGE NEREDEN GÖÇ ALIYOR?

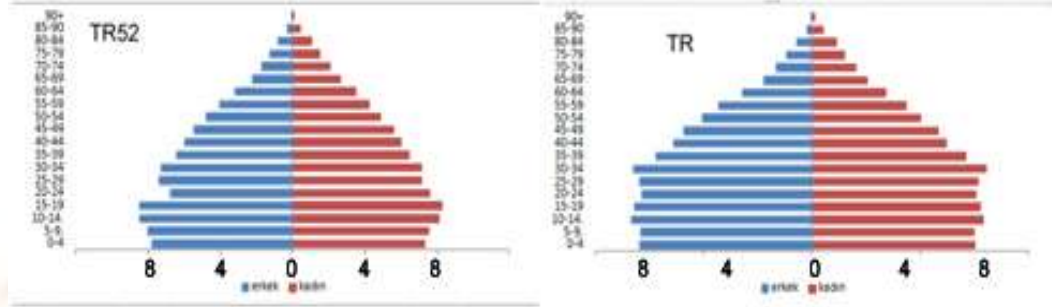
180. 2011-2012 yılında Konya'ya göç edenlerin %10,8'i Ankara'dan, %8,7'si İstanbul'dan, %7,4'ü Antalya'dan, %5,5'i İzmir'den, %4,6'sı Karaman'dan göç etmiştir. Aynı dönemde Konya'dan göç edenlerin %12,1'i İstanbul'a, %11,5'i Antalya'ya, %11,4'ü Ankara'ya, %5,7'si İzmir'e, %4,5'i Karaman'a göç etmiştir.

181. 2011-2012 yılında Karaman'a göç edenlerin %26,3'ü Konya'dan, %18,1'i Mersin'den, %6,2'si İstanbul'dan, %6,1'i Antalya'dan, %4,2'si Ankara'dan göç etmiştir. Aynı yıl Karaman'dan göç edenlerin %29,9'u Konya'ya, %11,1'i Antalya'ya, %10,2'si Mersin'e, %7,3'ü İstanbul'a, %4,9'u Ankara'ya göç etmiştir.

9.4 2023 YILINDA BÖLGE NÜFUSU NASIL OLACAK?

182. Yaş gruplarına göre nüfus artış hızı incelendiğinde Türkiye'nin 0-4 yaş nüfus grubunun, 65 yaş üstü nüfusundan daha yüksek olduğu görülürken, Konya Karaman bölgesinde bu oran eşit seviyede gözükmemektedir. Bunun sonucu olarak da doğal bir döngü içerisinde bölgede nüfus değişiminin yaşanmayacağı ancak sağlık, eğitim ve göç unsurlarının etkisiyle nüfus yapısının değişebileceği söylenebilir. Bu kapsamda bölge için iki farklı senaryo söz konusudur. İlk olarak doğum ve ölüm oranlarının azalmasıyla genişleyen 15-64 yaş grubu kalkınma için iyi bir potansiyel oluştururken uzun vadede negatif gelişme olarak görülen yaşlı nüfusun bağımlılık oranının artışı bölge açısından bir tehdit oluşturabilecektir. İkinci olarak doğum oranları artarken, ölüm oranları ve dışarıya verilen göçün azalması ile yaş piramidinin taban ve orta kısmının birbirine eşit olması mümkündür. Her iki senaryoda temel belirleyici olacak faktör doğum oranı ve dış göç oranıdır.

Şekil 18 Konya Karaman Bölgesi Ve Türkiye Yaş Piramidi

Kaynak: TÜİK, ADNKS Sonuçlarından Derlenmiştir

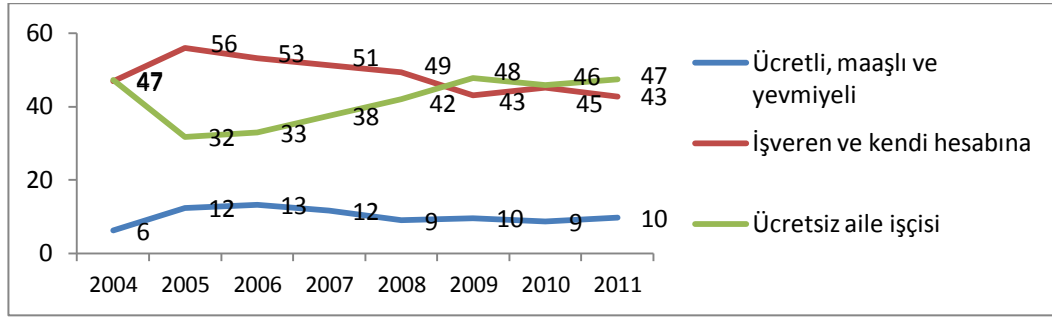
9.5 BEŞERİ SERMAYE -İŞGÜCÜ- İSTİHDAM

183. Hem ülke hem de bölgede 2004-2011 yılları itibarı ile sektörel bazda bir değerlendirme yapıldığında, sanayi ve hizmetler sektöründe istihdam oranında artış, tarım sektöründeki istihdam oranında gerileme gözlemlenmiş ve bölgenin tarımdan kopan işgücünü absorbe (soğurma) edebilme kapasitesinin ülke ortalamasının altında olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

184. 2005 yılı gerek Türkiye gerekse bölgedeki tarım istihdamı bakımından bir değişime işaret etmektedir. 2005 yılına kadar bölgede azalma eğiliminde olan toplam tarım istihdam oranı bu yıldan itibaren artmaya başlamıştır. 2005 ile birlikte ücretsiz aile işçisi oransal olarak artarken, maaşlı ve kendi hesabına çalışan tarımsal nüfus bölgede düşüş eğilimi göstermeye başlamıştır.

185. Gerek Türkiye'de gerekse bölge kırsalındaki ücretsiz aile işçi sayısındaki artış gizli işsizliğe yani kayıt dışı istihdama işaret etmektedir. Ücretsiz aile işçisi durumunda olanların genel itibarı ile tarım sektöründe faaliyet gösterdiği gerçeğinden hareketle tarımda çalışan ücretsiz aile işçilerinin gerekli yapısal dönüşümlerle kayıt altına alınarak hem bölgede hem de Türkiye'de kayıtlı istihdamının artırılması gerekmektedir.

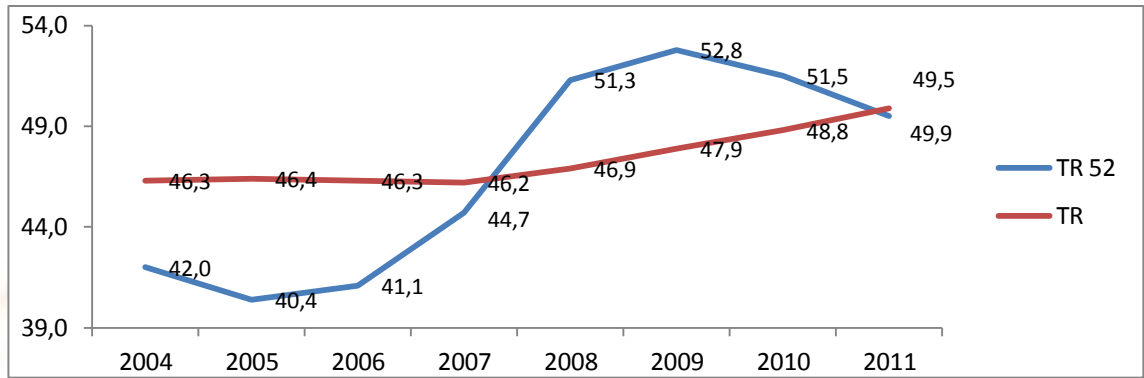
Şekil 19 Konya Karaman Bölgesinde İstihdam Edilenlerin Yıllara Göre İşteki Durumu (%)

Kaynak: TÜİK, Hanehalkı İşgücü İstatistikleri

186. Ülkemizde işgücüne katılım oranı artış göstermesine karşın AB ülkeleri ile kıyaslandığında oldukça düşük düzeydedir.

Şekil 20 Yıllar İtibariyle Bölgede Ve Ülkede İşgücüne Katılma Oranı (%)

Kaynak: TÜİK, Hanehalkı İşgücü İstatistikleri

187. İşsizlik oranının yıllar itibariyle seyrine bakıldığında, bölgede işgücüne katılım oranının 2009 yılı itibarı ile düşmesi ve ülke ortalamasının altında kalmasından dolayı ülkeye kıyasla bölgede işsizlik oranının daha düşük olduğu görülmektedir.

188. Bölgede çalışan sayısındaki artış oranının işsiz sayısındaki azalma oranından daha az artış sergilemesi işsizlik oranının düşmesine sebep olmaktadır. İşsizlerin sayısının azalması ise istihdam olanaklarının artışından değil işsizlerin iş bulma ümitlerinin azalması veya yok olması sonrası iş aramaktan vazgeçip işsizler grubundan çıkmaları olarak değerlendirilmelidir. Nihayetinde, Türkiye ve bölgenin temel sorunu yeterince istihdam olanakları yaratamamasıdır. İstihdam oranının iş gücüne katılımın altında olması ve nüfus artış hızının gerisinde kalan yeni yatırım ve iş olanakları, işgücü piyasasını olumsuz etkilemekte, çalışan nüfusun iktisaden faaliyette bulunabilecek nüfusa oranını geriletmektedir.

189. Konya Karaman Bölgesinde istihdam imkânlarının artırılmamasının nedenlerinden bir tanesi de bölgedeki işletmelerin yaşadığı kurumsallaşamama problemi²⁵.

190. Bölgedeki işletmelerin rekabetin arttığı pazarlarda varlıklarını sürdürebilmeleri, pazarın isteklerini ve beklentilerini karşılayabilme yetenekleri işletmelerinin kurumsallaşma düzeyi ile yakından alakalıdır. Gerek bölgede gerekse ülke genelinde işletmeler aktif bir organizasyon oluşturarak örgütsel değişimi ve gelişimi hızla gerçekleştirir hale gelmek zorundadırlar. Ülkemizdeki işletmelerin %95 gibi büyük bir çoğunluğu aile şirketlerinden oluşmaktadır. Aile işletmelerinin bu değişim ve gelişime dâhil olabilmeleri, yerel ve küresel pazarlarda varlıklarını diğer kuşaklara devredebilmeleri için kurumsallaşma bir çıkış yolu olarak görülmektedir.²⁶ Bu nedenle de bölge genelinde işletmelerde aile anayasası uygulamaları teşvik edilmelidir.

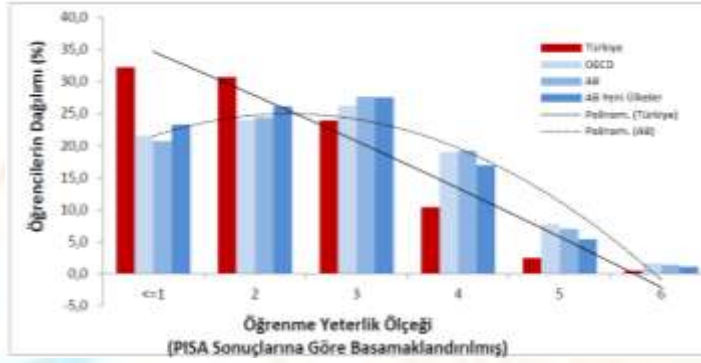
²⁵ İşgücü – İstihdam Teknik Komitesi Raporu, 2013

²⁶ Aile İşletmelerini Kurumsallaşma Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Karşılaştırmalı Bir Araştırma, İrfan Yazıcıoğlu, Hakan Koç, 2009

9.6 KONYA KARAMAN BÖLGESİ İŞGÜCÜNÜN BİLGİ VE BECERİ DÜZEYLERİNİ ARTIRMASI GEREKİYOR

191. İşgücüne gereken becerilerin kazandırılması, sadece ulaşılan eğitim düzeyi ile değil, alınan eğitimin etkinliği ile de alakalıdır. Türkiye ve OECD ülkelerinde öğrencilerin PISA sınav sonuçlarına göre dağılımları Şekil 21’de görülmektedir. Öğrencilerin sahip oldukları bilgi setinden çok bilgiyi kullanabilme becerisini ölçen PISA sınavlarında Türkiye’nin diğer ülkelerin oldukça gerisinde kaldığı dikkat çekmektedir. Türkiye’deki öğrencilerin üçte birinin bilgiyi yorum gerektirmeden kullanabilme anlamına gelen birinci basamağa ancak ulaşabildiği, üçte birinin de formül kullanabilme ve çıkarımlar yapabilme anlamına gelen ikinci basamakta olduğu görülmektedir. Buna karşın, Avrupa Birliği ve OECD ülkelerindeki öğrencilerin büyük bir kısmının daha yüksek analitik düşünme becerisi anlamına gelen üst basamaklara ulaşabildiği görülmektedir. Bu durum, Türkiye’de genç nüfusa en temel becerilerin kazandırılmasında bile sıkıntı yaşandığını göstermektedir.²⁷ Bu nedenle bölge üniversiteleri, teknik eğitim fakülteleri ve diğer eğitim kurumlarında piyasanın ihtiyaç duyduğu nitelikli işgücü konusunda müfredat değişiklikleri yapılmalı ve öğrencilere analitik düşünme yeteneği kazandırılmalıdır.

Şekil 21 15 Yaşındaki Öğrencilerin PISA 2009 Sınav Sonuçlarına Göre Dağılımı, Türkiye, AB ve OECD Ülkeleri

Kaynak: TEPAV, OECD Beceri Stratejisi ve UMEM Projesi

- 192.** Öte yandan bölgede verilen mesleki eğitim kurslarının koordinasyonu, bireylerin aldıkları mesleki eğitim sonucu işe yerleşip yerleşmedikleri yeteri düzeyde takip edilmemekte ve meslek kurslarının yönetimi noktasında eşgüdüm sağlanamamaktadır.²⁸
- 193.** Son olarak Konya Karaman Bölgesinde işgücü, bilgi ve beceri düzeylerinin artırılması adına özel mali ve teknik destek sağlayacak beceri programları geliştirilmelidir.

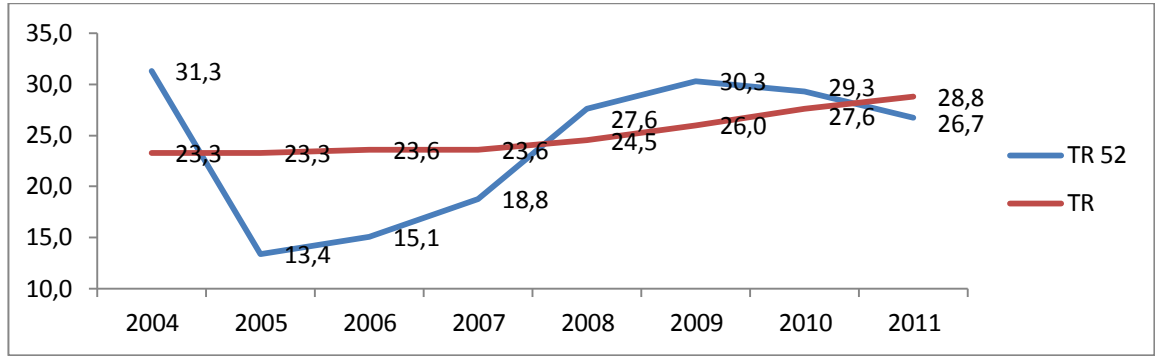
9.7 ÇALIŞMA HAYATINDA KADIN

194. Konya Karaman Bölgesinde 2009 yılına kadar hızlı bir artış gösteren kadının işgücüne katılım oranı son 3 yılda gerileme eğilime girerek ülke ortalamasının altına düşmüştür.

Şekil 22 Yıllar İtibariyle Bölgede Ve Ülkede Kadının İşgücüne Katılma Oranı (%)

²⁷TEPAV, OECD Beceri Stratejisi ve UMEM Projesi

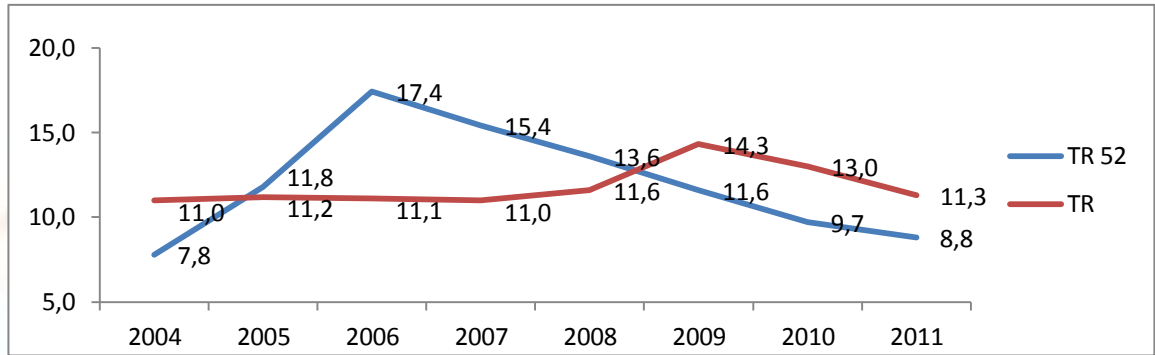
²⁸İşgücü İstihdam Teknik Komite Raporu, 2013

Kaynak: TÜİK, Hanehalkı İşgücü İstatistikleri

- 195.** Kadın işsizlik oranının 2009 yılı sonrasında ülke ortalamasının altında seyrettiği görülmektedir. Bunun nedeni ise bölge genelinde kadınların işgücüne katılım oranlarının ülke ortalamasının altında kalmasıdır.

Şekil 23 Yıllar İtibariyle Bölgede Ve Ülkede Kadın İşsizlik Oranı (%)

Kaynak: TÜİK, Hanehalkı İşgücü İstatistikleri 2012

9.8 BÖLGENİN BİRLİKTE HAREKET EDEBİLME KAPASİTESİ: SOSYAL SERMAYE

- 196.** İktisadi ve teknoloji alanlarındaki gelişmeler, toplum içinde işbirliği ve uyumla bütünleşmediği sürece sürdürülebilir kalkınma istenilen düzeye ulaşamaz. Dünya Bankası bu durumu sosyal sermaye ile açıklamaktadır. Sosyal sermaye ortak işbirliğini mümkün kılan normlar ve ağların varlığıdır. Bu ağlar; toplum içindeki gruplar arasındaki ilişki, güven, dayanışma, ortak eylem, iş birliği, sosyal bağlılık, bilgi ve iletişimdir. Başta mali ve parasal politikalar olmak üzere birçok girişim, sosyal sermaye güçlendirilmediği için başarı ile neticelenmemektedir. Sosyal sermayenin güçlendirilmesi, başta yoksulluk olmak üzere birçok sosyo-ekonomik sorunun çözümünde kilit öneme sahiptir.
- 197.** Beşeri sermaye; yetkinliklerin, bilginin, sosyal ve kişisel özelliklerin toplamı neticesinde ortaya çıkan işgücünün ürettiği ekonomik değer potansiyelini ifade etmektedir. İyi eğitilmiş, donanımlı, dünyadaki aktüalite ile yakın ilişkiler içinde, toplumsal konulara duyarlı, katılımcı, haklarının ve sorumluluklarının bilincinde olan her birey sosyal sermayenin bireysel görünümüdür. Konya Karaman Bölgesinde beşeri sermayenin artırılması için işgücüne katılmayan grupların işgücüne katılımlarının özendirilmesi, mevcut beşeri sermayenin niteliklerinin geliştirilmesi için yerel ve sektörel eğitimler verilmesi gerekmektedir. Konya Karaman Bölgesinde endüstriyel anlamda önemli bir yatırımcı potansiyelinin varlığı dikkate alındığında, beşeri sermayenin artırılması ile bölgenin inovatif sektörlerde ülkenin lokomotifi olması mümkündür.
- 198.** Sosyal sermaye kavramı, yeni bölgesel kalkınma politikalarında önemli ölçüde vurgulanmasına karşın Konya Karaman Bölgesi için bu kavram yüzyıllardır varlığını devam ettirmektedir. Ahilik teşkilatının bölgede köklü bir geçmişinin olmasından hareketle, sosyal sermaye açısından bölgenin avantajlı olduğunu söylemek mümkündür. Var olan geleneği yenilikçi pazar ekonomisi ile uyumlu hale getirebilmek ve sektörel gelişmeleri yakından takip

edebilmek, Konya Karaman Bölgesinin potansiyelinin yatırıma dönüştürülebilmesi için gereklidir.

- 199.** Tüysüz (2011) tarafından gerçekleştirilen çalışmada Düzey 2 bölgeleri 2000-2010 yılları sosyal sermaye endeks değerleri incelendiğinde; Konya Karaman Bölgesi 0,8 endeks değeri artışıyla sosyal sermaye artışının en fazla olduğu bölgedir. Bu artışla bölgemiz 26 bölge arasında 16.sıradan 8.sıraya yükselmiştir.

Harita 3 Bölgelerin Sosyal Sermaye Seviyelerine Göre Gruplandırılması

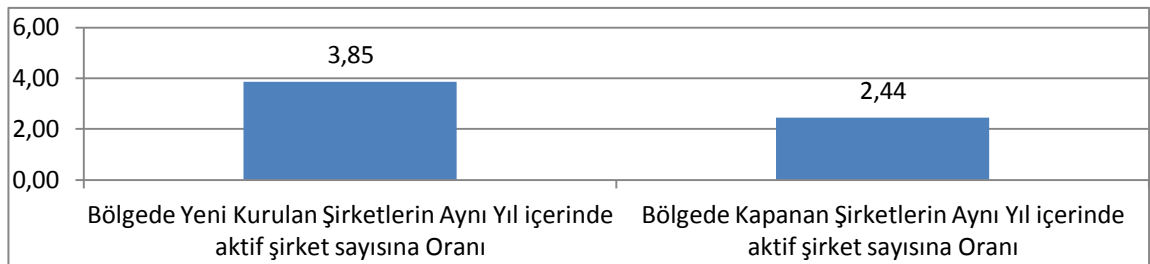

Kaynak: Sosyal Sermayenin Ekonomik Gelişme Açısından Önemi Ve Sosyal Sermaye Endeksinin Hesaplanması, Uzmanlık Tezi, Nurettin Tüysüz, 2011

9.9 BÖLGENİN GİRİŞİMCİLİK PERFORMANSI

- 200.** Genel kaniya göre KOBİ'lerin ülke ve bölge ekonomik gelişmesi açısından rolünün anlaşılabilmesi için üç sürece bakılması gerekmektedir. Bunlar; firmaların açılma, kapanma ve büyüme süreçleri olarak sıralanabilir. Firmaların açılması, ekonomideki dinamizm ve girişimciliğin bir göstergesi olarak ele alınabilir. Açılan firmaların büyük çoğunluğunun kısa sürede kapanması, yeni ve küçük firmaların ekonomiye katkılarının az olmasına yol açmaktadır.
- 201.** Giriş oranının çıkış oranından yüksek olması firma sayısının zamanla artışı gösterirken bölgede giriş ve çıkışların yüksek oranda olması, bu süreçlerin kolay olması ve girişimcilik düzeyinin yüksekliği ile açıklanabilir. Firma giriş ve çıkış oranları, yeni firmaların istihdam yaratma potansiyelinin de ayrıca bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Şekil 24 Bölgede Firma Giriş ve Çıkış Oranları (%), (2012)

- 202.** Konya Karaman Bölgesinde yeni girişimcilerin bütün sektörlerde önemli bir rol oynamaları dolayısıyla bölgesel rekabet açısından önem arz etmektedir. Büyüme, işletmelerin hayatta kalmaları, inovasyon, istihdam yaratma, teknolojik değişim, üretim artışı ve ihracat gibi kriterler göz önünde bulundurulduğunda, girişimcilik ve ekonomi arasında önemli bir bağlantının olduğu açıkça görülmektedir.
- 203.** Özellikle erken dönem girişimciliğini hem finansal, hem de idari anlamda destekleyecek mekanizmaların çeşitlendirilmesi ve yaygınlaştırılması, ülkemiz için olduğu kadar girişimci sayısının oldukça fazla olduğu Konya Karaman Bölgesinin bölgesel rekabet edebilirliği için de bir zorunluluktur. Ancak erken dönem girişimciliğinin desteklenmesi sürecinde bölgedeki mevcut işgücünün kendine özgü yapısı ve bölgede iş yapma fırsatları dikkate alınmalıdır.

204. Girişimcilik desteklerinin bireylerin yaş, cinsiyet ve ilgi alanı gibi farklı boyutlarıyla ele alınmasıyla birlikte farklı girişimcilik gruplarına farklı girişimcilik destekleri ve eğitimleri verilmelidir.

9.10 SOSYAL POLİTİKA

205. Bölgesel kalkınma politikalarının önemli unsurlarından birisi olan ekonomik gelişme, sosyal kalkınma ile orantılı ve eş zamanlı gelişmediği sürece planlanan politikalar amaca ulaşamayacaktır. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı ölçülebilir ve ulaşılabilir olması nedeniyle eğitim ve sağlık göstergelerini insani gelişmişlik raporları içerisinde öne çıkarmaktadır. Eğitim ve sağlık altyapıları, sunulan hizmetlerin kalitesi, beşeri ve sosyal sermaye gelişimi ile doğru orantılıdır. Gerek bölge planlarında, gerekse ulusal planlarda yaşam kalitesini arttırmak amacıyla; eğitim ve sağlık altyapısını iyileştirmeye yönelik önemli adımlar atılmış olmasına rağmen bölgeler arası eşitsizlikler ve alt yapı yetersizlikleri güncelliğini korumaktadır. Sosyal politikaların planlanmasında yerel dinamikler dikkate alınarak çözüm önerileri geliştirilmelidir.

9.10.1 EĞİTİM

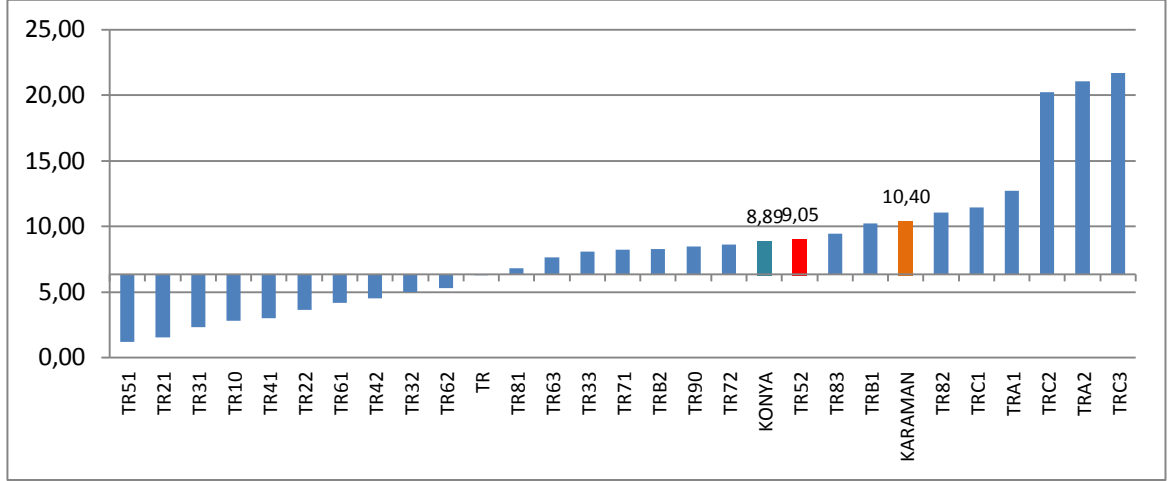
BÖLGEDE OKULLAŞMA ORANLARI NE DURUMDA?

206. Eğitime erişimin temel göstergesi olan okullaşma oranının yıllara göre değişimine bakıldığında bölge düzenli artış göstererek 2011 yılı itibari ile Türkiye ortalamasının üzerine çıkmıştır. Ortaöğretimde okullaşma oranlarına bakıldığında ise bölge geneli, Türkiye ortalamasının altında kalarak eğitimde sürdürülebilirliği sağlayamamaktadır.

207. Konya'nın mesleki eğitimde ilerleme kaydettiği görülmektedir. Sanayileşme ve bilişim sektörlerindeki gelişme ile oluşan insan kaynakları ihtiyacını karşılamak amacıyla mesleki eğitime ağırlık veren Konya %41,61 ile Türkiye ortalaması olan %35,59'un üzerindedir. Bu oran Karaman'da ise %32,55 ile hem bölge hem de Türkiye ortalamasının altında kalmaktadır. Karaman'da mesleki eğitimin yaygınlaştırılması için planlı bir politika izlenmesi gerekmektedir. Konya'da mesleki eğitime yönelik planlamalarda yeni sektörel ihtiyaçlar ve gelişen iş gücü alanları dikkate alınmalıdır.

208. Kız çocukları Karaman'da eğitime daha çok devam ediyor. ADNKS verileri 2007 yılından itibaren incelendiğinde eğitim hizmetlerinden faydalanma konusunda en dezavantajlı grubun kız çocukları olduğu tespit edilmiştir. Konya Karaman Bölgesi kız çocuklarının ilköğretimde okullaşma oranlarına bakıldığında Türkiye ortalamasının üstünde yer almaktadır. Ancak ortaöğretimde kız çocuklarının okullaşma oranında Konya'nın ciddi bir düşüş göstererek Türkiye ortalamasının altında seyrettiği, Karaman'ın ise ortaöğretimde kız çocuklarının okullaşma oranında Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir. Kız çocuklarının okullaşmasını artıracak sosyal politika ve kampanyaların geniş toplumsal kesimlerin katılımıyla uygulanması Konya Karaman Bölgesinin beşeri sermayesinin gelişimini olumlu yönde etkileyecektir.

Şekil 25 2009-2011 Yıllar Arasında Ortaöğretimde Kız Çocuklarının Okullaşma Oranlarındaki Değişim (%)

Kaynak: TÜİK, 2012

209. Bölge içinde kız çocuklarının okullaşma oranlarına göre Kâzımkarabekir, Başyayla, Ayrancı, Yalılıyüyük, Hadim, Halkapınar, Tuzlukçu, Taşkent, Hüyük, Derebucak, Emirgazi bölge ortalamasının altında seyretmektedir. Bölgedeki ortaöğretimde kız çocuklarının okullaşma oranlarına göre, belirtilen ilçeler ile birlikte Konya'nın Akören, Altınekin, Güneysınır, Derbent ilçeleri de Türkiye ve Bölge ortalamasının altında kalmıştır. Akşehir, Ereğli, Seydişehir, Beyşehir, Kulu ve Karaman Merkez ise kız çocuklarının okullaşmasında bölge ortalamasının üzerinde performans göstermektedir.

EĞİTİMDE BÖLGEYİ BEKLEYEN RİSKLER NELERDİR?

210. Bölgenin ilköğretim ve ortaöğretimde okuyan öğrenci oranlarına bakıldığında tüm öğrencilerin %68'i Konya ve Karaman merkezlerinde okumaktadır. Bu anlamda kırsal bölgelerde ilköğretimdeki öğrenci sayısı hızla düşerken ortaöğretimde altyapı yetersizliği nedeniyle eğitim amaçlı göç yaşanmaktadır.

OKURYAZARLIK

211. Türkiye genelinde %4 civarı olan okuma yazma bilmeme oranı bölgemizde %3 seviyelerindedir. Okuma yazma bilmeyen nüfusun yaş ve cinsiyete göre dağılımı yapıldığında 50 yaş üstü kadınların bölgedeki tüm okuma yazma bilmeyen nüfusun %74 ünü oluşturduğu görülmektedir. Kırsal alanlarda kaynaklara ulaşımın güç olmasının yanı sıra okuma yazma bilmemekten kaynaklanan dışlanma, kamusal hizmetlerden ve sosyal güvenliklerden yararlanamama gibi faktörler kırsaldaki kadınları dezavantajlı grup haline getirmektedir.

212. 2013 yılı itibari ile 50 yaş ve üstünde olan nüfus geleceğin potansiyel yaşlı grubunu oluşturmaktadır. 50 yaş üstü gruplarda okuma yazma bilmeyenlerin ilçelere göre dağılımı yapıldığında Derbent, Derebucak, Ahırılı, Bozkır, Akören dezavantajlı ilçeler olarak öne çıkmaktadır. Kırsaldaki yaşlı nüfusun kentin sunduğu sağlık, ulaşım, kaliteli barınma gibi imkânlardan uzak kalması, kırsaldaki yaşam kalitesini negatif yönde etkilemektedir. Bu bağlamda, özellikle kırsaldaki yaşlı nüfusu hedef alan sosyal politikaların planlı bir şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Harita 4 50 Yaş Üstü Okuma Yazma Bilmeyenlerin İlçenin Toplam Nüfusuna Oranı, 2011

Kaynak: TÜİK,ADNKS Sonuçları Esas Alınarak Oluşturulmuştur.

9.10.2 SAĞLIK

213. Gerek toplum sağlığının korunması, gerekse de önleyici alt yapı hizmetlerinin güçlendirilmesi kalkınma göstergelerinin en temel bileşenidir. Dünya Sağlık Örgütü bu durumu '*insan hayat kalitesinin geliştirilmesi süreci*' olarak tanımlamaktadır.²⁹ Bu bağlamda gerek insani gelişmişlik endeksi gerekse de Bin Yıllık Kalkınma Hedeflerinde sağlık, beşeri ve iktisadi gelişmeyi tamamlayıcı unsur olmaktadır. Yaşam beklentisinin artması, hızla artan nüfus ve şehirleşme sağlık politikalarının önemini daha belirgin hale getirmiştir. Bu bağlamda gelecek nesillerin sağlık ihtiyaçları göz önüne alınarak toplumun mevcut yaşam kalitesini artıracak sosyal politikaların geliştirilmesi hedeflenmelidir.

SAĞLIK ALTYAPISI

214. 2012 yılı itibariyle bölgede Karaman'da 3 hastane, Konya'da ise 1'i doğum evi, 25'i kamu 10'u da özel olmak üzere 36 hastane bulunmaktadır. Önleyici sağlık ve yerel sağlık hizmetlerinin sağlandığı aile sağlığı merkezi sayısı Konya'da 188 ve Karaman'da 9'dur. Acil yardım istasyon sayısı Konya'da 57 ve Karaman'da 3'tür.

ANNE VE BEBEK ÖLÜMLERİ

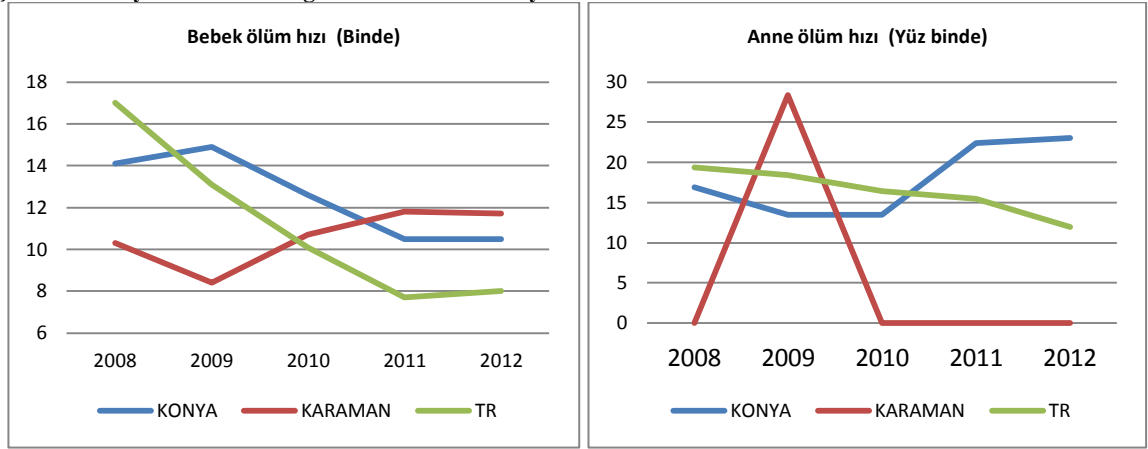
215. Doğum öncesi ve doğum sonrası anne bakım hizmetleri ve bunun sonucunda bebek ve anne ölüm hızı, Binyıl Kalkınma Hedefleri ve OECD endeksleri içinde önemli bir göstergedir. İki kavram da ülkelerin sosyo-kültürel düzeyleri ile ilişkilidir. Avrupa'da yeni doğan ölüm hızı binde 4 seviyesinde seyrederken Sağlık Bakanlığı verilerine göre Türkiye'de binde 8 olarak hesaplanmıştır. Mevcut bebek ölüm verileri il, ilçe hastane kayıtları temel alınarak hesaplandığı için kırsalda kayıt altına alınmayan bebek ölümlerini kapsamamaktadır. Anne ölüm oranlarında gelişmemiş ülkelerde yılda 100 bin doğumdan 580'i, gelişmiş ülkelerde 15'i, Türkiye'de ise 23'ü anne ölümüyle son bulmaktadır.

216. Bölgede bebek ölümleri Türkiye ortalamasının üzerindedir. Konya Türkiye ile paralel bir gelişim sağlayarak bebek ölümlerini azaltırken Karaman'da 2009 yılından itibaren artış

²⁹ WHO;1992

gözükmektedir. Anne ölümlerine bakıldığında Karaman 2009 yılındaki artış dışında istikrarlı şekilde anne ölümünü sıfırda tutmaktadır. Son yıllarda anne ölümlerinde Türkiye ortalamasında düşüş eğilimi görülürken Konya'da yükseliş yaşanmaktadır.

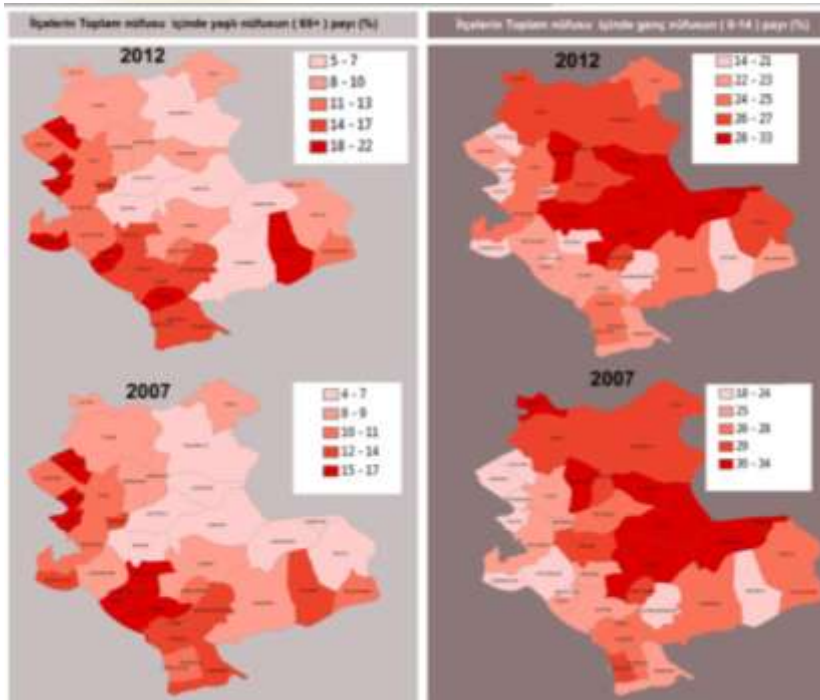
Şekil 26 Konya Karaman Bölgesinde Yıllara İtibariyle Bebek Ve Anne Ölüm Oranları

Kaynak: Sağlık İl Müdürlüğü, 2012

217. Diğer bir sağlık göstergesi sezaryen ile doğumdur. Dünya Sağlık Örgütü tüm doğumların yaklaşık %15'inin sezaryen ile gerçekleşmesini önermektedir, son yıllarda bu oranın %50'ye yaklaştığı ülkemiz dünyada en yüksek oranlardan birine sahip olmuştur. %46,6 oranıyla en yüksek sezaryenle doğum oranına sahip 5 ülkeden biri olan Türkiye, Brezilya ve Çin'den sonra üçüncü sırada yer almaktadır. Bölgedeki sezaryen oranlarına bakıldığında yıllar içinde ciddi bir artış gözükmektedir. Sağlık İl Müdürlükleri verilerine göre Karaman'da 2012 yılında her iki doğumdan birisi sezaryen ile gerçekleşirken Konya'da bu oran %45 ile Türkiye ortalamasına eşittir.

9.10.3 SOSYAL DOKU YAŞLILIK

218. 2023 yılında Türkiye nüfusunun 90 milyonu geçmesi beklenmektedir. Bu süreçte artık Türkiye genç bir nüfus potansiyeli taşıyan ülke olmaktan çıkıp yetişkin ve yaşlanan bir topluma dönüşecektir. Yaşlanan ve nüfusu azalan AB ile kıyaslandığında Türkiye orta vadede nüfus artış hızının yavaşlamasına rağmen genç ve yetişkin nüfusu ile AB karşısında büyük bir avantaj sağlayacaktır.

219. Ülke genelinde 2012 yılında 65 yaş ve üzeri nüfus, toplam nüfusun % 7,5'ini oluşturmaktadır. Bu oran bölgemizde %7'dir.

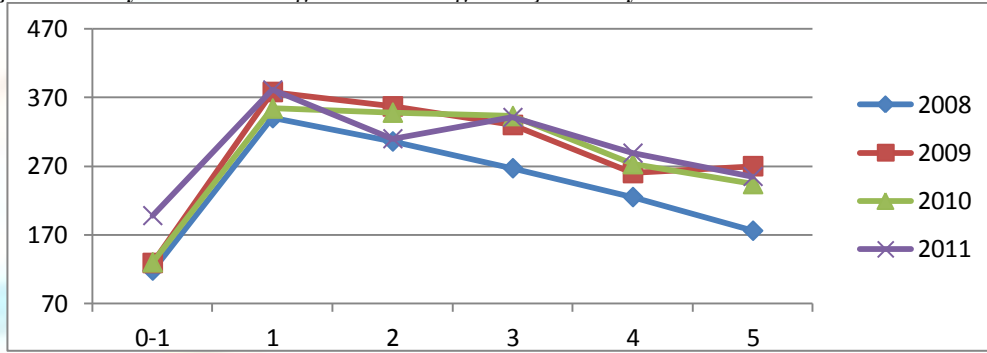
220. Konya Karaman Bölgesi Hızla Yaşlanıyor. TÜİK tarafından yapılan nüfus projeksiyonuna göre 2023 yılında ülke yaşlı nüfus oranı toplam nüfus içinde %10,2 olarak hesaplanırken bölgemizde bu oranın ülke oranından daha fazla olacağı tahmin edilmektedir. 2007- 2012 yılları arasında bölge ilçeleri yaşlanma haritaları incelendiğinde Doğanhisar, Yalılıyük, Derebucak, Hüyük gibi ilçelerde 65 yaş üstü nüfus toplam ilçe nüfusunun %20'sini oluşturmaktadır. Bölgenin güney ve batı kısımlarında kalan ilçelerin yaşlanma hızlarına bakıldığında bölge dışına verilen göçün büyük bir kısmının genç nüfus olması ve artan yaşam süresi nedeniyle bölge içinde yaşlı nüfusun oranının Türkiye ortalamasının üzerinde olacağı anlaşılmaktadır. Yaşlanma haritası da göstermektedir ki bölgemiz hızla yaşlanma eğilimindedir.

BOŞANMA

221. 2011 yılında bin nüfus başına 8,32 evlenme sayısı ile Konya, Türkiye ortalaması olan 8,02 değerinin üzerinde, Karaman ise 7,83 ile Türkiye ortalamasının altındadır.

222. Bölgenin boşanma verilerine bakıldığında evliliklerin birinci yılı içerisinde boşanmalarda ciddi bir artış olduğu görülmektedir. Sonraki yıllarda ise bu oran azalmaktadır. Yıllara göre ilk beş yıl içerisinde boşanmanın tüm boşanmalara oranına bakıldığında 2010 yılında azalma görülmüştür. 2011 yılı itibari ile Konya Karaman bölgesinde toplam boşanmaların %45'i ilk beş yıl içinde gerçekleşmektedir.

Şekil 27 Konya Karaman Bölgesinde Yıllara göre boşanma sayıları ve oranı

Kaynak: TÜİK, 2012

ENGELLİLER

223. Konya Karaman Bölgesi engelli verileri, ilgili kamu kurumlarının bilgi sistemleri neticesinde elde edilmiş olup büyük oranla sosyal yardımlardan yararlanan kişileri kapsamaktadır. Herhangi bir seviyede kusuru ya da engeli olup, başvuruda bulunmayan kişiler için kayıtlı bir veri bulunmamaktadır. 2012 yılı mevcut verilerine baktığımız zaman Konya ili istatistik sistemine göre Konya nüfusunun %7'si engelli olmakla birlikte %4'lük kısmı bölgesel gelişme ana odakları olan Selçuklu, Meram, Karatay'da yaşarken, %3'lük kesim düşük gelişme düzeyine sahip ilçelerde yaşamaktadır. Karaman'ın istatistiklerine baktığımızda bu oran %10 civarında olup bu gruptakiler daha çok alt bölge merkezi olan Ermenek ve düşük gelişme düzeyine sahip ilçeler olan Sarıveliler ve Başyayla'da yaşamaktadır.

YOKSULLUK

224. Bin Yıllık Kalkınma Hedefleri doğrultusunda yoksulluk dünyadaki en önemli sorunlardan biri olarak gösterilmektedir. Genel olarak insanların temel gereksinimlerini karşılayamama durumu olarak tanımlandığı için yoksulluk sürdürülebilir kalkınma önünde en önemli engellerden birini oluşturmaktadır. Bölgesel bazda resmi bir yoksulluk araştırması mevcut olmamakla birlikte sosyal kalkınma teknik komite çalışmaları ve Ajans tarafından sağlanan destekler neticesinde yoksulluk üzerine yön gösterici bilgiler temin edilmiştir.

225. Yaşam kalitesi temelinde yoksulluk, göç ve toplumsal şiddet ile yakın ilişki içindedir. Üç kavram bireylerin yaşam kalitesini ve kentin yaşanabilirlik kalitesini göstermektedir. Emniyet

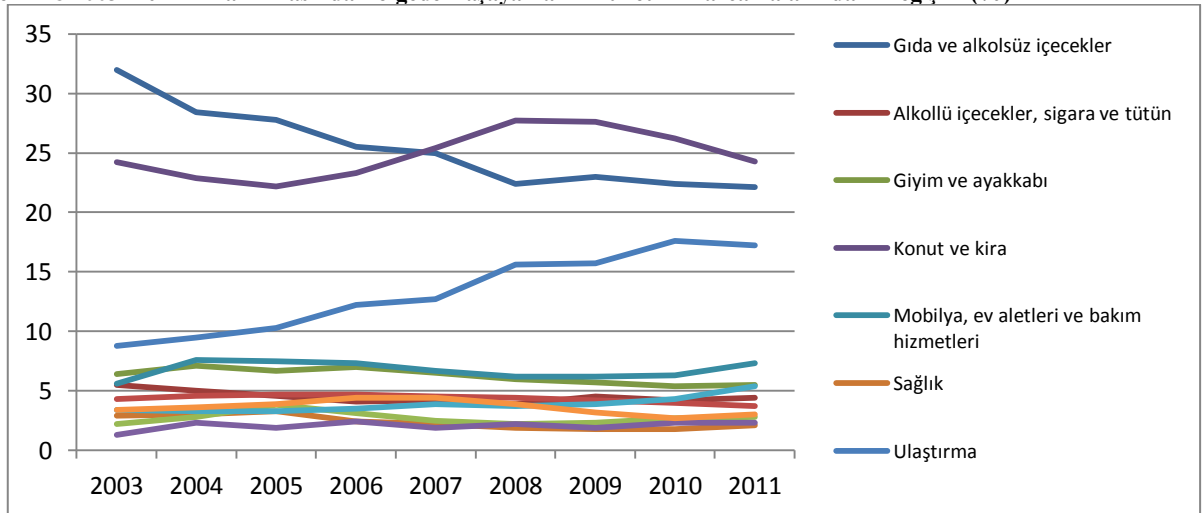
Genel Müdürlüğü verilerine dayanılarak yapılan ve 2001-2006 yıllarını karşılaştıran bir çalışmada az nüfuslu ve şehirleşme oranı düşük yerlerde şahsa karşı işlenen suçların; göç alan ve sosyo-ekonomik düzeyi yüksek yerlerde ise mala karşı işlenen suçların oranının yüksek olduğu tespit edilmiştir.³⁰ Dışlanmışlık hissi, ötekileştirilme, toplumsal dışlanma gibi faktörler bireyleri suça yöneltebilmektedir. Kente göç edenlerin entegrasyonunu kolaylaştıracak ve uyum sürecini hızlandıracak mekanizmaların varlığı, suçu önleyici bir etkidir.

226. Konya Karaman Bölgesindeki yoksulluğun en önemli sebeplerinden biri artan şehirleşme ile değişen üretim ilişkileri ve sektörel bazda istihdam oranlarındaki dengesiz yapılanmalardır. TÜİK tarafından yapılan yoksulluk analizinde en yüksek yoksulluk riskine sahip olan kesim tarım sektöründe çalışanlardır. Tarımla geçimini sağlayan kırsaldaki kesimin göç ettikleri yerde daha iyi bir yaşam kalitesine sahip olma beklentisi bölgede uyum sorunu oluşturmaktadır. Analizde vurgulanan ve bölgeyle ilgisi olan diğer bir konu ise eğitim seviyesi arttıkça yoksulluk riskinin azalmasıdır. Okuma yazma bilmeyen ve vasıfsız işçi olarak göç eden kişiler barınma, sağlık ve eğitim hizmetlerinden faydalanmada dezavantajlı konumdadırlar.

BÖLGEDE YAŞAYAN İNSANLARIN TÜKETİM HARCAMALARI

227. Bölgede yaşayan insanların kendine özgü tüketim kalıplarının belirlenmesi, harcanabilir gelirin bölgede ne şekilde dağıldığının hesaplanabilmesi açısından önemlidir. TÜİK tarafından her yıl bölgeler bazında yayınlanan Hane Halkı Tüketim Harcamaları İstatistikleri incelendiğinde, Konya Karaman Bölgesindeki insanların kullanılabilir gelirlerini en fazla konut ve kiraya harcadığı görülmektedir. Diğer yandan gıdaya ayırdıkları bütçe 2003'ten 2011'e doğru belirgin bir şekilde azalmaktadır. Hane halklarının ulaştırmaya ayırdıkları bütçe 10 yılda %9'lardan %17'lere çıkması dikkat çeken bir husustur. Bu durum ülkedeki ulaşım hizmetlerindeki maliyet artışlarına veya insanların artık daha mobil olduğuna da işaret etmektedir. Benzer şekilde, Konya Karaman Bölgesindeki hane halklarının otel ve lokanta gibi harcamaları da son yıllarda %3 seviyesinden %5,5'ler seviyesine yükselmiş olması sosyal yaşantıya ayrılan bütçenin daha fazla pay kazandığına işaret etmektedir. Gelişmiş ülkelere benzer şekilde gerek Türkiye gerekse bölge toplam tüketim harcamalarının %63'üne yakın oranını temel ihtiyaç olan konut, gıda ve ulaşım oluşturmaktadır. Tüketim verilerinde en düşük oranlar ise eğitim, eğlence ve kültür gibi sosyal faaliyetlere dönük harcamalardır. Bölgemizde % 12 civarı olan bu oran bölge insanının zaman ya da maddi imkânsızlıklarla yüzleştiği şekilde yorumlanabilir.

Şekil 28 2003- 2011 Yılları Arasında Bölgede Yaşayanların Tüketim Harcamalarındaki Değişim (%)

Kaynak: TÜİK, Tüketim Harcamaları İstatistikleri

³⁰ Yılmaz ve Güneş, 2006

10 ÖNCELİK VE TEDBİRLER

3.1	•İŞGÜCÜNÜN SAHİP OLDUĞU BECERİLERİN ÖZEL SEKTÖRÜN İHTİYACINI KARŞILAYACAK SEVİYEYE YÜKSELTİLMESİ
3.2	•GİRİŞİMCİLİĞİN TEŞVİK EDİLMESİ
3.3	•SOSYAL SERMEYE YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ
3.4	• KADININ EKONOMİK VE SOSYAL HAYATTAKİ KONUMUNUN GÜÇLENDİRİLMESİ
3.5	•TEMEL KAMU HİZMETLERİNDE ETKİNLİĞİN ARTIRILMASI
3.6	•SOSYAL RİSK YÖNETİMİNİN OLUŞTURULMASI

ÖNCELİK 3.1: İŞGÜCÜNÜN SAHİP OLDUĞU BECERİLERİN ÖZEL SEKTÖRÜN İHTİYACINI KARŞILAYACAK SEVİYEYE YÜKSELTİLMESİ

Bireysel bilgi, beceri ve yetenekler diğer faktörlere göre son yıllarda gelişen ve büyüyen bölgesel ekonomilerin asıl itici gücü olmaya başlamakta ve dünyada işletmelerin üretimlerini gerçekleştirmek için ihtiyaç duydukları faktörler arasında, gittikçe daha çok öne çıkmaktadır. Nitekim sahip oldukları bilgi birikiminin çok daha yüksek olması sayesinde bu bölgesel ekonomiler hem daha çok buluş ve yenilik yapabilmekte hem de bu tür ekonomilerin işgücü verimliliği daha yüksek düzeylerde gerçekleşmektedir. İşgücünün bilgisayar kullanımı ve yabancı dil kullanımındaki beceri düşüklüğü işletmelerin ulusal ve küresel rekabet şansını azaltmaktadır. Bu gerçeği dikkate alan Konya Karaman Bölge Planı özel sektör öncülüğünde orta ve ileri teknoloji sektörlerine odaklanarak, katma değeri yüksek sektörlerle geçiş için bölgedeki işgücünün beceri düzeyini ve yenilikçilik kapasitesini artırmaya öncelik verecektir.

TEDBİR 3.1.1: İşgücünün Bilgi ve Beceri Düzeylerini Artırmak Adına Bölgedeki Eğitim Kurumları ve KOBİ'ler Arasında İşbirlikleri Geliştirilecek ve Eğitim Kurumlarının Verdikleri Eğitimlerin Niteliğinin Artırılmasına ve Koordinasyonun Sağlanmasına Yönelik Faaliyetler Desteklenecektir.

- 228.** Bölge Planı özellikle Mevcut Durum Analizi kısmında ortaya konan bölgenin rekabet edebilirliği açısından kilit stratejik sektörlerde istihdam edilen işgücünün bilgi ve beceri düzeyinin artırılmasına odaklanacaktır.
- 229.** Bölgede mesleki ve teknik eğitim kurumlarından mezun olan öğrenciler, firmaların ihtiyaç duyduğu nitelikli ara eleman ihtiyacını karşılamakta yetersiz kalmaktadır. Bu sebeple bölgede yer alan yüksek öğretim kurumları ile mesleki teknik eğitim kurumlarının bölgenin ihtiyaç duyduğu nitelikli işgücünü yetiştirmeye uygun şekilde uzmanlaşmaları desteklenecek, bölge üniversitelerinin ders müfredatlarında girişimcilik programlarına yer vermeleri teşvik edilecektir.
- 230.** İşgücüne gereken becerilerin kazandırılması, sadece ulaşılan eğitim düzeyi ile değil, alınan eğitimin etkinliği ile de alakalıdır. Bu nedenle bölgedeki üniversitelerin işgücünün beceri düzeylerini artırıcı yönde teknik beceri programları teşvik edilecektir. Ayrıca işgücünün liderlik,

yabancı dil gibi teknik olmayan yeteneklerinin de geliştirilmesine yönelik seçmeli ders, eğitim ve benzeri imkânların sağlanmasına katkı sağlanacaktır.

231. Bölgede sanayinin nitelikli personel ihtiyaçlarına yönelik olarak üniversite ve özel sektör işbirliğiyle lisansüstü eğitim programlarının oluşturulmasına katkı sağlanacaktır.
232. Bölgede farklı kurum ve kuruluşlar tarafından verilen mesleki eğitim kurslarının etkinliğini ölçebilmek adına eğitim alan kursiyerlerin işe yerleştirilmesi noktasında izleme ve değerlendirme mekanizmaları geliştirilecektir.
233. Bölgesel ölçekte verilen mesleki eğitim kurslarının tek elden koordinasyonuna yönelik illerdeki “İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu” öncülüğünde takibi sağlanacaktır.
234. Mevcut iş imkânlarından haberdar olmayanların bölgedeki fırsatlardan yararlanabilmeleri için tüm iş ilanlarını takip ve başvurularını yapabilecekleri bir web ortamının kurulması yönünde yapılacak çalışma ve faaliyetlere destekler sağlanacaktır.

TEDBİR 3.1.2 : İşgücünün Bilgi ve Beceri Düzeylerini Artırmaya Yönelik Programlar Geliştirilecektir

235. Konya Karaman Bölgesi’nde işgücüne beceri kazandırılmasına yönelik kurslar aktif işgücü politikalarının etkin bir şekilde yürütülmesi, piyasadaki arz-talep uyumsuzluklarını gidererek işsizliğin azaltılmasını, ekonominin sahip olduğu işgücü potansiyelinden de en iyi şekilde yararlanılmasını sağlayarak kalkınmayı hızlandıracaktır.
236. Bu kapsamda işgücü talebine duyarlı, işgücü piyasasının değişen ihtiyaçlarına göre şekillenebilen beceri programları geliştirilecektir. Benzer uygulamaları yöneten kurum ve kuruluşlar desteklenecektir. Beceri programları herkese açık ve erişilebilir olmalıdır. Programların maliyetleri mümkün olduğunca düşük ve eğitimler sonunda istihdama geri dönüş kolay olacak ve eğitim almayan diğer kişilere kıyasla daha iyi şartlarda istihdam edilmeleri sağlanacaktır. Son olarak ise programların bölgedeki bireylere istedikleri eğitim imkânını sağlayabilmesi, eğitimler sonucunda kazanılan becerilerin sertifikalandırılması ve işgücü piyasasında geçerli olması sağlanacaktır.

ÖNCELİK 3.2 : GİRİŞİMCİLİĞİN TEŞVİK EDİLMESİ

Girişimciler ve küçük ölçekli işletmeler, genel anlamıyla bütün sektörlerde önemli bir rol oynamaları dolayısıyla ekonominin merkezinde yer alırlar. Büyüme, işletmelerin hayatta kalmaları, inovasyon, istihdam yaratma, teknolojik değişim, üretim artışı ve ihracat gibi kriterler göz önünde bulundurulduğunda, girişimcilik ve ekonomi arasında önemli bir bağlantının olduğu açıkça görülür. Bu nedenle Konya Karaman Bölge Planı girişimcilik konusuna özel önem verecek ve kısa, orta, uzun vadeli farklı girişimcilik stratejileri oluşturacaktır.

TEDBİR 3.2.1 : Kendi İşini Kuracak Potansiyel Girişimciler Arasından Bireyin Kendi Niteliklerine Göre Öncelikli Hedef Girişimci Grupları Tespit Edilecek ve Farklı Girişimcilik Modelleri Geliştirilecektir

237. Özellikle erken dönem girişimciliği hem finansal, hem de idari anlamda destekleyecek mekanizmaların çeşitlendirilmesi ve yaygınlaştırılması ülkemiz için olduğu kadar girişimci sayısının oldukça fazla olduğu bölgemiz için de bir zorunluluk olması nedeniyle kendi işini kuracak potansiyel girişimciler arasından bireyin kendi niteliklerine göre öncelikli hedef girişimci grupları tespit edilecek ve desteklenecektir.

238. Diğer yandan girişimcilik modellerinin farklılaştırılması Konya Karaman Bölgesinin diğer bölgelere göre farklı bölgesel potansiyellere ve işgücü piyasası özelliklerine sahip olması bakımından da gerekli bir tedbirdir.
239. Bölgede yatırım yapmak isteyen potansiyel girişimcilere yönelik diğer kurumların girişimcilik desteklerini tamamlayacak şekilde mali ve teknik destek programları yaygınlaştırılacaktır.
240. Kendi işini kurmak isteyen girişimcilerin bir iş planına dayalı olarak kuracağı işletmelerin başarı düzeylerini artırmak amacıyla uygulamalı temel girişimcilik eğitimi ve danışmanlık hizmeti verilecek ve bu eğitimleri veren kurum ve kuruluşlar desteklenecektir.
241. Girişimcilere yönelik alternatif finansman olanakları araştırılacak ve geliştirilecektir.

TEDBİR 3.2.2 : Bölgesel Girişimcilik Stratejisi Hazırlanacaktır

242. Bu kapsamda orta ve uzun vadede Ajans koordinatörlüğünde konuyla birinci derecede ilgili paydaşların da katılımıyla bölgenin kendine özgü gelişme potansiyellerini ve yerel işgücü piyasası özelliklerini dikkate alan “Bölgesel Girişimcilik Stratejisi” hazırlanacaktır.

TEDBİR 3.2.3 : Sosyal Girişimcilik Desteklenecektir

243. Gönüllülük esaslı hareket eden ve sosyal sorunlara yenilikçi çözümler bulan sosyal girişimcilik ülke genelinde hızla önem kazanan girişimcilik modellerinden bir tanesidir.
244. Bölgesel ölçekte düzenlenecek konferans ve paneller ile sosyal girişimcilik hakkında başta yereldeki karar vericiler ve sivil toplum üzerinde farkındalık yaratılacaktır.
245. Sivil toplum kuruluşlarının ortak bir sorunu olan düzenli gelirlerinin olmaması, bu kuruluşların uyguladıkları projelerin devamlılığını engellemektedir. Bu nedenle internet ve sosyal medyayı kullanarak sosyal girişimcilik faaliyetleri aracılığıyla STK’ların düzenli gelir elde etme fırsatları yaratılacak ve dolayısıyla STK’ların faaliyetlerinde etkinlik artırılabilecektir.
246. Bölgedeki ilköğretim öğrencilerine sosyal girişimciliğin önemini anlatan seminerler verilerek çocukların sosyal problemlere daha duyarlı olmaları sağlanacaktır.

ÖNCELİK 3.3 : SOSYAL SERMAYE YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ

Bölgesel gelişmeyi hızlandıracak en temel önceliklerden bir tanesi de o bölgede belirli alanlarda faaliyet gösteren her türlü kurum ve kuruluşların ya da bireylerin “birlikte hareket edebilme” ve “ortak iş yapabilme” kültürünün gelişmiş olmasıdır. Sosyal sermaye olarak da bilinen bu kavramın fiziki, beşeri ve doğal sermaye birikimleri benzer olan bölgelerin neden farklı gelişmişlik düzeylerine sahip olduklarını açıklamakta son yıllarda oldukça etkili olduğu görülmektedir.

Sosyal sermaye yapısının güçlendirilmesine özel önem veren Konya Karaman Bölge Planı bu öncelik ile birlikte bölgedeki tüm paydaşlarının arasında ortak iş yapma bilincini ve birlikte hareket edebilme kültürünü geliştirmeyi hedeflemektedir.

TEDBİR 3.3.1 : Fonksiyonel İlişkilerin Yoğun Olduğu Komşu Düzey 2 Bölgeleri İle Ortak Sorunlar ve Fırsatlar Konusunda İşbirlikleri Geliştirilecektir

247. Konya Karaman Bölgesinin çok geniş bir coğrafyaya yayılması nedeniyle il merkezlerine görece daha uzak olan ilçeler talep ettikleri mal ve hizmetleri bölge dışındaki ilçelerden sağlamak ve bölge dışındaki ilçelerle fonksiyonel ilişkiler kurmaktadır. Bu nedenle komşu Düzey 2 Bölgeleri ile işbirliklerine gidilmesi bölge açısından oldukça önem arz etmektedir.
248. Bölgenin kuzeybatısında kalan Akşehir, Yunak ve Çeltik ilçelerinin köy ve beldeleri TR33 Düzey 2 Bölgesinin sınır belde, köy ve diğer ilçe merkezleri ile gününbirlik ekonomik ilişkileri oldukça

yoğundur.³¹ Bu yerleşimler, pazar alışverişleri veya diğer mal ve hizmet talepleri noktasında Afyonkarahisar'a bağlı, Emirdağ ve Sultandağı ilçelerinden yoğun olarak etkilenmektedir. Bu nedenle TR33 Bölgesi ile iki bölgeye sınır ilçelerin köy ve beldeleri için bölgedeki kalkınma ajanslarının koordinasyonunda özel işbirlikleri geliştirecektir.

- 249.** Ülkemizin güney sahillerine yönelen turistler, Antalya ve çevresinden Konya Karaman Bölgesine uğrayıp ardından Kapadokya Bölgesine geçmektedirler. Bu açıdan bakıldığında YHT taşımacılığının TR52 ve TR61 Düzey 2 Bölgeleri için ortak bir ihtiyaç olması nedeniyle işbirlikleri geliştirilmesi gerekmektedir. Alternatif turizm fırsatlarının yaratılması adına TR61, TR71 ve TR72 Düzey 2 Bölgelerini kapsayacak şekilde bu bölgelerin kırsal alanlarına yönelik alternatif turizmi geliştirmek amacıyla işbirlikleri geliştirilecektir.
- 250.** Tuz Gölü'nün sınırını paylaşmamız sebebiyle, Tuz Gölü'nün potansiyellerinin kullanılmasına ve gölün korunmasına yönelik, Ankara ve Ahiler Bölgesi ile ortak projelerin geliştirilmesi sağlanacaktır.
- 251.** Konya ve Ankara arasında daha yüksek kültürel ve bilimsel iletişim imkânlarının araştırılması ve sanayi alt yapılarının birbirini destekleyecek bir perspektifle yeni bir vizyona bağlanması ve bu çerçevede savunma sanayinde yeni işbirliği arayışlarına zemin hazırlanması adına TR51 (Ankara) Düzey 2 Bölgesi ile işbirlikleri geliştirilecektir.
- 252.** Beyşehir gölünün sınırını Isparta ile paylaşmamız sebebiyle göle ilişkin planlama çalışmalarının yapılması, gölün turizme kazandırılması ve korunmasına yönelik yine TR61 Bölgesi ile ortak projelerin geliştirilmesi sağlanacaktır.
- 253.** Son olarak, Konya Karaman Bölgesi'nden yapılan ihracatın önemli bir kısmının Mersin Limanı'ndan yapıldığı göz önüne alındığında, bölgenin bu limana olan mevcut ulaşım bağlantılarının kuvvetlendirilerek Mersin ile olan Lojistik ilişkilerinin kuvvetlendirilmesi adına TR 62 Düzey 2 Bölgesi ile ortaklıklar geliştirilecektir.

TEDBİR 3.3.2 : Sivil Toplum Kuruluşlarının Karar Alma Süreçlerindeki Etkinliği Ve Sorumluluğu Artırılarak, Katılımcı Demokrasi Kültürü Geliştirilecektir

- 254.** Benzer konularda faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının birlikte çalışmalar yürütebilmesi için iletişim ağları ve faaliyet stratejileri oluşturulacaktır. Yapılacak olan bu çalışmalarla birlikte başarıya ulaşmış sosyal sorumluluk projelerinin bölge genelinde yaygınlaştırılması sağlanacaktır.
- 255.** Kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarında kurumsal kapasite güçlendirilecektir.
- 256.** Bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımının yaygınlaştırılması ve çalışanların bilişim teknolojilerini kullanma becerileri geliştirilecektir.

TEDBİR 3.3.3 : Yerel Ağlar, Katılımcılık Ve İşbirliği Geliştirilerek Ortak İş Yapma Kültürü Arttırılacaktır

- 257.** Bölge Planı kapsamında oluşturulan amaçlar ve hedeflerin içselleştirilmesi, uygulanması, sürdürülebilir bir etkinliğe kavuşması, yerel paydaşların beşeri, fiziksel ve sosyal sermayeleri ile doğrudan alakalı bir durumdur. Konya Karaman Bölgesinin gerek beşeri gerekse de fiziksel sermayesi ortak işbirliği ve etkileşim ile güçlendirilerek ulusal ve uluslararası rekabetçiliğe ve risk yönetimine uygun hale getirilecektir.
- 258.** Bölge içerisinde kurumlar arası uzmanlaşma ile idari birimler içerisinde yetki ve uyumluluk sağlanarak sürdürülebilir iletişim sağlanacaktır.

³¹ İlçe Stratejik Gelişme Raporları, 2012

259. Bölgedeki kurum ve kuruluşlarda çok ortaklı ve çok sektörlü bir çalışma kültürü çerçevesinde kurumsal yapı ve işleyişin etkinleştirilmesi sağlanacak, planlama ve uygulama süreçleri başta olmak üzere kurumsal kapasite geliştirilecektir.
260. Üretim sürecinin farklı aşamalarında yer alan yatırımcıların ortak gelecek planlamaları yapmaları sağlanacak ve markalaşmaya yönelik adımlar atmaları desteklenecektir.

ÖNCELİK 3.4 : KADININ EKONOMİK VE SOSYAL HAYATTAKİ KONUMUNUN GÜÇLENDİRİLMESİ

Kadınların girişimci olarak iş hayatında ve ekonomik kalkınmada daha aktif rol almalarına destek vermek amacıyla tasarlanan bu öncelik aynı zamanda bölgesel gelişmenin kadınlara eşit ekonomik fırsatların sunulması ile gerçekleşeceği, kadının ekonomik, siyasi, toplumsal yaşamda daha da güçleneceği ve böylece refahının artacağı temel varsayımından hareket etmektedir.

TEDBİR 3.4.1 : Kadın Girişimciliği

261. Bölgede kadın girişimciliğini geliştirmeye yönelik dernek, vakıf vb sivil toplum örgütü şeklindeki kurumsal yapılanmalar desteklenecek, bölgesel ve ulusal işbirlikleri geliştirilecektir.
262. Kendi işini kurmak isteyen kadınlar için girişimcilik eğitim ve danışmanlık hizmetleri ile küçük işletme sahibi girişimci kadınlar için iş geliştirme eğitim ve danışmanlık hizmetleri sağlanacaktır.
263. Bölgede kadın girişimciliğinin önemini ortaya koyan toplantı ve çalıştaylar gibi farkındalık yaratacak faaliyetler düzenlenecektir.

TEDBİR 3.4.2 : Kadın İstihdamının Sürdürülebilirliği Artırılacaktır

264. Konya Karaman Bölgesinin yıllara göre kadın istihdamındaki değişimi ve istikrarsızlığı göz önüne alındığında kısa vadeli iş imkânlarının oluşturulmasından ziyade uzun vadeli mesleki yeteneklerin geliştirilerek sürdürülebilir istihdam olanakları sağlanacaktır.
265. Kadının istihdam ve girişimciliği konusunda kamu kurumları ve işverenler arasında ortak çalışmalar yürütülerek kadınların istihdam alanlarının artırılması, yarı zamanlı iş olanaklarının ve çocuk bakım imkânlarının yaygınlaştırılarak kadınların iş gücüne katılımı arttırılacaktır.
266. Bölgede kayıt dışı istihdam oranları başta kamu kurumları ve özel sektör işbirliği ile düşürülerek sosyal güvencesi olmaksızın çalışan kadınların toplumsal refaktan pay almaları sağlanacaktır.
267. Kadınların iş gücüne katılımı, kız çocuklarının eğitimde eşit hak ve imkanlara sahip olması gibi konulara çözüm bulma ve özellikle yoksulların girişimciliğini destekleyecek politikalar üretme konusunda bölgedeki kurumlar arasında işbirliği ve ortak çalışmalar yapılacaktır. Yapılacak olan bu çalışmaların ulusal ve uluslararası tanıtımları ve bilgilendirmeleri yapılarak bir çok farklı istihdam modeline örnek olunması sağlanacaktır.

TEDBİR 3.4.3 : Tarımdan Kopup Kente Yerleşen Başta Genç ve Kadın İşgücünün Bilgi Ve Beceri Düzeyi İyileştirilerek Tarım Dışı Diğer Sektörlerde İstihdam İmkânları Yaratılacaktır

268. Diğer yandan bölge kırsalında kuraklık tehdidi nedeniyle önemli ölçüde verim ve kalite sorunları ve buna bağlı olarak tarımsal nüfus kayıpları yaşanmaktadır. Bu nedenle, öncesinde tarım sektöründe çalışan fakat göç ve düzenli gelir elde edememe nedeniyle tarımdan kopup kente yerleşen başta genç ve kadın işgücünün tarım dışı diğer sektörlerde istihdamına yönelik durum tespiti yapılarak destek programları ve eğitim faaliyetleri düzenlenecek, düzenleyen kurum ve kuruluşlar desteklenecektir.
269. İstihdam olanaklarının artırılması ve güçlü bir sosyo-ekonomik yapı için bölgede mevcut sanayi ve eğitim kurumları arasındaki işbirliği imkânlarının daha etkin kullanılması amacıyla

sanayi, tarım ve hizmet sektörlerinin ihtiyaçları tespit edilerek, bu ihtiyaçlar doğrultusunda işgücü yetiştirilmesi teşvik edilecektir.

ÖNCELİK 3.5: TEMEL KAMU HİZMETLERİNDE ETKİNLİĞİN ARTIRILMASI

OECD ve Birleşmiş Milletler sağlık ve ekonomi endeksleri incelendiğinde yaşam beklentisindeki artış ile ekonomik büyüme doğru orantılı olarak artmaktadır. İktisadi kalkınmanın temelini oluşturan beşeri sermayenin yaşam kalitesindeki artışı hem sosyal hem de ekonomik kalkınmayı bütüncül olarak tamamlamaktadır. Bu yüzden temel kamu hizmetlerinde yapılacak iyileştirme ile insani kapasitenin gelişimi ve daha iyi yaşanılabilir bir toplum sağlanabilir.

Kamu hizmetlerinde vatandaş sadece hizmet alan değil, aynı zamanda karar alma sürecinde aktif rol oynayan, verilen hizmetin kalite ve kapsamını denetleyen, hizmet veren kurumu kontrol eden konumdadır. Vatandaşların yönetim kavramı çerçevesinde aktif rol alması ve denetim mekanizmalarında yer alması kamu hizmetlerinin verimliliğini artıracaktır. Bölgede kurumların hizmet sunumlarında aksamaları azaltacak uygulamalara ilişkin etkin bilimsel izleme mekanizmalarının kurulması gerekmektedir.

TEDBİR 3.5.1: Eğitimde Fırsat Eşitliği Sağlanacak, Eğitim Alt Yapısı Güçlendirilecektir

- 270.** Bölgenin eğitime dair yapısal analizi gerçekleştirilerek, yerel ölçekte çözüm projeleri faaliyete geçirilecektir. Eğitimde yaşanan yapısal sorunların aşılabilmesi için tüm aktörlerin katılımını sağlayacak kısa, orta ve uzun vadeli stratejiler belirlenecek ve uygulanacaktır.
- 271.** Kent merkezlerinde artan nüfusla doğru orantılı olarak kent merkezindeki eğitim kurumlarında sınıf başına düşen öğrenci sayısında artış yaşanmaktadır. Okul ve derslik sayısının artırılması için gönüllü kuruluşlar, sivil toplum kuruluşları ve yardımsever vatandaşların harekete geçirilmesine yönelik çalışmalar yapılarak öğretmen ve derslik başına düşen öğrenci sayısının azaltılması ve bölge içi dengesizliklerin giderilmesi sağlanacaktır. Bu çalışmalarla birlikte Konya Karaman Bölgesinin ulusal düzeyde eğitim alanındaki başarısı artırılacaktır.
- 272.** Eğitimde kır-kent eşitsizliğini ortadan kaldırmaya yönelik yenilikçi projeler desteklenecektir. Konya Karaman Bölgesinin geniş bir coğrafi alana sahip olması ve kırsaldaki yerleşim birimlerinin eğitim imkanlarındaki yapısal eksiklikleri aşmaya yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir. IPTv-Online Sınıf uygulamaları ile kent merkezleri ile aynı anda aynı eğitimi vermeye yönelik altyapı hizmetleri geliştirilecektir.
- 273.** Tüm eğitim kademelerinde bölge içi okula gidemeyen kız çocukları tespit edilerek okula gitmelerinin önündeki engellerin tespiti ve buna yönelik önleyici çalışmaların yapılması gerekmektedir. Konuyla ilgili paydaş kurumlar arasında işbirliğinin ve iletişimin artırılması, kız çocuklarını okula göndermeyen ailelerin ikna edilmesi gibi sürdürülebilir çözüm projelerinin uygulanması ve bunların takip edilerek bölgede eğitimde eşitliğin sağlanmasının yolu açılacaktır. Kız çocuklarının okullaşma oranının Türkiye ortalamasının altında olduğu ilçelerde, acil eylem planları ve acil müdahale programlarının geliştirilmesi ve eğitim sürecinin dışında kalmış kız öğrencilerin tekrar eğitime kazandırılması sağlanacaktır.
- 274.** Konya Karaman Bölgesinin okuryazarlık oranı ülke ortalamasının 1 puan üzerinde olmasına rağmen, bölge içerisinde okuryazar oranı Türkiye ortalamasının altında olan ilçeler de mevcuttur. Bu ilçeler özellikle düşük gelişme düzeyine sahip ilçelerdir. Halk Eğitim Merkezleri bünyesinde düzenlenen okuma yazma kurslarının özellikle ortalamanın düşük olduğu bu ilçelerde yaygınlaştırılması ve katılımcı sayısının artırılması sağlanacaktır. Bölge içerisindeki farklılaşmayı ortaya çıkartan sosyo-kültürel faktörler dikkate alınarak kursların içerik-zaman ve kapsamı planlanacaktır.

TEDBİR 3.5.2 : Sağlık Erişim ve Sağlık Altyapısı Güçlendirilecektir

- 275.** Sağlık sistemi mevcut sağlık sorunları ile mücadele ve yeni sorunların önlenmesi konusunda çözüm üretmeyi amaçlamaktadır. Önleyici hekimlik ile sağlık sisteminin temel giderlerinin azaltılabilmesi, sağlık konusunda toplumsal bilincin artırılması, sağlıkta kaliteli hizmete ulaşım hakkının yaygınlaştırılması hedeflenecektir.
- 276.** Avrupa ülkelerindeki sağlık sigortası maliyetlerinin yüksek olması sebebiyle, başta yaşlılar olmak üzere toplumun birçok kesimi sağlık harcamalarını daha hesaplı yapabilecekleri ülkelere seyahat etmektedirler. Bölgenin sağlık alanında uzmanlaşması ve artan yatak kapasitesi başta bölgenin ve çevre illerin havaalanına sahip olması ayrıca Eskişehir’le Ankara’dan hızlı tren seferleri dikkate alındığında, bölge ulusal ve uluslararası sağlık turizmi açısından önemli bir destinasyon olma potansiyeli taşımaktadır. Bu doğrultuda bölgenin sahip olduğu sağlık yatırımlarının ve mevcut potansiyelinin ulusal düzeyde bilinirliğini artıracak çalışmalar yapılacaktır.
- 277.** Anne sağlığının geliştirilmesi, anne ve bebek ölümlerinin azaltılması için ana çocuk sağlığı konusunda eğitimlerin yaygınlaştırılması ile birlikte hamile annelerin ve anne adaylarının hem kendi sağlıkları ve doğum yöntemleri konusunda hem de bebeklerinin sağlığı için dikkat etmesi gereken konulara yönelik materyaller(yazılı ve görsel) hazırlanacak ve eğitimler verilecektir.
- 278.** Sağlık çalışanları dışındaki kişilerin sağlık kavramlarını değerlendirebilmesini, tıp hizmetlerinden yararlanmayı bilmesini ve iyi bir kararla tedavi sürecine katılabileceğini içeren bir kavram olarak tanımlanabilecek sağlık okuryazarlığını, bölge genelinde yaygınlaştıracak faaliyetler desteklenecektir. Sağlık sisteminin yükünün azalması, kaynakların etkin kullanımı, önleyici hekimlik uygulamalarının yaygınlaşması açısından sağlık okuryazarlığının geliştirilmesi önem arz etmektedir.
- 279.** Konya Karaman kırsalında acil sağlık müdahalelerinin etkinliğini artırabilmek ve ulaşım da yaşanan aksaklıkları giderebilmek için coğrafi şartları temel alan yeni planlamaların pilot uygulamaları test edilecek ve başarılı olması halinde bölge geneline yaygınlaştırılacaktır.

ÖNCELİK 3.6 : SOSYAL RİSK YÖNETİMİNİN OLUŞTURULMASI

Küreselleşme, sağlamış olduğu fayda ve imkânların yanında risk alanları da oluşturmaktadır. Gelişen teknoloji ve ulaşım alanındaki hızlı dönüşüm, bilgiye ulaşmada araçları ortadan kaldıran yeni süreçler gibi pozitif gelişmelerin yanı sıra plansız kentleşme, yeni toplumsal sorunlar ve risk alanları da oluşturmaktadır. Bu risk alanlarıyla birlikte Birleşmiş Milletler’in üzerinde önemle durduğu konu bireylerin yetkinlik düzeyinin (human empowerment) artırılmasıdır. Yetkinlik düzeyi, özellikle toplumsal anlamda dezavantajlı ve dışlanmış grupların karar alma süreçlerinde etkinliğinin artırılmasını ifade etmektedir. Bireylerin yetkinlik düzeyinin artırılması sosyal içermeyi amaçlayan politikaların uygulanmasında önemli bir hedeftir. Bu öncelik kapsamında Konya Karaman Bölgesinde muhtemel sosyal risklerle mücadeleye yönelik tedbirler alınmıştır.

TEDBİR 3.6.1 : Göç Yönetimi Ve Yoksullukla Mücadele Sağlanacaktır

- 280.** Yoğun göç neticesinde ortaya çıkan sosyo-kültürel uyum sorunlarını azaltıcı önlemlerin alınması ve göç ile oluşan yerleşim alanlarındaki toplumsal sorunların belirlenerek bu sorunların çözümüne yönelik projelerin uygulanması gerekmektedir. İş gücüne katılımın önündeki sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel engellerin tespiti için akademik saha araştırmalarının gerçekleştirilmesi ve konunun paydaşlarının katılımı ile ortak mücadele eylem planının

hazırlanması gerekmektedir. Yapılacak olan çalışmalarla göç ile gelen nitelikli işgücünün, çalışma hayatına daha hızlı kazandırılması sağlanacaktır.

- 281.** Yoksulluk riskleriyle karşı karşıya olan aile ve bireylere yönelik yoksulluğu önleyici politikaların uygulanırken palyatif/günübirlik çözümlerden ziyade, uzun vadeli ve planlı programların belirlenmesi sağlanacaktır. Ayrıca yapılması gereken sosyal yardımların belirlenebilmesi için yararlanıcılara yönelik objektif puanlama indeksi geliştirilecektir.
- 282.** Gelir dağılımındaki eşitsizliği ortadan kaldırmaya yönelik stratejilerin belirlenebilmesi için kurumlar arası iletişim ve eşgüdümün sağlanması, yoksullukla mücadelede alternatif strateji ve programların geliştirilmesi için yerel çalışma grupları oluşturulacak ve bu sürecin kapsamlı bir plan ve koordinasyon ile yürütülmesi için bilgi ağı oluşturulacaktır.
- 283.** Çalışabilecek durumda olan yoksullara yönelik sosyal yardım ve hizmetler, yoksulluk kültürünün oluşmasını önleyici ve yoksul kesimin üretken duruma geçmesini sağlayıcı nitelikte olacak, çalışmayacak nitelikte olan yoksullar ise düzenli sosyal yardımlarla desteklenecektir. Sosyal yardımların amacına uygun, doğru, etkili ve objektif verilmesi sağlanacaktır. Bu amaçla ortak veri tabanı oluşturulacaktır.

TEDBİR 3.6.2 : Fiziksel ve Zihinsel Engelliler İçin Mekan Uyumlulukları Artırılarak Sosyo-Ekonomik İçerme Sağlanacaktır

- 284.** Engellilerin toplum yaşantısına en az engelli olmayanlar ile eşit fırsatlarda katılabilmelerinin sağlanmasında mekânsal düzenlemeler önemli bir yer tutmaktadır. Engelliler; uygun yapılı çevre koşulları oluşturulmadığında, en temel sağlık, eğitim, rehabilitasyon hizmetlerinden faydalanamamakta, sportif ve kültürel etkinliklere katılamamaktadır. Başta kamu kurum ve kuruluşları ile belediyelere ait tesis ve binalar olmak üzere kamuya açık tesislerin engellilerin erişimine uygun hale getirilmesi sağlanacaktır.
- 285.** Dezavantajlı gruplara yönelik olası toplumsal önyargıların giderilmesi amaçlı sosyal politikaların uygulanması ve bu konuda kamuoyu oluşturulması sağlanacaktır.
- 286.** Dezavantajlı grupların sosyal dışlanmasını engelleyecek ve sosyal içermeyi sağlayacak projeler desteklenecektir. Engelliler, kadınlar, mevsimlik işçiler gibi dezavantajlı grupların iş gücü piyasasına katılımını sağlayacak ve özendirilecek mekanizmaların yerel ölçekte geliştirilerek ulusal ve uluslararası ortaklıkların kurulması sağlanacaktır.

TEDBİR 3.6.3 : Yaşlı Dostu Kent ve Toplum Yapısı Oluşturulacaktır

- 287.** Sağlıklı yaşlanma, yaşlı refahı, yaşlıların yaşam kalitesinin iyileştirilmesi, kuşaklararası dayanışmanın artırılması, hem yaşlılar hem de yaşlılara bakım veren kurum ve aile bireyleri için yenilikçi model ve uygulamalar geliştirilecektir.
- 288.** STK ve kamu kurumlarından oluşan bir platform kurulacaktır. Bu platform aracılığı ile kırsaldaki yaşlı nüfus oranının artışı dikkate alınarak, sağlıklı yaşlanma, bilinçli yaşlanma, ikinci bahar gibi kavramlar etrafında özellikle yaşlılara yönelik bilgilendirici (sağlık, kültür, boş zaman aktivitesi vb.) faaliyetlerin gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.
- 289.** Özellikle bölge kırsalında gelir dağılımının iyileştirilmesi, sosyal içerme ve yoksullukla mücadele kapsamında yaşlılara yönelik olarak evde bakım hizmeti desteklenecektir.
- 290.** Klasik huzurevi modeli dışında, yaşam boyu öğrenme modelinin alt bileşeni olarak aktif, katılımcı, üretken huzurevi modelleri geliştirilecektir.
- 291.** Bölgede okuma yazma bilmeyen yaşlıların büyük oranı kırsalda yaşamaktadır. Kamu hizmetlerine dair bilgilendirmelerden, afişlerden, broşürlerden yararlanamayan bu toplumsal kesim için kamu spotu şeklinde görsel materyaller (video, klip) hazırlanacaktır. Hazırlanacak görsel materyallerin, köy muhtarlıklarınca toplu gösterimleri sağlanacaktır.

TEDBİR 3.6.4 : Aile Yapısı Güçlendirilecek

- 292.** Bireyleri ve toplumu ailenin önemi hakkında bilinçlendirmeye yönelik danışmanlık, rehberlik, panel, sempozyum gibi eğitsel faaliyetler bölge içinde tüm bireylere ulaştırılarak gerçekleştirilecektir.
- 293.** Yerel ve ulusal paydaşların işbirliği ile ailenin toplumsal rolünün önemi vurgulanarak, çeşitli çalıştay ve eğitim faaliyetleri düzenlenerek aile yapısı güçlendirilecektir.
- 294.** Aile birliğinin sürdürülmesi ve boşanma istatistiklerindeki artışın engellenmesi için, dönemsel olarak (evlilik öncesi, evliliğin 1.yılında ve evliliğin 5.yılında) aile okulları uygulamaları gerçekleştirilecektir.
- 295.** Suç ve suçluluğun nedenlerinin, intihar ve erken yaşta madde bağımlılığı gibi toplumsal sapmaların önüne geçebilmek için sorunları oluşturan yapısal ve bireysel etkenlerin tespit edilmesi, toplumsal düzenin sağlanması ve devam ettirilmesi için önem taşımaktadır. Suç ve intihar kişisel nedenlerle açıklanabilmesine karşın sosyal faktörlerin bu sorunların kaynağını oluşturmada önemli bir unsur olduğu bilinmektedir. Bu anlamda sosyal dokunun güçlendirilmesi, toplumu ayakta tutan değerlerin aileden başlayarak eğitim hayatında devam edecek biçimde canlı tutulması sağlanacak ve buna katkı sağlayacak yerel paydaşlar arasındaki işbirliği geliştirilecektir.

Mevlana
Kültür Varlıkları ve Anıtları Bakanlığı

AMAÇ 4: BÖLGE İÇİ GELİŞMİŞLİK FARKLARININ AZALTILMASI, KIRSALDA YAŞAMIN CANLANDIRILMASI VE TARIMDA YAPISAL DÖNÜŞÜMÜN SAĞLANMASI

Kalkınma sürecinin ilk evrelerinde, gelişme merkezleri konumundaki büyük kentler (doğal büyüme kutupları), sundukları mal, hizmet ve istihdam olanakları nedeniyle, üretim faktörleri için çekim odakları olmaktadır. Diğer bölgelerine buna ayak uyduramadığı hatta gerilediği görülmektedir. Bu doğal ve beklenen bir süreç olsa da geri kalmış alanlar için bazı sakıncaları beraberinde getirmektedir. Bunların başında da nüfus kayıpları gelmektedir. Az gelişmiş bölgelerdeki dinamik ve kaliteli işgücü gelişmiş alanlara doğru göç etmektedir. Bu durum bir yandan ilçelerde ve kırsalda istihdamın ve ekonomik gelirlerin düşmesine ve satın alma gücünün düşüklüğü de bu bölgelerde sağlık, eğitim ve benzeri sosyal hizmetlerin gelişmemesine neden olurken diğer yandan da kent merkezlerine olan baskıyı artırmaktadır.

Kaynağı ekonomik nedenlere bağlı olan sosyal dengesizlikler büyük huzursuzlukların da kaynağı olacaktır. Gelişmiş bölgeler ile geri kalmış bölgeler arasındaki ekonomik ve sosyal farklılıkların giderek artması, bu bölgelerin birbirlerine yabancılaşmalarına kadar varabilecektir.

10. Kalkınma Planında da bu hususun üzerinde durulmuş ve ülkemizde kırsal yerleşimlerde, nüfus azalmasının ve yaşlanmanın getirdiği riskler artmakta, şehirlere yakın ve uzak kırsal alanlar arasında belirgin bir farklılık görülmektedir. Bu nedenle kırsal alan politika ve uygulamalarının da zenginleştirilmesine, politika tasarımı ve uygulamada sadece köy ve bağlı birimleri sınırlı olmayan bir yaklaşımın geliştirilmesine ihtiyaç olduğu belirtilmiştir.

Bu kapsamda bölgemize bakıldığında; merkez ilçeler, Ereğli, Yalihüyük ve Kulu dışında diğer ilçelerin ciddi oranlarda nüfus kaybı yaşadığı görülmektedir. Gelişmişlik düzeylerine göre değerlendirme yapıldığında ve mekânsal analizlere de bakıldığında gelişmiş ve bölgenin alt bölge merkezi olma potansiyeli taşıyan ilçelerinin bile nüfus kaybı yaşaması bölgemiz için bir tehdit oluşturmaktadır. Bölgemizde yaşanan nüfus kayıplarının çoğunlukla 15-29 yaş grubunda olması ilçelerin hızla genç nüfusunu kaybettiğinin ve dolayısıyla ilçelerin giderek yaşlandığının bir göstergesidir. Bunun sonucunda da giderek yaşlı nüfusun hâkim olduğu ilçelerde dinamik ve kaliteli işgücü kaybedilmekte ve ekonomik gelir üretmekte sıkıntılar yaşanmaktadır. Bununla birlikte bölgede tarımsal faaliyetlerin daha yoğun olduğu ova kesiminde tarımda makineleşmenin artmasıyla işgücü ihtiyacı azalmış, tarımsal nüfus kentlere yönelmiştir.

Bu nedenle Konya Karaman Bölge Planı bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılabilmesi için gelişmişlik düzeyi az olan ve hızla nüfus kaybeden kırsal yerleşimlerde yaşamın ekonomik anlamda canlandırılmasını, gelir kaynağı yaratacak tarıma alternatif sektörlerin oluşturulmasını ve tarımdan elde edilen gelirleri artırıcı politikaları öncelikli olarak destekleyecektir. Gelirlerin artmasıyla birlikte sosyal dengesizlikler de giderilmiş ve bölge kırsalında sosyal canlanma da sağlanmış olacaktır.

Diğer yandan bölgemiz yarı kurak iklim özelliği göstermekte olup gerek yağış değerleri ve gerekse su rezervleri açısından bölge, ihtiyacını karşılamaktan oldukça uzaktır. Gerek artan kuraklık etkileri gerekse aşırı su kullanımları gibi nedenlerle bölgede özellikle ova kesiminde yer altı su kaynakları seviyeleri azalmış ve tarımsal sulama maliyetleri artış göstermiştir. Bölgede yaşanan su kısıtı tarımsal verimliliği olumsuz etkilemiş ve ücretsiz aile emeğine dayanan bölge kırsalında tarımdan elde edilen gelirler düşmüştür. Dağlık kesimlerde ise, arazilerin küçük ve parçalı olması ile ova bölgelerine göre sulama olanaklarının daha az olması, birim alandan elde edilen gelirleri düşürmüş, göçü zorunlu hale getirmiştir. Bu durum ise, bölge içinde gelişmişlik farklarının daha da derinleşmesine neden olmuştur.

Kişi başına düşen gelir ve refahın artabilmesi ekonominin daha çok sanayi, teknoloji ve bilgiye dayalı olması şeklinde bir genel kabul olsa da özellikle bölgenin kırsalında tarım her zaman önemini korumaktadır. Çünkü tarımsal ürünler zorunlu tüketim malları olduğundan bunlara olan talep hem kırsal alanda hem de kentsel alanda hiçbir zaman bitmeyecek, tam aksine nüfus artış hızına paralel olarak artacaktır. Yukarıdaki gerçeği dikkate alan Konya Karaman Bölge Planı bu temel amaç kapsamında tarım sektörünü ulusal ve bölgesel gıda arz güvenliği açısından diğer tüm sektörlerden bağımsız stratejik bir sektör olarak ele alacaktır. Bütün bunları dikkate alan Konya Karaman Bölge Planı bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılması, tarımda orta ve uzun vadeli yapısal dönüşümlerin sağlanabilmesi ve kırsal yaşamın canlandırılması temel amacıyla öncelikli müdahale alanlarını; "Bitkisel Ve Hayvansal Üretimde Verim Ve Kalitenin Yükseltilmesi, Turizmin Geliştirilmesi Ve Bölge Kırsalında Alternatif Gelir Kaynakları Oluşturmak Amacıyla Turizm Potansiyellerin Kullanılması, Tarımın Geliştirilmesi Ve Bölge Kırsalında Alternatif Gelir Kaynakları Oluşturmak Amacıyla Tarımsal Faaliyetlerin Çeşitlendirilmesi" olarak belirlemiştir.

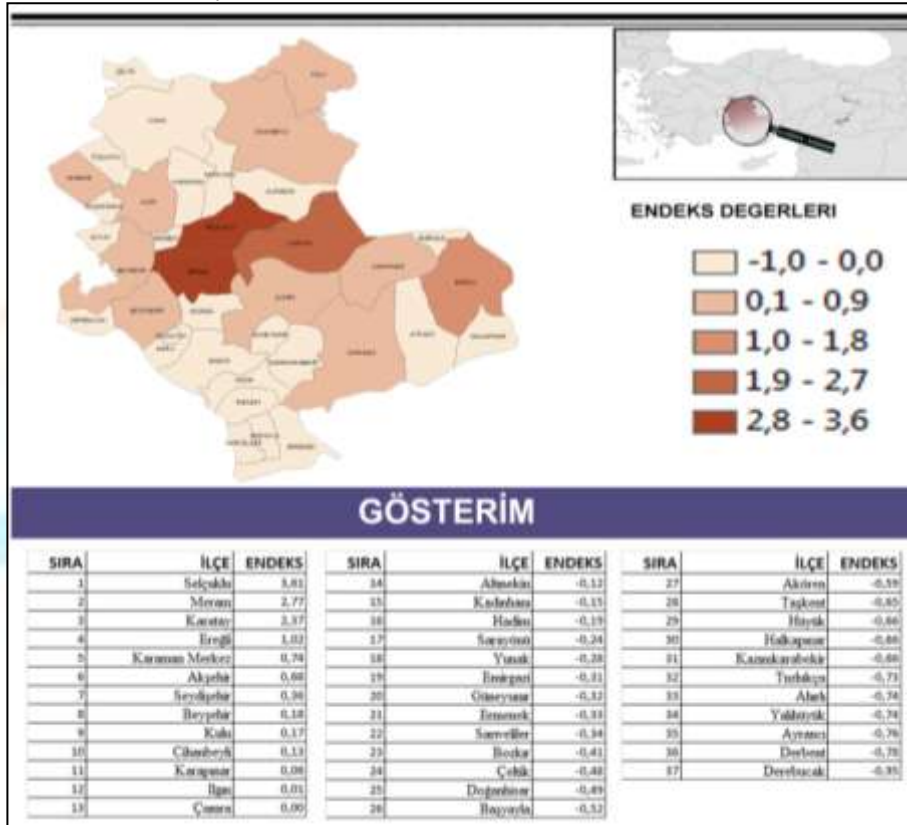
11 EĞİLİMLER

11.1 BÖLGE İÇİ GELİŞİMİŞLİK FARKLARI

296. Bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılması politikası, bölgesel gelişme sorununun temel bileşenlerinden bir tanesidir. Toplamda 37 ilçeden oluşan Konya Karaman Bölgesinde ilçeler arasında ciddi gelişmişlik farkları yaşanmaktadır. Bölgenin sahip olduğu geniş yüzölçümü nedeniyle kırsal ve kentsel alanlar arasındaki fiziki erişim imkânlarının sınırlı kalması ve buna bağlı olarak da mal, hizmet ve insan akımlarında kaliteli ve verimli bir hizmetin sunulmaması da bu gelişmişlik farklarını artırmaktadır.

297. İlçeler bazında yapılan Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi çalışmasının sonucu aşağıdaki haritada özetlenmiştir.³²

Harita 5 İlçelerin Sosyo Gelişmişlik Endeksi, 2012

298. Bölgede en gelişmiş ilçeler Konya metropoliten alanını oluşturan merkez ilçeleri olan Selçuklu, Meram ve Karatay ile Ereğli olarak göze çarpmaktadır. Merkez dışı ilçelere baktığımızda en gelişmiş ilçeler Akşehir, Seydişehir ve Beyşehir olurken, Karaman için ise en gelişmiş ilçe Ermenek'tir. Bölgenin sosyo- ekonomik bakımdan en geri kalmış ilçeleri ise Ayrıncı Derebucak ve Derbent'tir.

299. Daha önce yapılan çalışmalarla da desteklenen bu bulgulardan en önemlisi Bölge içerisinde Konya'ya bağlı ilçelerin Karaman'a bağlı ilçelerden daha gelişmiş olmasıdır. Coğrafi olarak tarım arazisi daha kısıtlı, dağlık ve belli eğimde yükseltiye sahip ilçelerin gelişmişlikte daha geri oldukları görülmektedir.

³² Çalışma ile ilgili detaylı açıklama EK6 da kapsamlı olarak verilmiştir.

11.2 BÖLGE İÇİ GELİŞMİŞLİK FARKLARININ YAŞANMASINDA VE BÖLGENİN KÜRESEL REKABET EDEBİLİRLİĞİ ÜZERİNDE TARIMIN ROLÜ NEDİR?

300. Bu bölümde ulusal tarım politikalarının bölgemizdeki tarımsal faaliyetleri üzerindeki doğrudan belirleyici etkisi, bölge içi gelişmişlik farklarının yaşanmasında tarım kaynaklı sorunlar ile bölgenin ulusal ve küresel rekabetçiliği açısından sunduğu fırsatlar irdelenecektir.

Şekil 29 Bölge Tarımının Rekabet Gücünü Etkileyen Temel Unsurları

301. Ülkemizde temel tarım politikaları ulusal düzeyde belirlenmekte olup bölgesel ve yerel ölçekteki tarım uygulamalarını doğrudan etkilemektedir. Ancak alınan bazı ulusal kararlar bölgenin tarım konusundaki ihtiyaçlarına, önceliklerine ve sorunlarına cevap vermekte yetersiz kalmaktadır.

302. Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli (THÜDM) dışında ulusal düzeyde meyvecilik, sebzeçilik ve hayvansal üretime (yem bitkileri dâhil) yönelik farklı desteklemeler de bulunmaktadır. Adı geçen bu desteklemelerin ise bölgelerin iklim koşulları, toprak ve su kaynakları ve topografik özellikleri dikkate alınmaksızın uygulanması bölgemiz tarım politikalarında da belirleyici bir unsurdur.

11.3 KURAKLIK VE SU SORUNU BÖLGEYİ TEHDİT EDİYOR

303. Konya Karaman Bölgesi tarımsal faaliyetlerin yoğun olarak yaşandığı coğrafyalardan birisidir. Bölgede tarıma elverişli arazinin çok; kullanılabilir su kaynağı potansiyelinin az ve bununla birlikte ciddi bir kuraklık tehdidi ile karşı karşıya olunması sebebiyle sınırlı su kaynaklarına göre üretim desenlerinin oluşturulması büyük önem arz etmektedir.

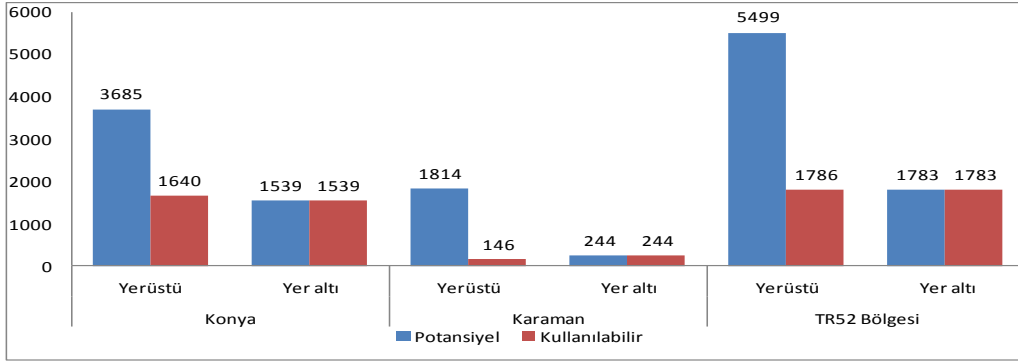
304. Ülkemizin toprak ve su kaynaklarının geliştirilmesi amacıyla oluşturulan planlardan biri de Konya Ovası Projesidir. Bu kapsamda Konya Ovası Projesinin programlama, projelendirme, izleme, değerlendirme ve koordinasyon hizmetlerinin yerine getirilmesi amacıyla 2011 yılında Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı kurulmuştur. Niğde ve Aksaray illeri ile birlikte bölgemiz illerini de kapsayan Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı toprak ve su kaynaklarının geliştirilmesi bölgelerin kalkınması yönünde kamu yatırımlarının koordinasyonunu sağlamak, ağırlık kamu yatırım, proje ve faaliyetlerinde olmak üzere kalkınma ajanslarıyla koordinasyon halinde çalışır, ortak proje ve faaliyetlerde bulunur.³³

305. 2016 yılında tam kapasiteyle faaliyete geçmesi planlanan KOP projesi kapsamında 400 milyon m³ civarında su ile bölgemizin kullanılabilir su potansiyelinin ancak 4 milyar m³e ulaşacağı

³³ Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi, 2013

düşünüldüğünde su kaynaklarının bölgede, maksimum verim, kalite ve kazancı getirecek düzeyde en rasyonel şekilde kullanılması gerektiği gerçeği ortaya çıkmaktadır.

Şekil 30 Bölgenin Mevcut Su Kaynakları Potansiyeli(milyon m³)

Kaynak: KOP Bölgesi Sosyo-Ekonomik Göstergeler Raporu, 2012.

306. Hâlihazırda sulanan alanlar bölgedeki toplam tarım alanlarının % 31 ini oluşturmaktadır.

Konya Karaman Bölgesinin yeraltı ve yerüstü suyu toplam su potansiyeli yaklaşık 7,2 milyar m³/yıl olmasına karşın kullanılabilir su kaynağı potansiyelinin toplam 3,6 milyar m³ /yıl olduğu bilinmektedir.

307. Mevcut sulu tarım alanlarında gerçekleştirilecek modernizasyon çalışmaları ve doğru sulama programları ile tasarruf edilecek su miktarının mavi tünel projesi ile gelecek 400 milyon m³’lük su kaynağının çok üstünde olduğu görülmektedir. Ülkemizde mevcut su kaynaklarının %75’inin tarımsal sulama amaçlı kullanılmasına karşın bu değer bölgemizde %84’tür. Su kaynakları üzerinde etkisi artarak devam ettiren sosyo ekonomik baskılar ve iklim değişikliği etkileri, gıda üretiminde kullanılan suyun etkinliğinin artırılması zorunluluğunu da beraberinde getirmiştir.

308. Bölgede uygulanan tarım politikalarında iklim, toprak ve su gibi ekolojik özelliklerin dikkate alınması gerekmektedir. Çölleşme ve erozyonla mücadele faaliyetlerinin başlatıldığı Karapınar ilçesi gibi tehdit altında olan, en kurak ilçeler, Karaman Merkez, Konya Merkez ilçeleri, Ereğli, Çumra ve Cihanbeyli ilçeleri³⁴ olup aynı zamanda bu ilçeler su tüketimi görece yüksek olan yem bitkileri üretiminin en yoğun yapıldığı ilçelerdir. Bu durum göz önüne alındığında, bölgenin geleceği açısından olası eğilimlerin dikkate alınarak stratejik bir seçimin yapılmasını gerekli kılmaktadır.

11.4 BÖLGE TOPRAKLARIMIZ NİTELİK AÇISINDAN YETERLİ DÜZEYDE Mİ?

309. Bölge topraklarının nitelik açısından yetersizliği tarımsal üretimde verim ve kalitenin düşük olmasına neden olmaktadır. Bölgemiz toprak kaynaklarının etkin kullanımı ve sürdürülebilirliğini sağlama adına bölge topraklarının fiziksel, kimyasal, bitki besin maddesi ve ağır metal yönünden mevcut durumunu ortaya koyacak ve güncellenmesini sağlayacak çalışmalar büyük önem arz etmektedir.

310. Yüksek pH ve kireç ile düşük organik maddeli tarım topraklarımızda yapının bozuk olması yanında özellikle makro besin elementlerinden azot, mikro besin elementlerinden de demir, çinko, mangan ve bor noksanlıklarına rastlanmaktadır.³⁵

311. Bölgemiz illerinden özellikle Konya’da tarım alanlarında tuzluluk, sodiklik ve drenaj problemleri yaşanmaktadır. Tuzluluk ve sodiklik problemi genellikle yetersiz drenaj nedeniyle yüksek taban suyu, kurak iklim, yüksek sıcaklık, kalitesiz sularla yapılan aşırı sulama, düşük yağış ve bilinçsiz gübrelemeden kaynaklanmaktadır. Bunun için tarla içi ve ovada etkin drenaj

³⁴ TR52 Bölgesi Kuraklık İndeksi Raporu,2012

³⁵ Konya İlinde Toprak ve Gübreleme Sorunları, Konya Kent Sempozyumu.

kanalları oluşturulmalı, sulama suyu kalitesi artırılmalı ve gerekli alanlarda yıkama faaliyetleri ile toprak analiz sonuçlarına göre dengeli ve yeterli organik ve inorganik gübreleme yapılmalıdır.³⁶

312. Bölge toprakları çölleşme tehlikesi ile karşı karşıyadır. Bölge tarım alanlarında ciddi anlamda erozyon ve taşlıklık problemleri yaşanmakta olup özellikle Karapınar, Kulu ve Cihanbeyli’de ciddi rüzgar erozyonu ile karşılaşmaktadır.³⁷

11.5 TARIMSAL ÜRETİM AÇISINDAN ÖNEMLİ BİR SORUN: ARAZİ PARÇALANMASI

313. Bölgemizde arazi parçalanmasının ve parsel büyüklüklerinin hızla küçülmeye başladığı alanlarda arazi toplulaştırma çalışmalarının kamu yatırımları(sulama, ulaşım vb.) ile eşgüdümlü ve bütüncül olarak hızlandırılması gerekmektedir.

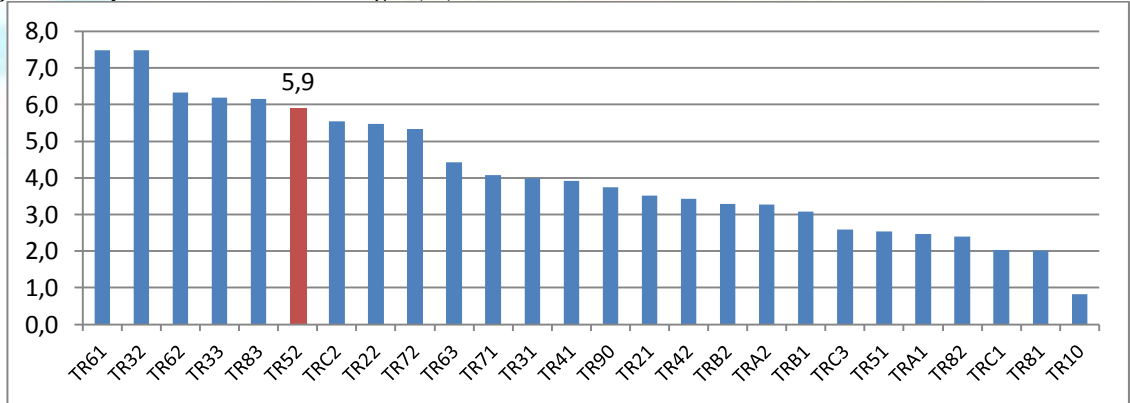
314. Bölgemizde tarım arazilerinin miras yoluyla çok küçük parsellere bölünmüş olması, meyve bahçelerinde de önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bilindiği üzere tarımsal üretimde arazi büyüklüğü arttıkça birim maliyetler düşmekte, dolayısıyla gelir artmaktadır. Arazi büyüklüğü azaldıkça çiftçiler kapama meyve bahçesi yerine karışık bahçeler kurmaktadır. Bu bahçelerde kullanılan farklı meyve türlerinin istekleri birbirinden farklı olduğundan yeterli verim ve kalite elde edilememektedir. Aynı şekilde arazi büyüklüğünün azalması ile yetiştiriciler meyve ağaçlarını normalden sık bir şekilde dikmekte, bu da verim ve kaliteyi düşürmektedir.³⁸

11.6 KATMA DEĞER VE TARIMSAL ÜRETİM DEĞERİ

315. Bölgenin gayrisafi katma değerlerine bakıldığında bölgenin tarım ağırlıklı bir bölge olduğu ve tarımsal işletmelerde gelirlerin ülke ortalamasına göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

316. Bölgemiz, ülkemizin toplam tarımsal üretim değerinin yaklaşık % 6’sını üretmektedir. Bölgemiz tarımsal üretim değeri ile gerek ulusal düzeyde gerekse bölgedeki diğer sektörler arasında önemli bir yere sahiptir.

Şekil 31 Toplam Tarımsal Üretim Değeri(%)

Kaynak : TÜİK, 2011

317. Toplam tarımsal üretim değeri; bitkisel üretim, canlı hayvan ve hayvansal ürün değerleri toplamından oluşmaktadır. Bölgemiz birçok üretim kaleminde miktar ve ekiliş alanları açısından ilk sırada yer almasına karşın verim, kalite ve katma değeri düşük ürünlerin üretiminin ağırlıklı olması gibi nedenlerle üretim değerleri düşüktür.

318. Toplam tarımsal üretim değerinin yaklaşık %60' ı bitkisel üretim tarafından karşılanmakta olan bölgemizde bitkisel üretim ağırlıklı bir yapının olduğu aşikârdır.

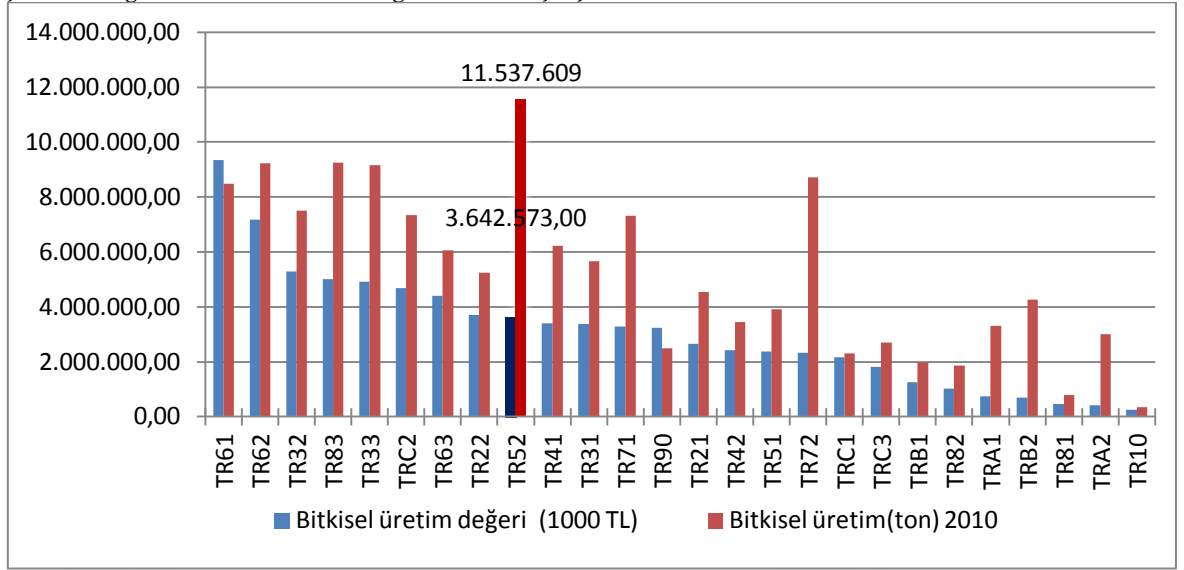
³⁶ Konya İlinde Toprak ve Gübreleme Sorunları, Konya Kent Sempozyumu.

³⁷ Konya İlinde Toprak ve Gübreleme Sorunları, Konya Kent Sempozyumu.

³⁸ Ereğli İlçesinde Yüksek Katma Değerli Tarım Ürünleri Üretilmesi İçin Fizibilite Raporu, 2012

319. Bitkisel üretim miktarı açısından Bölgemiz 1. sırada yer almasına karşın üretim değeri açısından 9. sırada yer almaktadır. Bu durum bölgede verim ve kalitede yaşanan sorunların yanı sıra katma değeri yüksek ürünlerin yeterli düzeyde üretilmediğine işaret etmektedir.

Şekil 32 Bölgelerin Bitkisel Üretim Değerlerinin Karşılaştırması

Kaynak: TÜİK, 2011

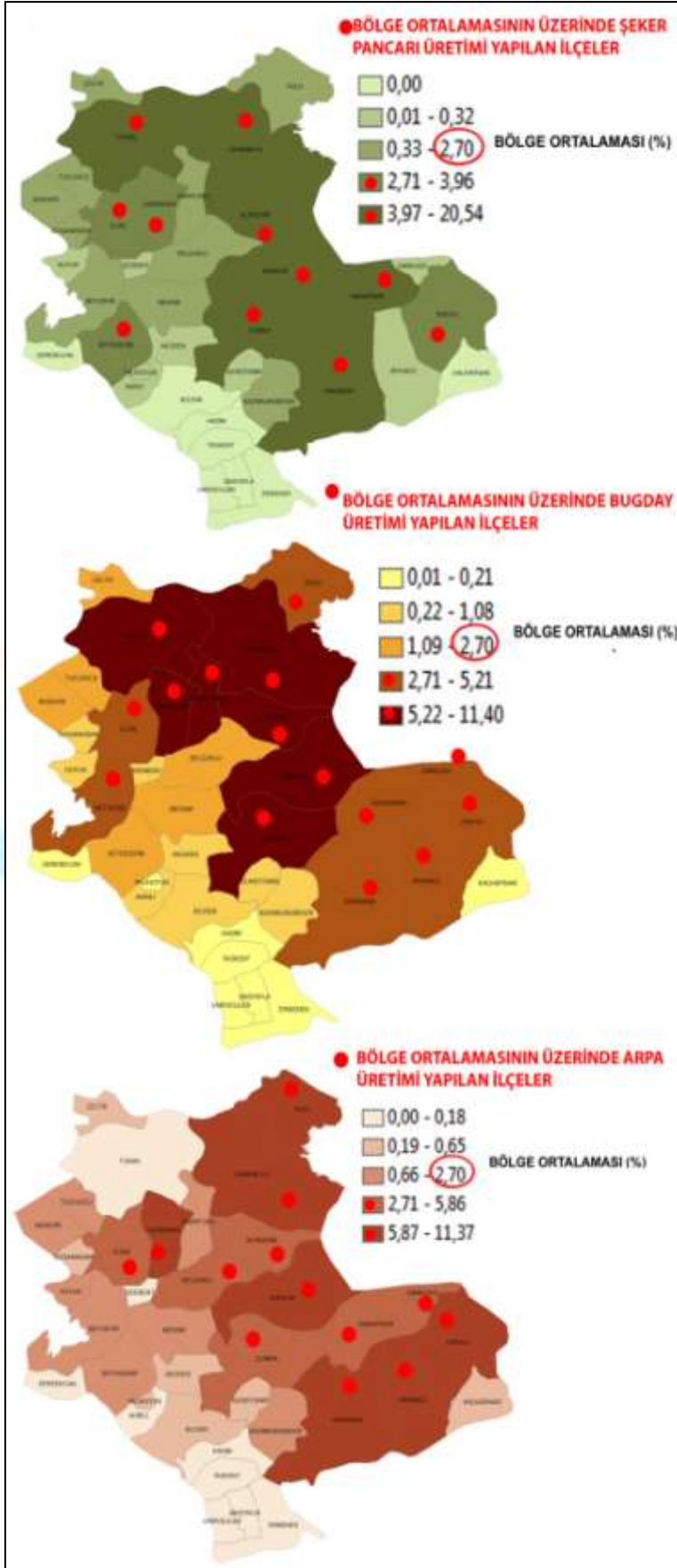
320. Konya Karaman Bölgesinde tarım sektörü; ulusal düzeyde yarattığı katma değer, üretim değeri, kişi başı tarımsal gelir payları ve istihdam açısından değerlendirildiğinde kritik bir sektör olarak varlığını sürdürmektedir. Bu nedenle tasarlanacak ulusal kalkınma ve bölgesel gelişme politikalarında tarım konusu titizlikle incelenmelidir. Bu durum ise Konya Karaman Bölgesine ait yeni dönem bölgesel gelişme tedbirlerinin hazırlanması sürecinde sınırlı tarımsal kaynakları en rasyonel şekilde kullanmayı ve bölgesel gelişmeye en fazla katkıyı sağlayacak doğru tarımsal politikaların oluşturulmasını gerekli kılmaktadır.

11.7 BİTKİSEL ÜRETİM POTANSİYELİMİZ NEDİR?

TARLA BİTKİLERİ

321. Konya Karaman Bölgesi, ülkemiz genelinde üretilen toplam tarla bitkilerinin yaklaşık %12'sini üretmektedir.

Harita 6 Konya Karaman İlçelerinde En Çok Üretimi Yapılan İlk 3 Tarla Bitkisinin İlçeler Bazında Dağılımı, 2012

322. Bölgemizde su kaynaklarının kısıtlı olması nedeniyle ağırlıklı olarak kuru tarım yapılmakta ve daha çok tarla bitkileri üretilmektedir. Bölgede yetiştirilen tarla bitkilerine bakıldığında; tahıl alanları toplam bitkisel üretim alanlarının %65'ini oluşturmaktadır. Sulu tarım yapılan alanlarda ise, ağırlık olarak şeker pancarı, yonca ve mısır ekilmektedir.

323. Bölgemizde tarla bitkileri üretim miktarı içerisinde en büyük payı sırasıyla şekerpancarı, buğday, silajlık mısır, yonca ve arpa almaktadır. Ülke toplam üretim miktarları içinde bölgemizin aldığı paya bakıldığında, şekerpancarı ve arpa üretiminde ilk sırada, buğdayda ise 3. sırada yer almaktadır. Ülkemizde üretilen buğdayın %8,64'ü bölgemizde üretilmesine karşın un sektörünün ihtiyacını karşılayacak kalitede üretim bölgemizde gerçekleşmemektedir.

324. Buğdayda verim ve kaliteyi artırma çalışmalarına önem verilmesi gerekmektedir. Kalite problemlerinin aşılması yönünde alınacak tedbirlerle birlikte uygulanacak doğru destekleme politikaları ile buğdayda verimlilik artacaktır.

325. Sulu tarıma açılan alanlarda özellikle şekerpancarı, silajlık mısır ve yonca ekilişleri yoğun olarak yapılmaktadır. Özellikle 2000'li yılların başı itibarıyla uygulamaya konulan destek politikaları neticesinde sulama imkânı olan alanlarda dane /silajlık mısır, yonca ve yağlık ayçiçeği ekilişleri artış

göstermiştir. Şekerpancarı ekim alanlarına bakıldığında, kuraklığın en fazla hissedildiği Karapınar, Karaman Merkez, Konya Merkez ilçeleri, Ereğli, Çumra ve Cihanbeyli ilçelerinde yoğunlaştığı görülmektedir.

326. Bölgemiz, 3 milyar dolara yaklaşan yağlı tohumlu bitki ithalatı açığını ortadan kaldıracabilecek üretim potansiyeline sahiptir. Bölgemizde en fazla tarımı yapılan yağ bitkisi ayçiçeğidir. Ayçiçeğinin yanında son zamanlarda haşhaş, aspir, kanola ekim alanları artmaya başlamıştır. Ayrıca hibrit ayçiçeği ve aspir tohumu üretiminde Bölgemiz Türkiye’de ilk sırada yer almaktadır. Buna karşın Bölgemiz ülkemizin yağlık tohum bitki üretiminin %8’ini karşılamaktadır.

MEYVECİLİKTE NEREDEYİZ?

327. Konya Karaman Bölgesi 700 bin tona yaklaşan üretimi ile ülkemiz meyve üretiminin %5’ini karşılamaktadır. Üretim miktarı açısından etkin bir noktada olmamıza karşın ağaç başı verimlerimiz ülke ortalamalarının altındadır.

328. Bölgede ulusal ölçekte rekabetçi olan başlıca ürünlerimiz arasında elma, üzüm, vişne ve kiraz bulunmaktadır. Bu dört meyve bölgede toplam meyve üretiminin %90’ ını oluşturmaktadır.

329. Ülke toplam üretim miktarları içinde Bölgenin aldığı paya bakıldığında, kiraz ve vişne üretiminde 3.sırada, elma üretiminde ise 2.sırada yer almaktadır.

330. Son yıllarda, ekiliş alanlarına bakıldığında; Bölgede özellikle elma, kiraz, vişne, ceviz, badem, çilek ve zeytin alanlarında da ciddi artışlar olduğu görülmektedir.

331. Konya Karaman Bölgesi meyve ve bağcılık üretiminde Türkiye’de önemli bir yere sahip olmasına ve ulusal/uluslararası talebi yüksek olan ürünleri üretmesine karşın verim, kalite, standardizasyon ve pazarlama sorunları yaşamaktadır. Bölgede öne çıkan meyvelerden, elma ve kiraz üretim alanlarının büyüklüğü ve elde edilen toplam ürün miktarları açısından değerlendirildiğinde, rekabetçi olmalarına karşın üretilen birçok üründe olduğu gibi verimleri Türkiye ortalamalarının altındadır.

332. Bölgemiz geniş bir coğrafi alanı kapladığından her ilçenin ekolojik özellikleri birbirinden önemli derecede farklılık göstermektedir. Bu nedenle ekolojik istekleri de birbirinden farklı olan meyve türlerinin farklı ilçelerde üretim, verim ve kaliteleri farklılık arz etmektedir.³⁹ Örneğin bölge geneli olarak bakıldığında; Türkiye verim ortalamalarının altında verime sahip olduğumuz ceviz ve çilekte bazı ilçelerimizin ülke ortalamasının çok üstünde verim elde ettiği görülmektedir.

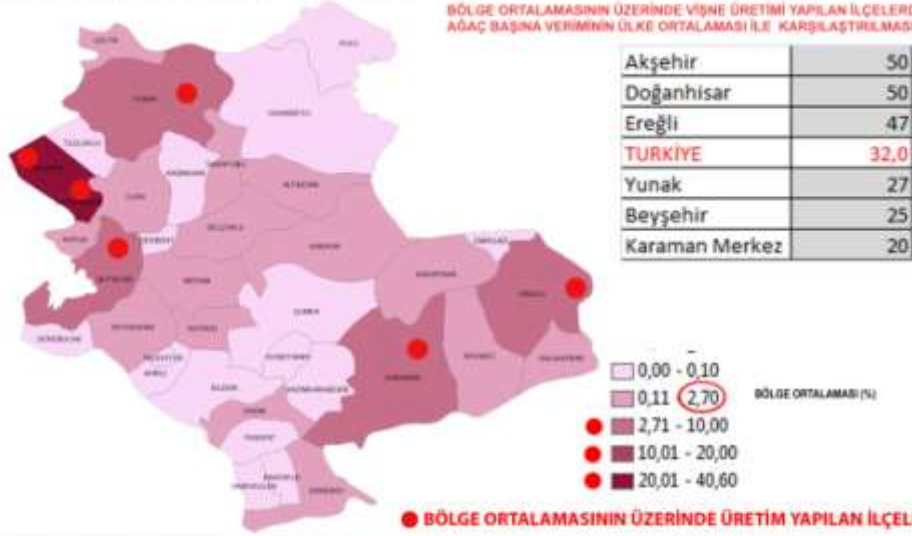
333. Ekolojik koşullar gözetilerek oluşturulacak tarım havzalarında uygun ürün desenlerinin belirlenmesi ile kaynakların optimum kullanımı sağlanacağı gibi, verim ve kalite de artacaktır. Böylece birim alandan elde edilen gelirler yükseltilerek bölge içi farklılıkların azaltılmasına katkı sağlanacaktır. Bölgenin mevcut yeterlilikleri gözetilerek oluşturulan ürün desenlerinin tercihi ile bölgenin ulusal ve küresel ölçekteki rekabet gücü artacaktır.

³⁹ Konya İli Meyvecilik Eylem Planı, 2013, Konya, s.4

Harita 7: Bölgede En Çok Üretimi Yapılan Meyvelerin İlçeler Bazında Mekansal Dağılımı,2012

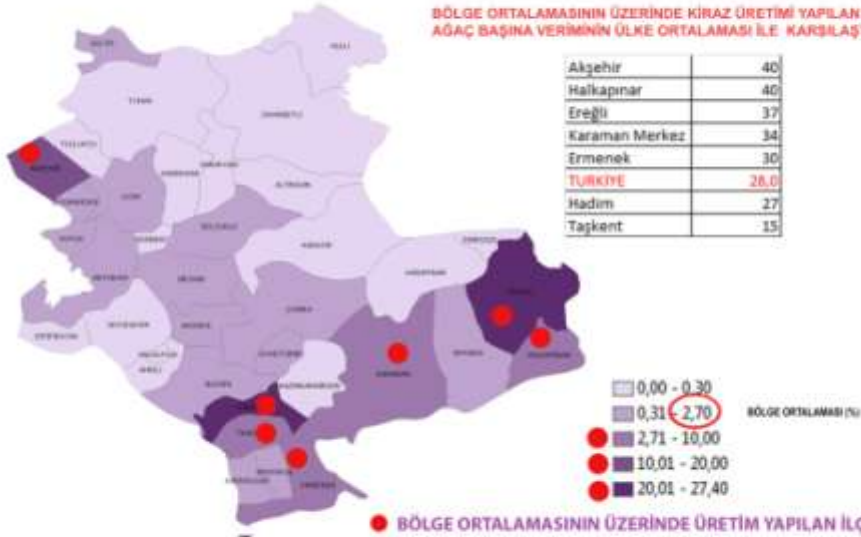
BÖLGEDE ÜRETİLEN TOPLAM VİŞNE ÜRETİMİNİN İLÇELER BAZINDA DAĞILIMI (%) 2012

BÖLGE ORTALAMASININ ÜZERİNDE VİŞNE ÜRETİMİ YAPILAN İLÇELERDE AĞAÇ BAŞINA VERİMİNİN ÜLKE ORTALAMASI İLE KARŞILAŞTIRILMASI

BÖLGEDE ÜRETİLEN TOPLAM KIRAZ ÜRETİMİNİN İLÇELER BAZINDA DAĞILIMI (%) 2012

BÖLGE ORTALAMASININ ÜZERİNDE KIRAZ ÜRETİMİ YAPILAN İLÇELERDE AĞAÇ BAŞINA VERİMİNİN ÜLKE ORTALAMASI İLE KARŞILAŞTIRILMASI

BÖLGEDE ÜRETİLEN TOPLAM ELMA ÜRETİMİNİN İLÇELER BAZINDA DAĞILIMI (%) 2012

BÖLGE ORTALAMASININ ÜZERİNDE ELMA ÜRETİMİ YAPILAN İLÇELERDE AĞAÇ BAŞINA VERİMİNİN ÜLKE ORTALAMASI İLE KARŞILAŞTIRILMASI

SEBZECİLİK

334. Sebze üretiminin sulamaya bağımlı bir üretim biçimi olması ve Bölgedeki su kısıtı nedeniyle sebze üretiminde diğer bölgelerle karşılaştığımızda ulusal düzeyde çok rekabetçi bir bölge olmadığımız görülmektedir. Ancak havuç üretiminde ilk sırada yer alan Bölge, ülke havuç üretiminin yaklaşık %67'sini karşılamakta olup özellikle ihracata yönelik siyah havuç üretiminin tamamı bölgemizden karşılanmaktadır. Ekiliş alanlarına bakıldığında ise, bu ürünün yine bölgenin kuraklık tehdidi ile karşı karşıya olan Meram(Kaşınhanı), Çumra ve Ereğli ilçelerinde yoğun olarak yapılmakta olduğu görülmektedir.

TOHUM SEKTÖRÜ

335. Bölge tohum üretiminde ülkemizde ilk sırada yer almaktadır. Bölgede tohumluk üretiminde buğday, arpa, hibrit ayçiçeği, patates, aspir ve yem bitkileri tohumlukları ilk sıralarda yer almaktadır. Ülkemizde üretilen toplam tohum üretiminin yaklaşık %36'sı bölgeden karşılanmakta olup Konya ili %34'ünü kendi başına üretmektedir.

Tablo 5 Konya Karaman Bölgesindeki Tohum Üretimi

	Üretim Alanı(da)	Üretim Miktarı(ton)	Üretim Oranı%
Konya	648.158,0	217.500,0	33,7
Karaman	13.314,0	9.103,3	1,4
Bölge	661.472,0	226.603,3	35,1
Türkiye	-	644.790,0	100

Kaynak: GTHM, 2012

336. Bölgede tohumluk üretim yapan kurum ve kuruluşların sayılarına baktığımızda özel sektörün daha baskın olduğu bölgede tohumluk sektörünün ticari olarak bir güç haline geldiği görülmektedir. Konya'da yaklaşık 60 adet, Karaman'da ise yaklaşık 14 adet üretici firma faaliyetlerde bulunmaktadır. Bunlara ilave olarak Tarım Kredi Kooperatifleri Bölge Müdürlüğü ve Pankobirlik ile sözleşmeli tohum üretimi gerçekleştirilmektedir. Tesisleri ve merkezleri Konya dışında olan birçok firma da üretimlerini Konya ilinde yapıp, sertifikalandırma ve paketleme işlemlerini Konya dışında yaptıkları için Konya'nın gerçek payında da bazen yanılmalar olabilmektedir.⁴⁰

337. Bir bölgenin tohumluk üretimine uygunluğu onun iklim yapısı ile de çok yakından ilgilidir. Bölgemiz ekolojisinin yabancı tozlaşan bitkiler için uygunluğu, tohumculuk için izole ve temiz alanları, Ar-Ge birikimi, coğrafi konumu, sulanabilir tarım alanları ve modern tohumluk işleme tesislerinin varlığı bölgenin giderek bir tohumculuk merkezi olmasının en önemli nedenleridir.

HAYVANSAL ÜRETİMDE NEREDEYİZ?

338. Bölgemiz Türkiye toplam büyükbaş ve küçükbaş hayvan varlığının %6'sını barındırmaktadır. Hayvan türlerine bakıldığında, ağırlıklı olarak küçükbaş hayvan yetiştiriciliği yapıldığı görülmektedir. Bölgede küçükbaş hayvan varlığının yaklaşık %70'i koyundur.

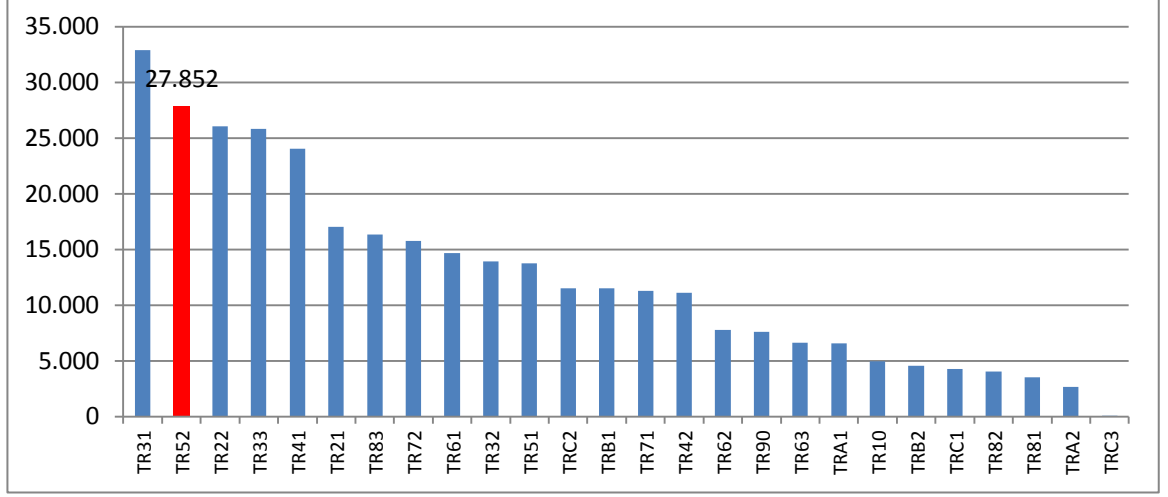
339. Bölgede hayvan varlığının yıllar itibariyle değişimleri incelendiğinde küçükbaş hayvancılık ve arıcılık faaliyetlerinde bir azalış olduğu görülürken özellikle büyükbaş hayvancılıkta bir artış yaşanmıştır.

BÜYÜKBAŞ HAYVAN YETİŞTİRİCİLİĞİ

340. Türkiye toplam büyükbaş hayvan sayısının %5'i bölgede yer almaktadır. Büyük baş hayvancılıkta bölgemiz, hayvan sayısı ve süt üretimi açısından bölgeler düzeyinde 8. sırada yer almasına karşın toplam et üretiminde 2. sırada yer almaktadır. Bölge büyükbaş hayvan sayısı ve hayvansal ürünlerin miktarı açısından değerlendirildiğinde önemli bir yere sahiptir.

⁴⁰ Konya İli Tohumculuğunun Durum ve Potansiyelini Belirlemeye Yönelik Fizibilite Çalışması, 2013

Şekil 33 Konya Karaman Bölgesi'nde Büyükbaş Hayvan Et Üretimi(ton)

Kaynak: Tarımsal Göstergeler, TÜİK, 2009

341. Yapılan ekimler yem ihtiyacını karşılamamakta ve hayvancılık işletmelerinin en önemli girdisi olan yem maliyetleri üzerinde olumsuz etki yapmaktadır 2000 yılı itibariyle ulusal destekleme politikaları neticesinde bölgemizde yem bitkileri ekiliş alanı ve büyükbaş hayvan sayılarında artış gerçekleşmiştir. 2001 yılına göre 2011 yılında yem bitkileri ekiliş alanlarında 3,5 kat ve büyükbaş hayvan varlığında 1,4 katlık artış gerçekleşmiştir.

342. Bölgede yer alan hayvancılık işletmeleri ihtiyaç duyduğu kaba yem açığını satın alma yoluyla gidermeye çalışmaktadır. Süt üretim maliyetlerinin %70'ten fazlasının yem maliyetlerini oluşturduğu düşünülürse hayvancılık işletmeleri için kaba yem ihtiyacını karşılayacak ölçüde ekim yapmaları büyük önem arz etmektedir.

343. Bölgemizde yem bitkilerinin yanında meralar da önemli bir yem kaynağı durumundadır. Bölgenin toplam arazi varlığının %21,2'si meralardan oluşmasına karşın meralar etkin bir şekilde kullanılmamaktadır. Yarı kurak iklim özelliği gösteren bölgemizde meraların otlatma kapasiteleri gözetilmeksizin erken ve aşırı otlatmalar yapılmaktadır. Bu gibi nedenlerden dolayı bölge meralarımızda yararlanılabilir bitki örtüsü %25'i geçmediği için zayıf mera olarak nitelendirilmektedir. Bölgemiz toplam mera varlığı 1 milyon hektar, toplam yem bitkisi ekilişi 50 bin hektar civarındadır. Bölgede yem bitkileri üretimi ağırlıklı olarak sulu tarım alanlarında yapılmaktadır. DSİ Genel Müdürlüğü'nce Yer Altı Suyu Yönetmeliği kapsamında uygulanacak su tahsis sınırlamaları ile yem bitkileri üretiminin düşeceği ve meralar üzerine olan baskının artacağı düşünülmektedir.⁴¹

KÜÇÜKBAŞ HAYVAN YETİŞTİRİCİLİĞİ

344. Türkiye toplam küçükbaş hayvan üretiminin %6'sı bölgede yer almaktadır. Küçükbaş hayvancılıkta bölgemiz, hayvan sayısında 5.sırada ve süt üretimi açısından 4. sırada yer almasına karşın toplam et üretiminde 9. sırada yer almaktadır.

345. Bölgemizde özellikle koyun yetiştiriciliği daha baskındır. Koyunculuk meraya dayalı bir faaliyet olup mevcut mera alanlarının azalması ve yaşanan verimsizlik sürülerin kaba yem ihtiyacının karşılanmasını olumsuz yönde etkilemektedir. Bölgede küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinin en yoğun yapıldığı ilçelere bakıldığında bu ilçelerin mera alanları açısından da avantajlı olduğu görülmektedir.

346. Bölgede küçükbaş hayvanların yaklaşık yarısı Karapınar, Karaman Merkez, Ayrancı, Ereğli, Karatay ve Çumra ilçelerinde bulunmaktadır. Bu ilçelerin mera alanlarına bakıldığında toplam mera alanlarının yaklaşık %55'ine sahip olduğu görülmektedir.

⁴¹ KOP Bölgesi Arazi Enerji Üretim Planlaması Raporu, 2012.

347. GTHB 2013-2017 Stratejik Planı'nda tarımsal üretim ve arz güvenliği stratejik alanında ülkemizde küçükbaş hayvana yönelik üretimin teşvik edileceği belirtilmiştir. Aynı planda ayrıca ülkemizin bitki örtüsü, arazi eğimi, yükseklik, yağış rejimi, mera mülkiyeti gibi kriterler bakımından küçükbaş hayvancılığa daha uygun olduğu ifade edilmektedir. Benzer şekilde bölgemizin küçükbaş hayvancılığa daha uygun olduğu düşünülmektedir.

KÜMES HAYVANCILIĞI(YUMURTA, BEYAZ ET)

348. Bölge hayvan sayısı ve hayvansal ürünlerin miktarı açısından değerlendirildiğinde ulusal düzeyde önemli bir yere sahiptir. Türkiye toplam kümes hayvanının %5,2' si bölgede yer almaktadır. Bölgemiz beyaz et üretiminde etkin olmamasına karşın yumurta üretiminde Manisa, Afyon, Kütahya, Uşak Bölgesinin ardından 2. sırada gelmekte olup üretimin ağırlıklı olarak merkez ilçelerde yapıldığı ve bölgemizin toplam ülke üretiminin % 16'sını karşıladığı görülmektedir.

349. Bölgede beyaz et üretiminin artırılmasına yönelik kararlar alınması önem arz etmektedir. Bölgemizde beyaz ete yönelik üretim sadece Akşehir ilçesinde yapılmakta olup ağırlıklı olarak yumurta üretimi yapılmaktadır. Bölgemiz yumurta tavukçuluğu açısından tüm altyapı olanaklarına sahip olup mevcut altyapı yatırımlarından istifade edilmesi veya yeni yatırımların teşviği ile et tavuğu üretimi için de önemli bir potansiyele sahiptir.⁴²

ARICILIK

350. Türkiye bal üretiminin %2,1'i Bölgeden karşılanmaktadır. Bölgemiz arıcılık faaliyetleri ağırlıklı olarak Karaman Merkez, Sarıveliler ve Bozkır ilçelerinde yapılmakta olup, Bölgede yaklaşık 127 bin kovandan 2000 ton civarı bal elde edilmektedir.

351. Bölgemizde tüm ilçelerde arıcılık faaliyetleri yapılmaktadır. Bölgemiz geniş coğrafyaya sahip olması nedeniyle farklı floraları barındırmaktadır. Bölgede arıcılık faaliyetlerinin başta flora yapısı olmak üzere doğal şartları da gözetilerek yapılması önem arz etmektedir.

Şekil 34 Bal Üretiminin Ulusal ve Küresel Ölçekteki Üretim Payları

Ürün	Dünya(ton)	Türkiye(ton)	Bölge(ton)	Bölge/Türkiye(%)	Bölge/Dünya(%)
Bal	1.521.930*	94.245	1.937	2,1	0,012

Kaynak: TÜİK, 2011

*FAO,2009

11.8 ORGANİK TARIM UYGULAMALARINDA MEKANSAL BİR POLİTİKAYA İHTİYAÇ VAR MI?

352. TÜİK bölgesel verileri incelendiğinde bölgemizde organik üretim alanları ve çiftçi sayıları azalma eğilimi göstermektedir.

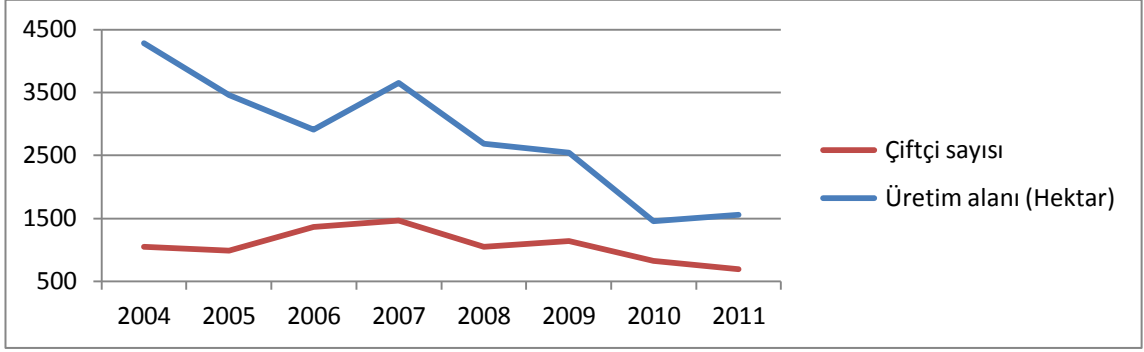
353. Organik tarım üretimi bölgemizde ağırlıklı olarak Meram, Sarayönü, Derbent, Akşehir, Doğanhisar ve Hüyük ilçelerinde yapılmaktadır.

354. Bu ilçelerin genelde bölgenin dağlık kesimlerinde kalan ilçeler olması nedeniyle organik tarım uygulamalarının bu coğrafyalarda öncelikli olarak teşvik edilmesi önem arz etmektedir. En fazla üretimi yapılan organik ürünler havuç, patates, silajlık mısır, çilek, vişne, buğday ve elmadır.⁴³

⁴² Gıda Teknik Komite Raporu, 2013

⁴³ İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlükleri, 2013.

Şekil 35 Bölgede Organik Üretim Alanlarının Değişimi(ha)

Kaynak : TÜİK,2011

11.9 TARIMSAL ÖRGÜTLENME

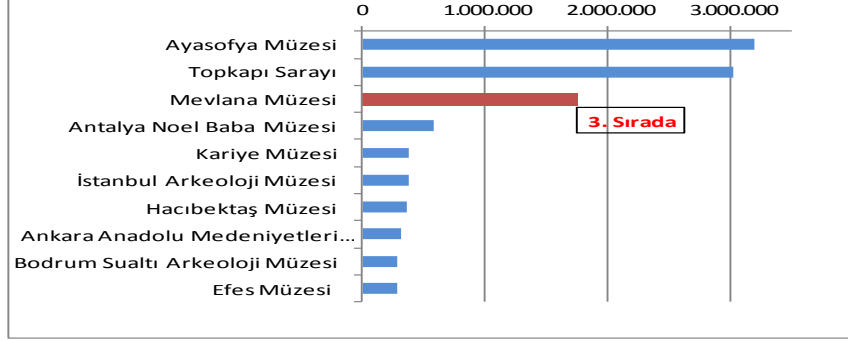
- 355.** Bölgemiz tarımsal örgütlenme düzeyi açısından ülkemizde oldukça önemli bir yere sahiptir. Ülkemizdeki mevcut sulama kooperatiflerinin yaklaşık %14'ü bölgemizde bulunmaktadır. Bölgemiz sulu tarım alanlarının yaklaşık %60'ı kooperatif ve birlik alanları içerisinde kalmaktadır.
- 356.** Bölgede özellikle dağlık alanlarda küçük aile işletmelerinin egemen olduğu bir yapı gözükmektedir. Bu işletmelerin etkin bir tarımsal örgütlenme çatısı altında toplanması verimli ve rekabet edebilir bir yapıya kavuşmalarını sağlayacaktır.

11.10 NE TÜR ALTERNATİF TURİZM FIRSATLARINA SAHİBİZ?

- 357.** Son yıllarda, turizm, dünya ekonomisinde en hızlı gelişen ve genişleyen sektörlerden biri haline gelmiştir. Turizm, çoğu zaman diğer birçok endüstri gibi bölgesel veya ulusal kalkınma için bir araç olarak kullanılmıştır. Yaygın biçimde, iş ve vergi gelirlerinin oluşturulmasına, ödemeler dengesi problemlerinin hafifletilmesine ve bölgesel ve ulusal ekonomik gelişimlere, katkıda bulunan turizm sektörü, Türkiye'nin ekonomik kalkınma stratejisinde önemli bir sektördür.
- 358.** Hızlı nüfus artışı, tarımda makineleşme gibi çeşitli sebeplerle kırsal alanlarda tarımdan elde edilen gelirler giderek azalmakta bu da kırdan kente göçlerin artmasına sebep olmaktadır. Göçün artması kırsalda yaşayan nüfusun hızla azalmasına, kentlere olan baskıların artmasına ve çeşitli problemlerin yaşanmasına sebep olmaktadır. Turizm sektörü, özellikle kırsal bölgelerde tarım sektörünün dışında alternatif bir istihdam olanağı oluşturması ve bu sayede kentlere göçün ve uzun vadede ise bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılmasına katkı sağlaması bakımından bölgemiz için önemli bir sektördür.
- 359.** Turizm sektöründe gözlemlenen dünya eğilimlerine bakıldığında; diğer sektörlerde olduğu gibi turizmde de artan rekabet, teknolojik yenilik, hizmet kalitesi, tüketici bilinci ve tatmini gibi kavramları da beraberinde getirerek turizm sektörünün kendini yenilemesine neden olacak ve destinasyonların önemi artacak, turistik ürün çeşitlendirilmesi ve güçlendirilmesi için imaj oluşturma pek çok destinasyonlar için de önde gelen koşul olacaktır. Bunun yanı sıra çevreye en fazla zarar veren, rahat ve pasif bir biçimde büyük gruplar halinde yapılan kitle turizmi, yerini bireysel ilgilerin ön plana çıktığı eko turizme bırakmaktadır.
- 360.** Dünya eğilimlerinde de belirtildiği gibi, destinasyonlar ve bunların güçlenmesini sağlayacak imaj oluşumu bölgemiz için de önemli bir unsurdur. Bölgemiz, Nevşehir, Afyon, Isparta, Antalya gibi turizm destinasyonları ile komşudur. Antalya turizm potansiyeli açısından ülkenin önde gelen illerindedir. Nevşehir doğal oluşumlar ve çeşitli el sanatlarıyla öne çıkan bir yerleşim yeridir. Afyonkarahisar'da ise termal turizm potansiyeli yüksektir. Bölgeye ağırlıklı olarak tur kapsamında gelen turistlerin tur güzergahlarına bakıldığında; bölgemiz Antalya-Nevşehir arasında bir uğrak noktası durumundadır. Komşu destinasyonlarla yapılacak işbirlikleri ile her bir bölgenin potansiyel olarak karşılıklı faydaya dönüştürülebilecek yönlerinin değerlendirilerek bütünleşmiş ve planlı bir gelişim sağlanmalıdır.

361. Ülke genelinde müzelerin ziyaret edilme durumlarına bakıldığında; Mevlana Müzesi'nin 3.sırada yer aldığı görülmektedir ve müzeye yaklaşık 1.74 milyon ziyaretçi gelmiştir. Buradan da anlaşıldığı gibi Bölgede inanç turizmi öne çıkmaktadır. Ancak kış ayları müzelere ziyaretlerin en az olduğu aylardır. Turizmin bütün bir yıla yayılması ve turizm sektöründen elde edilen gelirlerin artırılabilmesi için doğa turizmi, mağara turizmi, sağlık turizmi, av turizmi ve kongre turizmi gibi sahip bölgemizin sahip olduğu turizm potansiyellerinin değerlendirilerek bölge turizminin çeşitlendirilmesi sağlanabilecektir.

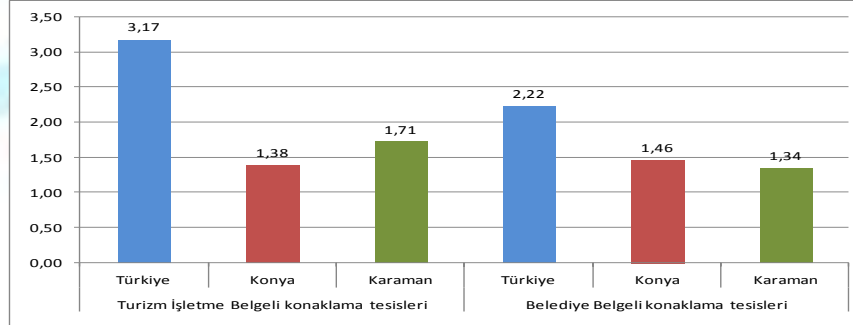
Şekil 36 2011 Yılında En Çok Ziyaret Edilen 10 Müze

Kaynak: Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, 2011

362. 2011 yılı verilerine göre Mevlana Müzesi'ne gelen turist sayısı yaklaşık 1,74 milyondur. Bölgeye gelen yabancı turistlerin büyük bir bölümü tur acenteleri tarafından paket programlarla gelmekte ve gelen turistlerin büyük bir kısmı konaklamamaktadır. Bu program içinde Konya bir durak ya da mola merkezi durumundadır. Çünkü Konya'ya gelen turistler başta Mevlana Müzesi ve diğer müzeleri ziyaret ederek konaklamadan ayrılmaktadır.

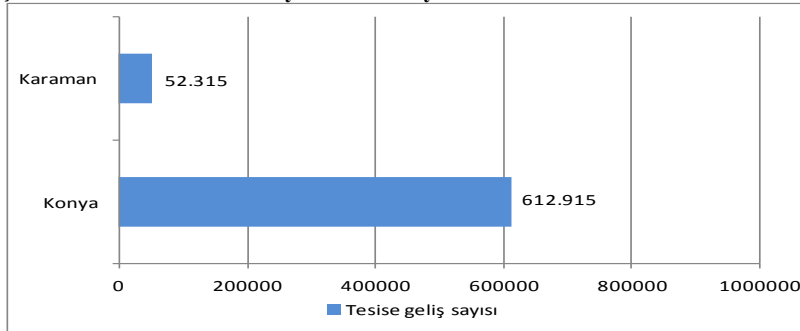
Şekil 37 Gelen Yerli ve Yabancı Turistlerin Ortalama Geceleme Süreleri

Kaynak: TÜİK, Bölgesel İstatistikler, 2011

363. Toplam geceleme sürelerine bakıldığında bölgede Konya'nın öne çıktığı görülmekte olup konaklayan turistlerin ortalama olarak bölgede kaldığı gün sayısına bakıldığında Türkiye ortalamasının altında olduğu gözlenmektedir.

Şekil 38 Tesislerde Konaklayan Turist Sayıları

Kaynak: TÜİK, Bölgesel İstatistikler, 2011

364. Konya'ya gelen gerek yerli, gerekse yabancı turistlerin günlük müze giriş istatistiği ile konaklama istatistiği arasında önemli farklar bu durumu açıkça göstermektedir. Karaman ilinde ise, müzelerin ziyaretçi sayısı 2011 yılı verilerine göre 14.501 kişi olup yerli ve yabancı konaklayan turist sayısının müze ziyaretlerinden fazla olduğu görülmektedir. Ancak ortalama kalış süresinin bu ilimiz için de ülke değerlerinin altında olduğu görülmektedir.

Tablo 6 Türlerine Göre Bölgedeki Turizm İşletme Sayıları

İşletme Türü (Karaman)	Adet	İşletme Türü (Konya)	Adet
Turizm İşletme Belgeli Yatak Sayısı	507	Turizm İşletme Belgeli Yatak Sayısı	4.032
Yatırım Belgeli Yatak Sayısı	120	Yatırım Belgeli Yatak Sayısı	4.451
Turizm İşletme Belgeli Otel Sayısı	6	Turizm İşletme Belgeli Otel Sayısı	24
Belediye Belgeli Konaklama Tesisi Sayısı	7	Belediye Belgeli Konaklama Tesisi Sayısı	71
Belediye Belgeli Yatak Sayısı	235	Belediye Belgeli Yatak Sayısı	3.044
Turizm İşletme Belgeli Restoran Sayısı	-	Turizm İşletme Belgeli Restoran Sayısı	14
Yatırım Belgeli Restoran Sayısı	-	Yatırım Belgeli Restoran Sayısı	8
A Grubu Seyahat Acentesi	7	A Grubu Seyahat Acentesi	84
B Grubu Seyahat Acentesi	-	B Grubu Seyahat Acentesi	3

Kaynak: Konya-Karaman İl Kültür Turizm Müdürlüğü, 2013

365. Turizmi destekleyen işletme sayılarının bölgede yeterli olmadığı mevcut işletmelerin de niteliklerinin yetersiz olduğu görülmektedir. Tesislerin nicelik ve niteliklerinin artırılması beraberinde alternatif turizmin de gelişmesini sağlayacaktır. Konya ve Karaman'da kültür ve inanç turizmi dışında birden çok turizm çeşidinin uygulama alanı mevcuttur. Bu alanlarda konaklama hizmetlerinin yoğunlaştırılması, talebin artmasını sağlayacak dolayısıyla turizmin hareketliliğini hızlandıracaktır.⁴⁴

366. Konya ve Karaman'daki seyahat acenteleri nicelik açısından yeterli gibi görülsede uluslararası ağ kurma, bölgeye yönelik tanıtım faaliyetlerine destek verme ve kalite standartlarına göre hizmet sunma gibi birçok alanda yetersiz kalmaktadır. İşletmelerin etkin turistik faaliyetler açısından iyileştirilmesi ve yönlendirilmesi gerekmektedir. Böylece seyahat acenteleri, turistik ürünlere yönelik iç ve dış talebin arttırılmasına önemli katkılar sağlayacaktır.

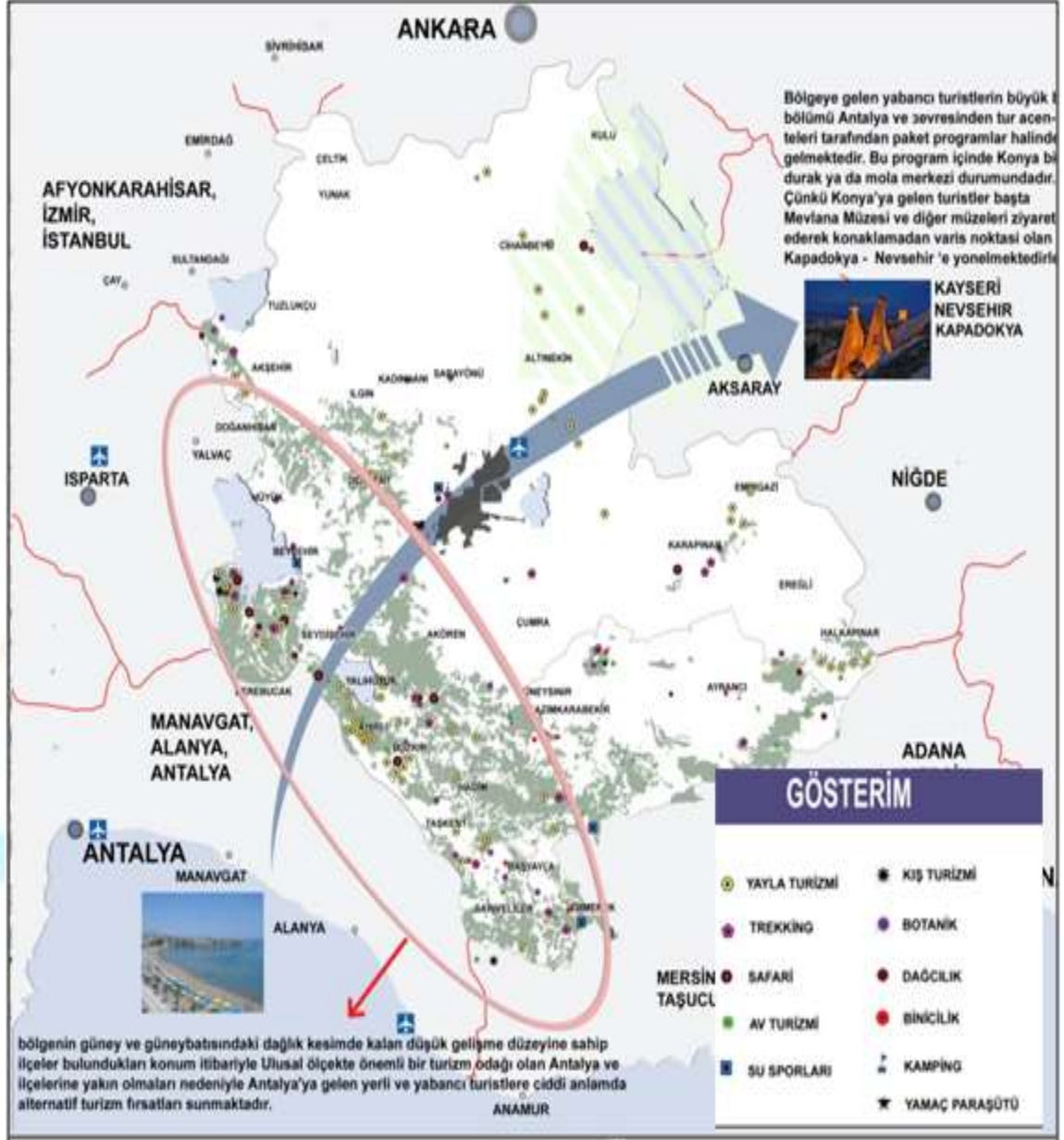
367. Bölgemizde tanıtım faaliyetleri yeterince yapılmamaktadır. Bölgemizde, birer tanıtım faaliyeti olarak da değerlendirilen yarışma, ulusal ve uluslararası diğer organizasyon sayılarının yetersiz olduğu görülmektedir.

368. Bölgenin turizm altyapısının yeterli olmadığı, özellikle yatırımların merkezlerde yoğunlaştığı, kırsala yayılmadığı gözlemlenmektedir. Turizmi destekleyen yeme-içme, eğlence ve diğer ihtiyaçlara yönelik tesislerin, nitelikli turizm şirketlerinin ve insan kaynaklarının yetersiz olduğu görülmektedir.

369. Bölgemizin güney ve güneybatı bölümlerinde yani bölgenin dağlık kesimlerindeki yerleşimlerden dışarıya ya da kent merkezlerine göçün fazla olduğu gözlenmektedir. Bunun en büyük sebeplerinden birisi de geçim kaynaklarının sınırlı olmasıdır. Bu bölgelerde gerek arazi durumunun yetersizliği gerek makineli tarımın uygulanamaması gerekse tarıma alternatif başka sektörlerde gelişme sağlanamaması ekonomik kaygılara neden olmakta ve bu kaygılar göçle sonuçlanmaktadır.

⁴⁴ Turizm Teknik Komitesi Raporu, 2013

Harita 8 Bölge İçi Alternatif Turizm Fırsatları

370. Bölgenin dağlık kesimlerinde eko turizme yönelik potansiyeller fazla olmasına rağmen kullanılmamaktadır. Dünya eğilimlerinde, çevreye en fazla zararı veren, rahat ve pasif bir biçimde büyük gruplar halinde yapılan kitle turizmi, yerini bireysel ilgilerin ön plana çıktığı eko turizme bırakmaktadır. Bu sebeple özellikle bölgenin dağlık kesimlerinde ve turizme yönelik potansiyellerin de fazla olduğu bölgelerde, yeni bir istihdam olanağı için turizm potansiyellerin harekete geçirilerek eko-turizm bölgelerinin oluşturulması gerekmektedir. Oluşturulacak eko-turizm bölgelerinde ilgili faaliyete ilişkin teknik altyapının bununla birlikte sosyal altyapının hazırlanması, yöre halkının farkındalığının artırılması ve sektörde faaliyet gösterecek insan kaynaklarının oluşturulması gerekmektedir.

12 ÖNCELİK VE TEDBİRLER

4.1

•TARIM, GIDA VE HAYVANCILIK FAALİYETLERİNDE İYİLEŞTİRME, GELİŞTİRME VE DÖNÜŞÜMÜN SAĞLANMASI

4.2

•TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ VE BÖLGE KIRSALINDA ALTERNATİF GELİR KAYNAKLARI OLUŞTURMAK AMACIYLA TURİZM POTANSİYELLERİN KULLANILMASI

4.3

•BÖLGE KIRSALINDA ALTERNATİF GELİR KAYNAKLARI OLUŞTURMAK AMACIYLA TARIMSAL FAALİYETLERİN ÇEŞİTLENDİRİLMESİ

ÖNCELİK 4.1 : TARIM, GIDA VE HAYVANCILIK FAALİYETLERİNDE İYİLEŞTİRME, GELİŞTİRME VE DÖNÜŞÜMÜN SAĞLANMASI

Dünya üzerinde insan hayatının devamlılığının sağlanması için binlerce yıldır tarım yapılmaktadır. Günümüzde çok daha fazla nüfusu beslemek zorunda olan tarımın, stratejik bir sektör olduğu gerçeği, gün geçtikçe daha fazla anlaşılmaktadır. Hedefimiz, üstün, verimli, kaliteli ve pazarlanabilir çeşit, tür, hat ve ırkları geliştirmek ve yaygınlaştırmaktır. İç ve dış pazarın talep ettiği yeni tür ve çeşitler ile modern teknolojiler sektöre kazandırılacak ve kitle yayım araçlarının desteği ile yaygınlaştırılacaktır. Böylece verim ve kalite artırılabilecek, ürün çeşitliliğine katkı sağlanacaktır.⁴⁵

Gıda güvenliği ve güvencesinin sağlanması gibi stratejik bir öneme sahip olan bitkisel ve hayvansal üretim faaliyetlerinde sürdürülebilirliğin sağlanması ulusal düzeyde stratejik bir konudur. Tarımsal üretim, yarattığı gayri safi katma değerler açısından değerlendirildiğinde ekonomik bir faaliyet olmaktan çok insanlığın ve ilgili olduğu sanayi kollarının hammadde ihtiyacının karşılandığı alternatifsiz stratejik bir kaynak olarak düşünülmelidir. Bölgemiz çok geniş coğrafyası ve farklı ekolojik özellikleri ile ülkemizde gıda arz güvenliğinin temin edilmesi noktasında önemli bir yerde olup belli ürünlerde ulusal düzeyde üretimde ilk sırada yer almaktadır. Küresel iklim değişiminin neden olduğu etkiler, artan nüfus, değişen ve çeşitlenen tüketim alışkanlıkları; bitkisel ve hayvansal üretim faaliyetlerini geliştirme zorunluluğunu doğurmaktadır.

TEDBİR 4.1.1 : Çevreye Duyarlı ve Ekolojik Dengeye Zarar Vermeyen Üretim Süreçleri Desteklenecektir

371. Dünyada bitki sağlığı çalışmalarının insana ve çevreye duyarlı bütüncül bir anlayışla yürütülmesi kapsamında karantina tedbirleri ve uygulama çalışmalarının uyum halinde yürütülmesi, biyolojik ve biyoteknik yöntemlerin yaygınlaştırılması önem taşımaktadır.
372. Bitki hastalıkları, yabancı otlar ve diğer etmenlere karşı gerçekleştirilecek mücadele yöntemlerinde doğaya ve biyolojik dengeye zarar vermeyen kültürel tedbirler, mekanik ve biyolojik mücadele ya da kimyasal ilaç kullanımını azaltacak entegre mücadele yöntemleri yaygınlaştırılacaktır.
373. Gıda güvenliğinin sağlanması için pestisit kalıntılarının önüne geçilmesi hususunda gerekli tedbirlerin alınmasına dönük faaliyetler desteklenecektir.
374. İnsanların başta gıda olmak üzere temel ihtiyaçlarını karşılamasında vazgeçilmez bir yeri olan canlı kaynakların temeli biyolojik çeşitliliğidir. Üretimi yapılan tüm tarım çeşitlerinin, yani kültüre

⁴⁵ GTHB Stratejik Planı, 2013-2017.

alınmış bitki ve hayvan türlerinin, temeli doğada bulunan yabani akrabalarına dayanır. Günümüzde de yeni tarım çeşitleri elde etmek veya mevcut olanları insanların ihtiyaçlarına göre iyileştirmek (ıslah etmek) için yabani türlerden yararlanılmaktadır.

- 375.** Gıda ve tarım için önem taşıyan ve giderek azalan canlı kaynaklar, bu gün bir ülkenin sahip olabileceği önemli avantajlar arasında sayılmaktadır. Dünyanın tarım yapılabilecek nitelikteki alanları ve su kaynakları hızla kirlenmekte ve yok olmaktadır. Bilim adamları yakın gelecekte insanların ciddi bir gıda sorunu ile karşı karşıya kalacağı görüşündedir. Bu gelişmeler ışığında, ülkelerin sahip olduğu biyolojik çeşitlilik, özellikle genetik kaynaklar anlamında büyük bir güç durumuna gelmektedir.
- 376.** Bu kapsamda bölgemiz için önem taşıyan biyolojik çeşitlilik unsurlarının belirlenmesine yönelik çalışmalar yapılacak, biyolojik çeşitlilik üzerindeki baskı ve tehditlerin azaltılması yönünde tedbirler alınacaktır.
- 377.** Dünyada ve Bölgemizde etkisini giderek artıran iklim değişikliği etkileri göz önünde bulundurularak bitkisel ve hayvansal üretim için önem arz eden kuraklığa dayanıklı, verimi yüksek genetik kaynak unsurlarının korunması ve ıslah çalışmalarının yapılması sağlanacaktır.

TEDBİR 4.1.2 : Bölgede Katma Değeri Yüksek Ürünlerin Üretimi, Depolanması Ve İşlenmesi Desteklenecektir

- 378.** Ülkemiz gerek kalite problemleri gerekse hammadde temini nedeniyle tarımsal ürün ithalatı yapmaktadır. İthalat ürünleri incelendiğinde, bölge koşullarında üretilen veya üretilebilecek ürünlerin ithal edildiği görülmektedir. Bölge planı; bölgede katma değeri yüksek ürünlerin üretimini ve işlenmesini destekleyerek ülkemizin dış ticaret dengesine katkı sağlamayı hedeflemektedir.
- 379.** Mevcut ürün desenine katma değeri yüksek yeni ürünlerin katılımının sağlanması, bunun yanında bölgede baskın olarak yetiştirilen ve ulusal düzeyde stratejik öneme sahip ürünlerin verimliliğinin ve kalitesinin artırılması bölge ekonomisine önemli oranda katkı sağlayacaktır.
- 380.** Bölgede en fazla katma değer üretecek ve ihracata en fazla katkı sağlayacak ürünlerin öncelikli olarak üretim desenine alınması sağlanacak, bölge ekolojik koşullarına uygun olan ve/veya ithal edilen tarımsal ürünlerin üretimi teşvik edilerek katma değeri yüksek ürünlere dönüşümü sağlanacaktır. Özellikle arz açığı olan yağlı tohumlu bitkilerin üretimi artırılarak bölge ve ülkede yağ sektörünün hammadde ihtiyacı karşılanacak ve ithalatın azaltılmasına katkı sağlanacaktır.
- 381.** Arz talep dengesini sağlayan ve tarıma dayalı sanayinin hammadde ihtiyacının karşılanmasına katkı sağlayacak olan sözleşmeli üretim modelleri desteklenecektir.
- 382.** Bölge kırsalında özellikle tarım arazilerinin küçük ve parçalı olduğu yerlerde ceviz, badem, zeytin, çilek, süs bitkileri, tıbbi ve aromatik bitkiler gibi bitkisel ürünler ile kırsal yerleşimlerin potansiyellerine göre küçükbaş hayvancılık, arıcılık gibi katma değeri yüksek ürünlerin üretimi desteklenecek, eğitim ve bilgilendirme faaliyetleri uygulamalı olarak yapılarak etkililiği artırılacaktır. Böylece bu bölgelerdeki tarımsal işletmelerin verimlilikleri, dolayısıyla birim alandaki tarımsal üretim değeri artacaktır.
- 383.** Tarım ürünlerinin işlenmesi, depolanması, paketlenmesi gibi ürünlerin katma değerinin yükseltilmesine yönelik yatırımlara destek verilecek ve kırsal istihdama katkı sağlanacaktır. Tarımsal üretim ve tarım sanayi entegrasyonunun sağlanması için, küçük ve orta ölçekli işletmeler desteklenecek, tarıma dayalı sanayileşmenin düzenli ve sağlıklı bir şekilde yapılandırılması amacıyla organize tarım ve hayvancılık bölgeleri kurulacaktır.
- 384.** Katma değeri yüksek ürünlerin bölgede işlenebilmesi yönünde gerekli tedbirler alınarak bölge dışına çıkan katma değer bölge içerisinde kalması sağlanacak böylece tarım sektörünün rekabet gücü artırılacaktır. Katma değer yaratacak tesislerin kurulumunda uygulanacak teşvik ve desteklemelerde öncelikle alt bölge merkezleri değerlendirilecektir.

TEDBİR 4.1.3 : Bölge, Sertifikalı Tohumluk Üretim Üssü Haline Getirilecektir

- 385.** Bitkisel üretim materyali olan tohum, ülkelerin tarım sektörleri için stratejik bir öneme sahiptir. Günümüzde tohum sadece tarımsal bir girdi değil aynı zamanda teknoloji kullanılarak elde edilen ve yüksek gelir getiren ekonomik değere sahip bir üründür.⁴⁶
- 386.** Kaliteli bir sertifikalı tohumluğun verimi artırmadaki payının buğday ve fasulye gibi kendine döllen bitkilerde %20–30 seviyesinde, mısır ve ayçiçeği gibi yabancı döllen bitkilerde ise %100'lerin üzerinde olduğu bilimsel araştırmalarla ortaya konulan bir gerçektir. Bununla birlikte özellikle son yıllarda ülkemizde ve dünyada gerçekleştirilen tarımsal üretim artışında, yeni bitki çeşitleri ve kaliteli tohumluk kullanımının etkisi büyüktür.⁴⁷
- 387.** Tohumluk açığının kapatılabilmesi adına üretimin artırılması, Ar-Ge ve yenilik çalışmalarının hızlanması, ıslah ve çeşit geliştirme çalışmalarının desteklenmesi, tohumluk dış ticaret dengesinin yakalanmasına katkı sağlayacaktır.
- 388.** Bölgemiz tohumluk üretimi için çok uygun iklim ve toprak yapısına sahip olup, katma değeri yüksek olan tohumluk üretiminin bölgemizde geliştirilmesi büyük önem arz etmektedir. Bölgede üretilecek tohumluk üretimlerinde artan nüfus baskısını karşılayabilecek ve kuraklık etkilerine dayanıklı çeşitlerin geliştirilmesi teşvik edilecektir.
- 389.** Bölgede tohumculuğu yapılan bitki türleri dışında tohumculuğu yapılabilecek genetik kaynakların tespiti muhafazası ve ıslahçıların kullanımına sunulacak şekilde gerçekleştirilecek faaliyetler desteklenecektir.
- 390.** Bölgede tohumluk üretiminde ıslah ve çeşit geliştirmeye yönelik Ar-Ge ve yenilik çalışmaları teşvik edilecek; kamu, üniversite ve özel sektör işbirliklerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar desteklenecektir.
- 391.** Bölgede sözleşmeli tohumluk üretimi yapan üreticilerin tohumluk üretimde kalite standartlarını yakalamaları konusunda eğitim faaliyetleri desteklenecektir.
- 392.** Bölgede tohumluk sektöründe faaliyette bulunan üretici, özel sektör, üniversite ve kamu kurumlarının tohumluk üretimine yönelik mekanizasyon, paketleme, depolama ve taşıma altyapıları desteklenecektir.
- 393.** Bölgemizde 2011 ve 2012 yıllarında gerçekleşen tohum fuarının devamlılığı sağlanacak, ulusal ve uluslararası fuar faaliyetleri desteklenerek bölgenin tanınırlığı artırılmaya çalışılacaktır. Bölgede tohumluk sektöründe faaliyeti olan kurum ve kuruluşların kümelenme çalışmaları da ayrıca teşvik edilecektir.
- 394.** Bu tedbir kapsamında Akşehir, Altınekin, çeltik, Çumra, Ereğli, Güneysınır, Ilgın, Kadınhanı, Yunak ilçeleri öncelikli olmak üzere bölge genelinde sulama altyapısının uygun olduğu alanlarda desteklenecektir.

TEDBİR 4.1.4 : Tarımsal Üretime Yönelik Eğitim Faaliyetlerinin Etkililiği Artırılacaktır

- 395.** Bölgemizde özellikle üretim süreçlerinde yaşanan olumsuzluklar nedeniyle ciddi düzeyde verim ve kalite kayıpları meydana gelmektedir. Üreticiler; bitkisel üretim süreçlerinde üretimi yapılan bitki çeşidinin bölge şartlarına uygunluğu, ekim- dikim sıklığı, ekim zamanı, gübreleme, ilaçlama, sulama, hasat gibi bitki yetiştirme teknikleri ile ilgili konularda yeterli bilgi ve uygulama düzeyine sahip değildirler. Bütün bu sebeplere bağlı olarak bitkisel üretimde farklı kalitelerde ürünler ortaya çıkmaktadır.⁴⁸

⁴⁶ Tıgem Tohumculuk Sektör Raporu, 2011

⁴⁷ Tıgem Tohumculuk Sektör Raporu, 2011

⁴⁸ Bitkisel Üretim Teknik Komitesi Raporu, 2013

- 396.** Bu kapsamda bölgede yetiştiricilere yönelik olarak uygun çeşit seçimi, uygun toprak işleme ve tohum yatağı hazırlama, ekim (dikim) zamanı, sıklığı, optimum sulama ve gübreleme programları, hastalık ve zararlılarla mücadele yöntemleri ile hasat gibi verim ve kalite üzerinde birinci dereceden etkili bitki yetiştirme teknikleri konularında eğitim ve demonstrasyon faaliyetleri desteklenecektir.
- 397.** Genelde tüm gıda ürünleri özelde ise hayvansal ürünlerde rekabetçi olabilmemizin ön şartı kaliteli ve hijyenik üretimdir. Tüketicilerin hayvansal ürün ihtiyacını karşılamak ve bunun karşılığında kar elde eden hayvancılık işletmelerinin tüketicilere karşı olan sorumluluklarının başında tüketici sağlığını koruyan ve gözetleyen ürünlerin üretilip pazarlanması gelmektedir.⁴⁹
- 398.** Üreticilerin bakım ve besleme konusundaki bilgi eksiklikleri hayvanların verim düzeylerinin yükseltilmesinin önünde bir engel teşkil etmesinin yanında hijyenik şartlarda kaliteli üretim yapılmasını da engellemektedir. Hayvansal ürünlere dayalı sanayinin en çok yakındığı konulardan birisi de hijyenik şartlarda üretilmiş hammadde elde edememektir. Bu durum hayvansal ürün ihracat imkânlarını kısıtladığı gibi tüketicilerin de sağlıksız gıda tüketmek zorunda kalmalarına neden olmaktadır. Bunun yanında Türkiye'deki kültür ırkı hayvanların sayıları gün geçtikçe artmaktadır. Bu hayvanlardan istenilen verimlerin alınması onların uygun şartlarda bakım ve beslenmeleri ile mümkün olabilir. Kısaca genetik kapasite ne kadar arttırılırsa arttırılsın üreticilere bakım ve besleme konusunda gerekli bilgi aktarımı yetersiz kalırsa istenilen başarı elde edilemez.⁵⁰
- 399.** Bölgede hayvansal üretimde yaşanan sorunların aşılmasına yönelik her türlü eğitim faaliyeti ve ilgili paydaşlar arası işbirliklerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar desteklenecektir.
- 400.** Bölgede tarım sektörünün rekabetçiliğini artırmanın en önemli yollarından bir tanesi de üreticilerin ortak hareket etme kültürünün geliştirilmesidir. Bölge diğer bölgelerle kıyaslandığında kuraklık etkisinin daha yoğun hissedildiği dolayısıyla üretim sürecinde risklerin daha fazla olduğu bir bölgedir. Sektörün rekabetçiliğinin artırılması için kaynakların optimum kullanımı, üretim maliyetlerinin düşürülmesi ve pazarlama yeteneklerinin güçlendirilmesi sektörün geleceği için hayati önem arz etmektedir. Bölgemiz örgütlenme kapasitesi açısından ulusal düzeyde iyi bir konumda olmasına karşın mevcut kooperatif, birlik vb. örgütlerin etkinlik ve etkililikleri yeterli düzeyde değildir.
- 401.** Bölgede mevcut tarımsal örgütlerin üye sayılarının artırılması, ihtiyaç duyulan alanlarda birlik, kooperatif vb. oluşumların kurulmasına yönelik eğitim faaliyetleri ile tarımsal örgütlerde kaynakların optimum kullanımı, maliyetlerin düşürülmesi ve pazarlama kabiliyetlerinin artırılmasına yönelik eğitim faaliyetleri de desteklenecektir.

TEDBİR 4.1.5 : Bölge Alt Havzaları Ekolojik Yapılarına Uygun Üretim Kararları Alınacaktır

- 402.** Bölgemiz tarımsal ürün çeşitliliği ve değişen ekolojik (toprak, su, topografya, yükselti, eğim ve iklim gibi) koşulları dikkate alındığında alt havzalamaya çalışmasının yapılması gerektiği düşünülmektedir.
- 403.** Bu kapsamda bölgemizde toprak, su, topografya, eğim, yükselti ve iklim koşulları açısından farklılık gösteren alanların bilimsel metotlarla tespitinin yapılarak üretim kararların alınması önem arz etmektedir.
- 404.** Bölgemizin sahip olduğu bu farklı özellikler ile kuru ve sulu tarım alanlarının varlığı destek politikalarına yön veren yeni karar destek araçlarının geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu kapsamda Konya Karaman Bölge Planı, THÜDM ile uyumlu olacak şekilde alt havza çalışmalarının başlatılmasını destekleyecektir. Bu çalışma ile bölge ekolojik koşullarına uygun

⁴⁹ Hayvansal Üretim Teknik Komitesi Raporu, 2013

⁵⁰ Hayvansal Üretim Teknik Komitesi Raporu, 2013

olan tarımsal üretim kararlarının alınması ve tarımsal desteklerin bu doğrultuda verilmesi sağlanacaktır.

405. Konya Karaman Bölgesi'nde sulamaya açılacak yeni alanların, bölgede yer alan havzaların iklim, toprak ve su kaynakları gözetilerek genişletilmesi gerekmektedir.

TEDBİR 4.1.6 : Mera Alanlarının İslahına Yönelik Çalışmalar Desteklenecek Ve Etkili Kullanımı Sağlanacaktır

406. Bölgemizde mevcut meraların ıslah edilmesi ve verimliliğinin artırılması gerekmektedir. Bu amaçla, köy ve ilçelerdeki mevcut meraların tespit edilerek mera yönetiminin uygun bir şekilde yapılması için köylerde mera yönetim birliklerinin kurulması ve meralarda uygun tarım teknikleri kullanılarak kaba yem veriminin artırılması için yetiştiricilerin teşvik edilmesi, bilinçlendirilmesi ve desteklenmesi gerekmektedir.⁵¹

407. Bölgemizde kaba yem açığı yıllık 1.000.000 tonun üzerindedir. Bölgenin kaba yem ihtiyacının karşılanabilmesi noktasında mevcut meraların yetersiz kaldığı, ihtiyacın bölge dışından karşılandığı görülmektedir. Bölgede hayvancılığın sürdürülebilir olması için meralardaki kaliteli kaba yeme daha çok ihtiyaç duyulmaktadır. Bölgemiz meralarında ortalama kaba yem verimi 30 kg/da'dır. Yapılacak ıslah çalışmaları ile bu değerin 120 kg/da'a çıkacağı ve yaklaşık 1 milyon tonun üzerinde kaba yem üretileceği tahmin edilmektedir.⁵²

408. Bölgede hayvansal üretimde girdi maliyetlerinde önemli bir yere sahip olan kaba yem ihtiyacının karşılanmasına yönelik olarak gerçekleştirilecek ıslah çalışmaları artırılacak, ıslah amaçlı mera alanlarının biyo çeşitliliğinin korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik faaliyetler desteklenecektir. Bu kapsamda Bölgemizde öncelikli olarak küçükbaş hayvancılığın yaygınlaştırılacağı alt bölgelerde mera alanlarının ıslahına ve etkili kullanımı sağlanacaktır.

409. Bölge mera alanlarında yanlış otlatma uygulamalarının azaltılmasına yönelik eğitim ve yayım faaliyetleri desteklenecektir.

TEDBİR 4.1.7 : Bölge Küçükbaş Hayvan Üretim Üssü Haline Getirilecek

410. Türkiye, bölgesindeki coğrafi yerleşimi, komşu ülkelerin hayvancılık yapılanması ve hayvansal ürün gereksinimleri dikkate alındığında, bu alanda öncü ülke konumuna gelme olanağına sahiptir. Belirtilen ülkelerle değişik alanlardaki yakınlıkları da bu hedefi destekleyici faktörlerdir. Bu ülkelere hayvansal ürün ve damızlık dışsatımı gerçekleştirme ve hızla pazarı geliştirebilme olanağı mevcuttur. AB ülkelerinin kuzu ve oğlak eti üretimi, talebin gerisindedir. Türkiye bu açığı kapatabilecek potansiyele sahiptir.⁵³

411. Küçükbaş hayvan yetiştiriciliği, genel olarak zayıf meralar ile nadas, anız ve bitkisel üretime uygun olmayan alanları değerlendirerek et, süt, yapağı, kıl ve deri gibi ürünlere dönüştüren bir üretim etkinliğidir. Türkiye'nin doğal kaynaklarının, özellikle meraların büyük bir bölümü sadece koyun ve keçi türlerine daha uygun oluşu, özellikle kırsal kesimdeki halkın tüketim alışkanlıkları gibi etmenler, küçükbaş yetiştiriciliği için uygun bir ortam yaratmıştır.⁵⁴

412. Bölgemizde bulunan küçükbaş hayvancılık işletmelerinin rekabet gücünü artırmak için bölge koşulları dikkate alınarak yapılacak araştırma sonuçlarına göre belirlenecek optimum işletme büyüklüklerine kavuşturulması sağlanacaktır.

413. Kooperatif, yetiştirici birlikleri ve benzeri örgütlenmelerin kurumsal gelişimleri desteklenecek, etkinlik ve etkililikleri artırılacaktır.

⁵¹ Hayvansal Üretim Teknik Komitesi Raporu, 2013

⁵² KOP Bölgesi Arazi Enerji Planlaması Raporu, 2012

⁵³ Türkiye'de Küçükbaş Hayvancılığın İyileştirilmesi, ZMO,2010

⁵⁴ Türkiye'de Küçükbaş Hayvan Yetiştiriciliği, ZMO Yayınları.

- 414.** Küçükbaş hayvanlardan elde edilen yünde kalitenin iyileştirilmesi ve ürün çeşitlendirmesine gidilmelidir. İşletmelerde sağım, kırkım işlemlerinde işgücü ihtiyacını azaltıcı faaliyetler desteklenecektir.
- 415.** Küçükbaş hayvan etlerinin endüstriyel talep yapısına uyum sağlamada var olan dezavantajı ortadan kaldıracak araştırma ve geliştirme faaliyetlerine öncelik sağlanacaktır.
- 416.** Üretimde yetiştiricilerin sürü sağlığı ve yönetimi konusunda var olan eksikliklerinin giderilerek daha verimli ve sağlıklı bir üretimin önü açılacak, hastalıktan arı sağlıklı bir üretim yapısı oluşturularak bölgenin dış ticarete rekabetçiliği artırılacaktır.
- 417.** Bölgeye uygun ve nitelikli damızlık hayvan üretimi teşvik edilecektir. Ayrıca keçi yetiştiriciliği hem tiftik hem de kıl keçisinin ıslahı, gen kaynağı olarak korunması ve iyileştirilmesine yönelik faaliyetler desteklenecektir. Keçi yetiştiriciliği aynı zamanda bölgede bir kültür ve yaşam biçiminin devamı ve gelecek nesillere aktarılması gereken bir sosyo-ekonomik olgu olarak kamuoyuna tanıtılmalıdır. Bu amaçla, sektörün gelişmesine uygun coğrafi ve sosyo- kültürel alanlarda panayır ve festival düzenlenmelidir.⁵⁵
- 418.** Bölgemizde küçükbaş hayvancılıkta çoban ücreti, girdiler içinde önemli bir yer tutmaktadır. Buna karşılık nitelikli çoban bulmak da zorlaşmıştır. Ayrıca çobanlık ilgi gören bir meslek olmaktan çıkmıştır. Belirtilen hususlardaki eksikliği gidermek üzere; sertifikalı çobanlık veya hayvan bakıcılığı eğitimi verilecek, çobanlara sosyal güvence sağlanmasına yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir.
- 419.** Bölgemizde küçükbaş hayvancılığa yönelik faaliyetler tipoloji 4 grubuna giren düşük gelişme düzeyine sahip ilçeler öncelikli olmak üzere bölge genelinde desteklenecektir.

TEDBİR 4.1.8 : Alternatif Hayvancılık Faaliyetleri Yaygınlaştırılacaktır

- 420.** Bölgemizde genellikle süt inekçiliği, besi sığırçılığı, koyun-keçi yetiştiriciliği ve yumurta tavukçuluğu yaygın olarak yapılmakta fakat at yetiştiriciliği, manda yetiştiriciliği ve kanatlı eti üretimi gibi diğer hayvancılık faaliyetleri ise sınırlı olarak yapılmakta veya hiç yapılmamaktadır. Alternatif hayvancılık faaliyetlerinin sınırlı yapılması veya yapılamamasına yönelik sorunların tespiti ve bu sorunlara yönelik çözümleri geliştirilecek ve bu tür hayvancılık faaliyetleri desteklenecektir.⁵⁶
- 421.** Organik hayvancılık desteklenecektir. Organik hayvancılığın yapılabilmesi için beslemede organik bitkisel ürünler kullanılmalıdır. Bu nedenle organik bitkisel üretimin teşvik edilmesi önem arz etmektedir. Organik hayvansal ve bitkisel üretim yapan iki sektör arasında iletişim sağlayacak ticari organizasyon veya kuruluşların oluşturulması için girişimlerde bulunulmasına yönelik çalışmaların yapılması sağlanacaktır.
- 422.** Bölgede organik arıcılığa elverişli araziler tespit edilerek dağlık kırsal alanlar öncelikli olacak şekilde organik arıcılığın üretimi teşvik edilecektir.
- 423.** Bölge yumurta tavukçuluğu açısından çok önemli bir üretim kapasitesine sahip olup bu sektörün ihtiyaç duyduğu tüm altyapı yatırımlarına sahiptir. Mevcut alt yapı yatırımlarından istifade edilerek veya yeni yatırımların teşviki ile bölgede et tavuğu üretimi geliştirilecektir. Bu konuda yem sektörünün teşvik edilmesi, modern kanatlı kesimhanelerinin kurulması ve bu kesimhanelerde ileri işlenmiş tavuk ürünlerinin üretiminin artırılması için her türlü hayvancılık desteği sağlanacaktır.⁵⁷

⁵⁵ Hayvansal Üretim Teknik Komitesi Raporu, 2013

⁵⁶ Hayvansal Üretim Teknik Komitesi Raporu, 2013

⁵⁷ Gıda Teknik Komitesi Raporu,2013

TEDBİR 4.1.9 : Çevre Hassasiyeti ve Hayvan Refahı Gözetilerek Hayvansal Üretim Yapan İşletmelerin Verimliliği Artırılacaktır

424. Hayvanların doğasına uygun bir şekilde yetiştirilmesi, bakım, besleme, barındırma ve nakilleri ile ilgili düzenlemelerin yapılması ile hayvan refahının sağlanması, veteriner halk sağlığı tedbir ve uygulamaları ile hayvanlardan insanlara geçen hastalıkların önlenerek halk sağlığının korunması büyük önem arz etmektedir.
425. Hayvancılık işletmelerinin çevreye verdiği zararları azaltmak için işletmede çalışanların eğitimi ve mevcut işletmelerin çevreye uygun hale getirilmesi için yapılacak olan yatırım ve faaliyetler desteklenecektir.⁵⁸
426. Bölgemiz hayvancılık işletmelerinin yenilenebilir enerji potansiyelinin üretim amacıyla değerlendirilmesine yönelik faaliyetler desteklenecektir.⁵⁹
427. Hayvan refahı kriterlerinin başta farkındalık eğitimleri, ardından sahaya aktarılması ve zaman içerisinde uygulamaya geçirilmesi için yapılacak faaliyetler desteklenecektir.
428. Ölçek ekonomisi esas alınarak tarımsal işletmelerin kapasitelerinin artırılması teşvik edilecek, işletmelerin yem üretim kabiliyetleri, mera olanakları ve altyapı yeterlilikleri göz önünde bulundurularak bu işletmelerin desteklenmesi sağlanacaktır.
429. Hayvansal üretim yapan işletmelerin mevcut yapılarının iyileştirilmesi ve verimliliğinin artırılması yönünde gerçekleştirilecek faaliyetler desteklenecektir.
430. Küçükbaş organize hayvancılık bölgeleri ve bölge ihtiyacını karşılayacak koç ve teke deposu oluşturulması teşvik edilecektir.⁶⁰

ÖNCELİK 4.2 : TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ VE BÖLGE KIRSALINDA ALTERNATİF GELİR KAYNAKLARI OLUŞTURMAK AMACIYLA TURİZM POTANSİYELLERİNİN KULLANILMASI

Turizm sektörü, birçok endüstri gibi bölgesel veya ulusal kalkınma için bir araç olarak kullanılmıştır. Yaygın biçimde, iş ve vergi gelirlerinin oluşturulmasına, ödemeler dengesi problemlerinin hafifletilmesine ve bölgesel ve ulusal ekonomik gelişimlere katkıda bulunan turizm sektörü, Türkiye'nin ekonomik kalkınma stratejisinde önemli bir sektördür. Bu doğrultuda Konya Karaman Bölge Planı turizme yönelik potansiyeller kullanılırken, bölgedeki refah ve gelişmişlik düzeyi dengesizliklerini azaltıcı doğrultuda yönlendiren, doğal, tarihsel, kültürel ve sosyal çevreyi koruyucu ve geliştirici bir yaklaşım içinde ele alan politikaların geliştirilmesini hedeflemektedir.

Nitekim turizm sektöründe gözlemlenen dünya eğilimlerine bakıldığında; çevreye en fazla zarar veren, rahat ve pasif bir biçimde büyük gruplar halinde yapılan kitle turizmi, yerini bireysel ilgilerin ön plana çıktığı eko turizme bırakmaktadır.

Mevcut durum analizinde de belirtildiği gibi, bölge ilçeleri ve kırsalında tarım sektöründen elde edilen gelirlerin düşmesiyle yaşanan ekonomik sıkıntılar yüzünden başlıca çözüm göç olarak görülmüş ve bunun sonucunda da hızlı bir nüfus kaybı yaşanmaya başlamıştır. İşte turizm sektörünün önemi de burada ortaya çıkmaktadır. Bölge kırsalında özellikle de bölgenin dağlık

⁵⁸ Hayvansal Üretim Teknik Komitesi Raporu, 2013

⁵⁹ Hayvansal Üretim Teknik Komitesi Raporu, 2013

⁶⁰ Hayvansal Üretim Teknik Komitesi Raporu, 2013

kesimlerinde yer alan yerleşmeler ciddi bir turizm potansiyeline sahiptir ancak bu potansiyellerin harekete geçirilmesini sağlamak gerekmektedir.

Turizm sektörü, her ne kadar bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılması ve bölge kırsalında yaşamın canlandırılması temel amacı altında işlenen bir konu olarak ele alınsa da; kent merkezlerinde de sektöre ilişkin konaklama, pazarlama ve turizmi destekleyen işletmelerin yetersizliği gibi sorunlardan dolayı turizm potansiyellerinin tam olarak değerlendirilememesi sebebiyle bu bölümde kent merkezlerine ilişkin kararlar da alınmıştır.

TEDBİR 4.2.1 : Turizmin Çeşitlendirilmesi Sağlanacaktır

- 431.** Bölgede özellikle inanç turizminin öne çıktığı görülmektedir. İnanç turizmine yönelik potansiyellere bakıldığında; sadece Türk-İslam dönemi ile sınırlı kalmayan aynı zamanda Hristiyanlık dönemine ilişkin önemli şahsiyet ve eserleri de barındıran ve Hristiyanlığın hac güzergahında bulunan bir bölge durumundadır. Özellikle Kilistra ve Debre kentleri başta olmak üzere, inanç turizmi açısından önem arz eden yerleşimlerin ve eserlerin turizme kazandırılması sağlanacaktır.
- 432.** Bölgede inanç turizmine ilaveten çok fazla potansiyel olmasına rağmen bunların kullanılmadığı gözlenmektedir. Özellikle kırsal bölgelerde bu potansiyellerin kullanılmasıyla yeni istihdam alanları oluşturulacak böylece kırsalda yaşanan göç sorununa çözüm getirilmeye çalışılacaktır.
- 433.** Mevcut durumda da belirtilen potansiyel alanlarda eko turizm bölgeleri oluşturularak turizm faaliyetlerinin etkinleştirilmesine katkı sağlanacaktır. Eko turizme yönelik alanlarda, dağ yürüyüşü (Ermenek Alt bölgesi, Beyşehir, Derebucak, Seydişehir, Doğanhisar, Taşkent ilçeleri öncelikli olmak üzere), botanik tur (Ahırlı, Akşehir, Beyşehir, Ermenek ve Seydişehir ilçeleri öncelikli olmak üzere), araçlı ve çadırılı kamp, dağcılık (Ermenek Alt bölgesi, Beyşehir, Derebucak, Seydişehir, Doğanhisar, Taşkent ilçeleri öncelikli olmak üzere), mağaracılık (Seydişehir, Derebucak ve Ermenek ilçeleri öncelikli olmak üzere), kuş gözlemciliği (Cihanbeyli, Beyşehir ilçeleri öncelikli olmak üzere), doğa, hava ve su sporları, avcılık, binicilik, bisiklet, foto safari vb. gibi faaliyetler geliştirilecektir.
- 434.** Bölgede özellikle kentsel alanlarda kongre turizmi, kültür turizmi, sağlık turizmi (İlgın ve Cihanbeyli ilçeleri öncelikli olmak üzere) gibi alternatif turizm potansiyellerinin de harekete geçirilerek, ilgili faaliyetlerin gerçekleştirilmesine yönelik eylem planları hazırlanacaktır. Böylece hem turizm sezonunun bütün bir yıla yayılması hem de turizmden elde edilen gelirlerin artması sağlanacaktır.

TEDBİR 4.2.2 : Turizme Yönelik Altyapı Eksiklikleri Giderilecektir

- 435.** Bölgede turizm sektörüne yönelik gerek sosyal gerekse teknik altyapı eksikliklerinin çok fazla olduğu görülmektedir. Bunların yanında turizmi destekleyen işletmeler ve insan kaynakları kapasitesi anlamında yetersizlikleri de göze çarpmaktadır.
- 436.** Bölgede bulunan tarihi, doğal ve kültürel varlıklara ilişkin envanter çalışmaları bulunmasına rağmen bu çalışmaların yeterli olmadığı ve ihtiyacı karşılamadığı görülmektedir. Bölgenin sahip olduğu değerlerin ne olduğu, bu değerlerin mevcut durumları ve ihtiyaçlarının neler olduğu bunların hangilerinin nasıl kullanılması gerektiği konusunda uzman kişilerden oluşan ekiplerce yapılacak çalışmalara destek verilerek potansiyel kaynakların turizm ürünü olarak kullanılması sağlanacaktır.
- 437.** Envanter çalışmaları da göz önüne alınarak, turizme yönelik alanlarda gerekli, tarihi ve kültürel değerlerin restorasyonu, doğal ve kültürel tüm değerlerin çevre düzenlemeleri ve gerekli ek tesis ihtiyaçlarına yönelik çalışmalar desteklenecektir.

- 438.** Bölgede turizm sektöründe yaşanan en önemli sorunlardan biri de turistlerin konaklamamasıdır. Bölgede turizme yönelik talebin artırılabilmesi ve turizm hareketliliğini hızlandırabilmek için konaklama hizmetlerinin yoğunlaştırılması sağlanacaktır. Ayrıca Turizm yatırım planlaması rehberi hazırlanarak, bölgede turizmi destekleyen yeme-içme, eğlence ve diğer ihtiyaçlara yönelik tesis eksikliklerinin ve sosyal altyapıya yönelik eksikliklerin giderilerek, bölgeye gelen turistlerin çeşitli aktivitelerle vakit geçirmeleri sağlanacaktır.
- 439.** Kırsal alanda eko turizm bölgelerinin oluşturulmasına yönelik “Alan Yönetim Planları”nın hazırlanması sağlanacaktır. Bu bölgelerde, başta ulaşım olmak üzere, ilgili faaliyete ilişkin teknik ve sosyal altyapının hazırlanması sağlanacaktır.
- 440.** Turizm eylemi başlangıcından bitimine sosyal bir hareketliliktedir. Bu sebeple turizmin gelişmesinin temel koşullarından biri de ulaşım altyapısının iyileştirilmesidir. Turizm destinasyonlarına göre ulaşım bağlantılarının güçlendirilmesi, çeşitlendirilmesi ve birbirlerine entegre edilmeleri sağlanacaktır. Ayrıca kent içi ulaşım altyapısındaki eksiklikler giderilerek kent merkezlerine gelen turistlerin standartlara göre yönlendirilmeleri ve güvenli şekilde transferleri sağlanacaktır. Bununla birlikte kente yabancı olan ziyaretçilerin kent içi ulaşımına, turistik ve önemli yerlere, hava durumuna ve benzeri önemli bilgilere ulaşabilecekleri elektronik şehir rehberlerinin kentin yoğun bölgelerinde kurulması desteklenecektir.
- 441.** Uluslararası standartlarda kentsel sembol oluşturacak canlı müzelerin ve sanal müzelerin kurulması desteklenecektir.
- 442.** Turizmi destekleyici şekilde gelişecek ticari faaliyetlere ilişkin olarak özellikle kırsal alanlarda yöresel el sanatlarının üretim ve satışına ilişkin altyapının oluşturulması sağlanacaktır.
- 443.** Sektöre ilişkin insan kaynakları kapasitesinin geliştirilmesine yönelik faaliyetler desteklenecektir. Ayrıca yöre halkının turistik, tarihi ve kültürel değerleri hakkında bilinçlendirilmesine, eserleri tarihçeleri ve dil eğitimlerine yönelik çalışmaların desteklenmesiyle kırsal bölgelerde yöre halkının tarihi ve kültürel değerleri korumaları ve rehberlik faaliyetlerini gerçekleştirmeleri sağlanacaktır.
- 444.** Doğal kaynakların, ekolojik ve ekonomik verimliliğini sürdürülebilirlik ilkesi çerçevesinde koruyan ve kullanan bir yaklaşımla, değerlendirilmesi amacıyla gerekli altyapı ve eğitim çalışmalarının yapılması sağlanacaktır.

TEDBİR 4.2.3 : Dinamik Pazarlama Anlayışı Geliştirilecektir

- 445.** Bölgede tanıtım faaliyetlerinin yeteri kadar ve doğru olarak yapılmaması göze çarpan bir unsurdur. Turizmden elde edilen gelirlerin artırılması için pazarlama faaliyetlerinin etkin ve etkili hale getirilmesi gerekmektedir.
- 446.** Tanıtım faaliyetlerinde süreçler belirlenerek, pazar ülkelerde; pazarın özellikleri, müşteri gruplarının eğilim ve istekleri, demografik yapı ve rakip ülkelerin durumunun araştırılması, geçerli ve güvenilir bilgiler toplanması, çözümlenmesi, yorumlanması gibi çalışmaların yapılması sağlanacak ve farklı hedef kitlelerin özelliklerine göre farklı pazarlama ve tanıtım faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.⁶¹
- 447.** Tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinde özgün ve yerel değerlere sadık kalınarak çağdaş değerlerin vurgulanmasına, hedef kitleye yönelik turizm ürünlerinin ön plana çıkarılmasına önem verilecektir.
- 448.** Sinema, tanıtım ve kısa filmler, halkla ilişkiler faaliyetleriyle desteklenen reklam kampanyaları gibi araçların tanıtım faaliyetlerinde kullanılması desteklenecektir. Gerçekleştirilecek tanıtım faaliyetlerinde, uluslararası organizasyonlara katılım ve ev sahipliğinin yoğun olarak kullanılmasına önem verilecektir.

⁶¹ Turizm Teknik Komitesi Raporu, 2013

449. Yöreye özgü değerlerin kullanıldığı yarışma, konferans, ödül töreni, mistik müzik festivali ve benzeri organizasyonların tanıtım aracı olarak kullanılması sağlanacaktır.
450. Turizmde rekabeti artırmak ve sürdürülebilirliğini sağlamak için, iyi imaj yaratılması ve imaj sürekliliğini sağlayıcı proje ve programlar hazırlanacaktır.
451. Turizm sektöründe turistik ürün; seyahat, konaklama ve diğer çekiciliklerin bir bütünü olup bunların istenilen zamanda bir araya getirilebilmesi için üreticiler, araçlar ve tüketiciler arasında bilgi akışını sağlayacak etkin bir iletişim ağının kurulması sağlanacaktır. Böylece hizmet kalitesinden müşteri memnuniyetine kadar birçok olumlu çıktı ve müşterilere ulaşmada da önemli fırsatlar elde edilecektir. Bu kapsamda bölgede, turistik e-harita, turistik kent bilgi sistemi, e-seyahat, bölge turizm kaynakları sistemi gibi bilgi teknolojilerine dayalı pazarlama altyapısının geliştirilmesine yönelik faaliyetler desteklenecektir.⁶²

TEDBİR 4.2.4 : Turizme Yönelik İşbirlikleri Geliştirilecektir

452. Bölgemizde doğal, tarihi ve kültürel değerleri nedeniyle turistik anlamda öne çıkarılması gereken bazı destinasyonlar bulunmaktadır. Bu destinasyonların sahip oldukları turizm potansiyeli diğer bölgelerle işbirliği sağlanarak planlı bir şekilde kullanıma açılacaktır. Komşu destinasyonlar bazında birbirini tamamlayıcı ürünlerin eşleştirilmesine yönelik çalışmalar yapılarak seyahat acentelerinin işbirliğinde tur programlarının hazırlanması sağlanacaktır. Ayrıca, destinasyonlara ilişkin ortak tanıtım ve pazarlama politikaları ve faaliyetleri desteklenecektir. Böylece hem Konya Karaman bölgesinin hem de aynı destinasyon içinde bulunan diğer bölgelerin pazar alanlarının çeşitlenmesi sağlanmış olacaktır.
453. Turizm alanlarının etkin bir şekilde yönetiminin sağlanması, sektördeki bazı gelişmelere ve çalışmalara yön vermek, öncülük etmek ve uygulayıcı olmak adına sivil toplum kuruluşları, kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektör temsilcilerinden oluşan bir konseyin kurulması sağlanacaktır. Bu konseyin komşu destinasyonlarla yapacakları eğitim, tanıtım, araştırma gibi turizmin gelişimine katkı sağlayacak faaliyetleri desteklenecektir.
454. Turizmin istediği nitelikte işgücünün yetiştirilmesinde özel sektörün katılımı ve desteği sağlanacaktır.
455. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yürütülen İpek Yolu Turizmi Geliştirme çalışmaları kapsamında işbirlikleri yapılarak bölgemizde bulunan kervansarayların ve köprülerin turizme kazandırılarak hem bölgemize hem de İpek yolu turizmine katkı sağlanacaktır.
456. Bölgeye gelen yabancı turistlerin büyük bir bölümü tur acenteleri tarafından paket programlarla gelmektedir. Bu program içinde Konya bir durak ya da mola merkezi durumunda olduğundan Konya'ya gelen turistler, başta Mevlana Müzesi ve diğer müzeleri ziyaret ederek konaklamadan ayrılmaktadır. Bölgede turizm potansiyellerinin değerlendirilmeye alındığı alanlarda altyapıya ilişkin eksikliklerin giderilmesinin ardından kullanıma hazır hale gelen turizm bölgeleri için; tur acenteleri ile işbirliği yapılarak paket turlar kapsamına alınması sağlanacaktır. Ayrıca turizmi destekleyen işletmelerin de acentelerle işbirliği yapması desteklenerek bölgede konaklamanın artırılmasına katkı sağlanacak ve yeme-içme, eğlence, hediyelik eşya gibi turizmi destekleyen ticari faaliyetlerden elde edilen gelirlerin artması sağlanacaktır.
457. IATA ile bölgenin uluslararası ulaşılabilirliğinin artırılması, dünya seyahat acenteleri birliği ile bölgenin uluslararası düzeyde pazarlanmasının sağlanması ve bölgedeki seyahat acenteleri ile dünyanın diğer bölgelerindeki seyahat acentelerinin işbirliklerinin geliştirilmesi, ICCA ile bölgenin kongre ve toplantı turizm potansiyelinin daha etkin kullanılması ile orta ve uzun vadede bölgenin kongre turizmi pazarından yeterince pay almasının sağlanmasına yönelik uluslararası düzeyde işbirliklerinin geliştirilmesi desteklenecektir. Böylece turizm sektöründe süreklilik sağlanmış olacaktır.

⁶² Turizm Teknik Komitesi Raporu, 2013

ÖNCELİK 4.3 : BÖLGE KIRSALINDA ALTERNATİF GELİR KAYNAKLARI OLUŞTURMAK AMACIYLA TARIMSAL FAALİYETLERİN ÇEŞİTLENDİRİLMESİ

Bölgemiz dağlık kırsal alanlarında tarımsal faaliyetler en önemli ekonomik faaliyetlerden olup tarım arazilerinin parçalı ve küçük olması tarımsal gelirleri düşürmekte ve özellikle bölgemiz dağlık kırsal alanlarda yoğun göçlerin yaşanmasına neden olmaktadır. Tarım dışı alternatif ekonomik faaliyetlerin yanında öncelikli olarak dağlık kırsal alanlar başta olmak üzere birim alandan elde edilecek gelirlerin artışı sağlayacak üretim kararlarının alınması kırsalda istihdamın sürdürülebilirliği açısından büyük önem arz etmektedir. GTHB 2013-2017 Stratejik Planında tarımsal altyapının iyileştirilmesi ve kırsalda yaşam kalitesinin yükseltilmesi noktasında bölgesel kalkınma projelerinin bir fırsat olduğu belirtilmiştir. Konya Karaman Bölge Planı, bölge kırsalında alternatif gelir kaynakları yaratarak kırsalda yaşanabilirliği artıracak proje ve tedbirleri destekleyecektir.

TEDBİR 4.3.1 : Organik Tarım Yaygınlaştırılacaktır

- 458.** Bölgemiz, geleneksel tarım faaliyetlerinin uygulandığı geniş tarım alanlarına sahip olmasına karşın özellikle dağlık yerleşimlerde küçük tarım alanlarına sahiptir. Bu nedenle dağlık alanlarda gelirlerin düştüğü ve yoğun göçlerin yaşandığı görülmektedir. Söz konusu alanlarda tarımsal faaliyetlerini sürdüren küçük tarım işletmeleri için organik tarım bir fırsata dönüştürülebilir. Bölgede özellikle dağlık alanlarda yaşanan yoğun göç kırsal ekonomide yakalanan istikrar ile engellenebilecektir.
- 459.** Bu kapsamda işletme büyüklüğü ve gelir açısından dezavantajlı alanlarda eğitim ve yayım faaliyetleri yaygınlaştırılacak, gönüllü işletmelerde demonstrasyon üretimleri gerçekleştirilecektir. Bölgede kontrol ve sertifikasyon hizmetleri artırılacak, tarım işletmelerine yönelik üretim, pazarlama ve tanıtım destekleri verilecektir. Bölgede tüketicilerin bilinçlendirilmesi amacıyla tanıtım materyalleri hazırlanacak, tüketici ve üreticilerin bir araya gelebilecekleri organik semt pazarları oluşturulacaktır.
- 460.** Beyşehir-Seydişehir Alt Bölgesi, Ermenek Alt Bölgesi öncelikli olmak üzere Bölgemizin dağlık alanlarında ve parsel büyüklüğü küçük olan yerleşimlerde organik tarım işletme sayılarının artırılmasına yönelik faaliyetler desteklenecektir.

TEDBİR 4.3.2 : Arıcılık Faaliyetleri Artırılacaktır

- 461.** Bölgemizde arıcılık faaliyetleri ağırlık olarak dağlık alanlarda yayılma göstermiştir. Üretilen toplam bal miktarı açısından ulusal düzeyde çok etkin olunmamasına karşın bölgede ciddi düzeyde arıcılık potansiyelinin olduğu bilinmektedir. Bitkisel üretimde polinasyonun(tozlanmanın) gerçekleşmesinde arıcılığın çok ciddi katkısı bulunmaktadır. Bölgemiz tarımsal faaliyetlerinde bitkisel üretimin yoğunluğu göz önüne alınırsa arıcılık faaliyetlerinin artırılmasının bitkisel üretimde verimliliğe ciddi katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.
- 462.** Bölgede var olan arıcılık faaliyetlerinde özellikle teknik bilgi ve eğitim düzeylerinin yetersiz olduğu görülmüştür. Arı hastalık ve zararlılarının teşhis ve tedavilerinin zamanında ve etkili bir şekilde yapılamaması, ana arı üretiminin ihtiyacı karşılayamamasından dolayı yaşlı ve verimsiz ana arılar uzun süre kolonide tutulması, ıslah edilmemiş ana arı varlığı, tarımsal faaliyetlerde ilaçlamanın bilinçsiz yapılması ve anız yangınları gibi çok sayıda etmen arıcılıkta verim ve kaliteyi olumsuz etkilemektedir.
- 463.** Bölgede arıcılık faaliyetinin etkinliğini artırmak için öncelikle bölgenin bitki florası, ekolojik yapısı, yerleşim birimlerinin mekansal dağılımı ile mevcut arı yoğunluğunu dikkate alan nitelikli ve güncel bir flora haritasının çıkarılması gerekmektedir. Bu kapsamda ticari amaçlı üretime

uygun alanların tespitinin yapılarak üretim planlaması yapılacaktır. Tarıma elverişli olmayan arazilerde ballı bitki yoğunluğu artırılarak verim ve kalitenin artırılması sağlanacaktır. Bölgede özellikle meyveciliğin yoğun yapıldığı alanlarda tozlaşmayı artırmak amacıyla arıcılık faaliyetleri yaygınlaştırılacaktır.

- 464.** Arıcılıkta karlılığı ve sürdürülebilirliği sağlayacak şekilde bilgi ve teknolojiyi kullanma, organik arıcılık ve örgütlü olma konusunda bal üreticilerinin bilinç düzeylerinin artırılmasına yönelik eğitim ve yayım faaliyetleri desteklenecektir.
- 465.** Bu kapsamda öncelikli olarak Beyşehir-Seydişehir Alt Bölgesi ve Ermenek Alt Bölgesi öncelikli olmak üzere, uygun floraya sahip dağlık alanlarda arıcılık faaliyetlerinin yaygınlaştırılması sağlanacaktır.

TEDBİR 4.3.3 : Meyvecilik ve Sebzeçilik Yaygınlaştırılacaktır

- 466.** Meyve ve sebze sektörünün potansiyel olarak yarattığı gelir, diğer tarımsal ürünlerin en az dört katı olabilmektedir. Sektör, emek yoğun bir sektördür ve kırsal bölgelerde özellikle kadınlar için çok önemli bir istihdam kaynağıdır. Aynı zamanda işleme sektörü ikincil bir istihdam da yaratmaktadır. Bu nedenle iklimin de sektörün gelişmesi için elverişli olduğu bölgelerde, sektör çok kritik bir değerdedir⁶³.
- 467.** Bölgemizde özellikle su sıkıntısı yaşanmayan dağlık kırsal alanlarda tarım alanlarının küçük ve parçalı olduğu işletmelerde birim alandan elde edilen geliri artırmak adına meyve ve sebzeçilik yaygınlaştırılacaktır. Bu doğrultuda Beyşehir-Seydişehir Alt Bölgesi ve Ermenek Alt Bölgesi ile Ereğli, Halkapınar, Ayrancı, Güneysınır ilçeleri öncelikli olmak üzere ekolojik koşulların uygun olduğu yerleşimlerde gerçekleştirilecek faaliyetler desteklenecektir.
- 468.** Bununla beraber, taze meyve ve sebzelerin, kolay bozulan ve hasat sonrası yetersiz işleme ve koruma uygulamalarına karşı çok hassas ürünler olması nedeniyle hasat edilen ürünün bir kısmında kayıplar yaşanmaktadır. Bu nedenle bölge kırsalında üretilen ürünlerde hasat sonrası kayıpların azaltılması ve katma değer artırılmasına yönelik olarak ayıklama, tasnifleme, paketleme, depolama, soğuk zincir ve pazarlama altyapılarının oluşturulması ve modernizasyonuna yönelik faaliyetler desteklenecektir.
- 469.** Katma değer yükseltilebilmesi için, bu ürünlerin bölgede işlenmesine yönelik tesislerin kurulumu, öncelikle alt bölge merkezlerinde olmak üzere teşvik edilecektir.

⁶³ İPARD Programı, 2007-2013

AMAÇ 5: KORUMA KULLANMA DENGESİ İÇİNDE YEŞİL BÜYÜMENİN SAĞLANMASI

Yeni dönem bölgesel gelişme politikalarında kalkınmanın sadece iktisadi değil aynı zamanda sosyal ve çevresel yönleriyle bir bütün olarak ele alınması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Günümüzde özellikle çevre ve enerji konuları giderek önemini artırmaktadır.

Birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de enerji talebi sürekli artmakta fakat üretimde yerli kaynak kullanımı yetersiz kalmaktadır. Bunun sonucunda da gerek ülke gerekse bölge olarak enerjide dışa bağımlılık artmaktadır. Türkiye Enerji Raporu 2012’de son 21 yılda enerjide dışa bağımlılığın; birincil enerji arzında %52’den %72’ye yükselmiş olması ve yerli üretimin talebi karşılama oranının %40 civarında azalmış olmasının önemli bir risk oluşturduğuna dikkat çekilmiştir. Enerjide dışa bağımlılığın azaltılması ise küresel rekabette Türkiye ve Bölge’nin öne çıkmasını sağlayacak ucuz ve kaliteli sanayi ürünlerinin üretilmesi aşamasında enerji girdi maliyetlerinin düşürülmesi açısından önem arz etmektedir. Bu durum öyle bir boyut kazanmıştır ki cari açık artışında ülkede en büyük etkiye sahip sektörlerin başında gelen enerjide dışa bağımlılığı nispeten azaltacak, ülke ve bölgelerin rekabetçilik düzeyini arttıracak yatırımların yapılmasını zorunlu hale getirmiştir. Ayrıca, Konya-Karaman Bölgesi’nde kişi başı enerji tüketiminin Türkiye ortalamasının üstünde olduğu gerçeğinden hareketle de enerji yatırımlarının bölge için önemi daha bariz bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

Ülkemizde de merkezi düzeyde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı koordinasyonunda hazırlanan İklim Değişikliği Ulusal Eylem Planı’nda üzerinde sıklıkla durulan enerji verimliliği konusunda birçok hedef belirlenmiştir. Bu hedefler arasında yürütülen ve planlanan çalışmalar kapsamında birincil enerji yoğunluğunun, 2015 yılında 2008 yılına göre %10 oranında azaltılması, enerji verimliliği uygulamaları için verilen teşvik miktarının 2015 yılına kadar %100 artırılması, 2023 yılına kadar ülke çapında elektrik dağıtım kayıplarının %8’e indirilmesi, sanayi sektöründe enerji kullanımından (elektrik enerjisi payı dâhil) kaynaklanan sera gazı emisyonlarının sınırlandırılması ve kamu kuruluşlarının bina ve tesislerinde, yıllık enerji tüketiminin 2015 yılına kadar %10 ve 2023 yılına kadar %20 azaltılması gibi önemli kararlar yer almaktadır.

Sonuç olarak, enerji talebinin ülke ortalamasının üzerinde bir artış göstereceği dikkate alınarak alternatif enerji kaynaklarının ve enerji verimliliği tedbirlerinin kararlılık ve işbirliği halinde uygulamaya geçirilmesi, özellikle endüstriyel faaliyetlerin yoğun olduğu Konya Karaman Bölgesi’nin bölgesel rekabet edebilirliğine ivme kazandıracaktır. Ayrıca bu sayede petrol ve doğal gaz sektörlerine aşırı bağımlılıktan kaynaklanan riskler ve çevreye olan olumsuz etkiler hızlı bir şekilde azaltılacaktır.

Öte yandan sürdürülebilir kalkınma, Birleşmiş Milletler tarafından “Bugünün ihtiyaçlarını, gelecek kuşakların kendi ihtiyaçlarını karşılama olanaklarını tehlikeye atmaksızın karşılayan kalkınma” olarak tanımlanmıştır. Bu bağlamda kalkınma kavramı sadece ekonomik büyümeyi değil, bunu gerçekleştirirken çevresel faktörleri de içinde barındıran bir süreçtir.

Konya Karaman Bölge Planı’nın bu temel amacı yukarıda çevre ve enerji konusunda dünya genelinde yaşanan gelişmeleri dikkate alarak bölge düzeyinde koruma kullanma dengesi için sürdürülebilir yeşil büyümenin sağlanmasını hedeflemektedir.

13 EĞİLİMLER

13.1 ENERJİ SEKTÖRÜ

- 470.** Enerji sektörü Konya Karaman Bölgesi'nin ulusal ve küresel rekabet edebilirliği açısından stratejik bir sektör konumundadır. **Bölgede güneş enerjisi konusunda bölgenin güneyindeki ilçeler öne çıkmaktadır.** Türkiye'nin en iyi radyasyon değerlerine sahip alanları arasında bulunan, Ermenek, Başyayla ve Sarıveliler ilçeleri, bölgemizin güneyinde dağlık alanlarda bulunmaktadır. Bu sebeple güneş enerjisi yatırımları için geniş düzlükler bulunmamaktadır. Bu ilçelerin dışında Konya'nın Karapınar ve Karaman'ın Ayrancı ilçesi coğrafi özellikler ve güneş enerjisi potansiyeli açısından yatırımların teşvik edilebileceği ilçelerdir.
- 471.** Bölgede yeterince faydalanılmayan yenilenebilir ve temiz enerji teknolojilerine yatırım yapılarak ve enerji ekipmanlarının yerli üretimine ağırlık verilerek, bölgesel kalkınmada önemli ekonomik ve toplumsal gelişmenin sağlanabileceği düşünülmektedir. Ayrıca, farklı rüzgâr hızlarında elektrik üretebilecek tribün teknolojisinin gelişmesi nedeniyle bölgenin orta derece rüzgâr varlığına sahip Seydişehir, Taşkent, Ermenek, Sarıveliler ve Başyayla gibi güney ilçelerinde rüzgâr enerjisinden elektrik üretme imkânı bulunmaktadır. Bu ilçelerde rüzgâr enerjisi potansiyelinin Çanakkale Bölgesi'ne göre daha düşük olmasına rağmen rüzgârın süreklilik arz etmesi nedeniyle rüzgâr enerjisi yatırımı açısından bölgeye avantaj sağlamaktadır.
- 472. Konya Karaman Bölgesi'nde jeotermal kaynaklar Konya'nın batı/güneybatı bölgesinde bulunmaktadır.** Konya Karaman Bölgesinde en yüksek jeotermal enerji potansiyeline sahip bölge Konya ili Ilgın ilçesidir. Ilgın sahasındaki jeotermal enerji potansiyeli kaplıca turizminde ve kaplıca tesisi ve yerleşim bölgesinin ısıtılmasında kullanılmaktadır.
- 473. Bölgede enerji verimliliği uygulamalarının öncelikle sanayi sektöründe yoğunlaşması gerekmektedir.** Bölgede elektriğin en çok tüketildiği imalat sanayi sektörüne ilişkin Bölge Planı'nda öngörülen senaryonun gerçekleşmesi halinde sanayi sektöründeki elektrik tüketimlerinin daha da artacağı ve ülkenin enerji tüketiminin daha büyük bir kısmına hâkim olacağı düşünülmektedir. Bu açıdan bakıldığında, 2010-2023 Enerji Verimliliği Strateji Belgesi'nde geçen 2020 yılına kadar her bir sanayi alt sektöründeki indirgenmiş enerji yoğunluklarının en az %15 azaltılması stratejisine paralel olarak enerji verimliliği uygulamalarında sanayi faaliyetlerinin öne çıkarılması gerekmektedir.

13.2 DAHA YAŞANABİLİR BİR ÇEVRE İÇİN HAVA KALİTESİ

- 474. Bölgemizdeki hava kirliliği kaynakları üç grupta toplanmaktadır. Bunlar ısınma, sanayi ve ulaşımdır.** Hava kirliliği, solunum yolları hastalıkları gibi ölümcül olabilecek sağlık sorunlarına neden olmaktadır.
- 475. Genel itibariyle bölgenin hava kalitesi düşüktür.** Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından hava kirliliği açısından Konya ve Karaman'ın merkez ilçeleri ile Akşehir, Beyşehir, Çumra, Ilgın ve Seydişehir birinci derece, diğer ilçeler ise ikinci derece kirli ilçeler arasında sayılmaktadır. Hava kalitesinin düşmesindeki en önemli nedenler Karaman'da kullanılan yakıtın ve yakma sistemlerinin düşük olması ve rüzgâr hızının az olmasıyken Konya'da sırasıyla rüzgâr hızının düşüklüğü, inverzyon ve kent merkezinin topografik yapısının çanak şeklinde olması olarak görülmektedir⁶⁴.
- 476.** Hava kirliliğinin en önemli unsurlarından biri olan trafik kaynaklı emisyonlar, Konya ve Karaman'da tüm karbon monoksit emisyonlarının % 70-90'ını, azot oksit emisyonlarının %40-70'i, hidrokarbon emisyonlarının %50'si ve şehir bazında kurşun emisyonlarının %100'ünü oluşturmaktadır⁶⁵.

⁶⁴ Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Temiz Haya Eylem Planı, 2010, s.83

⁶⁵ Konya Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü Konya II Çevre Durum Raporu 2011, s.125, Karaman Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü Karaman II Çevre Durum Raporu 2011, s.40

- 477.** Bölgede hava kalitesi ile ilgili yapılan çalışmalarda yaz mevsimiyle karşılaştırıldığında kışın konsantrasyonlar oldukça yüksektir. Minimum sıcaklığın 5 derece veya altında olduğu günlerde PM10 (Havadaki parçacık konsantrasyonu) seviyesinin akşamın erken saatlerinde arttığı, gecenin ilk saatlerinde düştüğü ve sabahın erken saatlerinde yeniden yükseldiği görülmektedir⁶⁶.
- 478.** Kış aylarında ortaya çıkan bu yükselmenin en önemli sebebi bölgede ısınma için kullanılan yakıtın kirletici etkileridir.
- 479.** Ortalama SO₂ ve PM10 konsantrasyonları incelendiğinde kent merkezlerinde doğalgaz kullanımının yaygınlaşmasının hava kirliliği oranını düşürdüğü görülmekteyse de hava kirliliği, çevresel anlamda Konya'nın 1., Karaman'ın ise 3. en önemli sorunu olmaya devam etmektedir. Ayrıca alınan önlemlerin yeterli olmamasında Karaman'da en önemli neden olarak eğitim ve bilinç eksikliği, Konya'da ise mali imkansızlıklar ve yine bilinç eksikliği öne çıkmaktadır.⁶⁷

Tablo 7 Konya ve Karaman'da Yıllara Göre Pm10 Ortalamaları

Yıl	Ölçüm yapılan istasyonlar	PM10 ortalaması (µg/m3)	Minimum	Maksimum	KVS değerinin aşıldığı gün sayıları	İlk Seviye Uyarı Eşiğinin Aşıldığı gün sayıları (*)
2007	Karaman (Merkez)	102	17	232	0	0
2008	Karaman (Merkez)	107	20	260	0	1
2009	Karaman (Merkez)	77	8	277	1	1
2010	Karaman (Merkez)	80	16	276	3	2
2011	Karaman (Merkez)	82	19	261	8	1
2007	Konya (Merkez)	107	19	506	10	0
2008	Konya (Merkez)	107	13	484	10	15
2009	Konya (Merkez)	80	5	446	4	4
2010	Konya (Merkez)	67	7	372	3	2
2011	Konya (Merkez)	67	9	248	1	0

Kaynak: TÜİK, Bölgesel Göstergeler, Konya ve Karaman İl Çevre Durum Raporları

- 480.** Hava kirliliğinin azaltılması için Konya ve Karaman'da yapılabilecek uygulamalar arasında; binalardaki ısı uygulamalarına önem verilmesi, kaliteli ve temiz kömürün yakılmasının sağlanması, ısınmada doğal gazın kullanımının teşvik edilmesi, kazan yakıcıların (ateşçilerin) periyodik zamanlarda eğitilmesi, sanayi tesislerinin şehir dışına taşınması ve/veya yeni planlanan alanların şehrin dışında ve hâkim rüzgâr yönü gözetilerek inşa edilmesi, motorlu taşıt kullanımının azaltılması gibi faaliyetler bulunmaktadır.

13.3 SU KİRLİLİĞİ BÖLGEYİ TEHDİT EDİYOR

- 481.** Konya Karaman Bölgesi'nin su kaynakları, hem kentsel hem de tarımsal kullanıma yönelik hizmetlerin yetersiz olması ve su kullanımının bilinçsizce yapılması nedeniyle tehdit altındadır. Bölgenin önemli kısmı Konya Kapalı Havzası içinde kaldığından atık suların deşarji havza dışına yapılamamaktadır.
- 482.** Su kirliliğinin en önemli nedenlerinden biri de atıkların su kaynaklarına karışmasıdır. Keza Konya Karaman Bölgesi'nde de yüzey ve yer altı sularının en önemli kirlenme nedenleri olarak evsel atık sular ve zirai faaliyetlerden kaynaklanan atıklar görülmektedir⁶⁸. Bu atıklar arıtma tesislerinin yetersizliği yüzünden Ereğli Akgöl Sazlıkları örneğinde olduğu gibi doğal yaşam alanlarını da etkilemektedir.

⁶⁶ Konya ÇSM, Konya Büyükşehir Belediyesi, Konya Temiz Hava Programı 2012–2019, 2011, s.6

⁶⁷ Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Türkiye Çevre Sorunları Ve Öncelikleri Envanteri Değerlendirme Raporu, 2012, s.7, s. 26-27

⁶⁸ Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Türkiye Çevre Sorunları Ve Öncelikleri Envanteri Değerlendirme Raporu, 2012, s. 38-45

Tablo 8 Türkiye, Bölge ve İl Bazında Kanalizasyon ve Atık Su Hizmetleri

BÖLGE ADI	Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı (%)	İçme ve kullanma suyu arıtma tesisi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)	Atık su arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun belediye nüfusu içindeki payı (%)
Türkiye	88	54	62
TR52	84	20	48
Konya	85	22	45
Karaman	76	-	71

Kaynak: TÜİK, Bölgesel Göstergeler, 2010

- 483.** Karaman'daki sanayi tesislerinin büyük bir kısmı şehir dışındaki organize sanayi bölgesinde konuşlandırılmıştır. Karaman'da bulunan fabrikaların büyük bir çoğunluğu gıda sektöründe hizmet vermektedir ve önemli miktarda atık su çıkışı olan tesis bulunmamaktadır⁶⁹. Konya'da ise sadece organize sanayi bölgesinde arıtma tesisi kuruludur⁷⁰. Ancak arıtma tesisi henüz devreye girmemiştir. Buradan çıkan atık su ise kanalizasyon ile karışarak DSİ ana tahliye kanalı vasıtasıyla zaman zaman Tuz Gölü'ne deşarj edilmektedir.
- 484.** Eysel kullanım sonucu oluşan ancak foseptik içermeyen atık su (gri su) bölgede doğrudan kanalizasyona karışmakta ve bu suların ikincil kullanım alanlarından yeterince faydalanılmamaktadır. Bu tip suların ayrı bir altyapı sistemi ile tekrar kullanıma sunulması gerekmektedir. Bölgede başarılı bir uygulama örneği olarak Konya KOSKİ arıtma tesisinden çıkan suların bir kısmının "mor şebeke" vasıtasıyla sulama suyu olarak kullanılması gösterilebilir.
- 485.** Konya Karaman Bölgesinde kullanım oranı düşük olan atık su arıtma teknolojilerinin yaygınlaşmasıyla kullanılabilir su miktarı artacak ve bu sular tarımda sulama maksatlı, yeşil alanların sulamasında, endüstriyel geri kazanımda ve yeraltına enjeksiyon gibi bir çok alanda kullanılabilir. Bölgenin hâlihazırdaki kurak yapısı, su kaynakları ve yağışları göz önüne alındığında arıtma tesislerinin yaygınlaştırılması gerekmektedir.
- 486.** Kuyuların ilçelere göre dağılımına bakıldığında; kaçak (ruhsatsız) kuyuların özellikle Çumra bölgesinde çok fazla olduğu görülmektedir. Çumra ile birlikte Meram, Ilgın ve Ereğli ilçelerinde de kaçak kuyular yoğunlaşmaktadır.⁷¹ Belgesiz kuyuların fazla olması; yeraltı sularının aşırı derecede tüketilmesine ve obruk oluşumu gibi kentsel alanları tehdit eden sorunlara neden olurken tarımsal faaliyetlerde suyun bilinçsizce kullanılması da sulak alanların yok olmasına sebep olmaktadır.

13.4 TOPRAK YÖNETİMİ

- 487. Bölge topraklarının en geniş kısmını oluşturan tarım alanlarında su ve sulama sorunu önemli bir yer tutmaktadır.** Mevcut su kaynaklarının kıt olması nedeniyle suyun verimli kullanılmasının elzem olduğu bölgede suyun ihtiyaçtan fazla kullanılması toprakta tuzlanma ve çoraklaşmaya neden olmaktadır.
- 488. Bölgede tuzlanma sorunun en fazla görüldüğü alanlar Karapınar ilçesi ve çevre arazilerdir.** Karapınar çevresinde sulu tarım alanları 2000 yılından sonra hızlı bir şekilde artmıştır. Ancak çiftçilerin sulu tarım kültürünü çok iyi bilmemeleri, toprakların yeterince drene edilememesi, bitkinin ihtiyacından fazla su kullanılması gibi nedenlerden dolayı bu bölgede toprakta tuzlanma ve çoraklaşma sorunu ortaya çıkmıştır⁷². Tuzlanma, tarım sektöründe verim kaybına, toprağın çoraklaşmasına ve bitki örtüsünün azalmasıyla erozyona sebep olmaktadır.

⁶⁹ Karaman Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü Karaman II Çevre Durum Raporu 2011, s. 158

⁷⁰ Konya Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü Konya II Çevre Durum Raporu 2011, s. 269-270

⁷¹ Mevlana Kalkınma Ajansı TR52 Bölgesi Kuraklık Endeksi, 2012, s.39

⁷² Yılmaz, Mutlu, Karapınar Çevresinde Yeraltı Suyu Seviye Değişimlerinin Yaratmış Olduğu Çevre Sorunları, Ankara Üniversitesi Çevre Bilimleri Dergisi 2(2), 2010, s. 158

- 489.** Bölgede tarımsal faaliyetlerin bilinçsizce yapılması toprakları verimsizleştirmekte ve şiddetli erozyona açık hale getirmektedir. Ülkemiz genelinde bu durumun en çok karşılaşıldığı bölgelerin başında, Konya Karaman Bölgesi ve bölge içinde özellikle Karapınar ilçesi ve çevresi gelmektedir. Hasat sonrası tarlada kalan bitki saplarının bir değerinin olmaması, böcek ve diğer zararlıları yok etme, çeşitli hastalıkları önleme, toprak işlemede kolaylık sağlama ve anızın çok kolay, çabuk ve masrafsız şekilde yok edilmesini sağlama gibi gerekçelerle anızlar yakılmaktadır. Tarımsal ilaç kullanımı hem bitkinin hem de bitkiyi tüketenin sağlığı açısından önemli olsa da, bu kimyasalların aşırı kullanımı hem toprağın kirlenmesine ve veriminin düşmesine, bitkilerde fitotoksiteye neden olmakta ve ürün veriminde azalmalara yol açmakta, hem de üründe ve çevrede kalıntı miktarının ve kirliliğin artmasına neden olmaktadır.
- 490.** Konya-Karaman Bölgesinde işletmeler, atıkların geçici depolanması, ara depolanması ve bertaraf tesislerine gönderilmesi noktasında sorun yaşamaktadır. Konya-Karaman Bölgesinde değişik sektörlerden kaynaklanan tehlikeli atıkların bertarafına yönelik tesis bulunmamaktadır. Bölgede gelişen sanayi sektörü üretimine bağlı oluşan atıkların bertarafı ve geri kazanımı büyük ölçüde bölge dışında yapılmaktadır.

Mevlana
Konya Karaman Bölgesi

14 ÖNCELİK VE TEDBİRLER

5.1	•TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİNİN SAĞLANMASI
5.2	•İMALAT SANAYİ BAŞTA OLMAK ÜZERE TÜM SEKTÖRLERDE ÇEVRE DOSTU TEMİZ ÜRETİM SÜREÇLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ, ÇEVREYE DUYARLI TEKNOLOJİLERİN KULLANIMI
5.3	•ÇEVRESEL ALTYAPININ İYİLEŞTİRİLMESİ
5.4	•ÇEVRE BİLİNCİNİN YAYGINLAŞTIRILMASI
5.5	•BÖLGENİN ENERJİ ÜRETİMİ VE KULLANIMINDA YENİLENEBİLİR ENERJİ KAYNAKLARININ PAYININ ARTIRILMASI
5.6	•İMALAT SANAYİ İŞLETMELERİ BAŞTA OLMAK ÜZERE TÜM KURUM VE KURULUŞLARDA ENERJİ VERİMLİLİĞİ UYGULAMALARININ YAYGINLAŞTIRILMASI

ÖNCELİK 5.1 : TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİNİN SAĞLANMASI

Ekonomik ve sosyal kalkınmada bölgelerin sahip olduğu doğal kaynaklar potansiyeli ve bu potansiyelin sürdürülebilir bir şekilde kullanımı önem arz etmektedir. Ekolojik sistemin ayrılmaz bir parçası olan toprak ve su kaynakları, tarımsal üretimin sürdürülebilirliğinin, dolayısıyla bugün ve gelecekte gıda arz güvenliğinin sağlanmasında en önemli doğal kaynaklarımızdır. Bölgemiz ulusal düzeyde stratejik öneme sahip olan pek çok tarımsal ürünün üretiminde ilk sıralarda yer almasına karşın iklim değişiminin olumsuz etkileri ve toprak su kaynaklarının iyi yönetilememesi gibi nedenlerden ötürü bölgenin bu konumu tehlike altındadır. Toprak su kaynaklarının yönetimi disiplinler arası karmaşık bir yapıya sahip olup doğru bir toprak su yönetimi politikası sağlıklı ve sürdürülebilir bir tarımsal yapının da temelini oluşturmaktadır. Bölgemizde toprak ve su kaynaklarının sürdürülebilirliğinin sağlanabilmesi için kaynaklarımızın kıt olduğu bilincinin mutlaka oluşturulması gerekmektedir.

FAO, "Tarım ve Gıda İçin Toprak Su Kaynaklarının Durumu" raporunda 2050 yılında sosyo ekonomik baskılar ve iklim değişimi etkileri neticesinde gelişmekte olan ülkelerin tarımsal üretimlerini iki katına çıkarmak zorunda olduklarını belirtmiştir. Ayrıca DSİ, ülkemizde kullanılabilir durumda olan yerüstü ve yer altı su potansiyelinin yıllık yaklaşık olarak 112 milyar m³ olduğunu bu değerın 44 milyar m³'ünün kullanıldığını bildirmiştir. 2030 yılı itibarıyla ülke nüfusunun 100 milyona ulaşacağı ve yıllık su potansiyelimiz olan 112 milyar m³ suyun tamamının kullanılacağı öngörülmektedir. Mevcut hali ile su kaynaklarının %74'ünün tarımsal sulamada kullanıldığı düşünülürse 20 yıl sonra su kaynakları üzerinde oluşacak baskıları tahmin etmek mümkündür. Yıllar itibarıyla içme suyu ve sanayi su kullanım oranlarında yaşanacak artışlar tarımsal sulamalarda kullanılacak sulama oranlarını düşürecektir. Bu nedenle tarımsal sulama etkinliklerini artıran modern sulama teknikleri ve teknolojilerinin yaygınlaştırılması Konya Karaman Bölgesinde tarımsal üretimin sürdürülebilirliğinin en büyük teminatı olacaktır. Bu nedenle Bölge Planı toprak ve su kaynaklarının yönetimine ayrı bir önem vermekte bölgedeki tüm kurum ve kuruluşlar ve gerçek kişiler ile birlikte etkin bir yönetim anlayışı geliştirerek toprak ve su kaynaklarının sürdürülebilirliğine yönelik tüm faaliyetleri desteklemektedir.

TEDBİR 5.1.1 : Toprak ve Su Kaynakları Yönetim Etkinliği Artırılacaktır

- 491.** Tarım alanlarında tuzlanma, bilinçsizce yapılan sulama ve gübreleme gibi birincil tarım faaliyetleri ile ortaya çıkmaktadır. Bölgemizde tuzlu ve alkali tarım alanları ile taban suyu seviyesi yüksek alanların tespitlerinin yapılarak bu alanlarda ıslah çalışmalarının başlatılması ve sulamaya yeni açılacak alanlarda drenaj sistemlerinin kurulmasının sağlanması tuzlanmanın önlenmesinde önem arz etmektedir. Bölgemizde tuzlu alanlara yönelik yapılacak altyapı ve ıslah faaliyetlerine paralel olarak tuzlanma riski taşıyan alanlar ile tuzlu ve kurak alanlara uygun bitki desenlerinin oluşturulması da toprak ve su kaynaklarının sürdürülebilirliği açısından oldukça önemlidir.
- 492.** Bölgemizde kirlilik noktasında hassas tarım alanlarının tespit edilerek toprak ve su kaynaklarının korunmasına yönelik tedbirler alınacak, toprak ve su kaynaklarında kirliliğe neden olan etmenlerin izlenmesi, kirliliğin azaltılması ve ıslah edilmesine yönelik altyapı faaliyetleri ve eğitim çalışmaları desteklenecektir.
- 493.** Bölgemiz tarım alanlarında toprak ve su kaynaklarına yönelik uluslararası standartlara uygun bir şekilde güncel ve sağlıklı bir veri tabanının bir an önce oluşturulması büyük önem arz etmektedir. Bölge Planı, bu kapsamda yapılacak çalışmaları teşvik edecektir.
- 494.** Organik maddece oldukça zayıf olan bölge tarım toprakları, organik maddece yeterli seviyeye getirilmelidir. Toprak organik maddesini artırmak için çiftlik gübresi, yeşil gübreleme yapılması ile birlikte bir önceki hasattan kalan atıklarda toprağa kazandırılması anız yakılışının önüne geçilmesi önem arz etmektedir. Bu kapsamda Bölge Planı, Türkiye ortalamasının çok altında organik madde içeriğine sahip olan bölgemiz topraklarında organik madde artışına yönelik faaliyetleri destekleyecektir.
- 495.** Konya Karaman Bölgesinde erozyon risk alanlarının belirlenmesi ve gerekli tedbirlerin alınmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır. Bununla birlikte Konya’da yer alan Toprak Su ve Çölleşme ile Mücadele Araştırma İstasyonu Müdürlüğü ve üniversiteler işbirliği ve rehberliğinde çölleşme ile mücadele ve erozyon kontrolüne yönelik toprak muhafaza çalışmaları desteklenecektir.
- 496.** Gerek IPCC raporu, gerekse yürütülen bir dizi ulusal ve uluslararası bilimsel model çalışmaları, Türkiye’nin yakın gelecekte daha sıcak, daha kurak ve yağışlar açısından daha belirsiz bir iklim yapısına sahip olacağını ortaya koymuştur. Bu bilgiler ışığında, iklim değişikliği etkilerinin Konya Karaman Bölgesi su kaynakları potansiyeli ve kalitesi üzerine etkileri ile uluslararası iklim değişikliği senaryolarını dikkate alan modelleme çalışmaları ile bölge doğal kaynakları ve tarımsal üretim üzerindeki etkilerinin belirleneceği çalışmalar yapılacaktır. Ayrıca kuraklık etkilerinin önceden tahmin edilip karşılaşılabilecek olumsuz etkileri azaltabilmek bölgeden beklenen gıda arzının sağlanabilmesi noktasında büyük önem arz etmektedir. Bu doğrultuda bölgemizde tarımsal kuraklık erken uyarı sistemlerinin oluşturulması yönünde faaliyetler teşvik edilecektir.
- 497.** Bölgemizin su kaynakları kısıtı ve iklim değişiminin olumsuz etkileri düşünüldüğünde su tüketimi az olan ve kuraklığa dayanıklı tür ve çeşitlerin yetiştiriciliğinin yapılması, bölgedeki toprak ve su kaynaklarının sürdürülebilirliğinin sağlanması bakımından oldukça önemlidir. Bölgede kuraklık test merkezleri güçlendirilecektir. Bu merkezlerin ve benzeri diğer kuruluşların Konya Karaman Bölgesinde tarımı yapılan mevcut çeşitlerin su kullanım kapasiteleri ve kurağa toleranslarının belirlenmesine yönelik çalışmaları desteklenecektir.
- 498.** Bölgemizde toprak ve su kaynaklarının sürdürülebilirliğini sağlamak için, sulu tarım alanlarında sulama programlarının oluşturulmasına yönelik araştırma çalışmalarının tamamlanarak yaygınlaştırılmasının sağlanması yönünde faaliyetler ile tarımsal sulamalarda aşırı su kullanımının önüne geçmek için sulu tarım alanlarında hacim esasına göre su kullanımı desteklenecektir.

499. Bölgemizde drenaj ve atık sularının arıtılarak tarımsal ve peyzaj sulamalarında kullanılmasına yönelik çalışmalar desteklenecektir.
500. Bölge tarım alanlarında su tasarrufu sağlayacak yöntem(damla, yağmurlama vb.) ve uygulamaların(gece sulamaları vb.) yaygınlaştırılması yönünde gerekli eğitim ve yayım çalışmaları ile farkındalığın artırılması sağlanacaktır. Bu kapsamda özellikle bölgemizde faaliyette bulunan su kullanıcı örgütlerinde toprak ve su kaynakları konusunda eğitim almış teknik elemanların istihdamına büyük önem verilecektir. Ayrıca toprak ve su kaynakları ile ilgili ulusal ve uluslararası çalıştay, kongre, konferans, sempozyum gibi etkinlikler yapılacaktır.

TEDBİR 5.1.2 : Sulama Yatırımları Bütüncül Bir Bakış Açısıyla Hayata Geçirilecek Ve Su Kullanım Etkinliği Artırılacaktır

501. Bölge ekolojik koşulları ve küresel iklim değişikliğinin olumsuz etkileri ile sosyo-ekonomik gelişmeler ışığında, bölgede ekonomik olarak sulanabilir tarım alanlarının tekrar gözden geçirilerek belirlenmesi gerekmektedir. Bölgemizde ekonomik olarak sulanabilir alanlarda oluşturulacak yeni sulama şebekelerinin AT, TİGH ve drenaj sistemleri ile birlikte bütüncül bir bakış açısıyla tasarlanması gerekmektedir. Bunun sağlanabilmesi için bölgede sulama yatırımları konusunda faaliyetleri olan İÖİ, DSİ ve GTHB gibi sorumlu kuruluşlar arasında işbirliklerinin geliştirilmesi sağlanacaktır.
502. Mevcut su potansiyeli dikkate alınarak bölge bitkilerinin gelişme dönemlerine göre su kısıntısına gitmek suretiyle su tasarrufu sağlama ve tasarruf edilen suyu diğer üretim alanlarına dağıtarak daha fazla üretim alanı ve verim oluşturma amaçlı çalışmalar desteklenecektir.⁷³
503. Konya Karaman Bölgesinde modern basınçlı sulama yöntemlerinin kullanımı yaygınlaştırılacak ve sulamaya açılacak yeni alanlarla birlikte toplam sulanan alanlarda kapalı sulama şebekelerinin ve modern sulama sistemlerinin kullanım oranları artırılacaktır.
504. Bölgede su kaynaklarının azalması, sulanacak alanı sınırlandıracığından, verim düşüklüğünün olması kaçınılmazdır. Bu sebeple sulu tarım alanlarında, havzaya düşen yağışlarla baraj, gölet, YAS seviyeleri ve akarsu akış debilerinin her an izlenmesi sağlanarak, sulama mevsimi başlangıcında, sulanabilecek alan miktarı, bitki verimi ve rekoltesinin yıllık tahmini mümkün olabilecek ve değişen koşullara göre tedbirler alınacaktır. Sulu tarımın kurak yıllarda güvencesi olan yeraltı sularının tümüyle kullanımı yerine kontrollü kullanımı sağlanacaktır.
505. Bölgemizde sulama iletim ve dağıtım hatlarında meydana gelen kayıp kaçakların önlenmesi yönünde gerekli tedbirlerin alınması desteklenecek ve faaliyette olan açık kanal sulama şebekelerinin rehabilitasyon çalışmaları tamamlanacaktır.
506. Bölgemizde arazi toplulaştırma çalışmalarının hızlandırılması ve tarım arazilerinin bölünmesini engelleyici tedbirlerin alınmasına yönelik faaliyetler desteklenecektir.

TEDBİR 5.1.3 : Kuru Tarım Alanlarında Su Kullanım Etkinliği Artırılacak

507. Tarımsal kuraklıkla mücadelede kuru ve sulu tarım alanları farklı değerlendirilmelidir. Çünkü kuru tarım alanlarındaki kuraklık riski, sulu tarım alanlarındakinden daha yüksektir. Bu çerçevede, kuru tarım alanlarında alınacak tedbir ve önlemler büyük önem kazanmaktadır. Bölgemizin yaklaşık üçte ikisi kuru tarım alanlarından oluştuğu için bu alanlarda iklim değişikliğinin olumsuz etkileri daha yoğun hissedilecektir.
508. Bölgemizdeki su kaynaklarının daha az olduğu ve kuraklık etkisinin daha fazla hissedildiği alanlar öncelikli olmak üzere, su kaynaklarının sürdürülebilir olarak kullanımını sağlayan su hasadı teknik ve teknolojilerinin yaygınlaştırılması yönünde projeler desteklenecektir. Toprakta suyun muhafazasını sağlayıcı toprak işleme teknikleri ile işlemez ya da minimum işlemeli tarım faaliyetleri yaygınlaştırılacaktır.

⁷³ Toprak Su Teknik Komitesi Raporu

509. Bölgede kuru ve eğimli alanlarda yetiştirilecek bitki tür ve çeşitlerinin belirlenmesi ve geliştirilmesine yönelik çalışmalar desteklenecektir.

ÖNCELİK 5.2 : İMALAT SANAYİ BAŞTA OLMAK ÜZERE TÜM SEKTÖRLERDE ÇEVRE DOSTU TEMİZ ÜRETİM SÜREÇLERİNİ GELİŞTİRİLMESİ, ÇEVREYE DUYARLI TEKNOLOJİLERİN KULLANIMI

Temiz Üretim (TÜ) hammadde ve enerjiyi daha az kullanmayı, yeniden kullanım ve geri dönüşümü artırmayı, daha az atık oluşturmayı ve tehlikeli atık miktarını azaltmayı amaçlayan çevreye duyarlı bir atık yönetim yaklaşımıdır.

Endüstriyel Simbiyoz (ES) ise endüstri ile doğal yaşam ve ekolojik sistemler arasındaki analogiye dayanan ve işletmelerin birbirleri ile hem ekonomik açıdan hem de birbirlerinin ürün ve atıklarını (madde ve enerji) kullanmaları açısından ilişki içinde olan tüm endüstriyel prosesler ağını simgelemektedir.

TEDBİR 5.2.1 : Sürdürülebilir Atık Yönetim Sistemlerinin Kurulması ve Yaygınlaştırılması İçin ES Uygulamalarının Bir Araç Olarak Kullanılması Teşvik Edilecektir

510. Konya Karaman Bölgesi 2014 -2023 Bölge Planı Endüstriyel Simbiyoz (ES) uygulamalarını bölgede çevre dostu üretim süreçlerinin geliştirilmesinde bir araç olarak kullanılmasını öngörmektedir.

511. Benzer şekilde su kaynaklarının sürdürülebilirliğinin sağlanması için ES uygulamalarının bir araç olarak kullanılması desteklenecektir.

TEDBİR 5.2.2 : Sanayi Tesislerinin Çevreye Olası Kirlenici Etkilerinin Tespitine Yönelik Envanter Çıkartılacaktır

512. Sera gazı emisyonlarının kontrolüne ilişkin emisyon azaltıcı tedbirlerin desteklenmesi, atık suların arıtılarak doğanın korunması ve enerji üretiminin teşvik edilmesi, atık borsası oluşturulması ve atıkların geri dönüşümüne yönelik veri tabanı çalışmaları desteklenecektir.

513. Şehir merkezlerinin gürültü haritası çıkartılacak ve mekânsal planlamada gürültüyü azaltıcı kararlar alınacaktır. Şehirde yaşayan insanların yaşam kalitesini ve ruh sağlığını doğrudan etkileyen gürültü kaynakları tespit edilip envanteri oluşturularak tedbirler alınacaktır.

TEDBİR 5.2.3 : Geri Dönüşüm Uygulamaları Teşvik Edilecektir

514. Bölgede atık üretiminin özellikle ağır sanayi ve evsel atıkların önlenmesi, azaltılması ve zararının indirgenmesine, bunun yanında yeniden kullanım, dönüşüm ve atıkların enerji olarak kullanımına öncelik veren faaliyetler ve projeler desteklenecektir.

515. Bölgede evsel nitelikli katı atık yönetiminde kaynakta ayrıştırma, toplama, taşıma, geri kazanım ve bertaraf safhalarını teknik ve mali yönden bir bütün olarak değerlendiren Entegre Atık Yönetim Sistemi'nin uygulanmasına yönelik çalışmalar desteklenecektir.

516. Atık türüne ve bölge koşullarına uygun toplama, taşıma, geri kazanım ve bertaraf sistemleri oluşturularak, tehlikeli atık, hurda vb. geri kazanım tesisleri bölgeye kazandırılacaktır.

TEDBİR 5.2.4 : Çevre Dostu Üretim Süreçlerine Yönelik Ar- Ge Ve Yenilik Faaliyetleri Desteklenecektir

517. Konya Karaman Bölgesinde çevreyi en fazla kirleten sanayi sektörleri (kimya, madencilik gibi) ve diğer alanlarda üretim süreçlerini çevreye daha duyarlı hale getirecek projelere ve faaliyetlere destekler verilecek ve sektörlerin bu süreçlere geçişleri teşvik edilecektir.
518. Bölgede diğer sektörlerde çevresel performansı arttıran Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerine destekler verilecektir. Çevre konusunda Ar-Ge yapmak isteyen araştırmacılar bölgede çalışmaya teşvik edilecek ve pilot uygulamalarla örnekler oluşturulacaktır

ÖNCELİK 5.3: ÇEVRESEL ALTYAPININ İYİLEŞTİRİLMESİ

Bölgede katı atık toplama ve bertaraf, kanalizasyon şebekesi ve arıtma tesisi altyapılarının yetersiz olması nedeniyle, atık suların ve katı atıkların ayrıştırılmadan alıcı ortamlara ve kırsal çevreye bırakılması kırsal ekonominin bağımlı olduğu tarım ve sulak alanların kirlenmesine, su ve toprak kaynaklarının niteliklerinin düşmesine neden olmaktadır. Ayrıca taşıt kaynaklı çevresel kirlenmenin önüne geçmek amaçlı toplu taşıma sistemlerinin iyileştirilmesi gerekmekte ve kamu kurum ve kuruluşlarının özellikle belediyelerin çevre bazlı hizmetlerinde etkinliğin artırılması gerekmektedir.

Öte yandan Yeni Büyükşehir Yasası ile Türkiye'nin en geniş görev alanına sahip Konya Büyükşehir Belediyesi'nin kırsal kesime hizmetlerin erişimini kolaylaştırıcı tedbirlerin alınması önem arz etmektedir.

TEDBİR 5.3.1: Kamu Kurum ve Kuruluşları Tarafından Çevre Altyapısını İyileştirmeye Yönelik Geliştirilecek Küçük Ölçekli Altyapı Projeleri Desteklenecektir

519. Bölgedeki su havzalarının, özel çevre koruma alanlarının, hassas ekosistemlerin, sulak alanların korunması ve tehlikeli atıkların bertarafı gibi konuların bölgesel ölçekte çözümü için ilgili kamu kurum ve kuruluşları tarafından gerçekleştirilecek küçük ölçekli projelere teşvikler verilecek ve bu alandaki faaliyetler desteklenecektir.
520. Konya Karaman Bölgesi'nde veya bölgeye komşu birkaç ilin ortak ve sınır tanımayan çevre sorunlarının çözümü noktasında, ortak bir eylem planı çerçevesinde yerel yönetimlerin konulara bütünlük bir yönetim anlayışıyla alt yapı projeleri gerçekleştirmeleri teşvik edilecektir.

TEDBİR 5.3.2: Bölgesel Gelişme Ana Odakları Başta Olmak Üzere Tüm Kent Merkezlerinde Çevre Dostu Entegre Toplu Taşıma Sistemlerinin Geliştirilmesi ve Derişik (Yoğun Kent) Politikaları Teşvik Edilecektir

521. Mevcut toplu taşıma sistemlerinin hizmet kalitelerinin ve taşıma kapasitelerinin iyileştirilmesine yönelik çalışmalar desteklenecektir.
522. Trafik kaynaklı hava kirliliğinin en az seviyeye indirilmesi için; toplu taşımanın (yer altı ve yer üstü) ve bisiklet kullanımının özendirilerek yaygınlaştırılması gibi taşıt bazlı kirleticilerin azaltılmasına yönelik faaliyetler desteklenecektir.
523. Başta il merkezleri olmak üzere nüfusu belli bir büyüklüğe ulaşmış tüm kent merkezlerinde arazi kullanım kararlarının ulaşım etkileri ile birlikte değerlendirildiği ve ölçeğin gerektirdiği engelli dostu engelsiz kent içi ulaşım planları hazırlanacaktır. Bu planların hazırlanması sürecinde temel aktörler belediyeler olacaktır.
524. Benzer şekilde sanayi, konut, eğitim, kamu kurumu, ticaret vb. alanlarda toplu ulaşım olanakları artırılarak insanların bu alanlara ulaşımındaki maliyetleri ve iş gücü kayıplarının azaltılmasına yönelik araştırma ve uygulama çalışmaları teşvik edilecektir.

TEDBİR 5.3.3 : Başta İl Merkezlerindeki İlçeler Olmak Üzere Bölgedeki Tüm İlçelerde Belediye Hizmetlerinde Etkinliğin Artırılması Sağlanacaktır

525. Bölgede yerel yönetimlerin özellikle içme suyu ve kanalizasyon hizmetlerinde verimliliğin artırılması, katı atık yönetimi alt yapısının geliştirilmesi gibi yerelde birincil derecede ihtiyaç duyulan çevresel hizmetlerin karşılanmasına yönelik faaliyet ve projelerine destekler verilecek ve bunlara yönelik politikaları teşvik edilecektir.
526. Evsel ve endüstriyel atık su arıtma tesisleri tamamlanacak, atık su arıtma tesisi olan fakat aktif olarak çalıştırmayan belediyelerin sistemlerini aktif olarak kullanmaları sağlanacak, arıtmadan çıkan suların tarım ve sanayide kullanılması, yağmur sularının farklı sistemlerle toplanarak sulama, evsel, sanayi vb. amaçlı kullanılması sağlanacaktır.
527. Görev alanı genişleyen Konya Büyükşehir Belediyesi'nin kırsal kesime hizmetlerin erişimini kolaylaştırıcı önemlerin alınması önem taşımaktadır. Bu anlamda coğrafi bilgi sistemleri aracılığı ile Konya Büyükşehir Belediyesi'nin ve Karaman Belediyesi'nin tüm yetki alanını kapsayacak şekilde kent bilgi sistemleri kurulması yönündeki faaliyetler desteklenecektir.

ÖNCELİK 5.4: ÇEVRE BİLİNCİNİN YAYGINLAŞTIRILMASI

Dünyada ve ülke genelinde ekonomik ve teknolojik gelişmeler, nüfus artışı, hızlı kentleşme ve doğal kaynakların tüketimi sürecinde insanlık, bir yandan sanayileşmenin getirdiklerinden yararlanmayı ve tam bir refah içinde yaşamayı hedeflerken çevre bilincini kaybetmiş ve diğer taraftan ihmal ettiği bazı değerlerin bedeli olarak doğal dengenin bozulması ve çevrenin kirlenmesi ile karşı karşıya kalmıştır. Benzer özellikler gösteren bölgemiz için de Konya Karaman Bölge Planı bu durumu dikkate alan tedbirleri esas almıştır.

TEDBİR 5.4.1 : İşveren Ve Çalışanlarda Çevrenin Korunması Ve Temiz Üretim Süreçleri Noktasında Farkındalık Yaratılacaktır

528. Konya Karaman Bölgesinde KOBİ'lerin geri dönüşüm ve çevre dostu ürünleri satın almaları konusunda bilinçlenmelerini sağlayacak proje ve faaliyetler desteklenecektir. Bu tür faaliyet ve projeler sayesinde bilinç düzeyi artan ve karar mekanizmalarında rol almak isteyen işletmelere yetkiler verilmesi yönünde teşvikler yapılacaktır.
529. Bölgede çevre konusunda faaliyet gösteren yerel sivil toplum kuruluşlarının karar alma süreçlerine halkın katılımına azami fırsat yaratmak amacıyla düzenleyeceği bilinçlendirme ve eğitim faaliyetlerine destekler verilecektir.
530. Ayrıca bölgede çevre yönetimi sistem standartlarının işletmelere sağlayabileceği avantajların ve standartların sağladığı olumlu imajın uluslar arası piyasada önemli bir rekabet avantajı sağladığının anlatıldığı faaliyet, toplantı ve seminerlere destekler verilecektir.

TEDBİR 5.4.2 : Çocuklar Başta Olmak Üzere Bölge Halkında Çevrenin Korunması Noktasında Farkındalık Yaratılacaktır

531. Ülke genelinde olduğu gibi bölgede de kişilerin kendi mülkiyeti dışında çevreye ilgisiz kaldıkları görülmektedir. Bu sorunun çözümü için ilköğretim düzeyinde, mesleki, meslek sonrası ve toplumun her kesimini içine alan düzeyde görgü ve bilgi eksikliğinin giderilmesine yönelik eğitim faaliyetleri desteklenecek ve teşvik edilecektir.
532. Bu soruna okul öncesi eğitim ile çözüm getirilmeli ve toplumun her kesiminin eğitilmiş bir birey olarak faaliyet göstermesi sağlanmalıdır. Sorunlara ait gerçek bilgileri yansıtabilmeleri ve bu doğrultuda baskı unsuru yaratabilmeleri için bu eğitimlere sivil toplum kuruluşları da dahil edilmelidir. Çevrenin uygulama düzeyinde de yerini bulması ve politikaların geliştirilmesi açısından, bu eğitimlerin siyasetçi düzeyinde de gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır.

533. Bireylerin bilinç düzeyinin artışı içinse görsel, yazılı ve eğitsel dokümanların hazırlanması faaliyetleri desteklenecektir.

ÖNCELİK 5.5 : BÖLGENİN ENERJİ ÜRETİMİ VE KULLANIMINDA YENİLENEBİLİR ENERJİ KAYNAKLARININ PAYININ ARTIRILMASI

Enerji sektöründe yaşanan çok boyutlu teknolojik yenilikler göz önüne alındığında maliyet düşürücü ve çevre dostu teknolojilere öncelik verilmesi gerekmektedir. Bölgede yeterince faydalanılamayan yenilenebilir ve temiz enerji teknolojilerine yatırım yapılarak ve enerji ekipmanlarının yerli üretimine ağırlık verilerek, bölgesel kalkınmada önemli ekonomik ve toplumsal gelişmenin sağlanabileceği düşünülmektedir.

TEDBİR 5.5.1 : Kaynak Çeşitliliğinin Sağlanmasında Bölgesel Ve Ulusal Kaynaklara Öncelik Verilecektir

534. Enerji üretim ve tüketim planlamalarında bölgede mevcut kaynakların (biyoetanol, rüzgar ve güneş) ve farklı teknolojilerin kullanımına öncelik verilecektir.

535. Yenilenebilir enerji sektöründe bölge ve ülke kaynaklarını kullanarak hizmet verecek imalat sanayinin gelişimini sağlamak için gerekli tedbirler alınacak ve bu sektördeki işletmelere yönelik destek programları düzenlenecektir.

536. Yerli yenilenebilir enerji ekipmanı üreten sanayi kollarını bölgede geliştirmek amacıyla, mevcut altyapıdan ve teknoloji yeteneğinden azami faydalanan, verimlilik, Ar-Ge, teknoloji ve kabiliyet edinimini esas alan bir sistem geliştirilecek ve bu tür sistemlerin diğer sektörler tarafından da uygulanması teşvik edilecektir.

537. Bölgede mevcut veya potansiyel yenilenebilir enerji sektöründe tasarım, mühendislik ve yenilik yaratma kabiliyetini destekleyici mekanizmalar geliştirilerek bölge ve ülkede bu sektörlerin payının artırılması sağlanacaktır.

538. Yenilenebilir enerji sektöründe üretim ve tüketimde yerel kaynakların kullanımı için ilgili kesimlerin ortak proje geliştirmeleri ve üniversite-özel sektör işbirlikleri desteklenecektir. Özel sektörün yenilenebilir enerji konusunda proje deneyiminin artırılmasında üniversitelerin aktif rol alması sağlanacaktır. Bölgede yenilenebilir enerji sektöründe faaliyet gösteren işletmeler ile teknokent arasındaki işbirliğinin artırılması sağlanacaktır.

539. Stratejik önemi haiz büyük güneş enerjisi yatırımlarının özel sektör-kamu işbirliği ile yapılmasına ilişkin modeller ve ortaklıklar geliştirilecek ve bu tür faaliyetler teşvik edilecektir.

540. Güneş enerjisi yatırımlarında Konya'nın Karapınar ve Karaman'ın Ayrancı, Ermenek, Başyayla ve Sarıveliler ilçeleri yatırımlarda öncelikli tercih edilecek yerleşim yerleri olacaktır.

541. Yenilenebilir enerjide bölgede pilot uygulamaların hayata geçirilmesinin desteklenmesi sağlanacaktır.

542. Özellikle bölgede mevcut yerel kaynaklar kullanılarak yapılacak üretim için yerli veya yabancı sermayenin enerji sektörüne yatırımlarının çekilmesi amaçlı tanıtım faaliyetleri desteklenecek ve bu tür faaliyetlere yönelik kurumlar arasında koordinasyon sağlanacaktır.

TEDBİR 5.5.2 : Bölgenin Enerji Üretimi Ve Kullanımında Öncelikle Güneş Enerji Kaynaklarının Payının Artırılması Sağlanacaktır

543. Stratejik önemi haiz büyük güneş enerjisi yatırımlarının özel sektör-kamu işbirliği ile yapılmasına ilişkin modeller ve ortaklıklar geliştirilecek ve bu tür faaliyetler teşvik edilecektir.

544. Güneş enerjisi yatırımlarında öncelikle Konya'nın Karapınar ve Karaman'ın Ayrancı ilçeleri yatırımlarda öncelikli tercih edilecek yerleşim yerleri olacaktır.

545. Yenilenebilir enerjide bölgede pilot uygulamaların hayata geçirilmesinin desteklenmesi sağlanacaktır.
546. Özellikle bölgede mevcut yerel kaynaklar kullanılarak yapılacak üretim için yerli veya yabancı sermayenin enerji sektörüne yatırımlarının çekilmesi amaçlı tanıtım faaliyetleri desteklenecek ve bu tür faaliyetlere yönelik kurumlar arasında koordinasyon sağlanacaktır.

ÖNCELİK 5.6: İMALAT SANAYİ İŞLETMELERİ BAŞTA OLMAK ÜZERE TÜM KURUM VE KURULUŞLARDA ENERJİ VERİMLİLİĞİ UYGULAMALARININ YAYGINLAŞTIRILMASI

2010-2023 Enerji Verimliliği Strateji Belgesi'nde geçen 2020 yılına kadar Belge'de tanımlanan her bir sanayi alt sektöründeki indirgenmiş enerji yoğunluklarının en az %15 azaltılması stratejisine paralel olarak enerji verimliliği uygulamalarında sanayi faaliyetlerinin öne çıkarılması öngörülmektedir.

TEDBİR 5.6.1: Bölgenin Stratejik Sektörlerindeki İşletmeler Başta Olmak Üzere Bölgede Enerji Verimliliği İle İlgili Farkındalık Yaratılacaktır

547. Bölgede enerji kültürünün ve verimlilik bilincinin geliştirilmesi için özel sektör ve sivil toplum kuruluşları ve kamu kurum kuruluşlarının da katılımları ile kampanyalar, ödüllü yarışmalar, eğitim ve medya etkinlikleri ile bölge çapında bilinçlendirme faaliyetleri gerçekleştirilecek ve bu faaliyetlere destekler verilecektir.
548. Bölgede faaliyet gösteren imalat sanayi başta olmak üzere farklı birçok sektörde rekabet gücünün artırılmasının girdi maliyetlerinin özellikle enerji girdi maliyetlerinin düşürülmesinden geçtiği bilincinin işletmelere kazandırılması ve enerji tüketicisi işletmelere enerji tasarrufu ve çevre koruması arasındaki bağlantının anlatılması yönündeki her türlü faaliyete destek verilecektir.
549. Üniversitelerin enerji verimliliği projeleri için araştırma potansiyellerinin etkili hale getirilmesi için teşvikler verilecektir.
550. Sınai süreçlerde enerji tüketiminin azaltılmasına yönelik elektrik enerjisi optimizasyonu, güneş enerjisi destekli sistemlerin ve atık ısının değerlendirilmesine yönelik faaliyetler desteklenecek ve teşvik edilecektir.

TEDBİR 5.6.2: Kamu Yapılarında, Konutlarda Ve Diğer Yapılarda Enerji Verimliliği Uygulamaları Teşvik Edilecektir

551. Binalarda, sanayide, kamu kurum ve kuruluşlarında, toplumsal alanlarda, tarımda ve ulaşırmada her türlü kullanıma yönelik binanın mimari proje ve inşaat aşamasından başlanılarak enerji verimliliği göz önüne alınacaktır.
552. Enerji verimliliği başlığı altında binalarda otomasyon teknolojileri, akıllı bina ve yeşil bina uygulamaları teşvik edilecektir. Binaların aydınlatma, havalandırma, soğutma ve ısıtma başta olmak üzere enerji performanslarının artırılmasına yönelik faaliyetler desteklenecektir.
553. Şehir merkezlerinde elektrik şebekelerinin yer altına alınması faaliyetlerine destek verilecektir.
554. Bölgede enerji verimliliği açısından önümüzdeki dönemlerde ortaya konulacak entegre lojistik projelere (kara yolu, demir yolu ve hava yolu taşımacılığı ve lojistik köyler) destekler verilecektir.
555. Bölgede ulaşım güzergâhlarındaki veriler değerlendirilerek trafiği yönlendiren bilişim teknolojilerine dayalı sistemlerin kullanılması ile trafik yoğunluğunu, fazla enerji ve zaman harcanmasını azaltacak faaliyetler desteklenecek ve ayrıca otopark sorununu çözmeye yönelik teknolojilerin kullanılması teşvik edilecektir. Ulusal programda kalkınma hedeflerine uygun olarak toplu taşıma biçimlerinin planlanmasında belediyelerin faaliyetlerine destek verilecektir.

Daha az enerji kullanılarak yapılan etkin toplu taşıma biçimleri (hafif raylı sistem gibi) desteklenecek ve teşvik edilecektir. Bölgede, halkın toplu taşıma ile enerji verimliliğinin sağlanacağı konusunda bilinç düzeyinin artırılması için yapılacak eğitim, seminer ve konferanslara destek verilecektir.

Mevlana
Kültür Varlıkları ve Anıtları Bakanlığı

2014 - 2023 BÖLGE PLANI

İLÇELERE YÖNELİK MÜDAHALE BİÇİMLERİ

● ALT BÖLGE MERKEZLERİ

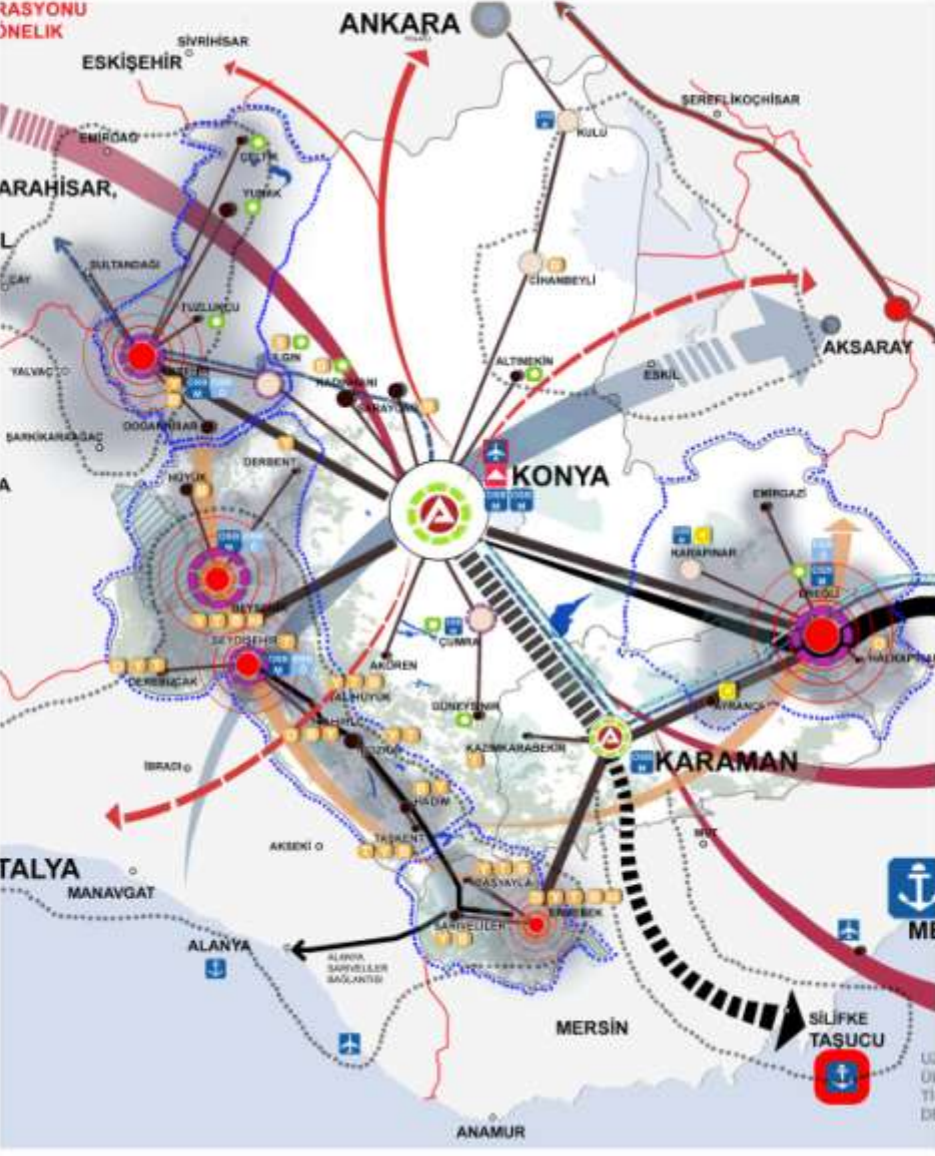
● ORTALAMANIN ÜSTÜNDE GELİŞME PERFORMANSI GÖSTEREN ANCAK ALT MERKEZ OLMA NİTELİĞİ TAŞIMAYAN İLÇELER

● DÜŞÜK GELİŞME DÜZEYİNE SAHİP İLÇELER

AKŞEHİR
Alt Bölge Merkezi İşlevi Görecektir.
Organik tarım faaliyetleri desteklenecektir.
İl merkezinde olduğu gibi temel ihtiyaçları karşılamak üzere sosyal hizmetler alanlarında ilçe merkezinde yeni OSM tesislerinin geliştirilmesi için çalışmalar yapılacaktır.
İlçe başlı belde ve köylerde potansiyel taşıyan yerlerde Sağlık ve Tarım Turizmi Desteklenecektir.
Pazarlama sorunlarının çözümüne yönelik faaliyetler, soğuk hava depoları ve paketlenme tesisleri gibi pazarlama etkinlikleri artırarak gerekli alt yapı çalışmalarını de desteklenecektir.
Suyun tasarruflu kullanımına yönelik alt yapı ve bilinçlendirme faaliyetleri desteklenecektir. Bilim, teknoloji ve tur gibi ekolojik özelliklere uygun bitti türlerinin yetiştirilmesine yönelik çalışmalar desteklenecektir.
Organik tarım faaliyetleri desteklenecektir.
Tahırcılık desteklenecektir.

BEYŞEHİR
Alt Bölge Merkezi İşlevi Görecektir.
İl merkezinde olduğu gibi temel ihtiyaçları karşılamak üzere sosyal hizmetler alanlarında ilçe merkezinde yeni OSM tesislerinin geliştirilmesi için çalışmalar yapılacaktır.
İlçe başlı belde ve köylerde potansiyel taşıyan yerlerde Sağlık, Turizm, Dağ Turizmi ve Kültür Turizmi Desteklenecektir.
Üretimin ürünlerini pazarlama sorunlarına çözüm önerileri geliştirilerek ilde belde ve köylerde pazarlama etkinlikleri artırarak gerekli alt yapı çalışmalarını de desteklenecektir.
Suyun tasarruflu kullanımına yönelik alt yapı ve bilinçlendirme faaliyetleri desteklenecektir. Bilim, teknoloji ve tur gibi ekolojik özelliklere uygun bitti türlerinin yetiştirilmesine yönelik çalışmalar desteklenecektir.
Organik tarım faaliyetleri desteklenecektir.
Tahırcılık desteklenecektir.

SEYDİŞEHİR
Alt Bölge Merkezi İşlevi Görecektir.
İl merkezinde olduğu gibi temel ihtiyaçları karşılamak üzere sosyal hizmetler alanlarında ilçe merkezinde yeni OSM tesislerinin geliştirilmesi için çalışmalar yapılacaktır.
İlçe başlı belde ve köylerde potansiyel taşıyan yerlerde Sağlık, Turizm, Dağ Turizmi ve Kültür Turizmi Desteklenecektir.
Üretimin ürünlerini pazarlama sorunlarına çözüm önerileri geliştirilerek ilde belde ve köylerde pazarlama etkinlikleri artırarak gerekli alt yapı çalışmalarını de desteklenecektir.
Suyun tasarruflu kullanımına yönelik alt yapı ve bilinçlendirme faaliyetleri desteklenecektir. Bilim, teknoloji ve tur gibi ekolojik özelliklere uygun bitti türlerinin yetiştirilmesine yönelik çalışmalar desteklenecektir.
Organik tarım faaliyetleri desteklenecektir.
Tahırcılık desteklenecektir.

ERMENEK
Organik tarım faaliyetleri desteklenecektir.
Pazarlama sorunlarının çözümüne yönelik faaliyetler, soğuk hava depoları ve paketlenme tesisleri gibi pazarlama etkinlikleri artırarak gerekli alt yapı çalışmalarını de desteklenecektir.
Suyun tasarruflu kullanımına yönelik alt yapı ve bilinçlendirme faaliyetleri desteklenecektir. Bilim, teknoloji ve tur gibi ekolojik özelliklere uygun bitti türlerinin yetiştirilmesine yönelik çalışmalar desteklenecektir.
Organik tarım faaliyetleri desteklenecektir.
Tahırcılık desteklenecektir.

EREĞLİ
Organik tarım faaliyetleri desteklenecektir.
Pazarlama sorunlarının çözümüne yönelik faaliyetler, soğuk hava depoları ve paketlenme tesisleri gibi pazarlama etkinlikleri artırarak gerekli alt yapı çalışmalarını de desteklenecektir.
Suyun tasarruflu kullanımına yönelik alt yapı ve bilinçlendirme faaliyetleri desteklenecektir. Bilim, teknoloji ve tur gibi ekolojik özelliklere uygun bitti türlerinin yetiştirilmesine yönelik çalışmalar desteklenecektir.
Organik tarım faaliyetleri desteklenecektir.
Tahırcılık desteklenecektir.

ÇİHANBEYLİ
Gelişmiş seviyeye diğer ilçelere göre görecektir.
Tuz Gölü bayağı sülme işleri, turizme yönelik potansiyellerin harekete geçirilmesine yönelik faaliyetler desteklenecektir.
İlçe başlı belde ve köylerde potansiyel taşıyan yerlerde Sağlık, Turizm Desteklenecektir.
Mevlana yönelik çalışmalar yaparak küçükbaş hayvancılık desteklenecektir.
Suyun tasarruflu kullanımına yönelik alt yapı ve bilinçlendirme faaliyetleri desteklenecektir.
İlçenin ekolojik şartlarına uygun bitti türlerinin yetiştirilmesine yönelik faaliyetler desteklenecektir.

KULU
Gelişmiş seviyeye diğer ilçelere göre görecektir.
Mevlana yönelik çalışmalar yaparak küçükbaş hayvancılık desteklenecektir.
Suyun tasarruflu kullanımına yönelik alt yapı ve bilinçlendirme faaliyetleri desteklenecektir. Bilim, teknoloji ve tur gibi ekolojik özelliklere uygun bitti türlerinin yetiştirilmesine yönelik çalışmalar desteklenecektir.
Organik tarım faaliyetleri desteklenecektir.
Tahırcılık desteklenecektir.

ILGIN
Gelişmiş seviyeye diğer ilçelere göre görecektir.
Tahırcılık desteklenecektir.
İlçe başlı belde ve köylerde potansiyel taşıyan yerlerde Sağlık ve Tarım Turizmi Desteklenecektir.
İlçe başlı belde ve köylerde potansiyel taşıyan yerlerde Sağlık ve Tarım Turizmi Desteklenecektir.
Üretimin ürünlerini pazarlama sorunlarına çözüm önerileri geliştirilerek ilde belde ve köylerde pazarlama etkinlikleri artırarak gerekli alt yapı çalışmalarını de desteklenecektir.
Suyun tasarruflu kullanımına yönelik alt yapı ve bilinçlendirme faaliyetleri desteklenecektir. Bilim, teknoloji ve tur gibi ekolojik özelliklere uygun bitti türlerinin yetiştirilmesine yönelik çalışmalar desteklenecektir.
Organik tarım faaliyetleri desteklenecektir.
Tahırcılık desteklenecektir.

KARAPINAR
Güneş Enerjisi Yatırımları öncelikli olarak desteklenecektir.
Küçükbaş hayvancılığın geliştirilmesine yönelik faaliyetler desteklenecek ve mera ilahı çalışmalarını yapacaktır.
Mevlana yönelik çalışmalar yaparak küçükbaş hayvancılık desteklenecektir.
Üretimin ürünlerini pazarlama sorunlarına çözüm önerileri geliştirilerek ilde belde ve köylerde pazarlama etkinlikleri artırarak gerekli alt yapı çalışmalarını de desteklenecektir.
Suyun tasarruflu kullanımına yönelik alt yapı ve bilinçlendirme faaliyetleri desteklenecektir. Bilim, teknoloji ve tur gibi ekolojik özelliklere uygun bitti türlerinin yetiştirilmesine yönelik çalışmalar desteklenecektir.
Organik tarım faaliyetleri desteklenecektir.
Tahırcılık desteklenecektir.

ÇUMRA
Gelişmiş seviyeye diğer ilçelere göre görecektir.
Tahırcılık desteklenecektir.
Mevlana yönelik çalışmalar yaparak küçükbaş hayvancılık desteklenecektir.
Suyun tasarruflu kullanımına yönelik alt yapı ve bilinçlendirme faaliyetleri desteklenecektir. Bilim, teknoloji ve tur gibi ekolojik özelliklere uygun bitti türlerinin yetiştirilmesine yönelik çalışmalar desteklenecektir.
Organik tarım faaliyetleri desteklenecektir.
Tahırcılık desteklenecektir.

ALTINEKİN
Tahırcılık desteklenecektir.
Temel Eğitim ve Sağlık Hizmetlerinin iyileştirileceği öncelikli ilçeler kapsamındadır.
Mevlana yönelik çalışmalar yaparak küçükbaş hayvancılık desteklenecektir.
Suyun tasarruflu kullanımına yönelik alt yapı ve bilinçlendirme faaliyetleri desteklenecektir.
İlçenin ekolojik şartlarına uygun bitti türlerinin yetiştirilmesine yönelik faaliyetler desteklenecektir.

SARAYÖNÜ
İlçe başlı belde ve köylerde potansiyel taşıyan yerlerde Sağlık, Turizm Desteklenecektir.
Temel Eğitim ve Sağlık Hizmetlerinin iyileştirileceği öncelikli ilçeler kapsamındadır.
Mevlana yönelik çalışmalar yaparak küçükbaş hayvancılık desteklenecektir.
Suyun tasarruflu kullanımına yönelik alt yapı ve bilinçlendirme faaliyetleri desteklenecektir.
İlçenin ekolojik şartlarına uygun bitti türlerinin yetiştirilmesine yönelik faaliyetler desteklenecektir.

AHIRLI
Temel Eğitim ve Sağlık Hizmetlerinin iyileştirileceği öncelikli ilçeler kapsamındadır.
Organik tarım faaliyetleri desteklenecektir.
Tahırcılık desteklenecektir.

DEREBUCAK
Temel Eğitim ve Sağlık Hizmetlerinin iyileştirileceği öncelikli ilçeler kapsamındadır.
Organik tarım faaliyetleri desteklenecektir.
Tahırcılık desteklenecektir.

DERBENT
Temel Eğitim ve Sağlık Hizmetlerinin iyileştirileceği öncelikli ilçeler kapsamındadır.
Organik tarım faaliyetleri desteklenecektir.
Tahırcılık desteklenecektir.

AKÖREN
Temel Eğitim ve Sağlık Hizmetlerinin iyileştirileceği öncelikli ilçeler kapsamındadır.
Organik tarım faaliyetleri desteklenecektir.
Tahırcılık desteklenecektir.

KAZIMKARABEKİR
Temel Eğitim ve Sağlık Hizmetlerinin iyileştirileceği öncelikli ilçeler kapsamındadır.
Organik tarım faaliyetleri desteklenecektir.
Tahırcılık desteklenecektir.

BAŞAYLA
Temel Eğitim ve Sağlık Hizmetlerinin iyileştirileceği öncelikli ilçeler kapsamındadır.
Organik tarım faaliyetleri desteklenecektir.
Tahırcılık desteklenecektir.

AMAÇ 6: BÖLGE İÇİNDEKİ YERLEŞİM YERLERİNE FARKLI MÜDAHALE BİÇİMLERİNİ İÇEREN ÇOK MERKEZLİ VE DENGELİ BİR MEKÂNSAL ÖRGÜTLENME OLUŞTURMAK

Konya Karaman Bölgesini mekânsal olarak diğer Düzey 2 Bölgelerinden ayıran en belirgin ve en temel kısıt sahip olduğu geniş yüzölçümü nedeniyle kırsal ve kentsel alanlar arasındaki fiziki erişim imkânlarının sınırlı kalması ve buna bağlı olarak da mal, hizmet ve insan akımlarında kaliteli ve verimli bir hizmetin sunulmamasıdır. Bölgenin özellikle Konya Metropoliten alanı etrafındaki tek merkezli büyüme eğilimi, beşeri ve ekonomik sermayenin merkezde yoğunlaşmasına neden olmakta bu ise bölge içi gelişmişlik farklarının derinleşmesine neden olabilmektedir. Dolayısıyla büyüklüğü AB'deki birçok ülke yüzölçümünden büyük ancak tek merkezli büyüme eğilimi gösteren Konya ve Karaman'da il merkezlerine görece daha uzak olan ilçeler talep ettikleri mal ve hizmetleri bölge dışındaki ilçelerden sağlayabilmekte ve bölge dışındaki ilçelerle fonksiyonel ilişkiler kurabilmektedir. Bu nedenle de diğer komşu bölgeler ile işbirliklerinin geliştirilmesi oldukça önem arz etmektedir.

Avrupa Birliği uyum politikasında bölgesel ekonomilerin karşılaştırmalı rekabet avantajlarının artırılması ve bölgeler arası gelişmişlik farklılıklarının azaltılması için kentsel ve kırsal yani bir mekânsal boyut içeren ihtiyaçlara özel önem vermektedir. AMGP (ESDP)'nde mekânsal gelişme için temel politika ve stratejilerin ortaya konulmasının nedeni olarak birlik politikalarının tek tek bölgeleri etkileme farklılıkları, gelişim eşitsizlikleri ve artan bölgesel dengesizlikler gösterilmektedir. Geliştirilen politika, amaç, stratejileri ve mekânsal olarak farklılaştırılmış önlemler ile AB bölgesinde daha dengeli ve sürdürülebilir bir mekânsal gelişim amaçlanmaktadır. 10. Kalkınma Planında bölgesel gelişme politikalarıyla, bir taraftan bölgesel gelişmişlik farkları azaltılarak refahın ülke sathına daha dengeli yayılması sağlanacağı, diğer taraftan tüm bölgelerin potansiyeli değerlendirilip rekabet güçleri artırılarak ulusal büyümeye ve kalkınmaya katkıları azami seviyeye çıkarılacağı belirtildiği gibi Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi'nde de Çok merkezli mekânsal gelişim politikası üzerinde önemle durulmaktadır.

Bölgedeki ilçeler kendi içlerinde gerek sosyo–ekonomik yapı gerekse coğrafi özellikler bakımından oldukça farklılaşmakta ve buna bağlı olarak da ilçelerin güçlü ve zayıf yanları değişebilmektedir. Örneğin yaklaşık 100.000 nüfuslu Ereğli ilçesi oldukça kentsel bir yapı sergilerken 800 nüfusa sahip olan ve daha kırsal bir görünüm çizen Ahırlı İlçesinin gelişmişlik düzeyleri birbirleri ile aynı değildir.

Sonuç olarak sahip olduğu geniş yüzölçümü dikkate alındığında Konya Karaman Bölgesinde daha dengeli ve çok merkezli bir mekânsal gelişme perspektifinin sağlanması gerek kırsalda tarıma alternatif gelir kaynakları yaratılarak bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılmasında gerekse küresel rekabet politikası açısından önemlidir.

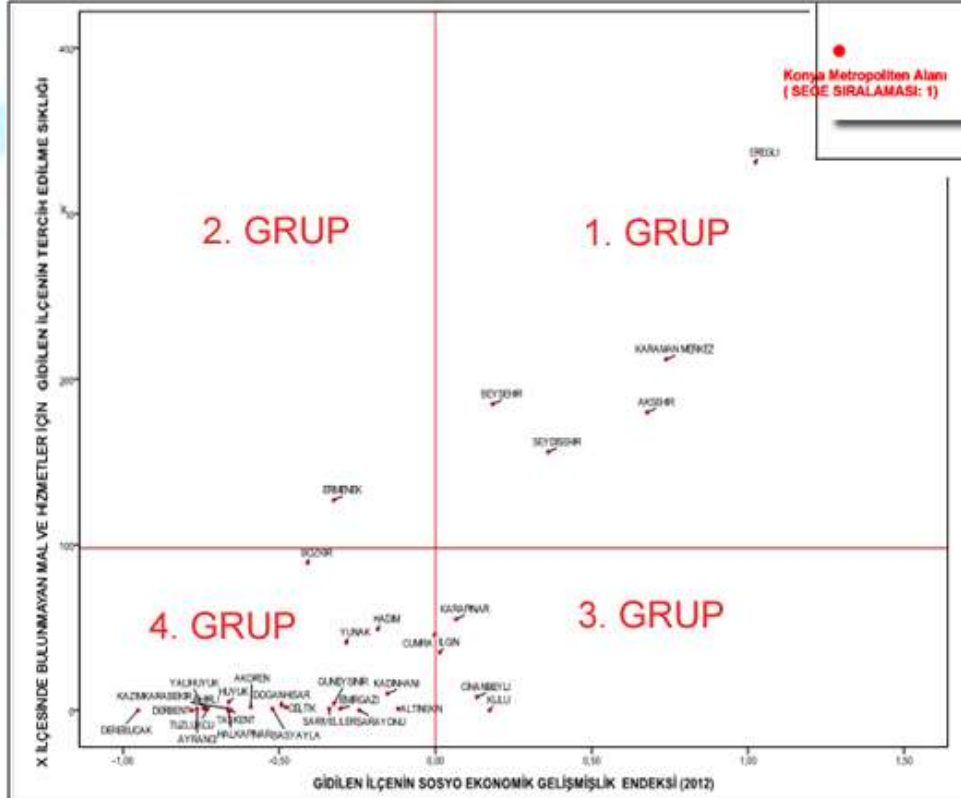
Bu gerekçeye dayanarak Bölge Planının ana senaryosunu hayata geçirebilmek adına bölgenin mevcut mekânsal gelişme eğilimlerine alternatif olarak kurgulanan ve bölge içindeki yerleşim yerlerine farklı müdahale biçimlerini içeren çok merkezli ve dengeli bir mekânsal örgütlenme modeli geliştirilmiştir. Bu mekânsal politika gerek yakınsama politikası gerekse küresel rekabet politikasının mekândaki yansımaları olacaktır.

15 EĞİLİMLER

15.1 BÖLGEDEKİ HANGİ İLÇELER ALT BÖLGE OLMA POTANSİYELİNİ TAŞIYOR?⁷⁴

- 556.** Kademelenme analizi kapsamında Konya Karaman Bölgesindeki yerleşim yerlerinin birbirleriyle olan ilişkileri analiz edilmiştir. Kaynakların daha etkin ve etkili bir şekilde kullanabilmesi adına kırsalda işsizliğin yoğun olduğu, göç veren ilçelere coğrafi olarak daha yakın, bunlara hizmet verme potansiyeli görece daha yüksek ve yakın çevresiyle sıkı fonksiyonel ilişkiler kuran ilçe merkezleri ve bunların alt bölge merkezi olma potansiyelleri tespit edilmeye çalışılmıştır.
- 557.** Çevresindeki ilçelere göre istihdam imkânlarının görece daha yoğun olduğu sağlık, eğitim ve sosyal hizmetlerin görece daha gelişmiş olduğu bu ilçe merkezleri, kendi hinterlandı içerisinde kalan, işsizlik ve göç gibi sorunlar yaşayan diğer ilçe merkezleri ve kırsal alanların da bölgesel ekonomiye katkısını kuvvetlendirebilir ve bölge içi gelişmişlik farklılıklarının azaltılmasında önemli roller oynayabilir.
- 558.** Merkez ilçeler dışında 33 ilçede 842 paydaşla yapılan anket çalışması ile bir ilçede bulunmayan mal ve hizmet için o ilçe dışında en fazla gidilen ilçeler belirlenmiştir. Bu sıralamada en fazla tercih edilme oranına sahip ilçeler aynı zamanda sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyleri açısından da en yüksek endeks değerine sahip ilçelerin büyük bir kısmını oluşturmaktadır. Ancak sosyo gelişmişlik endeks sıralaması bir ilçenin alt bölge merkezi olabilmesi için tek başına yeterli değildir. Çünkü bir ilçe, sosyo-ekonomik bakımdan gelişmiş olmasına rağmen yakın çevresinde daha gelişmiş bir çekim merkezi olması halinde mal ve hizmet sunumu açısından tercih edilir bir ilçe olmayacaktır.

Şekil 39 Konya Karaman Bölgesi İlçelerinde SEGE ve Kademelenme İlişkisi

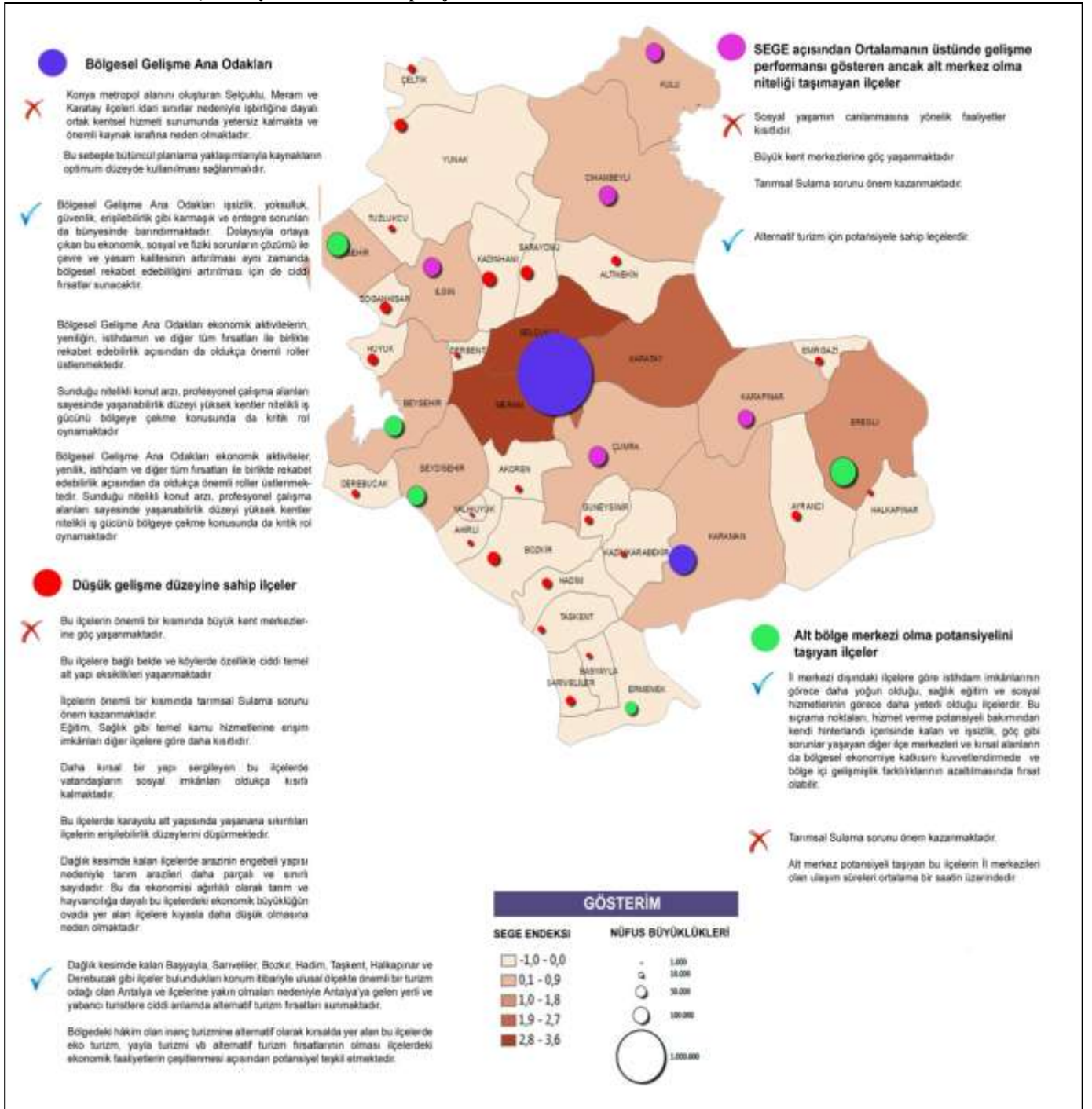

⁷⁴ ALT BÖLGE: İşsizliğin yoğun olduğu, göç veren ilçelere coğrafi olarak daha yakın, bunlara hizmet verme potansiyeli görece daha yüksek ve yakın çevresiyle sıkı fonksiyonel ilişkiler kuran ilçe merkezleri, kendisinin etkisi altında kalan diğer ilçe merkezlerini kapsamaktadır. Alt Bölgeler mal, hizmet, ev ile iş arasındaki yolculuk hareketleri bakımından birbirleri ile daha yoğun ilişki kuran ilçeleri kapsamaktadır. Alt bölgeler yönetsel sınırları, idari sınırlarla çakışmayan, yani fonksiyonel ilişkiler açısından o sınırları aşabilen mekânsal oluşumlardır.

- 559.** İlçeler SEGE ve anket sonuçları olmak üzere iki farklı kritere göre 4 farklı gruba ayrılmıştır. Bu gruplamaya göre ilçelerin mekânsal karakteristikleri aşağıda açıklanmıştır.
- 560.** 1. GRUPTA KALAN İLÇELER: (Konya Metropolitan Alanı, Karaman Merkez, Akşehir, Beyşehir, Seydişehir, Ereğli) Bu ilçeler gerek sosyo ekonomik gelişmişlik endeksi sıralamasında gerekse diğer ilçelerde bulunmayan mal ve hizmetleri sağlama potansiyeli bakımından ortalamanın üzerinde kalan ilçelerdir. Konya Metropolitan Alanı; bölgedeki ilçelerin tamamına yakınına hizmet etmektedir. Karaman il merkezine yapılan seyahatlerin büyük bir kısmını Ayrancı, Başyayla, Ereğli, Ermenek, Karapınar, Kâzımkarabekir ve Sarıveliler ilçeleri oluşturmaktadır. Akşehir yakın çevresindeki Çeltik, Yunak, Tuzlukçu ve Doğanhisar ilçelerine önemli derecede hizmet etmektedir. Beyşehir özellikle Derbent, Derebucak ve Hüyük ilçelerinde karşılanamayan mal ve hizmet sunumu açısından tercih edilen bir merkez konumundadır.
- 561.** 2. GRUPTA KALAN İLÇELER: (Ermenek) Bu grupta yalnızca Ermenek ilçesi bulunmaktadır. Ermenek ilçesi; bölgenin güneyindeki dağlık coğrafyada yer alan bir ilçedir. İlçe 2012 SEGE sıralamasında 37 ilçe arasında 19. sırada yer alarak ortalama bir görünüm sergilemesine rağmen yakın çevresindeki ilçelerde bulunmayan mal ve hizmetleri temin etme noktasında ortalamanın üzerinde bir tercih edilme sıklığına sahiptir. Dolayısıyla bir alt bölge merkezi olma potansiyelini taşımaktadır.
- 562.** 3. GRUPTA KALAN İLÇELER: (Çumra, Karapınar, Ilgın, Cihanbeyli, Kulu) Bu grup içerisinde kalan ilçeler SEGE endeks değeri açısından bölge ortalamasının üzerinde bir gelişmişlik düzeyine sahip olmakla birlikte kendisinden daha gelişmiş bir merkezin etkisi altında kaldıklarından bir alt bölge merkezi olma eğilimi göstermemektedirler. Örneğin Ilgın, Çumra ve Cihanbeyli ilçeleri Konya Metropolitan alanına çok yakın ilçeler konumunda olduğundan diğer ilçeler bu ilçelere gitmek yerine Konya merkeze gelmeyi tercih etmektedirler. Benzer şekilde Karapınar ilçesi de gelişmişlik düzeyi bakımından 37 ilçe arasında 9. sırada yer almasına karşın Ereğli'nin hinterlandında kaldığı için bir alt bölge merkezi olma özelliği gösterememektedir. Bölgenin kuzeydoğusunda kalan erişim süresi olarak Konya il merkezi ile Ankara il merkezine yaklaşık olarak aynı mesafede olan Kulu ilçesi'nin Ankara ile olan günlük ekonomik ilişkileri daha yükündür.
- 563.** 4. GRUPTA KALAN İLÇELER: (Hadim, Yunak, Güneysınır, Kadınhanı, Emirgazi, Altınekin, Sarıveliler, Sarayönü, Çeltik, Başyayla, Taşkent, Halkapınar, Doğanhisar, Akören, Ahırlı, Hüyük, Derbent, Kazımkarabekir, Tuzlukçu, Ayrancı, Derebucak) Bu grupta yer alan ilçeler, gerek SEGE endeksi gerekse diğer ilçelerde bulunmayan mal ve hizmetleri sağlama potansiyeli bakımından ortalamanın altında kalan ilçelerdir. Diğer bir deyişle bu ilçeler yakınsama politikasının oluşturulmasında öncelikli olarak desteklenmesi gereken yerleridir.

15.2 İLÇE DÜZEYİNDE MEKÂNSAL TİPOLOJİLER⁷⁵

Harita 9 İlçe Düzeyinde Mekânsal Tipolojiler

⁷⁵ Bu tipolojiler benzer özellik gösteren yerleşmelere ilişkin bir gruplandırma. (1) İlçelerin SEGE sıralaması; (2) ilçelerde yapılan kademelenme anket sonuçları; (3) İlçe stratejik gelişme komisyonu raporlarında tespit edilen sonuçlar esas alınarak belirlenmiştir.

15.2.1 BÖLGESEL GELİŞME ANA ODAKLARI

Karaman İl Merkezi, Konya Metropolen Alanı: (Selçuklu, Meram, Karatay)

- 564.** Sosyo-ekonomik gelişmişlik açısından en yüksek performansı göstermekle birlikte bölgede yeniliğin, nitelikli işgücünün ve diğer tüm fırsatları ile en yaratıcı ekonomik faaliyetlerin cereyan ettiği yerleşimlerdir.
- 565.** Bölgesel gelişme ana odakları işsizlik, yoksulluk, güvenlik, erişilebilirlik gibi karmaşık ve entegre sorunları da bünyesinde barındırmaktadır. Dolayısıyla ortaya çıkan bu ekonomik, sosyal ve fiziki sorunların çözümü ile çevre ve yaşam kalitesinin artırılması aynı zamanda bölgesel rekabet edebilirliğinin artırılması için de ciddi fırsatlar sunacaktır.
- 566.** Konya metropol alanını oluşturan Selçuklu, Meram ve Karatay ilçeleri idari sınırlar nedeniyle işbirliğine dayalı ortak kentsel hizmet sunumunda yetersiz kalmakta ve önemli kaynak israfına neden olmaktadır. Bu sebeple bütüncül planlama yaklaşımlarıyla kaynakların optimum düzeyde kullanılması sağlanmalıdır.
- 567.** Bölgesel gelişme ana odakları ekonomik aktiviteler, yenilik, istihdam ve diğer tüm fırsatları ile birlikte rekabet edebilirlik açısından da oldukça önemli roller üstlenmektedir. Sunduğu nitelikli konut arzı, profesyonel çalışma alanları sayesinde yaşanabilirlik düzeyi yüksek kentler nitelikli iş gücünü bölgeye çekme konusunda da kritik rol oynamaktadır.

15.2.2 ALT BÖLGE MERKEZİ OLMA POTANSİYELİNİ TAŞIYAN İLÇELER

(Ereğli, Seydişehir, Akşehir, Beyşehir, Ermenek)

- 568.** İlçelerde yapılan kademelenme analizi anket sonuçlarına göre kendi hinterlandında kalan ilçelere göre hizmet verme potansiyeli ve o ilçelerde bulunmayan hizmetlerin temini açısından potansiyel arz eden ilçeler bu grupta yer almaktadır. Alt merkez potansiyeli taşıyan bu ilçelerin il merkezlerine ulaşım süreleri ortalama bir saatin üzerindedir.

Akşehir Alt Bölgesi Hinterlandında Kalan İlçeler

Beyşehir ve Seydişehir Alt Bölgesi Hinterlandında Kalan İlçeler

- 569.** Alt merkezler, il merkezi dışındaki diğer ilçelere göre istihdam imkânlarının görece daha yoğun olduğu, sağlık eğitim ve sosyal hizmetlerinin görece daha yeterli olduğu ilçelerdir. Bu sıçrama noktaları, hizmet verme potansiyeli bakımından kendi hinterlandı içerisinde kalan, işsizlik ve göç gibi sorunlar yaşayan diğer ilçe merkezleri ve kırsal alanların da bölgesel ekonomiye katkısını kuvvetlendirmede ve bölge içi gelişmişlik farklılıklarının azaltılmasında fırsat olabilir.

Ermenek Alt Bölgesi Hinterlandında Kalan İlçeler

Ereğli Alt Bölgesi Hinterlandında Kalan İlçeler

15.2.3 ORTALAMANIN ÜSTÜNDE GELİŞME PERFORMANSI GÖSTEREN ANCAK ALT MERKEZ OLMA NİTELİĞİ TAŞIMAYAN İLÇELER

(Kulu, Ilgın, Çumra, Karapınar, Cihanbeyli)

570. Bu grup içerisinde kalan ilçeler, SEGE endeks değeri açısından bölge ortalamasının üzerinde bir gelişmişlik düzeyine sahip olmakla birlikte kendisinden daha gelişmiş bir merkezin etkisi altında kaldıklarından bir alt bölge merkezi olma eğilimi göstermemektedirler.
571. Bu ilçelerde sosyal yaşamın canlanmasına yönelik faaliyetler kısıtlıdır. Büyük kent merkezlerine göç yaşanmaktadır. Tarımsal sulama sorunu önem kazanmaktadır. Alternatif turizm için potansiyele sahip ilçelerdir.

15.2.4 DÜŞÜK GELİŞME DÜZEYİNE SAHİP İLÇELER

(Hadim, Yunak, Güneysınır, Çeltik, Kadınhanı, Akören, Emirgazi, Altınekin, Sarıveliler, Derbent, Sarayönü, Başayla, Taşkent, Halkapınar, Doğanhisar, Ahırlı, Hüyük, Tuzlukçu, Kâzımkarabekir, Ayrancı, Derebucak)

572. Bu grupta yer alan ilçelerin ortak özellikleri gerek sosyo ekonomik gelişmişlik endeksi gerekse kademelenme analizindeki anket sonuçlarına göre diğer ilçelerde bulunmayan mal ve hizmetleri sağlama potansiyeli bakımından ortalamanın altında kalan ilçeleridir.
573. **Bu ilçelerin önemli bir kısmında büyük kent merkezlerine göç yaşanmaktadır.** Bu ilçelere bağlı belde ve köylerde özellikle ciddi temel altyapı eksiklikleri bulunmaktadır. İlçelerin önemli bir kısmında tarımsal sulama sorunu önem kazanmaktadır.
574. **Eğitim, sağlık gibi temel kamu hizmetlerine erişim imkânları diğer ilçelere göre daha kısıtlıdır.** Daha kırsal bir yapı sergileyen bu ilçelerde vatandaşların sosyal imkânları oldukça kısıtlı kalmaktadır.
575. **Bu ilçelerde karayolu alt yapısında yaşanan sıkıntılar ilçelerin erişilebilirlik düzeylerini düşürmektedir.** Dağlık kesimde kalan ilçelerde arazinin engebeli yapısı nedeniyle tarım arazileri daha parçalı ve küçüktür. Bu da ekonomisi ağırlıklı olarak tarım ve hayvancılığa dayalı bu ilçelerdeki ekonomik büyüklüğün ovada yer alan ilçelere kıyasla daha düşük olmasına neden olmaktadır.
576. Bu nedenle dağlık coğrafyalar için daha uygun olan organik tarım, arıcılık ve meyvecilik faaliyetleri bu ilçelerde alternatif gelir kaynaklarının yaratılması açısından önem taşımaktadır.

- 577.** Dağlık kesimde kalan Başyayla, Sarıveliler, Bozkır, Hadim, Taşkent, Halkapınar ve Derebucak gibi ilçeler buldukları konum itibarıyla ulusal ölçekte önemli bir turizm odağı olan Antalya ve ilçelerine yakın olmaları nedeniyle Antalya'ya gelen yerli ve yabancı turistlere ciddi anlamda alternatif turizm fırsatları sunmaktadır.
- 578.** Bölgedeki hâkim olan inanç turizmine alternatif olarak kırsalda yer alan bu ilçelerde eko turizm, yayla turizmi vb alternatif turizm fırsatlarının olması, ilçelerdeki ekonomik faaliyetlerin çeşitlenmesi açısından potansiyel teşkil etmektedir.

15.3 BÖLGEDEKİ İLÇELER YAKIN ÇEVRESİNDEKİ DİĞER BÖLGE İLÇELERİ İLE NE TÜR FONKSİYONEL İLİŞKİLER KURUYOR?

579. Fonksiyonel bölge, coğrafi mekânın sosyal ve ekonomik ilişkiler temelinde tanımlanmasıdır. Bu kapsamda bir fonksiyonel bölgede yer alan mekânsal birimler, bölge dışındaki birimlere göre birbirleri ile daha çok ilişkilidir.

580. Konya Karaman Bölgesinin çok geniş bir coğrafyaya yayılması nedeniyle il merkezlerine görece daha uzak olan ilçeler talep ettikleri mal ve hizmetleri bölge dışındaki ilçelerden sağlayabilmekte ve bölge dışındaki ilçelerle fonksiyonel ilişkiler kurabilmektedir. Bu nedenle komşu düzey 2 bölgeleri ile işbirliklerine gidilmesi bölge açısından oldukça önem arz etmektedir.

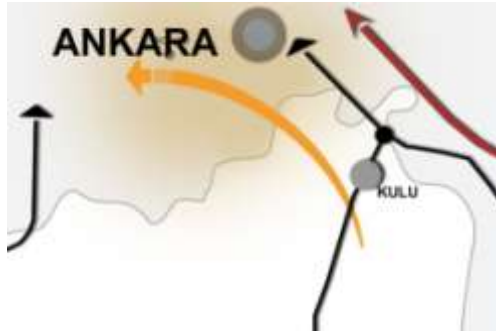
581. Bir mekansal birim olarak "bölge" ele alındığında Konya Karaman Bölgesinin diğer bölgelerle ilişkisi, TR51 (Ankara), TR10 (İstanbul), TR61 (Antalya, Burdur, Isparta) TR62 (Adana, Mersin), TR31 (İzmir) ve TR71 (Aksaray, Kırıkkale, Kırşehir, Nevşehir, Niğde) düzey 2 bölgeleri ile önemli derecededir.⁷⁶

- 582.** Bölgenin kuzey batısında kalan Çeltik, Yunak, Akşehir, Tuzlukçu gibi ilçeler, ekonomik ilişkilerini daha çok sınır iller olan Ankara, Eskişehir ve Afyonkarahisar'ın il merkezi ve ilçeleri ile kurdukları görülmektedir. Örneğin, Yunak ve Çeltik ilçeleri, idari olarak Konya iline bağlıdır. Ancak bu ilçelerin kamu hizmetleri dışında Konya il merkezi ile ekonomik olarak bağları oldukça zayıftır. Özellikle kış mevsimlerinde, il merkezi ile ulaşım bağlantılarında önemli aksamlar yaşanmaktadır. Bunun temel nedeni bu ilçelerin il merkezine olan ortalama 200 km'lik uzaklığıdır. İlçelerin Ankara'nın Polatlı ve Afyonkarahisar'ın Emirdağ ilçeleri ile olan ekonomik etkinlikleri daha fazladır. Benzer durum Akşehir ilçesi için de söylenebilir. Özellikle Akşehir ilçesine bağlı ve Afyonkarahisar il sınırına komşu belde ve köylerin haftalık pazar alışverişlerini veya diğer mal ve hizmet taleplerini Afyonkarahisar'a bağlı Emirdağ ve Sultandağ ilçelerinden sağladıkları ortaya çıkmaktadır.⁷⁷
- 583.** Bu kapsamda TR33 Bölgesi (Kütahya, Afyonkarahisar, Uşak, Manisa) ile iki bölgeye sınır ilçelerin köy ve beldelere özgü özel işbirlikleri geliştirilmelidir. Benzer şekilde bu bölge ile özellikle termal turizmin geliştiği Afyonkarahisar ve çevre ilçeleri de ele alacak şekilde turizm destinasyonları oluşturulmalıdır.

⁷⁶ Türkiye'de Yerleşme Merkezlerinin Kademelenmesi, DPT, 1982

⁷⁷ İlçe Stratejik Gelişme Raporları, 2012

584. Bölgenin kuzeydoğusunda kalan erişim süresi olarak Konya il merkezi ile Ankara il merkezine

yaklaşık olarak aynı mesafede olan Kulu İlçesi'nin Ankara ile olan günlük ekonomik ilişkileri daha yoğundur. Bölgenin coğrafi yapısı da bölge ekonomisi üzerinde belirleyici olabilmektedir. Örneğin "dağlık" kesimde kalan ilçelerde arazinin engebeli yapısı nedeniyle tarım arazileri sınırlıdır. Bu da ekonomisi ağırlıklı olarak tarım ve hayvancılığa dayalı bu ilçelerdeki ekonomik büyüklüğün ovada yer alan ilçelere kıyasla daha düşük olmasına neden olmaktadır. Bu durum ise bu

ilçelerden dışarıya olan göçü hızlandırmakta ve nüfus kaybına neden olmaktadır.⁷⁸

585. Bölgenin güneyindeki "dağlık" kesimde kalan, Konya ve Karaman kent merkezlerine erişim imkânları görece daha kısıtlı olan Başyayla, Sarıveliler, Ermenek, Derebucak, Hadim ve Taşkent ilçeleri buldukları konum itibarıyla ulusal ölçekte önemli bir turizm odağı olan Antalya ve ilçeleri ile olan ilişkileri daha kuvvetlidir. İlçe stratejik gelişim raporlarında da belirtildiği üzere bu ilçelerin Antalya ilçeleri ile olan gününbirlik ve mevsimlik ekonomik ilişkilerinin yoğun olması bu stratejiyi destekler niteliktedir. Özellikle Antalya-Kapadokya eksenli turizmi açısından bölge, bir geçiş noktası ve durak konumundadır. Bu eksen üzerinde kalan ilçelerin Akdeniz sahilindeki Manavgat-Side-Alanya gibi turizm merkezlerine olan erişim sürelerinin kısaltılması, bu ilçelerdeki alternatif turizm fırsatlarının değerlendirilmesi açısından önem arz etmektedir.

586. Tuz Gölü'nün sınırını paylaşmamız sebebiyle, Tuz Gölü'nün potansiyellerinin kullanılmasına ve gölün korunmasına yönelik TR51 Bölgesi(Ankara) ve TR71(Nevşehir, Aksaray, Kırıkkale, Kırşehir, Niğde) Bölgesi de dahil edilerek ortak projelerin geliştirilmesi gerekmektedir.

587. Konya ve Ankara arasında daha yüksek kültürel ve bilimsel iletişim imkânlarının araştırılması ve sanayi alt yapılarının birbirini destekleyecek bir perspektifle yeni bir vizyona bağlanması ve bu çerçevede savunma sanayinde yeni işbirliği arayışlarına zemin hazırlanması adına TR51 (Ankara) Düzey 2 Bölgesi ile işbirlikleri geliştirilmelidir.

588. Diğer yandan ülkemizin güney sahillerine yönelen turistler, Antalya ve çevresinden Konya Karaman Bölgesine uğrayıp ardından Kapadokya'ya geçmektedirler. Bu açıdan bakıldığında YHT taşımacılığının bölgemiz ve TR61(Antalya, Isparta, Burdur) bölgesi için ortak bir ihtiyaç olması nedeniyle işbirlikleri geliştirilmesi gerekmektedir. Alternatif turizm fırsatlarının yaratılması adına TR61 (Antalya, Isparta, Burdur), TR71 (Nevşehir, Aksaray, Kırıkkale, Kırşehir, Niğde) ve TR72(Kayseri, Yozgat, Sivas) Düzey 2 Bölgelerini kapsayacak şekilde, özellikle bu bölgelerin kırsal

alanlarına yönelik alternatif turizmi geliştirmek amacıyla, işbirlikleri kurulmalıdır. Özellikle İpek Yolu Turizmi bu açıdan önemli fırsatlar sunmaktadır.

589. Beyşehir Gölü'nün sınırını Isparta ile paylaşmamız, sebebiyle göle ilişkin planlama çalışmalarının yapılması, gölün turizme kazandırılması ve korunmasına yönelik yine TR61

Bölgesi ile ortak projelerin geliştirilmesi gerekmektedir.

⁷⁸ İlçe Stratejik Gelişme Komisyonu Raporları,2012

590. Yine TR61(Antalya, Isparta, Burdur) Bölgesi ile özellikle sebze ve süs bitkileri yetiştiriciliği konusunda yakın işbirliği iki bölgenin ortak çıkarları açısından önem kazanan diğer bir konudur.

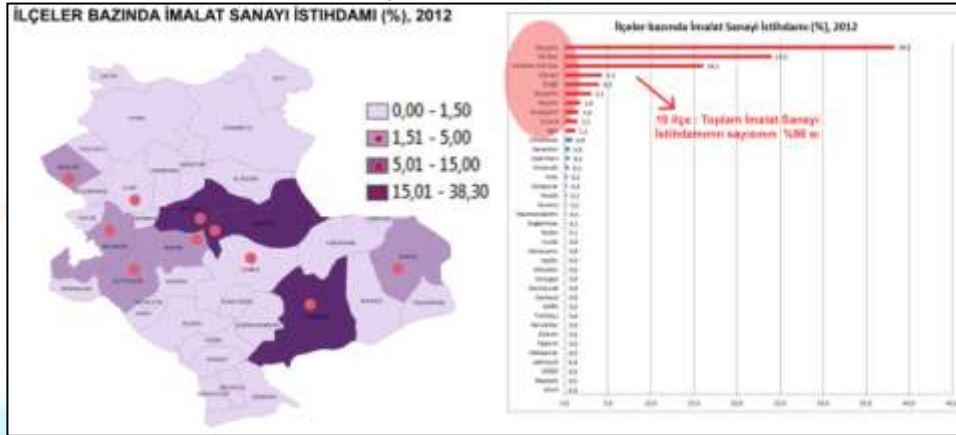
591. Son olarak, Konya Karaman Bölgesi'nden yapılan ihracatın önemli bir kısmının Mersin Limanı'ndan yapıldığı göz önüne alındığında, bölgenin bu limana olan mevcut ulaşım bağlantılarının kuvvetlendirilerek Mersin ile olan Lojistik ilişkilerinin kuvvetlendirilmesi adına TR62 (Adana, Mersin) düzey 2 bölgesi ile ortaklıklara gidilmelidir.

15.4 İMALAT SANAYİNDE MEKÂNSAL EğİLİMLER

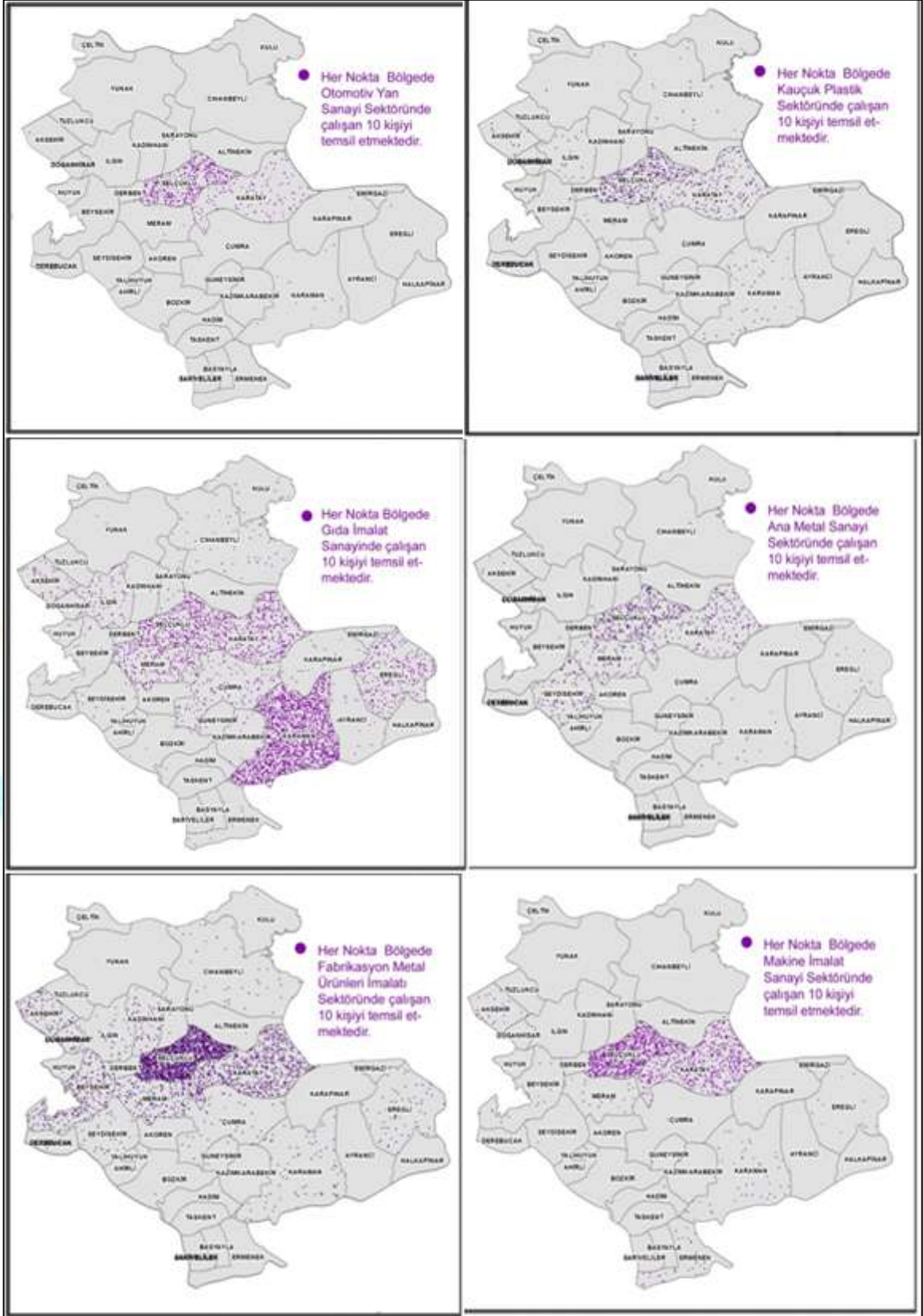
592. **Bölgede sanayileşmenin belirli bölgelerde toplandığı görülmektedir.** 2012 yılı itibariyle bölgedeki toplam imalat sanayi istihdamının ve işletme sayısının yaklaşık %83' Konya Metropolitan Alanı (Selçuklu, Meram, Karatay) ve Karaman il merkezlerinde yoğunlaşmaktadır.

593. **İl merkezleri dışında Akşehir, Beyşehir, Ereğli, Çumra, Igın ve Seydişehir ilçelerinde sanayi tesisleri yoğunlaşmaktadır.** Bu ilçeler de dahil edildiğinde bölgedeki toplam sanayi istihdamın %96'sının, işletme sayısının ise %95'inin sadece 10 ilçede toplandığı görülmektedir.

Harita 10 İlçeler Bazında İmalat Sanayi İstihdamı (%), 2012

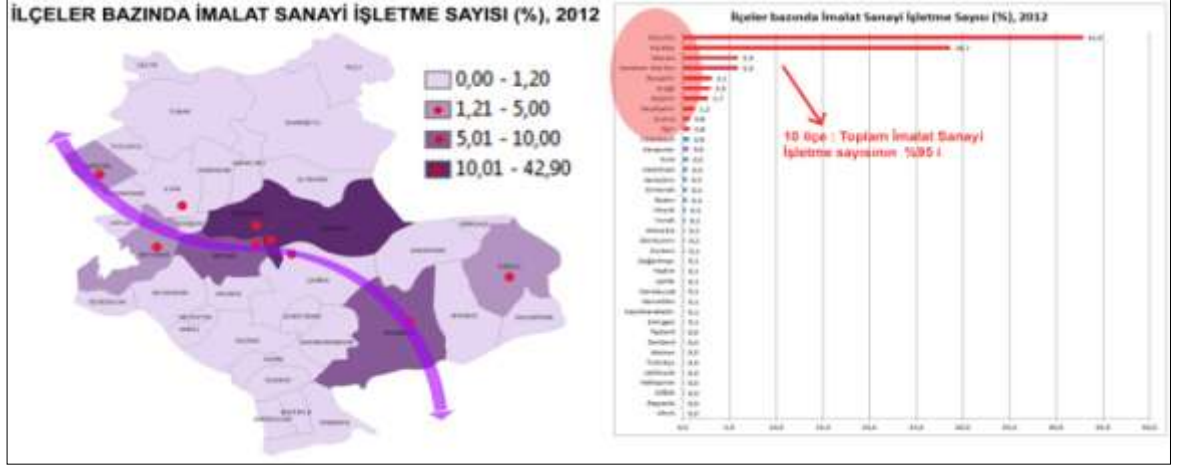

Harita 11 Bölgenin Stratejik Sektörlerinde Yaratılan İstihdamın İlçeler Bazında Mekansal Dağılımı

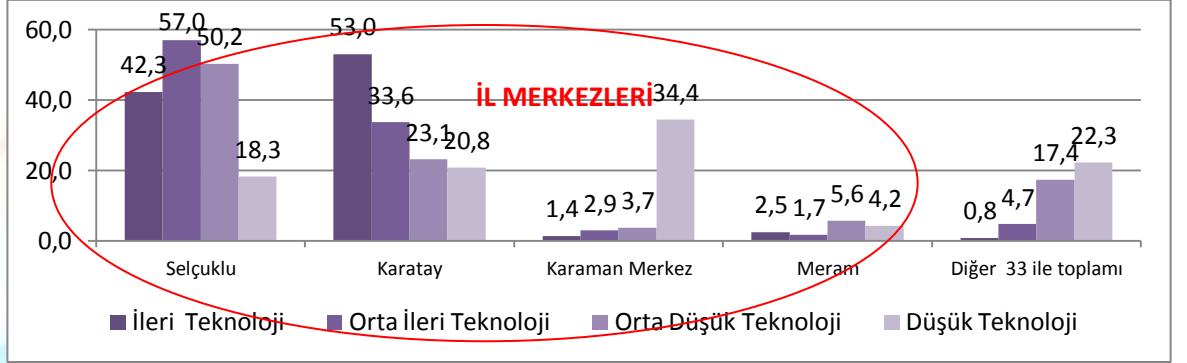
594. Bu demek oluyor ki bölgede sanayiden bahsedildiği zaman aslında bu 10 ilçe ön plana çıkmaktadır. Dolayısıyla bölgesel gelişme senaryolarında sanayi politikalarının mekânsal karşılığını bu ilçeler oluşturmaktadır.

Harita 12 İlçeler Bazında İmalat Sanayi İşletme Sayısı (%),2012

595. Bölgede kent merkezlerinden kırsal alana doğru sanayileşme, sayı olarak azaldığı gibi sanayi işletmelerin niteliğinin de farklılaştığı gözlemlenmiştir.

Şekil 40 Bölgede İmalat Sanayi İstihdamının Mekânsal Dağılımı (%), 2012

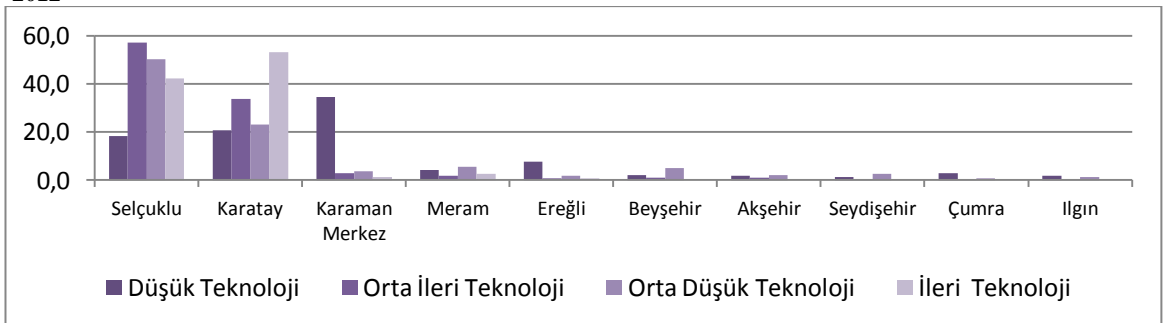

596. Bölgede orta ileri ve ileri teknoloji düzeyine sahip otomotiv yan sanayi, makine imalatı gibi sektörler Konya metropoliten alanında yoğunlaşmaktadır. Nitekim orta ileri teknolojili sektörlerdeki toplam istihdamın %95,3'ü; ileri teknolojili sektörlerdeki istihdamın %99'u il merkezindedir.

597. Bu durum bölgesel gelişme planında orta ve ileri teknoloji imalat sanayi küresel rekabet politikasının il merkezleri odaklı olmasının gerektiğine işaret etmektedir. Nitekim bu sektörlerde gerek nitelikli işgücü gerekse yatırım ve finans kaynakları il merkezlerinde toplanmış bulunmaktadır.

598. Bölgede düşük katma değere sahip sektörlerde yaratılan istihdam %34 ile en fazla Karaman il merkezindedir. İlçenin gıda sektörüne dayalı imalat yapısı bu durumun temel nedenidir.

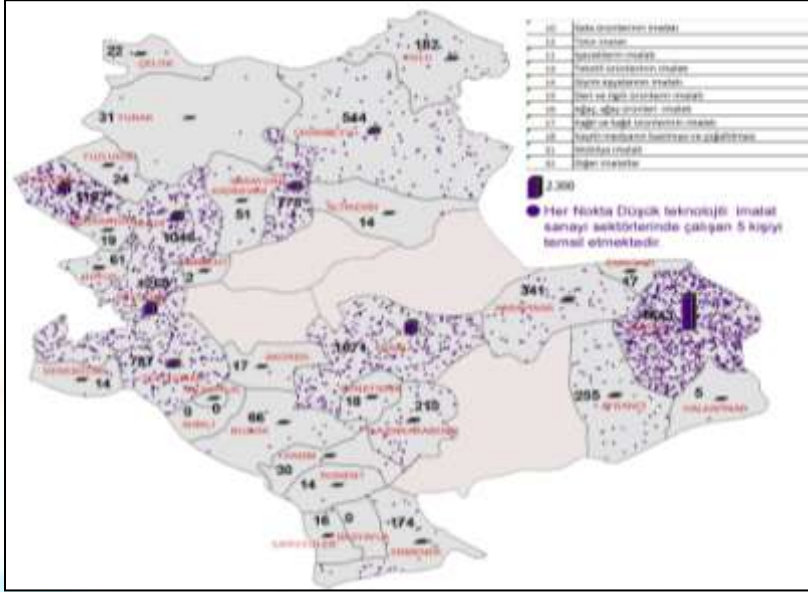
Şekil 41 Bölgede Toplam İmalat Sanayi İstihdamının %96'sını Oluşturan 10 İlçenin Sanayi Teknoloji Düzeyleri, 2012

599. Kırsal bölgelerde un ve yem gibi hammaddesini bulunduğu çevreden alan, düşük teknoloji seviyesinde olan, yatırım ve işletme aşamasında fazla nitelikli personel gerektirmeyen tarıma dayalı imalat sanayi tesislerinin kurulduğu görülmektedir. Bu işletmelerin yatırım, üretim ve pazarlama aşamasında önemli problemleri bulunmaktadır. Bu tesislerin rekabet gücünü, ölçek, sermaye ve pazar şartları olumsuz olarak etkilemektedir.

600. İl merkezleri dışında düşük teknolojlili sektörlerde istihdamı en fazla Ereğli, Çumra, Beyşehir ve Akşehir gibi kırsalda görece daha gelişmiş ve belli bir nüfus büyüklüğüne ulaşmış ilçelerde yaratıldığı görülmektedir. Özellikle tarıma dayalı olan gıda sektörü, bu ilçelerde düşük teknolojlili sektörlerdeki istihdamın başını çekmektedir.

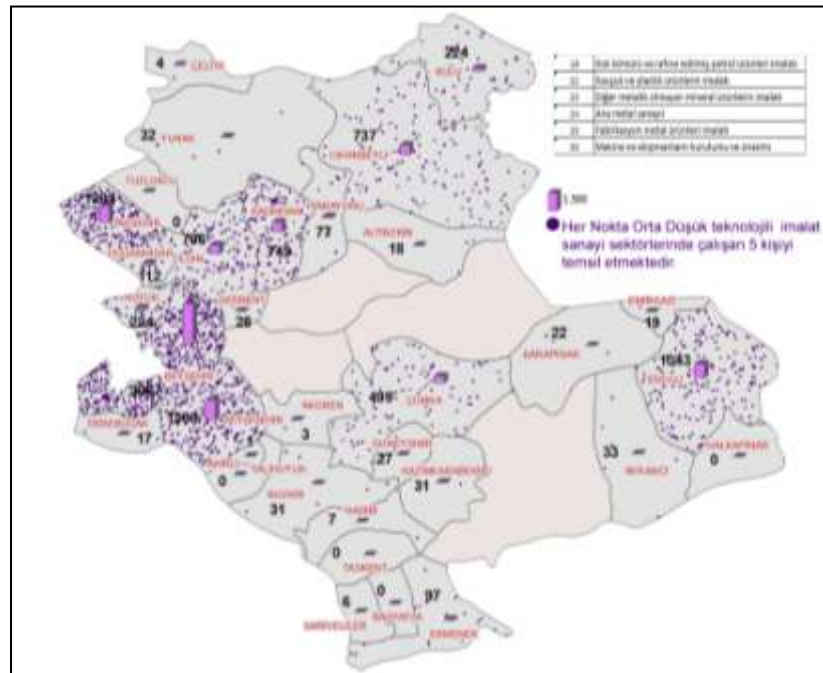
Harita 13 İl Merkezleri Dışında Düşük Teknolojlili Sektörlerdeki İmalat Sanayi İstihdamının Mekânsal Dağılımı, 2012

601. İl merkezleri dışında orta düşük teknolojlili sektörlerde istihdam bölgenin batısında kalan ilçeler olan Akşehir, Beyşehir ve Seydişehir ilçelerinde yoğunlaşmaktadır. Özellikle Seydişehir ilçesinde faaliyet gösteren alüminyum tesisleri gibi madencilğe dayalı sanayinin bu bölgede yer alması mekânsal dağılımı

etkilemektedir.

Harita 14 İl Merkezleri Dışında Orta Düşük Teknolojlili Sektörlerdeki İmalat Sanayi İstihdamının Mekânsal Dağılımı, 2012

602. İl merkezleri dışında kalan ilçelerde gerek istihdam gerekse işletme sayısı açısından orta ileri ve ileri teknoloji sektörleri oldukça düşük bir paya sahiptir.

16 ÖNCELİK VE TEDBİRLER

6.1

•BÖLGESEL GELİŞMENİN TEMEL DİNAMOSU OLAN ANA GELİŞME ODAKLARININ KÜRESEL REKABET GÜCÜNÜN ARTIRILMASI

6.2

•BÖLGESEL GELİŞME ANA ODAKLARININ HİTERLANDINDA KALAN İLÇELERİN GELİŞTİRİLMESİ

6.3

•ÇOK MERKEZLİ DENGELİ GELİŞİM: ALT BÖLGELER OLUŞTURULARAK FARKLI MÜDAHALE KARARLARI İLE GELİŞİMİN SAĞLANMASI

ÖNCELİK 6.1 : BÖLGESEL GELİŞMENİN TEMEL DİNAMOSU OLAN ANA GELİŞME ODAKLARININ KÜRESEL REKABET GÜCÜNÜN ARTIRILMASI

KARAMAN İL MERKEZİ, KONYA METROPOLİTEN ALANI: (SELÇUKLU, MERAM, KARATAY)

Tarih boyunca kentler, yeniliğin cereyan ettiği mekânlar olarak ekonomik gelişmenin asıl itici gücü olmuştur. Küresel ekonomilerin tetikleyici öznesi olan kentler aynı zamanda bölgesel ekonomilerin de temel belirleyici aktörü olarak karşımıza çıkmaktadır. Avrupa Birliği'nde "Kentsel Bir Gündem Yaratılmasına İlişkin Bildirge'de"(1997) belirtildiği gibi kentler; Avrupa Birliği içerisinde en yaratıcı ekonomik faaliyetlerin cereyan ettiği yerleşimler olarak değerlendirilmekte ve bu nedenle kentsel alanların desteklenmesi gerektiği üzerinde durulmaktadır.(KENTGES).

Benzer şekilde 2006 yılında **Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü'nün** (OECD) küresel ekonomide rekabetçi bölgelerin tespiti için yaptığı araştırmada, metropol bölgelerin çoğunda (78 metropol bölgenin 66'sında) kişi başına düşen GSYİH ve işgücü verimliliği (78 metropol bölgenin 65'inde) ulusal ortalamasının üzerinde olması ve bu kentlerden çoğunun büyüme oranı da genellikle ülke ortalamalarının üzerinde olması kentsel ekonomilerin aynı zamanda mekansal anlamda bölgesel ekonomilerin yapı taşları olduğunu ortaya koymaktadır.

Bölge Planı'nın **Bölgesel Gelişme Ana Odakları** politikası bölgede ekonomik aktiviteler, yenilik, istihdam ve diğer tüm fırsatları ile birlikte bölgesel rekabet edebilirlik açısından da oldukça önemli fırsatlar sunması nedeniyle bölgenin ulusal ve uluslararası rekabet edebilirliğini doğrudan etkileyen Konya metropoliten alanı ve Karaman il merkezinin rekabet avantajlarını iyileştirmeyi amaçlamaktadır.

Bu kapsamda Konya metropoliten alanı ve Karaman il merkezi bölgesel gelişme ana odakları olarak belirlenecektir.

Bölgesel gelişme ana odakları olarak belirlenen Konya metropoliten alanı ve Karaman il merkezi ile birlikte alt bölge olarak belirlenen Seydişehir, Beyşehir, Ermenek, Akşehir ve Ereğli alt bölgeleri ile birlikte planda küresel rekabet politikasının merkezinde yer alan büyümenin itici gücü olan yerleşim yerleri olacaktır.

Orta ve ileri teknoloji sektörlerde yaratılan istihdamın ve işletme sayısının önemli bir kısmını bünyesinde barındırması nedeniyle bölgesel gelişme ana odaklarını aynı zamanda bölgenin yenilik merkezleri olma potansiyelini de taşımaktadır. Nitekim yenilik ve Ar-Ge anlamında gerek nitelikli işgücü gerekse sermaye ve bilgi birikimi bu merkezlerde toplanmış durumdadır. Bu nedenle Konya Karaman Bölge planında bölgesel gelişme ana odakları bölgenin "**Yenilik Merkezleri**" işlevini üstlenecektir.

TEDBİR 6.1.1 : Bölgesel Gelişme Ana Odaklarına Yönelik Kentsel Pazarlama Stratejisi Oluşturulacaktır

- 603.** Sunduğu nitelikli konut arzı, profesyonel çalışma alanları sayesinde yaşanabilirlik düzeyi yüksek kentler nitelikli iş gücünü bölgeye çekme konusunda da kritik rol oynamaktadır. Bu fırsatlar aynı zamanda bölgenin sahip olduğu nitelikli işgücünü bölgede tutmak için de fırsatlar sunmakta ve böylece bölgesel ekonominin gelişmesine önemli bir katkı sağlamaktadır.
- 604.** Ancak diğer yandan sunduğu bu fırsatlara karşın kentler işsizlik, yoksulluk, güvenlik, erişilebilirlik gibi karmaşık ve entegre sorunları da bünyesinde barındırmaktadır. Dolayısıyla kentlerde ortaya çıkan bu ekonomik, sosyal ve fiziki sorunların çözümü ile çevre ve yaşam kalitesinin artırılması aynı zamanda bölgesel rekabet edebilirliğin artırılması için de ciddi fırsatlar sunacaktır.

605. Yalnızca iktisadi anlamda değil turistik amaçlarla da bölge kentlerini görmeye, gezmeye ve tanımaya gelen ziyaretçiler açısından da bölgesel gelişme ana odaklarının (Konya metropoliten alanı ve Karaman il merkezi) ziyaretçilerde bıraktığı izlenimin bölge kentlerinin imajı açısından üzerinde durulması gereken bir durum olduğu anlaşılmaktadır.
606. Sonuç olarak, bölgesel gelişme ana odakları olarak belirlenen Konya metropoliten alanı ve Karaman il merkezi'nin kentsel yaşam kalitesinin iyileştirilmesi, etkin bir kentsel imaj stratejisinin oluşturulması şeklinde planın ana senaryosu olarak bölgenin içsel dinamiklerini harekete geçirerek bölgeyi bir ekonomik gelişme koridoru haline getirme politikası açısından oldukça önem arz eden bir konudur. Nitekim bölgeye gelmesi muhtemel yatırımlarla birlikte bu bölgede yaşayacak, çalışacak ve üretecek olan nitelikli işgücünü kent merkezlerinde sunulan hizmetlerden de memnuniyet duyması gerekmektedir. Kentte nitelikli yaşam alanlarının oluşturulması sadece bölgeye gelerek yaşamayı tercih edecek insanlar için değil, bölge halkının da refah düzeyinin artması açısından da elzemdir.
607. Bu kapsamda Konya metropoliten alanı ve Karaman il merkezine yönelik Mevlana Kalkınma Ajansı koordinasyonunda orta ve uzun vadede "**Kentsel Pazarlama Stratejisi**" oluşturulacaktır.
608. Kent merkezlerindeki fiziki yaşam alanlarının kalitesini artırmaya yönelik kentsel dönüşüm projesi uygulamalarına destek verilecektir.
609. Kentsel Pazarlama Stratejisinin temel aktörleri olarak ise Konya Büyükşehir Belediyesi ve Karaman Belediyesi yer alacaktır.

TEDBİR 6.1.2 : Bölgesel Gelişme Odaklarının Ulusal ve Uluslararası Pazarlara Olan Entegre Ulaşım Bağlantıları Kuvvetlendirilecektir

610. Bölgesel ulaşım altyapısı kuvvetli olan kentlerde yer seçen firmaların pazara erişim imkânları kolaylaşmakta bu da kentleri yeni iş fırsatları ve yeni yatırımlar için cazip kılmaktadır.
611. Bölgesel gelişme ana odaklarının Ankara, İzmir ve İstanbul gibi metropollere ve uluslararası erişim noktalarına ulaşım bağlantıları kuvvetlendirilecektir.
612. Bölgeden ihracat yapan firmaların önemli bir çoğunluğu Mersin Limanını tercih etmektedir. Ancak Mersin Limanının doymuş bir kapasiteye sahip olması ve limana erişim süresinin görece daha yüksek olması nedeniyle süre bakımından daha avantajlı olan Taşucu Limanı alternatif değerlendirilecektir.
613. BGUS' da endüstriyel büyüme odağı olarak tanımlanan Konya metropoliten alanı ile dönüşüm kenti olarak belirlenen Karaman il merkezinin birbirleriyle olan ulaşım bağlantıları kuvvetlendirilecektir.
614. Özellikle Konya'ya yönelik havayolu taşımacılığında son dönemlerde artan bir talep söz konusudur. Ancak il sınırları içinde yeni bir sivil havaalanı yapılması noktasında ise; hava alanları, geniş araziler üzerine kurulmakta ve hava alanı arazisinin yanı sıra çevresinde de belli mesafeler içerisinde yapılaşmaya izin verilmemektedir. Konya gibi tarım ve sanayinin önemli olduğu bir ilimizde, son derece kıymetli tarım ve/veya sanayi arazilerinin, mevcut askeri havaalanı dışında yeni bir hava alanı için ikinci bir defa istimlâk edilmesi gerekecektir. Bunun yanı sıra yeni bir hava alanı yapılması kısa vadede yüksek kamulaştırma maliyetlerini de doğuracaktır.
615. Ayrıca şehir ortada kalmak koşulu ile şu anki hava alanının şehre uzaklığına eşit/yakın bir uzaklıkta doğal ve suni mâniyalardan arınmış bir arazi bulunması ve her iki havaalanının da pistlerinin birbirine paralel konumda olması gerekmektedir. Çünkü her iki pistin iniş kalkış hattının birbirini kesmemesi, operasyonel anlamda istenilen bir durumdur. Bu kıstaslar çerçevesinde konuşlandırılmış ve birbirine bu kadar yakın mesafede olmak zorunda olan iki havaalanı, doğal olarak aynı terminal sahasını kullanmak zorunda kalacaktır.

616. Bu nedenle kısa ve orta vadede artan yolcu taleplerini karşılamak ve daha kaliteli hizmet sunulabilmesi adına hâlihazırda askeri havalimanı olarak kullanılan Konya Havalimanının kapasitesi artırılmasına yönelik çalışmalar desteklenecektir. Bu sayede Konya havaalanı, tüm sistem, cihaz ve kolaylıkları ile herhangi bir fiziki tehdit olmaksızın her türlü hava aracı ile ulusal ve uluslararası hava trafiğine hizmet verecek şekilde hizmete açılacak; yapımı devam eden ve yapımına başlanacak olan yatırımların da hizmete girmesi ile birlikte kapasite sorunu olmayan, standartları yüksek bir havalimanı haline gelmesi sağlanacaktır.

TEDBİR 6.1.3 : Bölgesel Gelişme Ana Odaklarının Yenilikçilik Kapasiteleri Geliştirilecektir

617. Orta ileri teknoloji sektörlerdeki toplam istihdamın %95,3'ü; ileri teknoloji sektörlerdeki istihdamın %99'unu bünyesinde barındırması nedeniyle Konya ve Karaman il merkezleri aynı zamanda bölgenin yenilik merkezleri olma potansiyelini de taşımaktadır. Nitekim yenilik ve Ar-Ge anlamında gerek nitelikli işgücü gerekse sermaye ve bilgi birikimi bu merkezlerde toplanmış durumdadır.

618. Bu nedenle Konya Karaman Bölge Planında bölgesel gelişme ana odakları bölgenin “**Yenilik Merkezleri**” işlevini üstlenecektir.

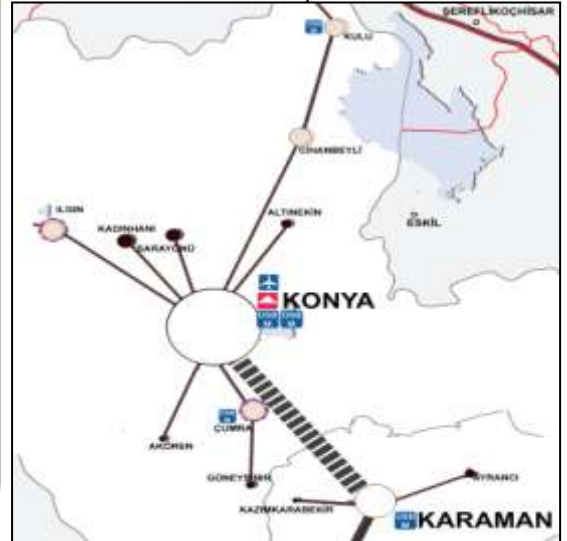
619. Bölgede hâlihazırda Konya il merkezindeki inşaatı devam eden Bilim Merkezi Projesi ve Karaman İŞGEM yatırımı bu tedbiri hayata geçirme anlamında doğrudan etkide bulunacaktır.

ÖNCELİK 6.2 : BÖLGESEL GELİŞME ANA ODAKLARININ HİTERLANDINDA KALAN İLÇELERİN GELİŞTİRİLMESİ

**KADINHANI, SARAYÖNÜ, ALTINEKİN, AKÖREN,
GÜNEYSINIR, KÂZIMKARABEKİR, AYRANCI, KULU,
CİHANBEYLİ, ÇUMRA, ILGIN**

Bu ilçeler herhangi bir alt merkezin etkisi altında kalmayıp fonksiyonel ilişkileri öncelikli olarak il merkezleri ile kurmuşlardır. Konya metropoliten alanına ve Karaman il merkezine Kulu ve Cihanbeyli dışında ortalama bir saatin altında bir mesafeye sahip olmaları nedeniyle il merkezlerinin etkisi altında kalmaktadırlar. Bu ilçelerden Kulu, Cihanbeyli, Çumra ve Ilgın SEGE analizine göre orta gelişmişlik düzeyine sahipken; Kadınhanı, Sarayönü, Altinekin, Akören, Güneysınır, Kâzımkarabekir, Ayrancı ilçeleri düşük gelişme performansı sergilemektedir.

Harita 15 Bölgesel Gelişme Ana Odaklarının Hinterlandında Kalan İlçeler

*Sınırlar ve Gösterimler Şematiktir.

TEDBİR 6.2.1 : Konya Metropolitan Alanının Hinterlandında Kalan İlçeler Geliştirilecektir (Altınekin, Cihanbeyli, Çumra, Güneysınır, Ilgın, Kadınhanı, Kulu, Sarayönü)

- 620.** Konya Bölgesel Gelişme Ana Odağı hinterlandında kalan ilçeler ova kesiminde yer almaktadırlar. Genellikle Konya kent merkezine yakın ilçeler olup, kent merkezi ile yoğun fonksiyonel ilişkiler kurmaktadır. Kulu ilçesi ise genellikle kendi kendine yetebilen bir yapı göstermekte olup yakınlığı sebebi ile Ankara'yla fonksiyonel ilişkiler kurmaktadır.
- 621.** Tarımsal faaliyetlerin ağırlıklı olarak yapıldığı bu ilçelerde diğer ilçelere nazaran sulu tarım daha fazla yapılmaktadır. Ancak kuraklık tehdidinin her geçen gün giderek artması bu ilçelerdeki tarımsal politikaların iyileştirilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu sebeple bu ilçelerin genelinde suyun tasarruflu kullanılmasına yönelik altyapı çalışmaları ile üreticilerin bilinçlendirilmesine yönelik faaliyetler artırılacaktır. Ayrıca bölgenin ekolojik şartlarına uygun bitki türlerinin yetiştirilmesine yönelik faaliyetler desteklenecektir. Ulusal düzeyde alınan kararların ve desteklerin de bu doğrultuda verilmesi sürecin hızlandırılmasına katkı sağlayacaktır.
- 622.** Gelişmişlik seviyesi diğer ilçelere göre görece yüksek olan Çumra, Cihanbeyli ve Kulu gibi ilçelerde tarıma dayalı sanayi kollarının geliştirilmesine yönelik çalışmalar desteklenecektir.
- 623.** Tarımda verimlilik ve kalite sorunu yaşanan ilçelerde verim ve kaliteyi artırmaya yönelik çalışmalar desteklenecektir.
- 624.** Cihanbeyli ilçe sınırlarında yer alan Tuz Gölü başta olmak üzere, turizme yönelik potansiyellerin harekete geçirilmesine yönelik faaliyetler desteklenecektir.
- 625.** Meralara yönelik ıslah çalışmaları yapılarak küçükbaş hayvancılık desteklenecektir.
- 626.** Ilgın ve Sarayönü ilçelerinde halıcılık faaliyetlerinin geliştirilmesi ve üretilen ürünlerin pazarlanmasına ilişkin çalışmalar yapılacaktır.

TEDBİR 6.2.2 : Karaman Kent Merkezi Hinterlandında Kalan İlçeler Geliştirilecektir (Ayrancı, Kazımkarabekir)

- 627.** Karaman Bölgesel Gelişme Ana Odağı hinterlandında kalan ilçeler ova kesiminde yer almaktadırlar. Genellikle Karaman kent merkezine yakın ilçeler olup, kent merkezi ile yoğun fonksiyonel ilişkiler kurmaktadır. Tarımsal faaliyetlerin ağırlık kazandığı bu ilçelerde suyun tasarruflu kullanımına yönelik altyapı ve bilinçlendirme faaliyetleri gerçekleştirilecektir.
- 628.** Küçükbaş hayvancılık faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik mera ıslahı gibi gerekli çalışmalar yapılarak üreticilerin bilinçlendirilmesi sağlanacak ve üretim alanlarının uygun standartlara getirilmesine yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir.
- 629.** Üretilen tarımsal ürünlerin pazarlanmasına yönelik sorunların çözümüne ilişkin gerekli altyapı çalışmaları yapılacak ayrıca birlik ve kooperatiflerin etkinliğinin artırılması sağlanacaktır.
- 630.** Karaman kent merkezinde sanayide teknoloji düzeyinin artırılmasına ve Kâzımkarabekir ilçesinde tarımsal sanayinin gelişimine yönelik çalışmalar desteklenecektir.

ÖNCELİK 6.3 : ÇOK MERKEZLİ DENGELİ GELİŞİM: ALT BÖLGELER OLUŞTURULARAK FARKLI MÜDAHALE KARARLARI İLE GELİŞİMİN SAĞLANMASI⁷⁹

AKŞEHİR, BEYŞEHİR, EREĞLİ, ERMENEK; SEYDİŞEHİR ALT BÖLGELERİ

Alt Bölge: Alt bölgeler yönetsel sınırları, idari sınırlarla çakışmayan, yani fonksiyonel ilişkiler açısından o sınırları aşabilen mekânsal oluşumlardır. Konya Karaman Bölge Planında alt bölgeler işsizliğin yoğun olduğu, göç veren ilçelere coğrafi olarak daha yakın, bunlara hizmet verme potansiyeli görece daha yüksek ve yakın çevresiyle sıkı fonksiyonel ilişkiler kuran ilçe merkezleri ve kendisinin etkisi altında kalan diğer ilçe merkezlerinden oluşmaktadır. Yani alt bölgeler mal, hizmet, ev ile iş arasındaki yolculuk hareketleri bakımından birbirleri ile daha yoğun ilişki kuran ilçeleri kapsamaktadır.

Neden Bir Alt Bölge Politikasına İhtiyaç Var?

Bölgede beşeri ve ekonomik sermaye birikimi Konya il merkezine yığılmış durumdadır. Alt bölgelerin oluşturulması önceliği bölgenin Konya metropoliten alanı odaklı tek merkezli bir büyüme eğiliminin doğurduğu dezavantajların önüne geçilerek çok merkezli mekânsal gelişimin sağlanmasını, hizmetin daha hızlı ve etkin bir şekilde o bölgeden verilerek il merkezleri üzerindeki baskının hafifletilebilmesini ve en nihayetinde bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılması politikasını ve küresel rekabet edebilirlik politikasını hayata geçirmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca diğer düzey 2 bölgelerine kıyasla Konya Karaman Bölgesinin oldukça geniş bir yüzölçümüne sahip olması ve bu nedenle yerelde farklı fonksiyonel ilişkileri içermesi nedeniyle de alt bölge politikasına gidilmesi önemlidir.

Alt bölge politikasının hayata geçirilmesinde öncelikle bölge kırsalındaki ilçelere yönelik muhtemel kamu yatırımların alt bölge ilişkileri esas alınarak verilmesi gerekmektedir. Diğer bir deyişle ilçelere yönelik kamu yatırımların da mekânsal bir önceliklendirme yapılmalıdır. Örneğin bir bölgede her bir ilçeye meslek yüksek okulu veya teknik eğitim fakültesi açılması yerine bu ve benzeri yüksek bütçeli kamu yatırımlarının ve yerel yönetim yatırımlarının daha etkin işleyebilmesi adına bu yatırımları alt bölge merkezlerine yönlendirilmesi önem arz etmektedir. Bu sayede alt bölge merkezinin cazibesini artması ile birlikte bu etki "yayıma" etkisi ile alt merkezin etkisi altında kalan diğer ilçeleri de olumlu etkileyecektir. Benzer şekilde Konya Karaman Bölge Planı bir alt bölge içerisinde kalan ilçelerin fonksiyonel ilişkilerini kuvvetlendirebilmek adına birbirleri ile geliştirecekleri ortak proje girişimleri ve işbirlikleri öncelikli olarak desteklenecektir.

- 631.** İşsizliğin yoğun olduğu, göç veren ilçelere coğrafi olarak daha yakın, bunlara hizmet verme potansiyeli görece daha yüksek ve yakın çevresiyle sıkı ekonomik ilişkiler kuran Akşehir, Seydişehir, Beyşehir, Ermenek ve Ereğli ilçe merkezleri birer alt bölge merkezi olarak belirlenecektir.
- 632.** Alt bölge merkezlerinin bölgesel gelişme ana odaklarına olan ulaşım bağlantıları kuvvetlendirecektir.
- 633.** Bölgesel ölçekte il merkezlerindeki OSB'lerin kapasitelerini doldurmaları durumunda yeni organize sanayi bölgesi yatırımlarında alt bölge merkezleri öncelikli olarak desteklenecektir.
- 634.** Bu ilçelerdeki mevcut OSB ve KSS'lerin temel altyapı ihtiyaçlarını giderecek önlemler alınacaktır.
- 635.** Alt bölge merkezleri kendi etki alanında kalan düşük gelişme düzeyine sahip kırsal nitelikteki ilçelerdeki tarımsal üretimin sanayide işlendiği imalat sanayi odakları görevini üstlenecektir. Bu

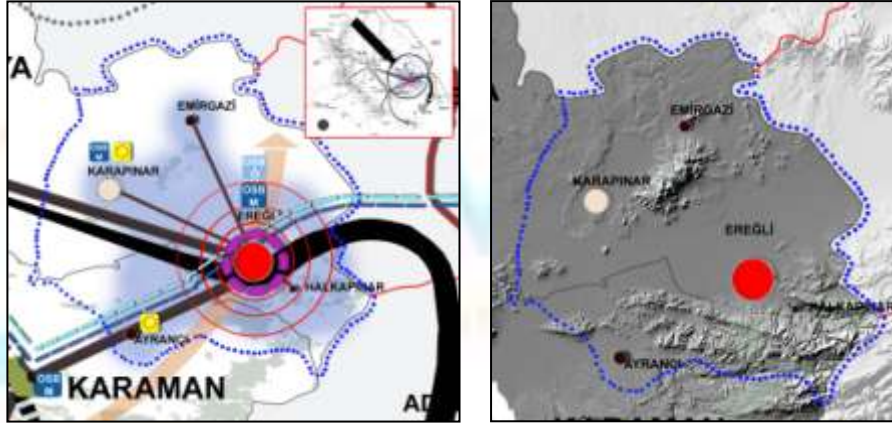
⁷⁹ Bu bölüm kapsamında uygulanabilecek ilçeler düzeyindeki projelerle ilgili detaylar, Bölge Planı referans dokümanları arasında yer alan "ilçe stratejik gelişme komisyonu raporlarında" yer almaktadır.

kapsamda Ermenek dışındaki alt merkezlerde (Beyşehir, Seydişehir, Ereğli, Akşehir) özellikle tarıma dayalı bir sektör olan gıda imalatı sektörü başta olmak üzere diğer imalat sanayi istihdamı ve üretimi öncelikli olarak desteklenecektir.

- 636.** Ermenek alt bölgesinin ise ulusal ölçekte önemli bir turizm odağı olan Antalya ve ilçelerine yakın olması Antalya'ya gelen yerli ve yabancı turistlere ciddi anlamda alternatif turizm fırsatları sunması nedeniyle öncelikli olarak bölgede alternatif turizm potansiyelini harekete geçirecek faaliyetler desteklenecektir.
- 637.** Alt bölge kırsalında sosyal altyapı yetersizliklerinin tamamlanmasına yönelik faaliyetlerle birlikte yaşam kalitesini artırmaya yönelik çalışmalar desteklenecektir.
- 638.** Alt bölge kırsalında tarımdan elde edilen gelirlerin artırılması amacıyla uygun bitki deseninin belirlenmesi, üreticilerin bilinçlendirilmesi, arazi toplulaştırması ve benzeri çalışmalar desteklenecektir. Ayrıca kısıtlı olan su kaynaklarının tasarruflu kullanılmasına yönelik gerekli altyapı çalışmaları ve bilinçlendirme çalışmaları yapılacaktır.
- 639.** Erişilebilirlik sorunlarının fazla olduğu ilçeler ve kırsal alanlar başta olmak üzere bilgi teknolojilerinden faydalanma oranlarını artıracak altyapı ve eğitim çalışmaları desteklenecektir.

TEDBİR 6.3.1 : Ereğli Alt Bölgesi Geliştirilecektir

Harita 16 Ereğli Alt Bölgesi

*Sınırlar ve Gösterimler Şematiktir.

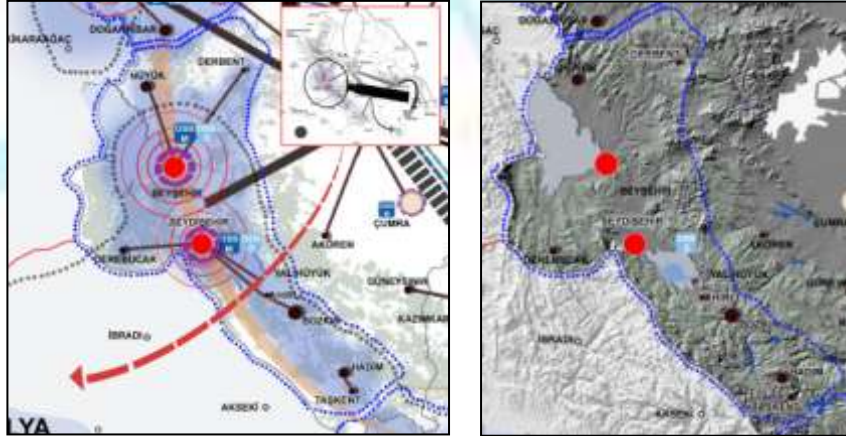
- 640.** Ereğli alt bölgesi, idari sınırları esas alan nüfus sayımını göre yaklaşık 208.000 kişinin yaşadığı bir bölgedir. 2012 ADNKS sonuçlarına göre yaklaşık 100.000 kişilik nüfusuyla Ereğli ilçe merkezi bu alt bölgenin merkezi konumundadır. Konya'nın Emirgazi, Karapınar, Halkapınar ve Karaman'ın Ayrancı ilçelerini etkisi altına alan Ereğli alt bölgesi; bu ilçe merkezleri, belde ve köyleri ile yoğun fonksiyonel ilişkiler içerisindedir.
- 641.** Bölge genel olarak ova kesiminde yer almaktadır. Bölgenin güneyinde Ayrancı ve Halkapınar ilçelerinin bazı belde ve köyleri dağlık arazilere yerleşmiştir.
- 642.** Tarımsal faaliyetler yoğun olmasına rağmen bölge genelindeki kuraklık sorunu Ereğli alt bölgesindeki yerleşimlerde ciddi boyutlarda hissedilmektedir. Bu sebeple alt bölge genelinde çölleşme ve erozyonla mücadele çalışmaları, suyun etkin kullanımına yönelik altyapı çalışmaları ve bilinçlendirme çalışmaları yapılacaktır.
- 643.** Ülke beyaz kiraz üretiminin en büyük payının; bölge siyah havuç üretimininse tamamının yapıldığı alt bölge olması sebebiyle üretimde önemli bir yere sahiptir. Bu ürünlerin coğrafi işaretler kapsamına alınmasına yönelik faaliyetler desteklenecek ve pazarlamada yaşanan sıkıntıların giderilmesine yönelik gerekli çalışmalar yapılacaktır. Ayrıca üretilen bu ürünlerin işlenerek katma değerinin artırılmasına yönelik oluşumlar ve yatırımlar desteklenecektir.
- 644.** Özellikle Karapınar ilçesinde çölleşme ve erozyon problemleriyle mücadele edilmesine rağmen; yem bitkileri, havuç, mısır, şeker pancarı gibi çok su tüketen bitkiler yetiştirilmesi, tarım politikalarının iklim, toprak ve su gibi ekolojik özellikler dikkate alınmadan uygulandığını ortaya

koymaktadır. Bu sebeple Ereğli Alt Bölgesi başta olmak üzere tüm bölgede tarımsal üretim politikalarının değiştirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.

- 645.** Küçükbaş hayvancılık alt bölge genelinde önemli bir tarımsal faaliyettir. Karapınar, Emirgazi ve Ayrancı ilçelerinde küçükbaş hayvancılık için uygun mera alanları fazla olmasına rağmen mera alanlarının verimsiz oluşu ve üreticilerin bilinçsizliği nedeniyle erken otlatma faaliyetlerinden dolayı yaşanan kayıplar mera ıslahı çalışmalarının yapılmasını gerekli kılmaktadır. Söz konusu ilçelerde küçükbaş hayvancılığın geliştirilmesine yönelik faaliyetler desteklenecek ve mera ıslah çalışmaları yapılacaktır. Bu ilçelerde üretilen ürünlerin Ereğli’de mevcut ve kurulacak işletmelerde işlenerek pazarlanmasına yönelik faaliyetler desteklenecektir.
- 646.** Ereğli ilçesinde süt ve süt ürünlerinin işlenmesine yönelik faaliyetler gerçekleştiren işletmeler fazladır. Bu işletmelerin kalite standartlarının artırılmasına yönelik faaliyetlerle birlikte pazarlama çalışmalarına destek sağlanacaktır.
- 647.** EREĞLİ ALT BÖLGESİ Mersin Limanı’na erişilebilirliği en yüksek olan bölgedir. Lojistik sektörünü geliştirmeye yönelik faaliyetlerin desteklenmesi sağlanacaktır.
- 648.** Alt bölgenin en dağlık yerleşimi olan Halkapınar ilçesinde İvriz Barajı, İvriz Kaya Anıtı, mahzenler ve diğer doğal güzelliklerin turizme kazandırılmasına yönelik faaliyetler desteklenecektir.
- 649.** Güneşlenme süresi ve radyasyon değerleri bakımından güneş enerjisi üretimi için uygun olan Karapınar ve Ayrancı ilçelerinde güneş enerjisinden faydalanmaya ve enerji üretimine yönelik faaliyetler desteklenecektir.

TEDBİR 6.3.2 : Beyşehir-Seydişehir Alt Bölgesi Geliştirilecektir

Harita 17 Beyşehir-Seydişehir Alt Bölgesi

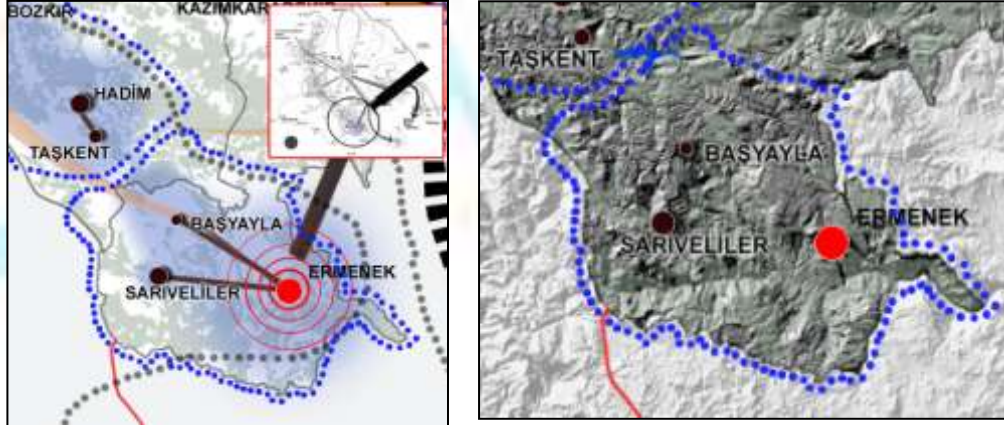
*Sınırlar ve Gösterimler Şematiktir.

- 650.** Beyşehir Seydişehir alt bölgesi, idari sınırları esas alan nüfus sayımını göre yaklaşık 220.000 kişinin yaşadığı bir bölgedir. 2012 ADNKS sonuçlarına göre toplam yaklaşık 77.000 kişilik nüfusları ile Beyşehir ve Seydişehir ilçe merkezleri bu alt bölgenin merkezleri konumundadır. Hüyük, Derbent, Derebucak, Yalılıyük, Ahırlı, Bozkır, Hadim ve Taşkent ilçelerini etkisi altına alan Beyşehir Seydişehir Alt Bölgesi bu ilçe merkezleri, belde ve köyleri ile yoğun fonksiyonel ilişkiler içerisinde.
- 651.** Bu alt bölge büyük oranda dağlık bir arazi üzerinde yer almaktadır. Alt bölge içinde kırsal nitelikli yerleşim yerlerinde alternatif turizm, organik tarım ve arıcılık gibi alternatif gelir kaynaklarının yaratılması desteklenecektir.
- 652.** Alt bölge merkezleri dışında kalan ilçelerde tarım ağırlıklı bir yapı sergilemektedir. Dağlık coğrafi yapısının da etkisiyle tarım arazileri küçük ve parçalıdır. Bu sebeple alt bölge genelinde arazi toplulaştırılmasına yönelik faaliyetler desteklenecektir.

- 653.** Beyşehir Seydişehir alt bölgesindeki, alt bölge merkezleri dışında kalan tüm ilçeler düşük gelişme düzeyine sahip ilçeler olup nüfus kayıpları yaşanmaktadır. Bu sebeple bazı temel ihtiyaçlara yönelik sosyal ve teknik altyapı eksikliklerinin giderilerek yaşam kalitesinin artırılması sağlanacaktır.
- 654.** Derebucak, Hadim, Taşkent, Ahırlı, Yalılıyük, Derbent ve Bozkır ilçelerinin uygun flora yapısı sebebiyle arıcılık faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar desteklenecektir.
- 655.** Alt bölge genelinde turizm potansiyellerinin harekete geçirilmesi sağlanacaktır. Beyşehir'i Antalya'ya bağlayan Gembos yolunun tamamlanmasıyla birlikte erişilebilirliği artacak olan Beyşehir-Seydişehir alt bölgesi; ulusal ölçekte önemli bir turizm odağı olan Antalya'ya gelen yerli ve yabancı turistlere alternatif turizm fırsatı sunabilecektir.
- 656.** Alt bölge genellikle dağlık bir coğrafyaya sahip olduğundan meyvecilik önemli bir geçim kaynağıdır. Alt bölge genelinde üretilen ürünlerin pazarlama sorunlarına çözüm üretecek gerekli çalışmalar ile birlik ve kooperatiflerin etkinliğini artırmaya yönelik çalışmalar desteklenecektir. Ayrıca üretilen ürünlerin erişilebilirliği bakımından optimum olan yerleşimlerde işlenmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.
- 657.** Küçükbaş hayvancılığın geliştirilmesine yönelik çalışmalar desteklenecektir. Bozkır ve Hadim gibi üzüm üretimi fazla olan ilçelerde pekmez üretimini ve kurutma faaliyetlerini artıracak çalışmalar desteklenecektir.

TEDBİR 6.3.3 : Ermenek Alt Bölgesi Geliştirilecektir

Harita 18 Ermenek Alt Bölgesi

*Sınırlar ve Gösterimler Şematiktir.

- 658.** Ermenek Alt Bölgesi, idari sınırları esas alan nüfus sayımını göre yaklaşık 47.000 kişinin yaşadığı bir bölgedir. 2012 ADNKS sonuçlarına göre toplam yaklaşık 11.000 kişilik nüfusu ile Ermenek ilçe merkezi bu alt bölgenin merkezi konumundadır. Başayla ve Sariveliler ilçelerini etkisi altında alan Ermenek alt bölgesi bölgenin dağlık kesimlerinde yer almakta, sürekli nüfus kaybeden bir yapı sergilemekte olup erişilebilirliği en düşük alt bölgedir. Bu sebeple il merkezleri ve diğer ilçelerle ilişkileri zayıf olmakla birlikte bu bölgede yer alan ilçeler arasındaki fonksiyonel ilişkiler oldukça kuvvetlidir. Ermenek alt bölgesinde özellikle göçü önlemek amacıyla alternatif gelir kaynakları oluşturacak ve erişilebilirliği artıracak tedbirler alınması gerekmektedir.
- 659.** Dağlık arazi üzerine kurulu Ermenek alt bölgesi ulusal ölçekte önemli bir turizm odağı olan Alanya ve çevresindeki ilçeler ile Anamur ilçesine yakın olması nedeniyle özellikle bu ilçelere gelen yerli ve yabancı turistlere ciddi anlamda alternatif turizm fırsatları sunabilecek potansiyellere sahiptir. Bu sebeple öncelikli olarak bölgenin alternatif turizm potansiyelini harekete geçirecek faaliyetler, alt bölgede alternatif bir gelir oluşturmak bakımından, desteklenecektir. Turizme yönelik başta erişilebilirliği artırmak üzere gerekli teknik ve sosyal altyapı eksikliklerinin giderilmesi sağlanacaktır.

- 660.** Alt bölge genelindeki yerleşmelerde ilişkilerin de fazla olması sebebiyle benzer kültürel özellikleri yansıtmaktadırlar. Bu kültürel özelliklerin yaşatılması ve turizmin gelişimine de katkı sağlaması bakımından yöresel ürünlerin üretilmesi ve yöresel el sanatlarının geliştirilmesine yönelik faaliyetler desteklenecektir.
- 661.** Alt bölge genelinde gelir kaynağı tarıma dayanmaktadır. Özellikle meyve üretimi yapılmaktadır. Ancak arazilerin parçalı ve küçük olması tarımsal maliyetleri artırmaktadır. Erişilebilirlik sorunu ile birlikte nakliye maliyetleri de artmakta ve tarımdan elde edilen gelirler yetersiz kalmaktadır. Bu kapsamda arazi toplulaştırması, birlikler ve kooperatifler şeklinde örgütlenmeler ve bu kuruluşların etkinliğinin artırılması ve üreticilerin bilinçlendirilmesine yönelik çalışmalar desteklenecektir.
- 662.** Pazarlama sorunlarının giderilmesine yönelik faaliyetler desteklenecektir. Soğuk hava depoları ve paketleme tesislerine yönelik yatırımlar artırılacak ve ürünlerin işlenerek katma değerinin artırılmasına yönelik çalışmalar desteklenecektir. Pazarlama faaliyetleri için önemli bir sorun olan ulaşımaya yönelik olarak özellikle kırsal alanlardan ve hizmet alan diğer ilçelerden Ermenek'e erişimi artırıcı altyapı çalışmaları yapılacaktır.
- 663.** Alt bölge genelinin dağlık bir coğrafi yapıya sahip olması sebebiyle alternatif gelir kaynağı oluşturan potansiyellerden biri de organik tarımdır. Bu sebeple organik tarımın geliştirilmesine yönelik alt yapı çalışmaları ve diğer faaliyetler alt bölge genelinde desteklenecektir.
- 664.** Meyvecilik faaliyetleri desteklenecek bununla birlikte ceviz, badem, zeytin, çilek, süs bitkileri, tıbbi ve aromatik bitkiler ile küçükbaş hayvancılık, organik tarım ve arıcılık gibi katma değeri yüksek ürünlerin üretimi desteklenecektir.
- 665.** Alt bölge ilçelerinin tamamı güneşlenme durumları bakımından ülkemizde önemli bir potansiyele sahip yerleşmelerdir. Bu ilçelerde güneş enerjisinden faydalanarak elektrik üretimi sağlamaya yönelik faaliyetler desteklenecektir.

TEDBİR 6.3.4 : Akşehir Alt Bölgesi Geliştirilecektir

Harita 19 Akşehir Alt Bölgesi

*Sınırlar ve Gösterimler Şematiktir.

- 666.** Akşehir Alt Bölgesi, idari sınırları esas alan nüfus sayımını göre yaklaşık 214.000 kişinin yaşadığı bir bölgedir. 2012 ADNKS sonuçlarına göre toplam yaklaşık 62.000 kişilik nüfusu ile Akşehir ilçe merkezi bu alt bölgenin merkezi konumundadır. Konya'nın Tuzlukçu, Çeltik, Yunak, Ilgın ve Doğanhisar ilçelerin etkisi altında kalan Akşehir alt bölgesi bu ilçe merkezleri, belde ve köyleri ile yoğun fonksiyonel ilişkiler içerisindedir.
- 667.** Alt bölgenin merkezi konumunda olan ve dağ yamacında gelişen Akşehir ilçe merkezi kentsel kullanımların en fazla yoğunlaştığı yerleşim yeridir. Özellikle Doğanhisar ve Akşehir'in belde ve köyleri dağlık arazi üzerinde yer almaktadır.
- 668.** Alt bölge, tarımsal faaliyetlerin ağırlıklı olduğu ekonomik yapıya sahiptir. Akşehir ve Doğanhisar'da meyvecilik yapılmaktadır. Özellikle Akşehir ilçesinde coğrafi tescili de yapılan

kiraz üretimi ön plana çıkmaktadır. Ancak pazarlama sorunları yaşanmaktadır. Bu sebeple pazarlama sorunlarının çözümüne yönelik faaliyetler, soğuk hava depoları ve paketleme tesisleri gibi pazarlama etkinliğini artıracak gerekli alt yapı çalışmaları ile birlikte örgütlenme faaliyetleri desteklenecektir.

- 669.** Alt bölge genelinde suyun tasarruflu kullanılmasına yönelik alt yapı ve bilinçlendirme faaliyetleri desteklenecektir. İklim, toprak ve su gibi ekolojik özelliklere uygun bitki türlerinin yetiştirilmesine yönelik çalışmalar desteklenecektir.
- 670.** Turizme yönelik potansiyellerin değerlendirilmesi sağlanacaktır. Akşehir’de kültür turizmi, doğa turizmi ve hava sporlarına yönelik potansiyeller, Doğanhisar ilçesinde doğa turizmine yönelik potansiyeller ve Ilgın ilçesinde ise sağlık turizmine yönelik potansiyellerin harekete geçirilmesi sağlanacaktır.
- 671.** Alt bölgenin en dağlık yerleşimi olan Doğanhisar ve Akşehir ilçesinde organik tarım faaliyetleri yapılmakta olup organik faaliyetlerin geliştirilmesi sağlanacaktır.
- 672.** Akşehir bölgesinin en az gelişmiş ilçesi Tuzlukçu ilçesidir. İlçede tarımsal faaliyetler ağırlıklıdır ancak sulu tarım yapılamadığı için verim ve kalite sorunları yaşanmakta olup göç önemli bir sorun haline gelmiştir. Bu sebeple tarımda verim ve kaliteyi artırıcı faaliyetler gerçekleştirilecektir. Alternatif gelir kaynakları oluşturmak bakımından ilçede öne çıkan pekmez üretimi, ipek halıcılık üretimi, madencilik ve jeotermal seracılığa yönelik faaliyetler desteklenecektir.
- 673.** Mera varlığı yüksek olan Tuzlukçu, Çeltik ve Yunak ilçelerinde meraların verimliliğini artırmaya yönelik faaliyetler desteklenecektir. Ayrıca alt bölge genelinde küçükbaş hayvancılığı geliştirmeye yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir.
- 674.** Bölgemiz İzmir Limanı’na erişilebilirliğinin en fazla olduğu ve aynı zamanda ticari faaliyetleri de gelişmiş bir alt bölgedir. Ticari faaliyetlerin ve lojistik sektörüne yönelik faaliyetlerin gelişimini sağlayacak çalışmalar desteklenecektir.

TEDBİR 6.3.5 : **Bölge İçi Gelişmişlik Farklarının Azaltılması Amacıyla Düşük Gelişme Düzeyine Sahip İlçelerin Bölge Ortalamasına Yakınsamasının Sağlanması (Hadim, Yunak, Güneysınır, Çeltik, Kadınhanı, Akören, Emirgazi, Altınekin, Sarıveliler, Derbent, Sarayönü, Başyayla, Taşkent, Halkapınar, Doğanhisar, Ahırlı, Hüyük, Tuzlukçu, Kâzımkarabekir Ayrancı, Derebucak)**

- 675.** Konya Karaman Bölgesindeki düşük gelişme düzeyine sahip ilçelerin en belirgin özellikleri kırsal nitelikli bir yapı ve tarım sektörüne bağlı bir ekonomi sergilemeleridir.
- 676.** Düşük gelişme düzeyine sahip ilçelere yönelik müdahale temel olarak alt bölgelere yönelik müdahale biçimleri ile birlikte ele alınacak ve özellikle bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılmasını amaçlamaktadır.
- 677.** Bu öncelik kapsamında Hadim, Yunak, Güneysınır, Çeltik, Kadınhanı, Akören, Emirgazi, Altınekin, Sarıveliler, Derbent, Sarayönü, Başyayla, Taşkent, Halkapınar, Doğanhisar, Ahırlı, Hüyük, Tuzlukçu, Kâzımkarabekir, Ayrancı ve Derebucak ilçeleri ele alınacaktır.
- 678.** Tarımda teknolojik dönüşümle birlikte kırsalda yaşanması muhtemel istihdam kayıplarının en aza indirilebilmesi ve kentlere olan kontrolsüz göçün önlenmesi amacıyla, özellikle kırsal nitelikteki ilçelerin yerel özelliklerine göre tarım dışı ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesi ve alternatif gelir kaynaklarının yaratılması sağlanacaktır.
- 679.** Düşük gelişme düzeyine sahip ilçelerin alt merkezlere olan ulaşım bağlantıları kuvvetlendirilecektir.
- 680.** Düşük gelişme düzeyine sahip ilçelerden Konya metropoliten alanını uzaklığı bir saatin altında olan ve herhangi bir alt bölgenin etkisi altında kalmayan Sarayönü, Kadınhanı, Akören ve

Altinekin ilçelerinin Konya merkez ile olan ulaşım ve ticaret ilişkileri kuvvetlendirilmesi desteklenecektir.

- 681.** Bölgesel gelişme ana odakları ve alt merkezlere göre görece daha düşük sosyal imkânlara sahip bu ilçelerde sosyal yaşamı canlandıracak olan proje girişimleri desteklenecek ve teşvik edilecektir.
- 682.** Tarımsal sanayiye girdi sağlayacak olan ürünler alt merkezlere bağlı belde ve köyler ile düşük gelişme düzeyine sahip ilçelerde desteklenecektir.
- 683.** Dağlık alanda kalan düşük gelişme düzeyine sahip ilçelerin belde ve köylerinde meyvecilik sektörü öncelikli olarak desteklenecektir.

2014 - 2023 BÖLGE PLANI

BÖLGESEL GELİŞME SENARYOSU - ULUSAL DÜZEYDE MEKANSAL İLİŞKİLER

GÖSTERİM

AMAÇ 7: BÖLGENİN LOJİSTİK ALT YAPISINI GÜÇLENDİREREK ULUSAL VE KÜRESEL DÜZEYDE ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİ ARTIRMAK

Bölgesel rekabet edebilirliği doğrudan etkileyen unsurlardan birisi de bölgelerin altyapı ve erişilebilirlik düzeyleridir. Bu nedenle başarılı bölgeler genelde gelişmiş fiziksel altyapı ve iletişim altyapısına sahiplerdir. *Güçlü fiziki altyapıya sahip bölgelerin erişilebilirlik düzeyleri de yüksek olmakta; bu da gerek ulusal gerekse uluslararası firmaların bu bölgelerde yatırım yapmalarını da bir tercih nedeni olabilmektedir. Diğer yandan yüksek erişilebilirlik düzeyine sahip ve kaliteli bir altyapının var olduğu bölgelerde işletmelerin yüksek verimlilik düzeylerine eriştiği de OECD ve benzeri uluslararası kurumların yaptığı çalışmalarda dile getirilmektedir.

Ayrıca erişilebilirlik düzeyi güçlü bölgelerin daha geniş bir işgücü pazarına erişim imkânı vardır. Sahip olduğu tüm ulaşım modlarını entegre şekilde kullanabilen bölgeler uluslararası pazarlara daha hızlı ve ucuz şekilde ulaşabilmekte ve yüksek dış ticaret performansı sergileyebilmektedirler.

Halen askeri havalimanı içinde hizmet veren Konya Havalimanı'nın uluslararası uçuşlara açılması, bölgedeki işletmelerin Mersin Limanı'na hızlı ve sorunsuz bir şekilde ulaşabilmeleri için Konya-Mersin demiryolu bağlantılarının çift hatlı hale getirilmesi ve uzun vadede Mersin Limanının kapasitesini doldurması halinde Karaman üzerinden Taşucu Limanı alternatifinin değerlendirilmesi, Ankara dışında İstanbul ve İzmir gibi ulusal düzeydeki metropollere hızlı tren bağlantılarının sağlanması ve son olarak lojistik köy projelerinin bir an evvel hayata geçirilmesi, bölgenin erişilebilirlik düzeyinin artırılması ve pazar alanlarının genişletilmesi açısından oldukça kritik öneme sahip müdahale alanlarıdır.

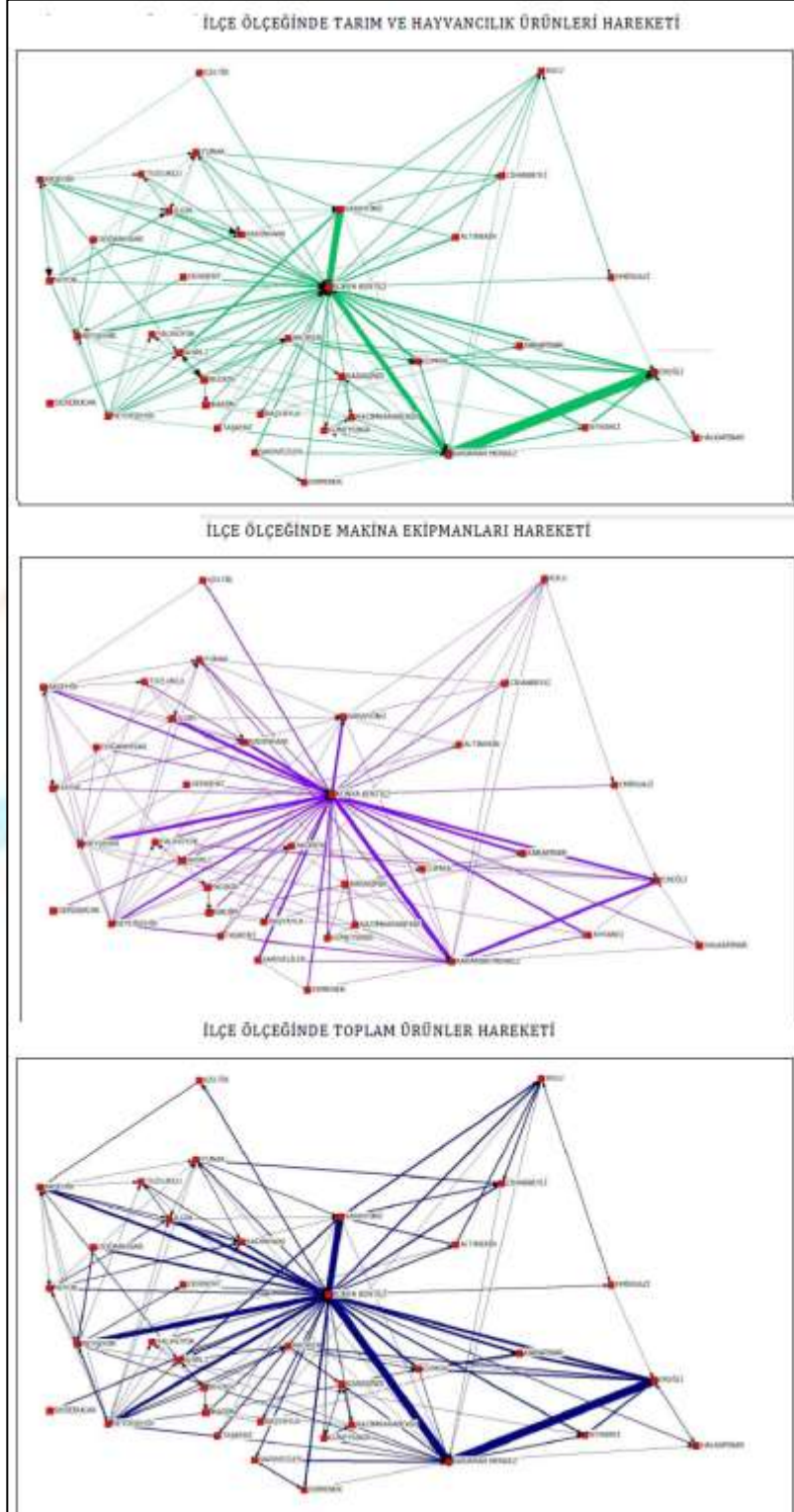
Bu eğilimleri dikkate alan Konya Karaman Bölge Planı, bu temel amaç kapsamında bölgenin lojistik altyapısını güçlendirerek ulusal ve küresel düzeyde erişilebilirlik imkanlarını artırmayı, işgücü pazarını genişletmeyi, dış ticarete bölgedeki işletmelerin yurtiçi ve yurtdışındaki tedarikçi ve müşterilerine hızlı, sorunsuz ve zamanında teslimat yapabilmeleri için entegre bir ulaşım sistemi oluşturmayı hedeflemektedir.

*: Bölgesel Rekabet Edilebilirlik Kavramı ve Bölgesel Kalkınma Politikalarına Yansımaları, Murat Kara, Uzmanlık Tezi,2008

17 EĞİMLER

17.1 BÖLGEDEKİ İLÇELER BİRBİRLERİ İLE NE TÜR LOJİSTİK İLİŞKİLER KURUYOR?

684. Konya Karaman Bölgesinde bölge içi çeşitli yüklerin hareketi incelendiğinde Konya Merkez ilçeleri, Karaman Merkez, Ereğli, Beyşehir ve Sarayönü'nün öne çıktığı görülmektedir.

685. Tarım ve hayvancılık ürünleri özelinde irdelendiğinde en fazla öne çıkan ilişki Karaman Merkez ile Ereğli ilişkisidir. Maden, kimya ve petrol ürünlerinde ise bölge içinde görece düşük düzeyde kalan bir ilişki gözlenmektedir. Bölge içinde günlük ortalama 1.446 ton maden, kimya ve petrol ürünleri hareketi bulunmaktadır. En fazla hareket Konya kent içinde görülmekte daha sonra en fazla ürün yollayan ilçelerin ise Beyşehir ve Seydişehir olduğu ortaya çıkmaktadır. Ermenek ve Karaman Merkez de yine bu ürünleri gözle görülür miktarda diğer ilçe merkezlerine yollayan ilçelerdir.

686. Bölge içi işlenmiş gıda ürünleri hareketinde de Konya Merkez ilçeleri tabii bir ürün alıcısı konumundadır. En fazla ilişkinin yine Konya Merkez ilçeleri ile Karaman Merkez ilçesi arasında olduğu tespit edilmiştir. Beyşehir, Karapınar ve Iğın; Konya

ve Karaman il merkezleri dışında bölge içinde herhangi başka bir merkeze günlük ortalama 20 tonun üzerinde işlenmiş gıda ürünleri yollayan merkezlerdir. Akören, Akşehir, Ereğli, Iğın, Kulu ve Seydişehir ilçeleri de toplam ürün ticaretinde kent merkezlerinden sonra belirli büyüklükte, bölge içine işlenmiş gıda ürünleri yollayan merkezlerdir.

- 687.** Konya Karaman Bölgesinde bölge içi ticareti gözlemlenen bir diğer ürün türü ise, makine ekipman ve ev eşyası ürünleridir. Konya merkez ilçeleri en büyük alıcı ve aynı zamanda satıcı konumundadır. Kadınhanı, Ereğli ve Beyşehir bu merkez dışında satışta öne çıkan ilçelerdir. Karaman Merkez de günlük 100 ton ortalamaya yakın bir satış grafiği yakalamaktadır.
- 688.** Gözle görünür şekilde ortaya çıkan ticaret koridorları ise; Konya Merkez-Karaman Merkez, Ereğli -Karaman Merkez, Sarayönü-Konya Merkez, Beyşehir-Konya Merkez, Ilgın-Konya Merkez, Seydişehir-Konya Merkez, Akşehir-Konya Merkez koridorlarıdır. Bir merkezden bölge içine çıkan toplam mallara bakıldığında ise, en fazla Konya kent içinden daha sonra Karaman Merkez'den gerçekleşmektedir.

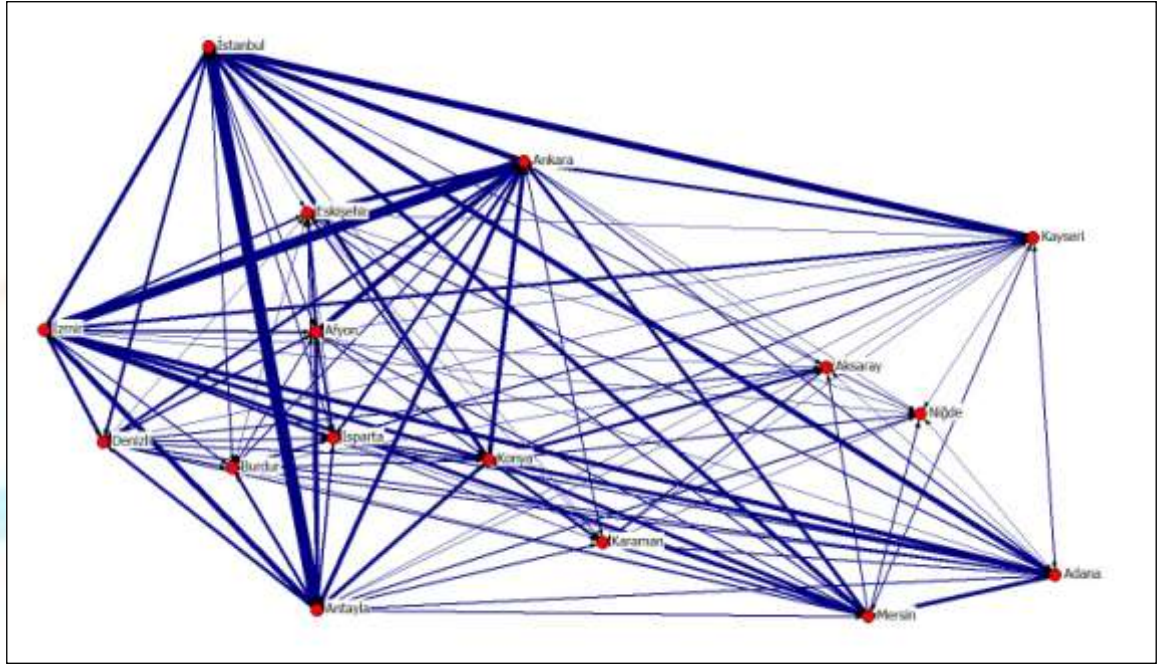
17.2 KONYA KARAMAN BÖLGESİ DİĞER İL VE BÖLGELER İLE NE TÜR LOJİSTİK BAĞLANTILAR KURUYOR?

- 689.** Konya Karaman Bölgesi kendi içinde lojistik faaliyetler sürdürdüğü gibi ürettiği mallar ve dışarıdan aldığı mallar ile de lojistik faaliyetlere sahne olmaktadır.
- 690.** Tarım ürünlerinin Konya Karaman Bölgesi ve çevresi merkezlerde iletim ilişkisine bakıldığında ilk tespit edilen husus, tarımda önemli bir yere sahip olan Antalya'nın Ankara ve İstanbul ile olan ilişkisidir. Antalya; Ankara'ya günlük ortalama 1.773 ton, İstanbul'a 5.121 ton tarım ürünü göndermektedir. Toplamda bu iller arasında günlük dolaşımda olan tarım ürünü miktarı ise 53.222 tondur. Toplamda diğer illere en fazla tarım ürünleri gönderen iller ise; 12.370 tonla Antalya, 7.917 tonla Konya, 8.617 tonla Adana ve 7.139 tonla Mersin'dir. Bu iller, bölgenin büyük bir bölümü ile tarım ürünleri ticareti yapmaktadır. En fazla tarım ürünleri alan iller ise; günlük ortalama 8.600 tonla İstanbul, 6.852 tonla Konya, 6.825 tonla Ankara, 5.165 tonla Antalya ve 4.187 tonla Mersin'dir.
- 691.** Bölge ve çevresinin bütün yükler bakımından hareketi incelendiğinde ise; günlük ortalama 192.598 ton yükün analiz edilen iller arasında dolaşımının bulunduğu görülmektedir. En fazla yük çıkışı olan iller, 26.617 ton günlük ortalama ile İzmir, 21.038 ton yük ile İstanbul ve 20.626 ton yük ile Ankara'da olduğu görülmektedir. Yük girişlerine bakıldığında ise en fazla yükün girdiği il; 29.319 ton günlük ortalama yük ile Ankara, 25.030 ton yük ile İzmir ve 22.826 ton yük ile Antalya'dır.
- 692.** Konya ve Karaman'ın ayrı ayrı yük giriş ve çıkış performanslarına bakıldığında da Konya'ya günlük ortalama 18.793 ton yükün girdiği aynı başlığın Karaman'da 3.716 ton olarak gerçekleştiği, yük çıkışında ise Konya'nın ortalama 19.351 tonluk bir değere sahip olduğu ve aynı göstergenin Karaman'da 4.659 ton olarak gerçekleştiği görülmektedir.
- 693.** Bölgede bütün yükler bakımından yaklaşık değerler ile öne çıkan iletim koridorları ise; 1.717 tonla Mersin Adana koridoru, 2.077 tonla Eskişehir Ankara koridoru, 1.742 tonla Mersin Ankara koridoru, 2.165 tonla Konya Ankara koridoru, 5.500 tonla İstanbul Antalya koridoru, 1.896 tonla Konya Antalya koridoru, 3.695 tonla Ankara İzmir koridoru, 2.433 tonla İstanbul İzmir koridoru, 1.900 tonla Konya İzmir koridoru, 3.419 tonla İstanbul Kayseri koridoru, 1.720 tonla Adana Konya koridoru, 1.704 tonla Mersin Konya koridoru, 2.407 tonla İstanbul Konya koridoru, 1.524 tonla Konya Aksaray koridorudur.
- 694.** Gerçekleşen yük transferleri ilçeler ve iller ölçeğinde ortalama ve yaklaşık değerler olup, yük akışları yıllar, mevsimler ve de aylar içerisinde değişiklik gösterdiğinden veri miktarlarının yaklaşık ve ortalama değerler olarak düşünülmesi gerekmektedir.
- 695.** Bu bakımdan Konya Karaman Bölgesinin en büyük ili olan Konya yakın çevresinde de yük çıkışı ve aynı zamanda girişi bakımından da önemli lojistik altyapıya sahip olması gereken bir noktadır.
- 696.** Bütün yüklerin iletilmesinden oluşturulmuş olan şekle bakıldığında da Konya'nın toplam yük ortalamasında bir kavşak noktası olacak şekilde yük hareketlerinde rol aldığı görülmektedir. Bu bakımdan Konya ilinin bu başlık altındaki lojistik potansiyelinin uygun ulaşım modlarında, uygun

gelişim metotları tespit edilerek kuzey güney doğrultulu yatırımlara dönüştürülmesi ve realize edilmesi gerekmektedir.

- 697.** Karşılıklı yük transferlerinin toplamından ortaya çıkan yük analiz şemasında Konya'nın, Mersin, Adana, Ankara ve Antalya ile bağlantılarının olduğu dikkati çekmektedir.
- 698.** Yapılan yük analizi çerçevesinde Konya ve Karaman'ın çevre ve metropol iller ile olan bağlantısının gücü çalışma öncesi beklenen düzeyin altında görülmektedir. Belirli bazı sektörler yoğunlaşmış olmasının bölgenin çevre ile olan bağlantısının belirli bir noktada tuttuğu görülmektedir. Bu haliyle bölge daha çok kendi içinde etkileşim halinde olduğu görüntüsü vermektedir. Buna rağmen bölgede sıralamada geride olan sektörler yönelik gelişmeler ve ulaşım altyapısı yatırımlarının hızlanarak devam etmesi, bölgenin orta ve uzun vadede ulaşım altyapısı gelişimi ve ürün çeşitliliği ile sektörel gelişmelerin lineer artıştan ziyade üssel olarak gerçekleşeceği yorumunun yapılmasını sağlamaktadır.

Şekil 42.Konya Karaman Bölgesi Ve Çevresi Tüm Ürünler Yük Hareketi

Kaynak: KGM, 2007,2008,2009

17.3 BÖLGEDE HANGİ İLÇELER, HANGİ ULAŞIM MODU AÇISINDAN YÜKSEK ERİŞİLEBİLİRLİK DÜZEYİNE SAHİP?

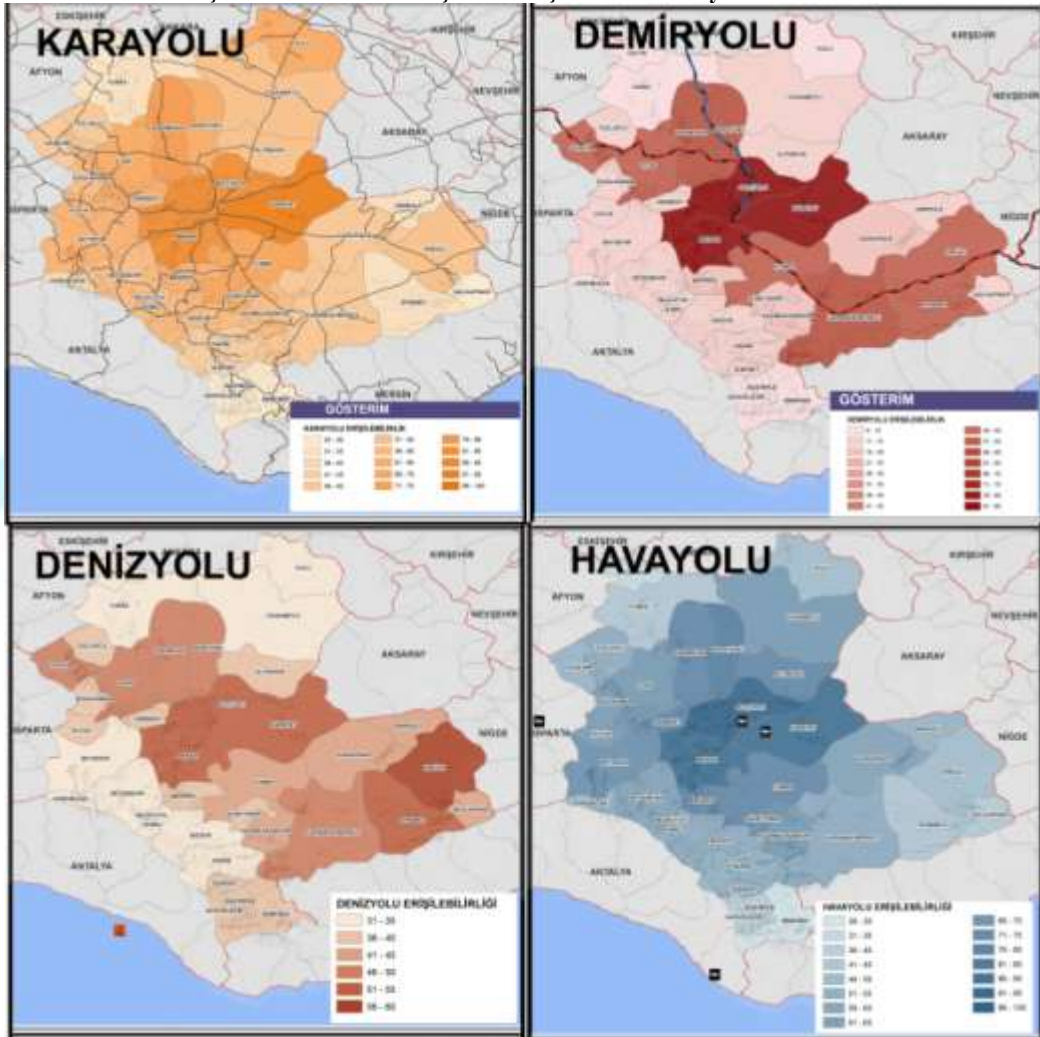
- 699.** Konya metropoliten alanını oluşturan Meram, Selçuklu, Karatay'ın erişilebilirliğinden sonra, Kadınhanı, Kulu, Sarayönü, Ilgın, Çumra ve Güneysınır gibi ilçelerin de erişilebilirlikleri yüksek çıkmaktadır. Karaman Merkez'in ise karayolu erişilebilirliğinin Konya Merkez ilçelerinin nüfus ve ulaşım altyapısı ağırlığı karşısında görece düşük çıktığı görülmektedir. Karaman Merkez ilçesi dışındaki ilçelerinin ise erişilebilirliklerinin görece daha düşük olduğu tespit edilmiştir.
- 700.** Konya'nın ise merkez ilçeleri dışında Ankara, Afyonkarahisar ve Isparta istikametindeki hattın karayolu erişilebilirliğinin de bölge geneli ortalamasını yükselttiği ifade edilebilir. Karaman ve ilçelerinin etkisi ise karayolu erişilebilirliğine ortalama olarak negatif etki yapmaktadır.
- 701.** İlçe ölçeğinde karayolu altyapısı güçlendirilerek bölgenin bir bütün olarak erişilebilirliğini arttıracak ilk müdahale alanları Karaman ve ilçeleridir. Ayrıca Yunak ve Çeltik ilçelerinin de erişilebilirliğinin, ulaşım altyapısı iyileştirmeleri ile artırılması mümkündür.
- 702.** Demiryolu altyapısı bakımından hizmette olan Eskişehir ve Ankara varışlı yüksek hızlı tren altyapısı bölge erişilebilirliğine ciddi manada katkı sağlamaktadır. Bununla birlikte erişilebilirliği

etkileyen bir diğer unsur ise Konya Karaman Bölgesinin kuzey batı, güney doğu istikametinden geçen konvansiyonel altyapıdır. Avrupa genelinde ve dünyada özellikle lojistik hizmetler ve yük hareketlerinde en önemli aktör olarak karşılaşılan demiryolu altyapısının sentez erişilebilirlik ve merkezlerin öne çıkan güçlü yönlerine olan katkısı da yüksektir.

- 703.** Karayolu erişilebilirlik analizinde olduğu gibi demiryolu erişilebilirliğinde de Konya Merkez ve merkez ilçeleri en yüksek erişilebilirlik değerine sahip olan noktalardır. Bu durumda konvansiyonel hat ile birlikte yüksek hızlı demiryolu hattının da varış noktasının Konya merkez olmasının etkisi de büyüktür.
- 704.** Bunun dışında mevcut konvansiyonel güzergâhın geçmiş olduğu Akşehir, Ilgın, Kadınhanı, Sarayönü, Çumra, Karaman Merkez, Ayrancı ve Ereğli ilçeleri bölge ortalamasını yükseltecek ölçüde erişilebilirliğe sahiptir. Bununla birlikte beklenildiği üzere yüksek hızlı demiryolu altyapısının çalışma prensibi gereği, ilçe ölçeğinde örneğin Yunak ilçesine etkisi bulunmamaktadır.
- 705.** Devam eden projelerden Aksaray ve Antalya güzergâhı projelerinin Ahırlı, Yalılıyük, Akören ve Altınekin'e olumlu anlamda gözle görülür düzeyde etkisinin olacağı görülmektedir.
- 706.** Hava ulaşım modu açısından bölgenin Konya merkezi dışında kalan bölümünde ise coğrafi olarak merkezden dışarıya doğru gidildikçe erişilebilirlik göreceli olarak azalmaktadır. Bu bakımdan bölgenin güneyindeki ve kuzeyindeki Ermenek, Çeltik, Yunak gibi ilçelerinde erişilebilirlik; bölge geneli ortalamasını düşürecek düzeyde düşük çıkmaktadır. Havayolu erişilebilirliği; bölge genelinde ilçeler ölçeğinde kara ve demiryolu erişilebilirliği ile bağlantılı olarak altyapılar geliştirildikçe artacak, havayolu altyapısına erişim bu anlamda kolaylaşacaktır.
- 707.** Mersin Limanı'na göre bölge içi ilçe merkezlerinin erişilebilirlik mozağine bakıldığında Mersin'e coğrafi olarak daha yakın ilçe merkezlerinin, nüfus büyüklükleri ve diğer ulaşım modları bakımından altyapılarının da göreceli olarak daha nitelikli olduğu görülmektedir. Zira Ereğli ilçesi bu kapsamda Mersin Limanı'na erişilebilirliği en yüksek ilçedir, bunun dışında Konya merkezi ilçelerinin de erişilebilirlik düzeyleri ortalama ve üzerindedir. Yine erişilebilirliği yüksek olan diğer merkezler Karaman Merkez, Halkapınar, Ayrancı ve Ermenek'tir. Mersin Limanı, kapasite ve kullanım oranı bakımından Türkiye'nin önemli liman sahalarından birisidir ve bu bağlamda bu limana erişilebilirliği yüksek çıkan merkezler de avantajlı konumdadır.
- 708.** Aynı analiz, İzmir Liman sahası üzerinde yapıldığında, uluslar arası yük transferinde ülkemize önemli düzeyde lojistik katkı sağlayan liman sahasının, Konya Karaman Bölgesinin batı ucunda yer alan Akşehir ilçesi için bölgenin kalanından daha erişilebilir çıktığı tespit edilmiştir. İzmir Liman sahasına olan erişilebilirlikler; Akşehir'den sonra, Ilgın, Kadınhanı, Meram, Selçuklu ve Karatay da ortalama yükseltecek düzeydedir.
- 709.** Deniz ulaşımı altyapısına olan erişilebilirlik; bölge açısından sentezlendiğinde ise bölgesel olarak limanlara olan ayrı ayrı erişilebilirlikten farklı bir tablo ortaya çıkmaktadır. Lojistik altyapısı ve lojistik altyapısının çalışmasını sağlayacak ulaşım altyapısının doğru kurgulanması açısından önemli olan bu erişilebilirlik analizi, yine Konya merkez ilçelerinin yüksek erişilebilirliğe sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Konya'nın merkez ilçeleri ile birlikte erişilebilirliği yüksek çıkan bir başka merkez ise Ereğli'dir. Bu bağlamda Ereğli'nin ulaşım açısından bölgenin diğer ilçelerine nazaran fırsatlara sahip olduğu ifade edilebilir.
- 710.** Deniz ulaşımı açısından ortalama ve üzerinde erişilebilirliğe sahip diğer merkezler ise; Ayrancı, Karaman Merkez, Akşehir, Kadınhanı, Ilgın ve Sarayönü'dür. Bu merkezlerin erişilebilirlik endekslerine göre yatırımların yönlendirilmesinde sentez erişilebilirlikleri, demiryolu ve karayolu erişilebilirlikleri öncelikle göz önüne alınarak yapılmalıdır.
- 711.** Bölge içi merkezlerin erişilebilirlik endekslerinin harmanlanması olarak da ifade edilebilecek olan sentez ya da bütünleşik erişilebilirlik analizi bütün ulaşım modlarının yöntemde belirtilen metotla analiz edilmesini ve bölge içinde yer alan merkezlerin bu bağlamda ortaya çıkardıkları portrenin yorumlanabilmesini sağlamaktadır.

- 712.** Bütünleşik erişilebilirlik analizi bağlamında Konya Karaman Bölgesinin nüfus açısından da lider merkezleri olan Meram, Selçuklu ve Karatay en erişilebilir noktalar. Bu merkezler dışında erişilebilirliği öne çıkan merkezler aynı zamanda kara ve demiryolu güzergâhları açısından da erişilebilirliği ortalama ya da ortalamanın da üzerinde olan merkezlerdir.
- 713.** Ilgın, Kadınhanı, Sarayönü, Çumra, Karaman Merkez ve Ereğli bütünleşik erişilebilirlik sentezinde öne çıkan diğer ilçe merkezleridir. Karaman ilinin merkez ilçesinin batısında kalan, Hadim, Taşkent, Başyayla, Sarıveliler ve Ermenek ilçeleri düşük erişilebilirlik rakamları ile öne çıkmaktadırlar. Bu ilçelerin erişilebilirliklerinin artırılması amacıyla çeşitli yatırım ve iyileştirmelerin tespit edilmesi, projelendirilmesi ve uygulanması da gerekmektedir.
- 714.** Karaman ilinin toplam erişilebilirliğini de arttıracak olan bu tip müdahaleler için demiryolu altyapısında iyileştirme ve yeni güzergah arayışlarının yanı sıra coğrafi olarak ilin yakınığında bulunan Mersin iline ait Taşucu Liman sahasının da potansiyelinin değerlendirilebileceği, böylelikle yeni bir çekim aksı yaratılabileceği de göz ardı edilmemelidir.

Harita 20 Farklı Ulaşım Modlarına Göre İlçelerin Erişilebilirlik Düzeyleri

18 ÖNCELİK VE TEDBİRLER

7.1

•ULAŞTIRMA VE LOJİSTİK ALANINDA KURUMSAL YAPI VE YÖNETİŞİMİN GELİŞTİRİLMESİ

7.2

•ULAŞTIRMA VE LOJİSTİK ALANINDA EĞİTİM VE ARAŞTIRMA FAALİYETLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ

ÖNCELİK 7.1 : ULAŞTIRMA VE LOJİSTİK ALANINDA KURUMSAL YAPI VE YÖNETİŞİMİN GELİŞTİRİLMESİ

Sektörün rekabet gücünün yükseltilebilmesi aşağıdan yukarı ve yukarıdan aşağı şekilde birlikte karar alınabilmesine ve katılımcı yönetim mekanizmalarının hayata geçirilmesine bağlıdır. Diğer yandan sektörde faaliyetler gösteren gerek özel işletmelerin gerekse kamu kurumlarının kurumsal altyapılarının iyileştirilmesi sektörün bölgede gelişebilmesi açısından elzemdir.

TEDBİR 7.1.1 : Lojistik Ve Ulaştırma Sektöründe Yönetişim Mekanizmaları Geliştirilecektir

715. Konya lojistik merkezinin bir kara limanı ve/veya serbest bölge olarak organize edilmesi amacıyla ve sektörün ihtiyaç duyduğu hukuki altyapısının da bir an önce hayata geçirilmesine yönelik faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için girişimlerde bulunulacaktır.
716. Kara limanı projesinin hayata geçirilmesi ile ilgili olarak TCDD ile koordineli şekilde faaliyet gösterilmesi, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Valilikler, demiryolu taşımacılığı yapan firmalar, Mevlana Kalkınma Ajansı ve Sanayi Odaları gibi paydaşların bir araya gelerek ortak karar almalarının sağlanması öngörülmektedir.
717. Bu kapsamda lojistik merkezinin proje olarak etüt edilmesi, gerekçelendirilmesi, OSB modeli, ilgili mevzuat uyarınca Serbest Bölge gibi senaryolar ya da birkaç senaryonun sentezinden tespit edilecek bir modelle hayata geçirilmesi ve işletilmesi amacıyla sektörel ve idari olarak lobi faaliyetleri yürütülecektir.

TEDBİR 7.1.2 : Lojistik Sektöründe İşbirliği Ve Kümelenme Faaliyetleri Desteklenecektir

718. Bölgede yatırımcının daha hızlı karar alabilmesine olanak sağlayacak lojistik platformu kurulmalı ve bu platformun yatırımcının sektörün yatırım öncesi aşamasında ihtiyaçların belirlemesi, ortak ihtiyaçlara yönelik altyapıların kurgulanması ve birlikteliğin sağlanması gibi hedefleri olmalıdır.
719. Yapılacak her türlü teknolojilerden haberdar olmaya yönelik organizasyonlar ile birlikte çalışma kapsamında taşımacılık ve tedarik zinciri sektöründe kullanılan her aşamaya yönelik teknolojilerin bölgede gelişiminin desteklenmesi ve mevcut yatırımcıların teknolojik altyapılarının güncellenmesine yönelik teşvik mekanizmaları geliştirilecektir.

TEDBİR 7.1.3 : Bölgesel Ve Bölge İçi Erişim İmkânlarını Artırmaya Yönelik Faaliyetler Desteklenecektir

720. Bölgesel rekabet edebilirliği belirleyen temel göstergelerden bir tanesi de bölgelerin altyapı ve erişilebilirlik düzeyleridir. Erişilebilirliği yüksek bölgelerin rekabet güçleri de buna paralel olarak artmaktadır. Öte yandan bölgesel erişilebilirlik düzeyini artırmaya yönelik projeler daha çok kamu eliyle yürütülen büyük ölçekli alt yapı projeleri şeklinde olmakta ve bu yatırımların kararı büyük ölçüde merkezden alınmaktadır. Ancak Bölgesel Gelişme Yüksek Kurulu ile birlikte artık bölgeler kendileri için öncelikli kamu yatırımlarını merkezin gündemine taşıma fırsatına

sahiptirler. Bölge Planı kapsamında doğrudan yatırım kararlarının alınması gerçekçi ve uygulanabilir olmadığından bu öncelik kapsamında bölgesel ve bölge içi erişim imkânlarını artırmaya yönelik alt yapı yatırımları için lobi faaliyetlerinin geliştirilmesi önerilmektedir.

721. Bu tedbirin hayata geçirilmesi için atılması gereken en önemli adım lobi faaliyetlerinin etkin bir şekilde yürütülmesidir. Bu nedenle bölge gündeminde yer alan önemli ulaşım yatırımlarının merkezde benimsenmesi ve yatırım programlarına alınmasına dair girişimlerde bulunulacaktır.

ÖNCELİK 7.2 : ULAŞTIRMA VE LOJİSTİK ALANINDA EĞİTİM VE ARAŞTIRMA FAALİYETLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Lojistik ve ulaştırma sektöründe ulusal ve uluslararası rekabet edebilirliğin artırılmasına yönelik politikalar, sektördeki nitelikli insan kaynağının ve araştırma faaliyetlerinin gerekliliğini ön plana çıkarmaktadır.

TEDBİR 7.2.1 : Ulaşım ve Lojistik Sektöründe Nitelikli İşgücü Programları Yaygınlaştırılacaktır

722. Ulaşım ve lojistik sektöründe nitelikli eleman ihtiyaçlarının giderilmesi amacıyla, özel sektör ile diyalog ve koordinasyon halinde ortak yüksek öğrenim programlarının yaygınlaştırılması teşvik edilecektir.
723. Lojistik sektörü açısından da eğilimlerin takip edilmesi, bilgi ve teknolojinin güncel tutulması amacı ile yapılacak akademik faaliyetlerin teşviki ve desteklenmesi sağlanacaktır.
724. Bölge merkezli faaliyet gösteren lojistik sektörü girişimleri öncelikli olmak üzere, bölgeye hizmet veren sektör mensuplarına yönelik eğitim ve araştırma faaliyetleri ve gelişen trendlerden faydalanılması da amaçlanılarak sertifika programlarının düzenlenmesi teşvik edilecektir.
725. Ulaşım ve lojistik hizmetlerinin sağlanması amacıyla kurulan ve uygulanan teknolojik altyapının etkin kullanımı gibi konularla ilgili programların bölgede yaygınlaştırılması desteklenecektir.

TEDBİR 7.2.2 : Uzun Yol Taşımacılığında Üniversite-Özel Sektör Arasında İşbirlikleri Geliştirilecektir

726. Lojistik sektörünün yalnızca ulaşıma yönelik olarak verdiği hizmet sunumlarının ve uzun yol taşımacılığının dünya standartlarında yapılmasının sağlanması amacıyla kullanılan insan gücüne yönelik sertifika programları düzenlenecek böylece sektörde istihdam edilen insan gücünün verimlilikleri artırılabilecektir.
727. Sertifika programları, hizmet içi eğitim programları gibi sektöre özel hizmetlerin çalışanlara verilebilmesi için araştırma merkezlerinin kurulması desteklenecektir.
728. Ulaştırma alanında, üniversiteler ve teknokentle işbirliği halinde bu merkezlerde araştırma elemanlarının istihdamı teşvik edilecektir.

TEDBİR 7.2.3 : Ulaştırma, Lojistik ve Tedarik Zinciri Konularında Lisansüstü Çalışmalar Teşvik Edilecektir

729. Yüksek lisans programlarının açılması başlığında ifade edildiği gibi lojistik sektörünün kendisini güncel tutması ve geliştirmesi bu konuda yapılacak akademik faaliyetlere ve bu faaliyetlerin realize edilmesine de bağlıdır.
730. Bu çerçevede lojistik sektörünü dinamik tutmak amacıyla yapılacak sektör için faydalı görülecek araştırmalara destek verilecek, bu sayede akademisyenlerin bu sahada da çalışmalar icra etmesi teşvik edilecektir.

TEDBİR 7.2.4 : Ulaştırma, Lojistik Ve Tedarik Zinciri Konularında Bölgede Farkındalık Yaratılacaktır.

- 731.** Ulusal ve uluslar arası anlamda lojistik sektöründe faaliyet gösteren, araştırma geliştirme yapan, akademik çalışmalar ile sektör için anlam kazanmış uzman, akademik personel ve yatırımcıların Konya Karaman Bölgesinde aynı dallarda faaliyet gösteren sektör mensupları ile bir araya getirilmesi, karşılıklı bilgi ve tecrübe aktarımı gibi sinerji yaratacak faaliyetler desteklenecektir.
- 732.** Bu atmosferin sağlanması amacı ile çeşitli fuar, seminer konferans gibi toplantıların da ülke ölçeğinde katılımı Konya Karaman Bölgesinde yapılması amacıyla girişimlerde bulunulacaktır.

Mevlana
Konya Karaman Bölgesi

İZLEME DEĞERLENDİRME VE KOORDİNASYON

- 733.** Planlama sürecinin en önemli birleşenlerinden bir tanesi de izleme ve değerlendirme boyutudur. Alınan stratejik kararların nasıl ve ne şekilde hayata geçirileceğine ilişkin faaliyetler ve diğer aktivelerin düzenli aralıklarla izlenmesi ve değerlendirilmesi stratejilerin gerçekleşme düzeyini göstermesi ve dolayısıyla planın ne düzeyde başarılı olup olmadığını ölçme bakımından kritik bir süreçtir.
- 734.** Konya Karaman 2014- 2023 Bölge Planı bölgedeki tüm paydaşlara katılımçılık ilkeleri doğrultusunda Mevlana Kalkınma Ajansı koordinatörlünde hazırlanmış olup bölgede yaşayan, çalışan, üreten insanların ve bölgede faaliyet gösteren tüm kurum ve kuruluşları ortak bir gelecek tasavvuru etrafında buluşturan bir Plandır.
- 735.** Bu nedenle Bölge Planı kalkınma Ajansı'nın Planı değil tüm bölgenin planıdır.
- 736.** Dolayısıyla Planda ortaya konan tüm amaç, öncelik ve stratejilerin hayata geçirilmesinde bölgedeki tüm paydaşlar rol alacaktır.
- 737.** Bölgede faaliyet gösteren tüm kamu kurum ve Kuruluşları ile mahalli idareler başta olmak üzere tüm aktörlerin bölgesel gelişmeyi ilgilendiren faaliyetlerinde Konya Karaman 2014 -2023 Bölge Planı'nın temel almaları esastır.
- 738.** Yereldeki Paydaşların bölgesel gelişme ile ilgili hazırlayacakları plan, program ve projelerde Bölge Planı ile uyumunu gözetmeleri esastır.
- 739.** Ulusal Düzeyde Konya Karaman Bölgesi'ne yönelik belirlenen kamu yatırımlarının önceliklendirilmesinde Bölge Planı ile uyum gözetilmesi gerekmektedir.
- 740.** Bölgede özel sektör ve sivil toplum vasıtasıyla yürütülen uygulamaların Bölge Planı ile uyumu noktasında koordinasyon Mevlana Kalkınma Ajansı tarafından yürütülecektir.
- 741.** Plan uygulama sürecinde Mevlana Kalkınma Ajansı koordinasyonunda planın hayata geçirilmesine dair operasyonel programlar tasarlanacaktır.
- 742.** Konya-Karaman Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı temel amaç, öncelik ve tedbirler temel alınarak MEVKA tarafından oluşturulan teknik komiteler, ilçe stratejik gelişme komisyonları ve çalıştaylar ile oluşturulan platformlardan süzülen bilgiler ışığında hazırlanmıştır. Hazırlanan bölge planında sağlanan çok seslilik neticesinde Bölge tarafından oluşturulan sahiplenme duygusu ile Bölge Planının uygulanabilirliği artacak ve geri dönüşler ile Planın amaçlarına ulaşılmasında ilerleme sağlanacaktır. Planın uygulanması döneminde de paydaşlarla iletişime geçilerek gerekli çalıştay ve konferanslar düzenlenerek verecekleri katkı artırılacaktır. Ortak akıl arayışı ile Planın değişime ayak uydurması amacıyla paydaşların katkıları katılımçılıklarını sağlayıcı düzenlenecek organizasyonlar ile sağlanacaktır.
- 743.** Bölge Planı Konya ve Karaman'da 2014-2023 yıllarını kapsayacak şekilde hazırlanıp uygulanacak plan ve programlara temel teşkil edecektir. Belirlenen temel amaç, öncelik ve tedbirler Bölgede bulunan kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve özel sektörü de içerecek şekilde hazırlayacakları kalkınma odaklı çalışmalarda referans kaynak niteliği taşımaktadır.
- 744.** Bölge Planı özel sektörün yatırımlarını bağlayıcı olmasa da Yatırım Destek Ofisi tarafından yönlendirme yapılması ve çıkılacak teklif çağrılarını ile özel sektörün yatırımlarının da Bölge Planı amaçlarına katkı sağlayacak şekilde gerçekleşmesine çaba gösterilecektir.
- 745.** Plan içerisinde yer alan performans göstergeleri etki alanlarındaki gelişimleri gözlemleme aşamasında önemli bir niceliksel veri olarak karşımıza çıkmakta olup izleme aşamasında Planın başarısının ölçülmesine de kaynak teşkil edecektir. Ajansın bünyesinde kurulan bir yapı olan Kalkınma Kurulu'nda bulunan kamu, özel sektör ve STK'lardan katılan kanaat önderleri ile Planın değerlendirmesi aşamasında kritik geri dönüşler ve tespitler alınacaktır.

- 746.** 10 yıllık süreyi kapsayan Plan döneminde ulaşılması hedeflenen amaçların takip edilmesi ve gerektiğinde güncellenmesini sağlayacak yapı olan izleme sürecinde uygulamayla paralel olarak etki ve risk analizleri yapılacaktır. Etki analizinin temel aldığı başlangıç aşamasını yansıtan mevcut durum ve izlemeyi kolaylaştıracak performans göstergeleri kaynak olarak alınacaktır. Bölgedeki aktörlerin bölge planına ilişkin olarak yaptıkları faaliyetler izlenecektir. Ayrıca Planın uygulanabilirliğini artırmak için Bölge Planının tanıtımı yapılacaktır. Bölge Planının uygulama sürecinde merkezi düzeyde alınan kararların ve çeşitli destek mekanizmaların Plan doğrultusunda düzenlemesi yönünde çaba gösterilecektir. Bölge Planının dikkate alınması ile uygulanabilirliği artacaktır.
- 747.** Bölge Planının etkinliğinin, başta Onuncu Kalkınma Planı ve diğer kurumlarda yapılmış olan üst düzey planlar ile uyumluluğu gözetilerek sosyal, ekonomik, kültürel ve doğal etki alanlarının incelenmesi sağlanarak sürekli olarak değerlendirilmesi yapılacaktır.
- 748.** Kalkınma Kurulu üyelerinin sürece dahil olmasıyla yapılması planlanan odak grup toplantıları ile planda belirtilen politikaların Bölgedeki kurumların yatırım ve iş planlarına dahil edilerek uygulanması sağlanacaktır. Bölgede yürütülmesi planlanan KOP Eylem Planı, AB Programları ve diğer kamu yatırımları göz önünde bulundurularak oluşturulan Konya-Karaman 2014-2023 Bölge Planı için bu plan ve programlar önem taşımaktadır.

Mevlana
Kültür Varlıkları ve Müzeleri Genel Müdürlüğü

PERFORMANS GÖSTERGELERİ

PERFORMANS GÖSTERGELERİ	DOĞRULAMA KAYNAKLARI	2012	2018	2023
Kişi Başına GSKD (TL)	TÜİK	10170(2010)	11800	15500
Bölgesel İhracat (Milyar Dolar)	TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri	1,55	-	15,00
Yabancı Sermayeli İşletme Sayısı		124	160	200
Net göç hızı (binde)	TÜİK, ADNKS İstatistikleri	-1,18	-1	0,5
Ortaöğretimde net kız okullaşma oranı	TÜİK, ADNKS İstatistikleri	67,85	75	83
İşgücüne katılma oranı (%)	TÜİK, Hane halkı İşgücü İstatistikleri	48,90	52,00	55,00
Toplam İstihdam oranı (%)	TÜİK, Hane halkı İşgücü İstatistikleri	45,90	48,00	50,00
Kadın İstihdam oranı (%)	TÜİK, Hane halkı İşgücü İstatistikleri	23,70	27,00	30,00
Bölgenin Bitkisel Üretim Değerinin Ülke İçindeki Payı (yüzde)	TÜİK, Tarımsal Göstergeler		7	8
Bölgenin Hayvansal Ürünler Değerinin Ülke İçindeki Payı (%)	TÜİK, Tarımsal Göstergeler		5,5	6,5
Dağlık Kırsal Alanda Meyvecilik Üretimi(ton)	TÜİK, Tarımsal Göstergeler	449.590	500.000	550.000
Organik Tarım Üretimi(ton)	TÜİK, Tarımsal Göstergeler		27.000	35.500
Tohumluk üretimi(ton)	TÜİK, Tarımsal Göstergeler	226.603	300.000	360.000
Bal üretimi(ton)	TÜİK, Tarımsal Göstergeler	1.568	2.000	2.500

PERFORMANS GÖSTERGELERİ	DOĞRULAMA KAYNAKLARI	2012	2018	2023
Küçükbaş hayvan sayısı (adet)	TÜİK, Tarımsal Göstergeler	2.403.697	2.900.000	3.400.000
Toplulaştırılan tarım alanları (ha)	TRFM	148.209	550.839	2.300.00
Sulanan Alan (ha)	DSİ	694.578	750.000	840.000
Turizm Belgeli Tesislerde Ortalama Geceleme Süreleri	Kültür Ve Turizm Bakanlığı		1,70	2,00
Turizm belgeli tesis sayısı	Kültür Ve Turizm Bakanlığı		21,00	25,00
Katı Atık Hizmeti Verilen Nüfusun Toplam Nüfusa Oranı	TÜİK Çevre İstatistikleri	-	92%	95%
İçme Suyu Arıtma Tesisi ile Hizmet Verilen Belediye Sayısı	TÜİK Çevre İstatistikleri	-	18	25
İçme suyu Arıtma Tesisi ile Hizmet Verilen Nüfusun Belediye Nüfusu İçindeki Oranı	TÜİK Çevre İstatistikleri	-	30%	40%
Kanalizasyon Şebekesi İle Hizmet Verilen Nüfusun Belediye Nüfusu İçindeki Oranı	TÜİK Çevre İstatistikleri	-	88%	92%

- 749.** Bölge planının uygulama dönemi içinde planda yer alan önceliklere ve tedbirlere ulaşırken gerçekleştirilmesi düşünülen faaliyetlere kaynak oluşturacak tahmini Ajans Bütçesi, 5449 Sayılı Kanununun 19. maddesinin a bendinde belirtilen Yüksek Planlama Kurulunca her bir ajans için nüfus, gelişmişlik düzeyi ve performans ölçütlerine göre belirlenecek pay ve kanunun d ve e bendinde belirtilen paylar ile birlikte 300 Milyon TL olabileceği tahmin edilmektedir.
- 750.** Bölge Planının uygulanabilmesi bölgenin özel ve kamu finansmanın hareket geçirilmesiyle sağlanacaktır. Mevlana Kalkınma Ajansı olarak 2012 Yılı Mali Destek Programı için 20.000.000 TL ve 2012 yılı GÜdümlü Proje Desteği için 6.000.000 TL kaynak tahsis edilmiştir. 2013 Yılı GÜdümlü Proje Desteği ile Ajans olarak 2.000.000 TL destek tutarı ayrılması planlanmaktadır.
- 751.** 2012 Yılında Konya için 7.650.000.000 TL ve Karaman için 1.051.000.000 TL toplam mevduatın bölgede kullanılmış olduğu görülmektedir. 2012 Yılında Konya'da toplam 11.106.000.000 TL ve Karaman'da ise toplam 1.119.000.000 TL kredi kullanılmıştır.
- 752.** KOP İdaresi, Bölge Eylem Planı hazırlık çalışmaları 2012 yılında Bölgede yapılmış olup bu çalışmalar neticesinde kamu kurum, kuruluşları ile STK'lardan alınan proje önerileri, sosyal ve beşeri sermayenin güçlendirilmesi odağında; tarım, sulama altyapısı, ulaştırma alt yapısı ve enerji öncelikleri göz önüne alınarak değerlendirilmektedir. Son 5 yılda Bölge'ye yapılan kamu yatırımlarının sektörel dağılımına bakıldığında; bu üç sektörün toplam kamu yatırımlarından %63,3 oranında pay alması bu durumu teyit etmektedir. Sanayi, ticaret, turizm gibi diğer sektörler, bu altyapıları kullanarak gelişebilecektir. KOP İdaresi Bölge Eylem Planı Kalkınma Bakanlığı ile görüşmeler neticesinde netlik kazanacaktır.
- 753.** Tarım sektörünün sürdürülebilir modernizasyonuna katkı sağlamak ve kırsal alanların sürdürülebilir kalkınmasına katkıda bulunmak amacıyla kurgulanmış Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Bölgeyi ilgilendiren önemli programları yönetmektedir. 2014-2023 dönemleri için düşünülen program üzerinde çalışmakta ve ayrılması muhtemel kaynak üzerinde gerekli görüşmeler yapılmakta olup henüz netlik kazanmamıştır. Verilecek destek ile Bölgenin gıda güvenliği, hayvan sağlığı, bitki sağlığı ve çevre ile ilgili AB standartlarına uyumu teşvik etmek amacıyla ön plana çıkması sağlanacaktır.
- 754.** Yatırım Teşvik belgelerinde 2012 yılında Konya'da 200 yatırım teşvik belgesi alınmış olup toplam sabit yatırım tutarı 855.401.946 TL, 2013 yılının ilk 4 ayı içinde 55 yatırım teşvik belgesi alınmış olup toplam sabit yatırım tutarı 1.083.222.894 TL'dir. Yatırım Teşvik belgelerinde 2012 yılında Karaman'da ise 18 yatırım teşvik belgesi alınmış olup toplam sabit yatırım tutarı 233.378.667 TL, 2013 yılının ilk 4 ayı içinde 8 yatırım teşvik belgesi alınmış olup toplam sabit yatırım tutarı 1.430.065.339 TL'dir.
- 755.** 2012 yılında KOSGEB tarafından verilen Geri Ödemesiz Desteklerden yararlanma durumuna bakıldığında Konya 7.967.142,97 TL yararlanmış durumdadır. Aynı yıl içerisinde KOSGEB tarafından verilen Geri Ödemeli Desteklerden ise Konya 766.468,63 TL faydalanmıştır. KOSGEB tarafından Karaman ilinde 116 adet işletmeye destek hizmeti sunularak toplamda 939.448,08 TL destek sağlanmıştır. Ayrıca her iki ilde de kendi işletmesini kuran girişimcilere 30.000 TL'ye kadar geri ödemesiz, 70.000,00 TL'ye kadar geri ödemeli (sıfır faizli) destek sağlanmıştır.
- 756.** Bölge toplam kamu yatırımları açısından bakıldığında 2012 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararı ile Konya için 490.647.000 TL, Karaman için ise 130.059.000 TL kaynak ayrılmıştır. 2013 Yılı kamu yatırımlarında Konya için 623.754.000 TL, Karaman için ise 165.826.000 TL kaynak ayrılmıştır.

- Ar-ge Yenilik Teknik Komitesi Nihai Raporu,2013
- Dış Ticaret Lojistik Teknik Komitesi Nihai Raporu,2013
- Bitkisel Üretim Teknik Komitesi Nihai Raporu,2013
- Çevre ve Şehircilik Teknik Komitesi Nihai Raporu,2013
- Enerji Teknik Komitesi Nihai Raporu,2013
- EPDK, Türkiye Elektrik Enerjisi 10 Yıllık Üretim Kapasite Projeksiyonu (2012-2021), 2012, s.66-67
- Ereğli İlçesinde Yüksek Katma Değerli Tarım Ürünleri Üretilmesi İçin Fizibilite Raporu, 2012
- Gıda Teknik Komitesi Nihai Raporu,2013
- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı verileri, 2013
- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Tarımsal Kuraklıkla Mücadele Stratejisi ve Eylem Planı (2013-2017), 2013
- Hayvansal Üretim Teknik Komitesi Nihai Raporu,2013
- Hizmetler Teknik Komitesi Nihai Raporu,2013
- <http://www.clusterobservatory.eu> : erişim tarihi : 24.04.2013
- <http://www.enerji.gov.tr/index.php?dil=tr&sf=webpages&b=ruzgar&bn=231&hn=&nm=384&id=40696> erişim tarihi 19.03.2013
- Huavari, J., Kangasharju, A. ve Alanen, A. (2001). Constructing an Index for Regional Competitiveness, Pellervo Economic Research Institute Working Papers, No:44, Helsinki.
- Industrial Development Report , UNIDO, 2011
- İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlükleri, 2013.
- İlçe Stratejik Komisyonu Raporları, 2013.
- İşgücü İstihdam Teknik Komitesi Nihai Raporu,2013
- Kalkınma Bakanlığı Sosyal Politikalar Sözlüğü
- Karapınar İlçesi'nde Güneş Enerjisine Dayalı Elektrik Üretim Tesisi Yatırımları İçin Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi Kurulmasına Yönelik Fizibilite Çalışması Raporu, Konya, 2011, s. İx-x
- Konya İli Meyvecilik Eylem Planı, 2013, Konya, s.4
- Konya ili Tohumculuğunun Durum ve Potansiyelini Belirlemeye Yönelik Fizibilite Çalışması, 2013
- Konya İli Yem Bitkileri Üreticilerinin Sosyo-Ekonomik Yapıları İle Başarılı Üretimi Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi, Bingöl Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, 2011.
- Konya İlinde Toprak ve Gübreleme Sorunları, Konya Kent Sempozyumu.
- Konya'da Yenilenebilir Enerji Kaynakları, Malzeme Üretilbilirlik Araştırması, 2012, s.29
- Konya'da İmalat Sanayinin Durumu ve Sorunları, Konya Kent Sempozyumu, Memiş KÜTÜKÇÜ, 2011
- Konya-Karaman İl Kültür Turizm Müdürlüğü, 2013
- KOP Bölgesi Arazi Enerji Üretim Planlaması Raporu, 2012
- KOP Bölgesi Sosyo-Ekonomik Göstergeler Raporu,2012.

- KOP Bölgesi Sosyo-Ekonomik Göstergeler Raporu,2013.
- Kuraklık Eylem Planı, 2013-2017
- Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, 2011
- MEVKA, İmalat Sanayi Sektörel Rekabet Edebilirlik Analizi,2013
- MEVKA, 2014 -2023 BÖLGE PLANI KAPSAMLI MEVCUT DURUM ANALİZİ,2013
- MEVKA, 2014 -2023 BÖLGE PLANI KAPSAMLI MEVCUT DURUM ANALİZİ,2013
- MEVKA, Ağaç Orman Ürünleri – Mobilya Sektörü Değer Zinciri Analizi Ve Kümelenme Çalışmaları, 2011
- MEVKA, İlçeler Arası Sege Analizi,2012
- MEVKA, Süt Ve Süt Ürünleri Sektörü Değer Zinciri Analizi Ve Kümelenme Çalışmaları,2012
- MEVKA, Tarım Alet ve Makineleri Sektörü Değer Zinciri Analizi Ve Kümelenme Çalışmaları, 2011
- MEVKA, TR52 Bölgesi Kuraklık İndeksi,2012
- MEVKA; İhracatta Bölgenin Stratejik Sektörleri,2012
- S, Gültekin, M.A., Tokgöz, Bitkisel Araştırma Dergisi, sayfa 23-30,2010.
- Sosyal Kalkınma Teknik Komitesi Nihai Raporu,2013
- Toprak Su Teknik Komitesi Nihai Raporu,2013
- Turizm Teknik Komitesi Nihai Raporu, 2013
- TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, 2012
- TÜİK, Bölgesel Göstergeler,2012
- TÜİK, Bölgesel İstatistikler, Turizm, 2011
- TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri, 2012
- TÜİK, Hane Halkı Tüketim Harcamaları İstatistikleri, 2011
- TÜİK, Tarımsal Göstergeler, 2012
- TÜİK, Ulusal Hesaplamalar, 2008
- TÜİK, Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri, 2012
- Türkiye'nin Cari AÇIĞI: Makro ve Mikro Açından Nedenleri ve Çözüm Önerileri, YASED,2011
- Türkiye'nin İhracat Performansı 2: Sektörel Bazda Çeşitlilik, Rekabetçilik Ve Adaptasyon, TEPAV, 2011
- Türkiye Topraklarında Verimlilik Durumu, 1999.
- Ulusal Sanayi Strateji Belgesi (2011 -2014)

- EK -1 : KAPSAMLI MEVCUT DURUM ANALİZİ
- EK -2 : BÖLGE PLANININ ÜST ÖLÇEKLİ PLANLAR İLE UYUMU
- EK -3 : ÇEVRE DÜZENİ PLANLARININ BÖLGE PLANI İLE UYUMU AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ
- EK -4 : TEKNİK KOMİTE RAPORLARI
- EK -5 : İLÇE STRATEJİK GELİŞME KOMİSYONU RAPORLARI
- EK -6 : İLÇELER ARASI SEGE ANALİZİ
- EK -7 : SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜ DEĞER ZİNCİRİ ANALİZİ VE KÜMELENME ÇALIŞMALARI, 2012
- EK -8 : TR52BÖLGESİ KURAKLIK İNDEKSİ, 2012
- EK -9 : TARIM ALET VE MAKİNELERİ SEKTÖRÜ DEĞER ZİNCİRİ ANALİZİ VE KÜMELENME ÇALIŞMALARI, 2011
- EK -10 : İHRACATTA BÖLGENİN STRATEJİK SEKTÖRLERİ, 2012
- EK -11 : İMALAT SANAYİ SEKTÖREL REKABET EDEBİLİRLİK ANALİZİ, 2013
- EK -12 : KATILIMCI LİSTELERİ
- EK -13 : NİCEL ANALİZLERDE KULLANILAN YÖNTEMLER
- EK -14 : AĞAÇ ORMAN ÜRÜNLERİ – MOBİLYA SEKTÖRÜ DEĞER ZİNCİRİ ANALİZİ VE KÜMELENME ÇALIŞMALARI, 2011
- EK -15 : TR52 KONYA KARAMAN BÖLGESİ BÖLGESEL ERİŞİLEBİLİRLİK ANALİZİ VE STRATEJİSİ
- EK -16 : BÖLGE PLANININ HAYATA GEÇİRİLMESİNE YÖNELİK PROJE ÖNERİLERİ